740

12/44

DIONYSII HALICARNASSEI

De Collocatione Verborum GRÆCE ET LATINE.

SIMON BIRCOVIVS *in Academia Samoscensi Professor recensuit, & nunc primùm conuertit.*

Cum Priuilegio Pont. Sanct. & Maiestatis Regiæ.

47

SAMOSCI
Martinus Lenscius Academ. Typogr.
excudebat. M. DC. IV.

BIBL. Z.N.IM. OSSOLINSKICH

BIBL. ZAKŁ.

XVII - 597 - III

GENEROSISSIMO
& NOBILISSIMO PVERO THOMÆ SAMOYSKI,

IOANNIS,
REGNI POLONIÆ MAGNI CANCELLARII ET EXERCITVVM PRÆFECTI.
VICTORIS, PATRIS PATRIÆ
FILIO

HAEREDI IN VETERE ET NOVA SAMOSCIE.

SIMON BIRCOVIVS PROFESSOR ACADEMIÆ SAMOSCIENSIS.

S. *D.*

Frequens est opinio, sæculum hoc nostrum eruditissimum esse, virisque doctissimis abundare: quod qui censent, argumentum eius rei capiunt, ex Academiarum nouiert institutarũ multitudine, & librorum propè innumeris

numeris editionibus. Negari sanè non potest, & scholas passim ad docendum aperiri, & libros tantâ copiâ è Typographijs hodie profundi, vt mole sua iam laborare videantur. Verùm hoc interest, vt & illi cum dignitate, ac iusto operæprecio, in lucem prodeant, & isti bono litterarum & iuuentutis profectu polleant. Itaque ponderanda hæc, non numeranda sunt. Plerosq; viros, ad miraculum doctissimos, æuo nostro florere certissimum est: multos non esse, liberè pronunciari potest: patrum & auorum nostrorum temporibus, maiorem vbertatem hominum, in omnibus disciplinis principum, facilè non stupidus censor animaduerterit. Verùm mihi nunc studium non est, aut de Academijs sententiam ferre, aut scribentium ingenia censere. Pensanti tamen hanc rem id animo obuersatur, primos illos eruditos homines qui bonas literas ex barbarie vindicârunt, in id vnum incubuisse, vt optimos & antiquissimos quosq; in omnibus disciplinis scriptores, è tenebris eruerent, & in lucem darent: eosq; solos, cùm ipsi in manibus haberent, tum iuuentuti sedulò proponerent: ita eueniebat, vt grauissimi auctores passim ederentur:

tur: ipsi quoque qui edebant, si quid aut de suo apponebant, aut nouum condebant, ad genium antiquorum se accommodabant, operaque admiratione dignissima perficiebant; iuuentus porrò cultissima atque eruditissima, vndique prodibat: quorum nunc, vt ita dicam, reliquiæ reliquæ nobis sunt. Hodie immutatis moribus & ij qui scribunt, & qui iuuentutem erudiunt, nouellis quibusdam scriptionibus, prela & scholas implent: priscos illos, doctrinarum parentes, blattis relinquunt: vixque iam recudi, aut inter iuuentutem doceri inuenias. Hinc res literaria, aut denuò ad barbariem, aut ad vilitatem sensim prolabitur. Ne orbem vniuersum disciplinarum excutiam, luculento indicio est, vnicum Rhetorices studium: cuius nomen in omnium scholarum ore celebratissimum est: at boni eius Doctores, qui nobis ex antiquitate supersunt, doctissimi & acutissimi viri, vel Græci vel Latini, vix vsquam apparent, vt nonnullorum libri repertu etiam difficillimi sint: interim nescio qui heri & hodie nati, locum occupant. Idcircò iuuentute apud hos nihili artifices detenta, rarissimè oratio liberalis, aut car-

men sani coloris conspicitur. Mihi teneriorib⁹ annis, idem error oblatus est; quem benignitate Diuûm, in Academiam Samoscensem accîtus, tandem deposui. Cùm enim Academia hæc, Illustrissimi Heroïs IOANNIS SAMOSCII Parentis tui, non solùm sumptibus excitata, verùm præceptis & institutis conformata sit: eius iussu, ad elementa Rhetorices iuuentuti tradenda admotus, necesse habui, totum me antiquis Rhetoribus dare. Quid multa? thesaurum pro carbonibus, vt vetus verbũ interpolem, reperisse me profiteor; tantùm hi omni bona fruge, illos antestare visi sunt. Dum attentior sùm in negocio, rem miseram offendi: Græcos argutissimos eius artis conditores, aut non attrectatos à quoquam, aut ab aliquibus leuiter contactos, nonnullos ne latinitate quidem donatos: cuius vicij, neque ad obscuritatem scriptorum, neq; ad difficultatem rerum culpam referendam perspexi: solâ negligentiâ eorum peccatũ est, qui sua friuola, præ illorum diuinis operibus, ingeniis iuniorum obtrudere sategerunt. In partem communi incommodo succurere placitum est. Ac cùm in manibus eloquentissimum & grauissimum

mum auctorem Halicarnasseum haberem, Rhetorem tanto acumine, tanto iudicio, vt solus omnes genios artis dicendi possidere videatur: libellum eius de Collocatione Verborum, tàm auidè deuoraui, vt illico latinum facerem: primùm obsequutus animo meo, deinde, vt optimus dicendi magister vsui esse, atque in oculos iuuenum facilius incurrere posset: publicari etiam interpretationem meam passus sum: certò persuasus à bonis bonam gratiam me initurum. Libellum ipsum, & rem, quæ in eo exponitur, melioribus verbis commendare non debeo, quàm Scriptor ipse, ad Rufum Meletium principiò statim facit. Porrò Dionysius is auctor est, vt admirationem omnium potiùs mereatur, quàm laudationem meam. Tibi verò THOMA SAMOSCI puer generosissime, ac nobilissime, vt offerrẽ, ætas tua suasit: quæ cùm iam inibi sit, vt ex nutricum manu missus, inter nos Musarum alumnos viuere, & educari opus habeas, hanc tibi suppellectilem à me in futurum præparatam, confeci: quæ te, vbi vestigijs Patris tui insistere contendes, ad illius diuinum os, & suadam immortalem æmulandam, non nihil adornabit.

bit. Ad ſummam fortunam te natum, vtinam & annis, & virtutibus feliciſſimè creſcere videamus. Hæc ad te ſcribebam atrociſſima hyeme, qua parens tuus, in ipſis Hyperboreis, cõtra Carolum Sudermaniæ Ducem, bellum aſperrimum, & difficillimum geſſit. Hoſte, aduentu Sereniſſimi SIGISMVNDI *tertij Regis, fugato, prouinciam pacabat, arces recuperabat, expugnabat: nobiliſſima iuuentute, non ſolùm gelu intenſiſſimum longiſſimis noctibus, ſed & contagium, generoſiſſimis animis ſpernente, & non modò equitum in campis, ſed & peditum in irruptionibus officio fungente.*

Exempla

EXEMPLA PRIVILEGIORVM, ET CENSVRÆ.

CLEMENS PP. VIII.

AD PERPETVAM REI MEMORIAM. Singularis, dilecti filij, Nobilis viri IOANNIS ZAMOISKI, Magni Cancellarij Regni Poloniæ in nos, & Apostolicam Sedem obseruantia, & in fidei Catholicæ defensione constantia promeretur; vt honestis eius votis benignè annuamus: eius siquidem nomine nobis nuper expositum fuit, se Vniuersitati Studij generalis in eius oppido Noui Samoscij, Chelmen. Diœces. erectæ, Typographiam adiunxisse, cupereq; ipsam Typographiam, speciali aliquo à nobis priuilegio decorari. Nos itaq; eius desiderio, quantùm cum Domino possumus, satisfacere cupientes, supplicationibus pro parte illius nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, Vniuersis, & singulis vtriusq; sexus Christi fidelibus vbíuis locorum, & gentium constitutis, præsertim Bibliopolis, & librorum Impressoribus, sub excõmunicationis latæ sententiæ poena interdicimus, & prohibemus, ne quoscunque libros, aut volumina, & opera cuiuscunq; generis, & qualitatis, & quocunq; idiomate, aut nunq̃ antea editos, vel edita; aut recens editos, aliquibus adiunctionibus, expositione, vel ordine, aut dispositione, collocatione, emendationibus, obseruationibus, aut quauis alia ratione illustratos, vel illustrata, quos, vel quæ in eadem Typographia Typis cudi pro tempore contigerit, Decennio, à primæua cuiusque libri, voluminis, vel operis huiusmodi ibi facienda impressione computando, imprimere, aut alibi, quàm in dicta Typographia impressa vendere, seu habere venalia, vel proponere audeant, seu præsumant. Volumus tamen, vt libri in dicta Typographia imprimendi, sint Catholici, & Catholicam doctrinam contineant, & à nostro, sedisq; Apostolicæ in Regno Poloniæ Nuncio pro tempore existenti, approbati existant. Mandantes propterea Venerabilibus fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis eorum Vicariis in spiritualibus generalibus, seu officialibus, nec non Abbatibus, & aliis locorum ordinariis, vt contra inobedientes, & contrafacientes, quoties fuerint, requisiti auctoritate nostra procedant. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibúsuis Statutis, & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quáuis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoq; indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodólibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice duntaxat specialiter, & expresè derogamus, cæterisque contrariis quibuscunq;. Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, sub Annulo Piscatoris, Die XXIX Octob. M. D. XC. IIII. Pontificatus Nostri Anno tertio.

M. Vestrius Barbianus.

SIGI-

SIGISMVNDVS TERTIVS DEI GRA: cia Rex Poloniæ, Magnus Dux Lithuaniæ, Russiæ, Prussiæ, Masouiæ, Samogitiæ, Liuoniæq; &c. nec non Suecorum, Gottorum, Vandalorumq; Hæreditarius Rex. Significamus præsentibus literis nostris, quorum interest, vniuersis & singulis. Quandoquidē ad felicitatē Rerumpub. pertinet, nobilissimas scientias in illis florere, Regiumq; semper fuit, crescentes eas gratia & indulgentia singulari promouere, quum per hæc tempora Illustris vir IOANNES SAMOYSKI de Samoscio, Regni supremus Cancellarius, & exercituum Generalis Belzen. Mariæburgen. Dorpaten. Cnyszynen. Miedzyrzecensisq; Capitaneus in Ciuitate sua Samoscia Academiam iam nouo opere extruxerit, officinamq; Typographicam sumptibus suis ibidem collocârit, & elegantissimo genere Latinorum, Græcorum, & Polonicorū Typorum adornauerit, eo instituto, vt Academia illa, non solùm bonos Reip. Ciues formaret, sed librorum etiam editionibus. & impressionib⁹ publicè vtilis & celebris esset. Nos eius erga bonum publicum præclaram voluntatem acceptam & commendatam habentes, officinam hanc Typographicam Academiæ Samoscien. speciali priuilegio nostro, aduersus quàmlibet interuersorum fraudem muniendam duximus, prouti præsentibus munimus, atque auctoritate & sanctione nostra Regia decernimus, edicimus, ne quis libros recens editos, aut veteres, commentariis aliquibus, scholiis, adiunctionibus, vel ordine, aut dispositione, collatione, emendationibus, obseruationibus, aut quàuis alia ratione illustratos vel recensitos, quos Typographus Academiæ Samoscien. primus Typis vulgauerit, eosdem, citra ipsius Academiæ voluntatē intra proximum, à cuiusq; libri editione, decennium, totos vel ex parte, in vllis Regni Poloniæ, & Magni Ducatus Lithuaniæ ditionibus, imitari, excudere, alibiue excussos in iisdem venales exponere audeat. Sub pœna confiscationis librorū, & mulcta trium millium aureorū Hungaricaliū, fisco nostro, & Academiæ Samoscienſi ex æquo soluenda. Atq; in eius rei fidem, præsentes subscriptas, sigillo Regni consignari iussimus. Datum Varsouiæ die VI. Mensis Iunij. Anno Domini. Millesimo quingentesimo, nonagesimo septimo. Regnorum nostrorum Poloniæ, decimo. Sueciæ verò, anno quarto.

EX delegatione & commissione, vigore litterarum commissionalium, sub die 14. Iunij 1604. Cracouiæ datarum, quæ incipiunt. Nos Claudius Rangonus Episcopus Regy & Princeps &c. cum facultatibus Legati de latere, Nuncius in Polonia. Illustriss. & excelentiss. Domini D. Ioanni Samoscio, Magno Regni Cancellario, ac exercituum Præfecto, &c. Mihi Fratri Dominico Comunali Neapolitano ordinis minorum Conuentualium S. Francisci, Artium Magistro, sacræq; Theologiæ Doctori, eiusdem Illustrissimi & excellentissimi Domini D. Magni Cancel-

Cancellarij, exercituumq; inuictissimi Ducis Theologo, necnon Samasciensis Academiæ, Sacræ Theologiæ publico lectori, specialiter super hoc autem, per eundem Illustrissimum Dominum Nuncium &c. porrecta, quatenus libros duos, videlicet vnum, qui dialectica Ciceronis inscribitur, per Adamum Bursium compositum: & alterum De verborum collocatione, Dionysio Halicarnasseo auctore, per Simonem Bircouium, de Græco in Latinum redactum, eiusdem Academiæ professores, peculiariter recognoscerem: atque si nihil in eis contra veritatẽ & Ecclesiam inuenirẽ, vt imprimerentur, (præstita imprimendi facultate,) permitterem: qua cùm vsus, (prout debui,) fuerim delegatione: & in eis aliquod dissonum veritati, Sanctæq; Romanæ Ecclesiæ contrarium non inuenerim, qua fungimur in his, (ex commissione) speciali auctoritate, imprimendi licentiam impartimur, impartitamq; per vsitatum (de more in talibus) verbum, imprimantur, volumus. Die 28. Junij 1604.

Idem qui supra Frater Dominicus Theologus.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΛΙ-

ΚΑΡΝΑΣΕΩΣ ΠΕΡΙ ΣΥΝΘΕΣΕ-ΩΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ,

DIONYSII HALICAR-

NASSEI DE COLLOCATIONE VERBORVM.

Interprete Simone Bircovio.

Δωρόν τοι ἐγὼ, τέκνον φίλε, τοῦτο δίδωμι, καθάπερ ἡ παρ' Ομήρῳ φησὶν Ελένη ξενίζουσα τὸν Τηλέμαχον· πρώτῳ ἡμέραν ἄγοντι ταυτηνὶ γενέθλιον, ἀφ' οὗ παραγέγονας εἰς ἀνδρὸς ἡλικίαν, ἡδίστην καὶ ἱμερωτάτην ἑορτῶν ἐμοί. πλὴν οὔτε χερῶν δημιούργημα πέμπω σοι τῶν ἐμῶν ὡς ἐκείνη ἔφη διδοῦσα τῷ μειρακίῳ τὸν πέπλον· ὅτε εἰς γάμου μόνον ὥραν καὶ γαμετῆς χάριν εὔθετον· ἀλλὰ ποίημα μὲν καὶ γένημα παιδείας καὶ ψυχῆς τῆς ἐμῆς, κτῆμα δέ σοι τὸ αὐτὸ καὶ χρῆμα πρὸς ἁπάσας ἐν τῷ βίῳ χρείας ἐπωφελὲς γινόμενον διὰ λόγων, ὠφέλιμον ἀναγκαιότατον ἁπάντων χρημάτων· εἴ τι δὴ καὶ γὼ τυγχάνω τῶν δεόντων φρενῶν· ἁπάσιμεν ὁμοίως τοῖς ἀσκοῦσι τοὺς πολιτικοὺς λόγους, ἐν ᾗ ποτ' ἂν ἡλικίᾳ τε καὶ ἕξει τυγχάνωσιν ὄντες· μάλιστα δὲ τοῖς μειρακίοις

Largior hocce tibi munus dulcissime fili. Liceat enim mihi ijsdem verbis te affari, quibus apud Homerum affatur Helena hospitio excipiens Thelemachum. hoc die, quo postquam virilem togam sumpsisti, primum natalem agis, omnium festorū mihi iucundissimum & honoratissimum. atque eò magis, quòd neque manuum mearum opus, tibi mitto: sicut illa loquitur tradens iuueni peplum: neq; nuptiarum solùm tempori, nuptaque gratiâ fabrefactum: sed opus & fœtum studij ingenijq; mei, mancipiò vsúq; tuum futurū, ad omnes cōmoditates vitę, quæcūque sermone conficiuntur vtile: maximèq; ex omnibus rebus necessarium, (si quid sanè ego rerum vtilium cogitando assequor) cùm vniuersis perinde ciuilem orationē exercentibus, quacunq; ętate & profectu fuerint: tum præcipuè vobis

μειρακίοις τε καὶ νεωστὶ τῶν μαθήματος ἀπηρμένοις ὑμῖν ὦ Ῥοῦφε Μελίτη, πατρὸς ἀγαθοῦ, καὶ μοὶ φιλτάτου φίλων. διττῆς γὰρ οὔσης ἀσκήσεως ἁπάντων ὡς εἰπεῖν τοὺς λόγους, τῆς μὲν περὶ τὰ νοήματα, καὶ τῆς περὶ τὰ ὀνόματα· ὧν ἡ μὲν, τὸ πραγματικοῦ τούτου μᾶλλον ἐφάπτεσθαι δόξειεν ἄν, ἡ δὲ, τοῦ λεκτικοῦ· καὶ πάντων ὅσοι τοῦ λέγειν εὖ ἐφίενται, περὶ ἀμφοτέρας ἀναγκαίας τοῦ λόγου ἕξεως ἐπιστάσης ἐξίσου. ἡ μὲν οὖν τὰ πράγματα καὶ τὴν ἐν τούτοις φρόνησιν ἀγούσα ἡμᾶς ὅπη σήμερον βαδεῖα ἐστὶ καὶ χαλεπὴ νέοις, μᾶλλον δὲ, ἀδύνατος εἰς ἀκριβείαν καὶ μειρακίαν πεσεῖν ἡλικίαν. ἀκμαζούσης γὰρ ἤδη σωφρονούσης ἐστὶ, καὶ πολιαῖς κατηρτυμένης ἡλικίας ἡ τούτων γνῶσις ἐστὶν οἰκειοτέρα. πολλῆς μὲν ἱστορίας ἀλόγων τε καὶ ἔργων, πολλῆς δὲ πείρας καὶ συμφορᾶς παθῶν οἰκείων τε καὶ ἀλλοτρίων συναυξανομένης. τὸ δὲ περὶ τὰς λέξεις φιλόμουσον καὶ φιλόκαλον, καὶ ταῖς νεαραῖς πρέπουσ' ὡραϊσθεῖν ἀκμῇ ἥδιον ἡλικίαις. ἐπιόντι γὰρ ἀπασανεὺ ψυχῆς περὶ τὴν τῆς ἑρμηνείας ὡραϊσμὸν, ἀλόγους τινὰς καὶ ὥσπερ ἐνθουσιώδεις ὁρμὰς

iunioribus, & tenerè disciplinã ingressis: ô Rufe Melitie, optimi patris fili, & mihi omnium amicorum honoratissimi. Cùm enim duplex exercitatio sit in omnibus, vt verbo dicam, orationibus: altera quæ in sensis, altera quæ in nominibus versatur: illa quidem ad locum rerum pertinere videtur: hæc ad verborũ. cúmq; omnes quicúnq; bene dicendi laudem assequi studẽt, in vtramq; istam orationis disciplinã pariter incumbere oporteat: illa scientia, quę nobis dux est ad prudentiam rerum agendarum, lenta est, & adolescentibus haud facilis: atq; adeò incredibilis, vt possit in teneram & iuuenilem ætatem cadere. matureſcenti enim iam animo, atque ætati canicie suffultæ, hæc cognitio est familiarior: vt quæ ex multa notitia tam dictorum quàm factorum, ex multa experientia & vsu, tam eorum quæ nobis, quàm quæ alijs bene vel malè euenerunt, simul incrementa sumat. At illam in elocutione velut ambitiosam quandã pulchritudinis & elegãtiæ consectationẽ, par est solitũq;, cum ipsa ætate efflorescere. Vniuscuiusque enim adolescentis animus stupefit in obtutu pulchritudinis eloquendi,

σα ὁρμάς· οἷς πολλῆς πάνυ καὶ ἔμφρονος δεῖ τῆς πρώτης ἐπιστασίας τε καὶ ἀγωγῆς, εἰ μέλουσι μὴ πᾶν ὅ τι κεν ἐπ' ἄκαιρον γλώσσαν ἔπος ἔλθῃ λέγειν. μηδὲ εἰκῇ συνθήσειν τὰ προσυχόντα ἀλλήλοις, ἀλλὰ ἐκλογῇ τε χρήσεσθαι καθαρῶν ἅμα καὶ γενναίων ὀνομάτων, καὶ συνθέσει ταῦτα κοσμήσειν μεμιγμένον ἐχούσῃ τῷ σεμνῷ τὸ ἡδύ. εἰς δὴ τοῦτο τὸ μέρος ὃ δεῖ πρῶτον νέοις ἀσκεῖσθαι, συμβαλόμαι σοι μέρος εἰς τὸ ἐρωτὰ τὸν περὶ συνθέσεως τῶν ὀνομάτων. τὸ πραγματείαν οὐκ ὀλίγοις μὲν ἐπὶ νοῦν ἐλθοῦσαν ὅσοι τῶν ἀρχαίων ῥητορικὰς ἢ καὶ διαλεκτικὰς συνέγραψαν τέχνας, οὐδενὶ δὲ ἀκριβῶς οὐδὲ ἀποχρώντως μέχρι τοῦ πάροντος ἐξειργασμένην, ὡς ἐγὼ πείθομαι. ἐὰν δὲ ἐγγενηταί μοι σχολὴ, καὶ περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ὀνομάτων ἑτέραν ἐξοίσω σοι γραφὴν, ἵνα τὸ λεκτικὸν τόπον τελείως ἐξειργασμένον ἔχῃς. ἐκείνην μὲν οὖν τὴν πραγματείαν εἰς νέωτα πάλιν ὥραις ταῖς αὐταῖς προσδέχου, θεῶν ἡμᾶς φυλαττόντων ἀσινεῖς τε καὶ ἀνόσους, εἰ δή ποτε ἡμῖν ἄρα τούτου πέπρωται βεβαίως τυχεῖν. νυνὶ δὲ ἣν τὸ δαιμόνιον ἐπὶ νοῦν ἤγαγέ μοι πραγματείαν, πρὸς δέ-

χου. κε-

loquendi: & ad eam naturales quosdam impetus, & tanquã afflatu diuino concitatos sumit. Iis sanè multa admodũ & prudenti opus est prima institutione & educatione: si tales sunt futuri, vt non id quodcunq; intempestiuè in buccã venerit verbũ effutiant, neq; temerè quicquid sese obtulerit secum coagmentent: sed delectu vtantur verborum: vt simul & pura sint & generosa: eaq; compositione condiant, quæ grauitati iunctam habeat suauitatẽ. Ad eam itaq; partem, quam imprimis adolelescentes debent colere, confero tibi partem de Collocatione verborum, & amori commendo. opus quod non paucis quidem in mentẽ veniebat eorum, qui ex veteribus Rhetoricas vel Dialecticas conscripserunt artes: sed à nemine, vt existimo exactè, & perfectè, vsque ad hanc diem pertractatum. Quòdsi otium nactus fuero, alterum quoq; librum tibi afferam de verborũ delectu: vt locũ hunc de Elocutione perfectè pertractatũ habeas. Quod quidẽ opus rursus anno futuro eodem tempore expecta: si Dij nos saluos ac valentes seruauerint, idq; fata ratũ fore dederint. Nunc verò

 hoc

χου. κεφάλαια δέ αὐτῆς ἐστιν, ἀπρόκειταί μοι δεῖξαι, ταῦτα· τίς τε ἐστιν ἡ τῆς συνθέσεως φύσις, καὶ τίνα ἰσχὺν ἔχει, καὶ τίνων στοχάζεται, καὶ πῶς αὐτῶν τυγχάνει, καὶ τίνες αἱ γενικώταται αὐτῆς εἰσι διαφοραὶ, καὶ τὶς ἑκάστης χαρακτὴρ, καὶ ποίαν κρατίστην αὐτῶν πείθομαι· καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, τι ποτ' ἐστι τὸ ποιητικὸν ἐκεῖνο, καὶ εὔγλωσσον καὶ μελιχρὸν ἐν ταῖς ἀκοαῖς, ὃ πέφυκε τῇ συνθέσει τῆς πεζῆς λέξεως παρακολουθεῖν, ποιητικῆς τε κατασκευῆς τ' ἀποίητον ἐκμιμουμένης λόγον, καὶ σφόδρα ἐν τῇ μιμήσει κατορθούσης αὐτῷ τὸ κράτος· καὶ διὰ ποίας ἂν ἐπιτηδεύσεως γένοιτο ἑκάτερον αὐτῶν. τοιαυτὶ μὲν δὴ τινά ἐστιν, ὡς τύπῳ περιλαβεῖν, ὑπὲρ ὧν μέλλω λέγειν.

Quid Collocatio & quæ eius materia.

Ἡ σύνθεσίς ἐστιν, ὥσπερ καὶ αὐτὸ δηλοῖ τοὔνομα, ποιά τις θέσις παρ' ἄλληλα τῶν τοῦ λόγου μορίων. ἃ δὴ καὶ στοιχεῖα τινες τῆς λέξεως καλοῦσι. ταῦτα δὲ Θεοδέκτης μὲν καὶ Ἀριστοτέλης, καὶ οἱ κατ' ἐκείνους φιλοσοφήσαντες τοὺς χρόνους, ἄχρι τριῶν προήγαγον, ὀνόματα καὶ ῥήματα καὶ συνδέσμους πρῶτα μέρη τῆς λέξεως ποιοῦντες. οἱ δὲ μετ' αὐτοὺς γενόμενοι, καὶ μάλιστα οἱ τῆς

στωϊκῆς

hoc opus, quod interim Deus menti suggessit accipe. cuius hęc sunt capita demõstranda. Quæ sit Collocationis natura: quamq; vim habeat vel ad quid collimet. deinde quomodo quis eam consequatur. tum quæ generales ipsius differẽtiæ; pręterea quæ vniuscuiusq; sit forma: qualẽue optimam ego existimem: ad extremum quid sit illud Pòéticũ suaue & iucundum in audiendo, quod solet collocationẽ orationis solutæ imitari: cúmque habeat apparatũ Pòéticum, non Pòéticum imitetur sermonem: maximeq́ue in imitatione vim suam retineat: tum quibus rationibus vnũ quodque eorum conficiatur. Eiusmodi itaq́; sunt, vt summatim comprehendam, ea de quibus sum dicturus.

Collocatio est (vt ipsum nomen commonstrat) quædam partium orationis mutua secum positio: quas nonnulli dictionis elementa appellant. Hæc autẽ Theodectes, & Aristoteles, & illi qui temporibus illis philosophati sunt ad tria reduxerunt: Nomina, Verba & Coniunctiones; hasque primas Orationis partes fecerunt. Qui verò illis tempore posteriores fuerunt maximéque

Stoicæ

ςωϊκῆς αἱρεσεως ἡγεμόνες ἕως τε-
τάρων προὐβίβασαν, χωρίσαντες
ἀπό τῶν συνδέσμων τὰ ἄρθρα.
εἶθ' οἱ μεταγενέστεροι τὰ προσηγο-
ρικά διελόντες ἀπὸ τῶν ὀνοματικῶν,
πέντε ἀπεφήναντο τὰ πρῶτα μέ-
ρη. ἕτεροι δὲ καὶ τὰς ἀντωνυμίας
ἀποζεύξαντες ἀπὸ τῶν ὀνομάτων,
ἕκτον ςοιχεῖον τοῦτο ἐποίησαν. οἱ δὲ
καὶ τὰ ἐπιῤῥήματα διεῖλον ἀπὸ τῶν
ῥημάτων, καὶ τὰς προθέσεις ἀπὸ
τῶν συνδέσμων, καὶ τὰς μετοχὰς ἀπὸ
τῶν προσηγορικῶν. οἱ δὲ καὶ ἄλλας
τινὰς εἰσάγοντες τομὰς, πολλὰ τὰ
πρῶτα μόρια τῆς λέξεως ἐποίησαν·
ὑπὲρ ὧν οὐ μικρὸς ἂν εἴη λόγος.
πλὴν ἥγε τῶν πρώτων εἴτε τῶν
τριῶν ἢ τεττάρων, εἴθ' ὅσων δή πο-
τε ὄντων μερῶν πλοκὴ καὶ παρά-
θεσις, τὰ λεγόμενα ποιεῖ κῶλα. ἔ-
πειθ' ἡ τούτων ἁρμονία, τὰς κα-
λουμένας συμπληροῖ περιόδους· αὖ
ταὶ δὲ τὸν σύμπαντα τελεοῦσι λό-
γον. ἔστι δὴ τῆς συνθέσεως ἔργα,
οἰκείως θεῖναι τά τε ὀνόματα παρ'
ἄλληλα, καὶ τοῖς κώλοις ἀποδοῦ-
ναι τὴν προσήκουσαν ἁρμονίαν,
καὶ ταῖς περιόδοις διαλαβεῖν αὐ-
τὸν ὅλον τὸν λόγον. Δευτέρα δὲ
οὖσα μοῖρα, τῶν περὶ τὸν λεκτικὸν
τόπον θεωρημάτων κατανοοῦντι τὴν

τάξιν

Stoicæ sectæ principes, ad quatuor vsque progressi sunt: articulos enim à coniunctionibus separauerūt. Qui verò eos secuti sunt, nomina ab appellatiuis seiunxerunt, & quinque primas partes declararunt. Alij pronomina etiam separantes à nominibus, sextum & hoc orationis elementum fecerunt; alij quoque aduerbia à verbis & præpositiones à coniunctionibus, & participia ab appellatiuis seiunxerunt: alij alias quasdam distinctiones introduxerunt, multasque orationis partes primas fecerunt. De quibus omnibus longa esset oratio. id tantùm dico, primorum horum elementorum, siue trium, siue quatuor, siue quotcunque fuerint connexio siue compositio, efficit illa quæ dicuntur Membra; quorum rursus iunctura illos orbes qui Periodi dicuntur complet; eæ verò simul, omnem orationem conficiunt. Erit autem collocationis negocium verba inuicem decenter componere: membris decentem iuncturam attribuere: & totam orationem periodis concludere. Et quidem cùm posterior sit hæc pars præceptionum in loco Elocutionis, si ordinem consideres:

Collocatio verborū Dele-

 præit

Ctu præstat.

τάξιν· ἡγεῖται γὰρ ἡ τῶν ὀνομάτων ἐκλογὴ, καὶ προϋφίσταται ταύτης κατὰ φύσιν· ἡδονὴν καὶ πειθὼ καὶ κράτος ἐν λόγοις οὐκ ὀλίγῳ κρείττω ἐκείνης ἔχει. καὶ μηδεὶς ἡγησήται παράδοξον, εἰ πολλῶν καὶ μεγάλων ὄντων θεορημάτων περὶ τὴν ἐκλογὴν ὑπὲρ ὧν πολὺς ἐγένετο φιλοσόφοις τε καὶ ῥητορικοῖς ἀνδράσι λόγος, ἡ σύνθεσις δεύτεραν ἔχουσα χώραν τῇ τάξει, καὶ λόγων οὐδὲ πολλοῦ δεῖ τ' ἴσων ἐκείνῃ τυχοῦσα, τοσαύτην ἴσχυν ἔχει καὶ δύναμιν ὥστε περιεῖναι πάντων τῶν ἐκείνης ἔργων καὶ κρατεῖν. ἐνθυμούμενος ὅτι καὶ αἱ περὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν ὅσαι διαφόρους ὕλας λαμβάνουσαι, συμφορητὸν ἐκ τούτων ποιοῦσι τὸ τέλος. ὡς οἰκοδομική τε καὶ τεκνονικὴ, καὶ ποικιλτικὴ, καὶ ὅσαι ταῖς τοιαύταις εἰσιν ὁμογενεῖς, αἱ συνθετικαὶ δυνάμεις, τῇ μὲν τάξει δεύτεραι τῶν ἐκλεκτικῶν εἰσι, τῇ δὲ δυνάμει πρότεραι. ὥστ' εἰ καὶ τῷ λόγῳ τὸ αὐτὸ συμβέβηκεν, οὐκ ἄτοπον ἡγητέον. οὐδὲν δὲ κωλύει καὶ πίστεις παρασχεῖν τοῦ προκειμένου; μήτι δόξωμεν ἐξ ἑτοίμου λαμβάνειν τῶν ἀμφισβήτησιν ἐχόντων λόγων. ἔστι τοίνυν πᾶσα λέξις, ἣ σημαινομεν τὰς

præit enim verborum delectus, & secundùm naturam illius est fundamentum: voluptatem tamen & suadam, & vim non deteriorem, sed meliorem quàm ille habet. Nulli verò videatur mirabile, si cùm de verborum delectu multæ & graues sint considerationes, de eoque tum Philosophi, tum Rhetores multa scripserint; collocatio verò ordine & loco posterior sit; parũq; absit, quin consecuta fuerit æquales cum illo sermones: tamen tantùm virium & potestatis habeat, vt omnia alia negotia in oratione conficienda superet & vincat: considerando, quòd etiam alia artificia quæcunq; materias diuersas recipiunt, ex his persimilem faciant finem. Quemadmodum in architectura, arte fabrili, pictura, & alijs quæ his similes sunt, facultates quæ habent vim componendi, ordine quidem posteriores sunt ijs, quæ in delectu consistunt: virtute verò priores: quod & orationi si contigerit, non absurdum esse existimandum est. Nihil autem prohibet nos fidẽ propositę rei adstruere, ne sermones ambiguos pro manifestis sumere videamur. Est igitur omnis dictio, quâ sensa animi significa-

μὲν τὰς νοήσεις, ἡ μὲν ἔμμετρος. ἡ δὲ, ἄμετρος· ὧν ἑκατέρα, καλῆς μὲν ἁρμονίας τυχοῦσα, καλὸν οἵατ' ἐστὶ ποιεῖν τὸ μέτρον καὶ τὸν λόγον. ἀνεπιστάτως δὲ καὶ ὡς ἔτυχε ῥιπτομένη, προσαπόλλυσι καὶ τὸ ἐν τῇ διανοίᾳ χρήσιμον. πολλοὶ γοῦν ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς, φιλόσοφοί τε καὶ ῥήτορες, λέξεις πανύ καλὰς καὶ πρεπούσας τοῖς ὑποκειμένοις ἐκλέξαντες ἐπιμελῶς, ἁρμονίαν δὲ αὐταῖς πειθέντες εἰκαίαν τινὰ καὶ ἄμουσον, οὐδὲν χρηστὸν ἀπέλαυσαν ἐκείνου τοῦ πόνου. ἕτεροι δὲ, εὐκαταφρόνητα καὶ ταπεινὰ λαβόντες ὀνόματα, συνθέντες δὲ αὐτὰ ἡδέως καὶ πειττῶς, πολὺν τὴν ἀφροδίτην τῷ λόγῳ πειέθηκαν. καὶ σχεδὸν ἀναλόγον τι πεπονθέναι δόξειεν ἂν ἡ σύνθεσις πρὸς τὴν ἐκλογὴν, ὁ πάσχει ὀνόματα πρὸς τὰ νοήματα. ὥσπερ γὰρ οὐδὲν ὄφελος διανοίας ἐστὶ χρηστῆς, εἰ μή τις αὐτῇ κόσμον ἀποδώσει καλῆς ὀνομασίας. οὕτω κἀνταῦθ' οὐδὲν ἐστὶ προὔργον λέξιν εὑρεῖν καθαρὰν καὶ καλὴν ῥήμονα, εἰ μὴ καὶ κόσμον αὐτῇ τῆς ἁρμονίας τὸν προσήκοντα πειθήσει. ἵνα δὲ μὴ δόξω, φασὶν, ἀναπόδεικτα λέγειν, ἐξ ὧν ἐπείσθην κρεῖττον εἶναι

significamus quædam ligata, quædā soluta: quarum vtraq; si pulchram iuncturam nacta fuerit, poterit pulchrū facere & carmen & orationē: si verò inscienter & temerè proijciatur: etiam ea quæ præclarè sunt cogitata corrumpit. Multi siquidem Poétæ, multi rerum scriptores, Philosophi item & Rhetores, cùm verba summo studio pulchra & decentia ad propositā rem accuratè deligerent, temerariamque & insulsam iuncturam adiungerent, nullam frugem ex tanto labore perceperunt: alij verò cùm verba contempta & humilia assumerent, eaq; collocatione iucunda & elegāti exornarent, multam venustatem & gratiā orationi addiderunt. Et quidē rationem eandem habere videtur Collocatio cū Delectu quam habēt verba ipsa cum rebus. Quemadmodum enim nulla vtilitas cogitationis præclaræ est, si ei quis pulchræ locutionis non addiderit ornamentum: ita etiam nulla est laus inuenire purum & venustū verbum, si iuncturæ aptum ornatum nō addideris. Ne autē, quod aiunt, videar indemonstrabilia dicere: quibus rationibus inductus sim affirmare, prestantiorē & perfectiorē exercita-

Quantū Collocatio tam in verbis

quàm in sententijs valeat, exemplis illustratur.

τον εἶναι καὶ τελειότερον ἄσκημα τῆς ἐκλογῆς τὴν σύνθεσιν, ἔργῳ πειράσομαι, δεικνῦναι, ἐμμέτρων τὲ καὶ πεζῶν λόγων ἀπαρχὰς ὀλίγας προχειρισάμενος. λαμβανέσθω δὲ ποιητῶν μὲν Ὅμηρος, συγγραφέων δὲ, Ἡρόδοτος. ἀπόχρη γὰρ ἐκ τούτων καὶ περὶ τῶν ἄλλων εἰκάσαι. ἔστι δὴ παρ' Ὁμήρῳ μὲν ὁ παρὰ τῷ συβώτῃ καταγόμενος. Ὀδυσσεὺς περὶ τὴν ἑωθινὴν ὥραν ἀκρατίζεσθαι μέλλων, ὡς τοῖς παλαιοῖς ἔθος ἦν. ἔπειτα ὁ Τηλέμαχος αὐτοῖς ἐπιφαινόμενος ἐκ τῆς εἰς Πελοπόνησον ἀποδημίας. πραγμάτια λιτὰ καὶ βιωτικὰ ἡρμηνευμένα ὑπέρευ. πεῦ δὲ ἐστιν ἡ τῆς ἑρμηνείας ἀρετή, τὰ ποιήματα δηλώσει παρατεθέντα αὐτά.

Τὼ δ' αὖτ' ἐν κλίσιῃς Ὀδυσσεὺς καὶ δῖος ὑφορβός,
Εντύνοντο ἄριστον ἅμ' ἠοῖ κειαμένω πῦρ,
Ἔκπεμψάν τὲ νομῆας ἅμ' ἀγρομένοισι σύεσσι.
Τηλέμαχον δὲ περίσαινον κύνες ὑλακόμωροι,
Οὐδ' ὕλαον προσιόντα. νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεὺς
Σαίνοντας τε κύνας, ὑπὸ δέκτυπος ἦλθε ποδοῖιν.

Αἶψα

exercitationem esse in verborũ collocatione, quàm in delectu, re ipsa demonstrare conabor, idq́; si pauca tam ex ligata quàm ex soluta oratione excerpta delibauero. Accipiamus igitur ex Pòétis quidem Homerum, ex Historicis autem Herodotum: licebit enim ex his de alijs iudicare. Est igitur apud Homerum locus vbi à subulco Vlysses circa matutinam horam deducitur ientaturus: vt mos priscis erat: ad quos Telemachus venit ex peregrinatione, quam susceperat in Peloponesum. Negotiolum vile & commune, supraquam dici potest, bene prolatum. Vbi autem sit elocutionis virtus, versus hi propositi demonstrabunt.

Hi autem rursus in stabulis Vlysses & diuinus subulcus.
Parabant prandium: simul cum aurora incendentes ignem.
Emiseruntque pastores cum congregatis suibus.
Telemachum autem circumblandiebantur canes latrantes
Neque latrabant aduenientem, intellexit autem diuus Vlysses
Adulantes canes: & circùm sonus venit pedum.

Statim

Αἶψα δ' ἄρ' Εὔμαιον προσεφώνεεν ἐγγὺς ἐόντα.
Εὔμαι', ἦ μάλα τις τοι ἐλεύσεται ἐνθάδ' ἑταῖρος.
Ἢ γὰρ γνώριμος ἄλλος, ἐπεὶ κύνες ἔχ' ὑλάουσιν,
Ἀλλὰ προσαίνουσι. ποδῶν δ' ὑπὸ δοῦπον ἀκούω.
Οὔπω πᾶν εἰρητο ἔπος, ὅτε οἱ φίλος υἱὸς
Ἔστη ἐνὶ προθύροισι. θαφὼν δ' ἀνόρουσε συβώτης.

Ἐκ δ' ἄρα οἱ χερῶν πέσεν ἄγγεα τοῖς ἐπονεῖτο.
Κιρνὰς αἰθοπα οἶνον. ὁ δ' ἀμφὶς ἦλθεν ἄνακτος.
Κύσε δὲ μιν κεφαλήν τε καὶ ἄμφω φάεα καλὰ,
Χεῖράς τ' ἀμφοτέρας. θαλερὸν δέ οἱ ἔκπεσε δάκρυ.

Ταῦθ' ὅπη μὲν ἐπάγεται καὶ κηλεῖ τὰς ἀκοὰς, πεπιεσμένων τε καὶ ἡδέων πανὺ ἡδίστων ἐδινὸς ἥδε μοῖραν ἔχει. πάντες ἂν εἰδεῖεν ὅτι μαρτυρήσαιεν. ποῦ δὴ αὐτῶν ἐστὶν ἡ πειθὼ, καὶ διὰ τί τοιαῦτά ἐστι; πότερον διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ὀνομάτων ἢ διὰ τὴν σύνθεσιν; οὐδεὶς ἂν εἴποι διὰ τὴν ἐκλογὴν, ὡς ἔγωγε πείθομαι. ἅπαντα γὰρ τῶν εὐτελεστάτων τε καὶ ταπεινοτάτων ὀνομάτων πέπλεκται

Statim autem Eumæum prope assistentem allocutus est.
Eumæe, certè aliquis veniet huc socius

Vel & cognitus alius, quoniam canes non latrant,
Sed circumbladiuntur, pedum autem strepitum inaudio.
Nondum omne dictum erat verbum quando eius dilectus filius
Stetit in vestibulis: stupefactus autem surrexit subulcus.
Ex autem eius manibus ceciderunt vasa quibus laborabat.
Miscens nigrum vinum: hic autem contra venit regem
Osculatus est autem ipsum capiteq; & ambobus luminibus pulchris
Manibusq; ambabus. tenera autem ei excidit lachryma.

Hîc detineri & permulceri auditum poemate ipso & quidem suauissimo, præcipuam partem habente, omnes quantùm sciam faterentur. Vbi autem suada horum carminum sita sit, vtrùm in delectu verborum, an collocatione? Equidem nemo diceret in delectu quantùm ego existimo. Nam omnis ea oratio ex villissimis & humillimis dictionibus connectitur: quibus

πλέκται πᾶσα ἡ λέξις, οἷς ἂν καὶ θαλατουργὸς καὶ χειροτέχνης, καὶ πᾶς ὁ μηδεμίαν ὥραν τοῦ λέγειν εὖ ποιούμενος, ἐξ ἑτοίμου λαβὼν ἐχρήσατο. λυθέντος γοῦν τοῦ μέτρου, φαῦλα φανήσεται τὰ αὐτὰ ταῦτα καὶ ἄζηλα. οὔτε γὰρ μεταφοράι τινες ἐν αὐτοῖς εὐγενεῖς ἐνεῖσιν οὔτ' ὑπαλλαγαὶ, οὔτε καταχρήσεις, οὔτε ἄλλη τροπικὴ διάλεκτος οὐδεμία, οὐδὲ δὴ γλῶτται πολλαί τινες, οὔτε ξένα ἢ πεποιημένα ὀνόματα τί οὖν λείπεται, μὴ οὐχί τὴν σύνθεσιν τοῦ κάλλους τῆς ἑρμηνείας αἰτιᾶσθαι; τοιαῦτ' ἐστι παρὰ τῷ ποιητῇ μυρία, ὡς εὖ οἶδ' ὅτι πάντες ἴσασιν. ἐμοὶ δὲ ὑπομνήσεως ἕνεκα λέγοντι ἀρκεῖ ταῦτα μόνα εἰρῆσθαι. φέρε δὴ μεταβῶμεν καὶ ἐπὶ τὴν πεζὴν διάλεκτον, καὶ σκοπῶμεν εἰ κἀκείνῃ τὸ αὐτὸ συμβέβηκε πάθος, ὥστε περὶ μικρὰ καὶ φαῦλα πράγματά τε καὶ ὀνόματα συνταχθέντα καλῶς, μεγάλας γίνεσθαι τὰς χάριτας. ἐστι δὴ παρὰ τῷ Ἡροδότῳ βασιλεῦς τις Λυδῶν, (ὃν ἐκεῖνος Κανδαύλην καλεῖ, Μυρσίλον δὲ καλεῖσθαι φησὶν ὑφ' Ἑλλήνων) τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς ἐρῶν, ἔπειτα ἀξιῶν τινα τῶν ἑταίρων αὐτοῦ, γυμνὴν τὴν ἄνθρωπον ἰδεῖν. ὁ δὲ,

& agricola, & nauta, & artifex, & quilibet alius, qui nullum vnquam tempus studio bene dicendi insumsit, ex promptu & facili vti posset; dissoluto etiã carmine omnia humilia nec digna imitatione videbuntur. Nec enim hic sunt translationes generosæ, non permutationes aut abusiones, non aliqua locutio figurata, non dialecti variæ, non noua & elaborata verba. Quid ergo reliquum est, an non ipsam Collocationem pulchritudinemq́; interpretationis in caussa ponere? Talia verò sunt apud pòétam infinita, quæ vt existimo omnes cognoscunt: mihi quidem cui commemorasse satis est, sufficiat hæc protulisse. Age itaq́ue transeamus ad orationem solutam, inspiciamusq́; , si eundem habere possit affectum; præsertim si in rebus paruis & humilibus versetur: in verbis tamen pulchrè collocatis magna insit gratia. Est itaq́ue apud Herodotum rex quidam Lydiæ (quem ille Candaulem vocat, Myrsilum autem à Græcis appellari dicit) hic suam vxorem suprámodũ amabat: deinde dignatus est quendam ex amicis vt eam nudam conspiceret. reluctabatur primò ille,

δὲ, ἀπομαχόμενος μὴ ἀναγκα-
σθῆναι· ὡς δὲ οὐκ ἔπειθεν, ὑπο-
μένων τε καὶ θεώμενος αὐτὴν ἦν.
τὸ δὲ πρᾶγμα ἔχ ὅπι σεμνὸν ἢ
καλλιλογεῖσθαι ὑπιτήδειον, ἀλλὰ
καὶ ταπεινὸν καὶ ἐπικίνδυνον· καὶ τῷ
αἰσχροῦ μᾶλλον ἢ τῷ καλοῦ ἐγγυ-
τέρω· ἀλλ' εἰρηται σφόδρα δεξι-
ῶς, καὶ κρεῖττον γέγονεν ἀκουσθῆ-
ναι λεγόμενον, ἢ ὀφθῆναι γινόμε-
νον. ἵνα δὲ μήτις ὑπολάβῃ τὸ διά-
λεκτον εἶναι τῆς ἡδονῆς αἰτίαν τῇ
λέξει, μεταθεὶς αὐτῆς τὸν χαρα-
κτῆρα εἰς τὴν Ἀτθίδα γλῶτταν,
καὶ οὐδὲν ἄλλο περιεργαζόμενος,
ὅτως ἐξοίσω τὸ διάλογον·

» Γύγη, οὐ γὰρ σε οἰκῶ πείθεσθαι
» μοι λέγοντι τὰ περὶ τὸ εἶδος
» τῆς γυναικός· ὥσπερ γὰρ τυγχάνε
» ἀνθρώποις ὄντα ἀπιστότερα ὀ-
» φθαλμῶν· ποῖ φῶτος ἐκείνην
» θεάσῃ γυμνήν· ὁ δὲ, μέγα ἀνα-
» βοήσας εἶπεν· Δέσποτα, τίνα λό-
» γον λόγον ἔχ ὑγιᾶ, κελεύων με
» δεσποίναν τὴν ἐμὴν θεάσασθαι
» γυμνήν; ἅμα δὲ χιτῶνι ἐκδυο-
» μένω συνεκδύεται καὶ τὴν αἰδῶ
» γυνή. πάλαι γὰρ καλὰ ἀνθρώ-
» ποις ἐξεύρηται ἐξ ὧν μανθάνειν
» δεῖ. ἐν οἷς ἓν τόδε ἐστὶν, ὁρᾶν ἵνα
» τὰ ἑαυτοῦ. ἐγὼ δὲ πείθομαι ἐκείνην πασῶν γυναικῶν εἶναι καλλίστην, καὶ σοῦ δέο-

ille, ne ad id adigeretur: vbi verò non persuadet tandem sustinuit & conspexit. Negocium quidem ipsum est turpe, nec quod eleganter efferatur idoneum: imò abiectum & periculosum, & propius turpi quàm pulchro; sed quia optimè effertur, fit meliùs dum auditur dictum, quàm conspicitur gestum. Ne autem aliquis suspicetur voluptatem hanc orationis dialectum efficere, immutabo characterem in Atticam linguam, nullaque ampliùs re addita ipsum dialogum proferam.

Gyge, neque enim videris mihi fidem habere referenti de coniugis specie: (quod minus credulæ sunt hominibus aures quàm oculi.) sac illam conspicias nudam. Hic autem vehementer exclamans, Quémnam, inquit, here sermonem profers haut quáquam sanum, qui me iubes inspicere heram meam nudam? Mulier exuta tunica & verecundiam pariter exuit. Iam olim ab hominibus quæ sunt honesta inuenta sunt: vnde discere ea debemus: ex quibus hoc vnum est. Quæ sua sint, quemque inspicere decere. Ego verò tibi fidem habeo illam esse fœminarum omnium speciosissimam, teque oro ne

,, ομαι μὴ χρήζειν ἀνόμων. ὁ μὲν δὴ
,, λέγων ταῦτα, ἀπεμάχετο· ὁ δὲ,
,, ἠμείβετο· Θάρσει, Γύγη, καὶ μὴ
,, φοβοῦ μήτ' ἐμὲ, ὡς πειρώμενος
,, τοῦ λόγου λέγω τόνδε· μήτε γυ-
,, ναῖκα τὴν ἐμὴν, μή τι σοι ἐξ αὐ-
,, τῆς γένηται βλάβος. ἀρχὴν γὰρ
,, ἐγὼ μηχανήσομαι οὕτως, ὥς τε
,, μηδὲ μαθεῖν αὐτὴν ὀφθεῖσαν ὑ-
,, πόσου. ἀγαγὼν γὰρ σε εἰς τὸ
,, οἴκημα ἐν ᾧ κοιμώμεθα, ὄπι-
,, σθεν τῆς ἀνοιγομένης θύρας στή-
,, σω. μετὰ δ' ἐμὲ εἰσελθόντα πα-
,, ρέσται καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἐμὴ ἐς κοίτην.
,, κεῖται δὲ ἐγγὺς τῆς εἰσόδου θρό-
,, νος. ἐπὶ τοῦτον τῶν ἱματίων καθ'
,, ἓν ἕκαστον ἐκδοῦσα θήσει· καὶ καθ'
,, ἡσυχίαν πολλὺν παρέσται σοι θε-
,, άσασθαι. ὅταν δὲ ἀπὸ τοῦ θρόνου
,, πορεύηται ἐπὶ τὴν εὐνὴν, κατὰ νώτου τε αὐτῆς γένῃ. σοὶ μελέτω τὸ ἐντεῦθεν,
,, ὅπως μή σε ὄψεται ἀπιόντα διὰ θυρῶν. ὁ μὲν δὴ, ὡς οὐκ ἠδύνατο διαφυγεῖν,
,, ἕτοιμος ἦν ποιεῖν ταῦτα.

me ores illicita. Atque hoc dicendo, Gyges repugnabat: ne quid sibi ex ea re mali contingeret. Cui vicissim ille his verbis, Fidens, inquit, esto Gyge: neque vereare aut me, tanquam hoc te sermone tentantem, aut vxorem meam, ne quid tibi ex ea detrimenti creetur. Principio enim sic ego machinabor, vt illa ne deprehendat quidem abs te fuisse inspectam. Te namque deducto in habitaculum in quo cubamus, post fores apertas collocabo. Vbi ergo fuero ingressus, aderit & vxor mea in cubiculum: prope autem ianuam sella posita est, super quam vestes illa (vt quamque exuet) reponet: ibique tibi plurima quiete spectanda præsto erit: quum verò à sella cubitum perget, tuque à tergo fueris, curæ tibi sit deinceps ne te per fores abeuntem conspiciat. Gyges igitur vbi effugere non potuit, fuit paratus ea facere.

Οὐκ ἂν ἔχοι τις οὐδὲ ἐνταῦθα εἰπεῖν, ὅτι τὸ ἀξίωμα καὶ ἡ σεμνότης τῶν ὀνομάτων εὔμορφον πεποίηκε τὴν φράσιν. ἀνεπιτήδευτα γὰρ ἐστι καὶ ἀνήλεκτα, οἷα φύσις τέθεικε σύμβολα τοῖς πράγμασιν. οὐδὲ γὰρ ἥρμοττεν ἴσως κρείττοσι χρήσασθαι ἑτέροις. ἀνάγκη δή που, ὅταν τοῖς κυριωτάτοις τε καὶ προσεχεστάτοις ὀνομά

Hoc loco nullus quidpiam haberet, quod diceret, quia dignitas grauitasque verborum, elegantem facit locutionem. Verba enim, quæ notæ sunt rerum, nullo studio & delectu adhibito sunt posita, sed qualia ipsa natura rebus imposuit. Neque sanè cõueniens esset alijs melioribus vti. Necesse est igitur cùm maximè proprijs

ὀνόμασιν ἐπιφέρηται τὰ νοήματα, μηδὲν σεμνότερον εἶναι ἢ οἷά ἐστιν. ὅπῃ δ' ἔνδεν ἐν αὐτοῖς ἔστι σεμνὸν, ἐνδὲ πιθανὸν, ὁ βουλόμενος εἴσεται, μεταθεὶς οὐδὲν ὅτι μὴ τὴν ἁρμονίαν. πολλαχοῦ γὰρ παρὰ τούτῳ τῷ ἀνδρὶ τοιαῦτά ἐστιν, ἐξ ὧν ἂν τις τεκμήραιτο ὅτι οὐκ ἐν τῷ κάλλει τῶν ὀνομάτων ἡ πειθὼ τῆς ἑρμηνείας ἦν, ἀλλ' ἐν τῇ συζυγίᾳ ἦν. καὶ περὶ μὲν τούτων ἱκανὰ ταῦτα. ἵνα δὲ πολὺ μᾶλλον ἄιδηται, ὅσην ἔχει ῥώμην ἡ σωφελοῦσα δύναμις ἐν τε ποιήμασι καὶ λόγοις, λήψομαί τινας εὖ ἐχούσας λέξεις, ὧν τὰς ἁρμονίας μεταθείς, ἀλλοῖα φανεῖται ποιήσω καὶ τὰ μετρὰ, καὶ τοὺς λόγους. λαμβανέσθω δ' πρῶτον ἐπὶ τῶν Ὁμηρικῶν ταυτί.

prijs & proximis rei verbis, ſenſa efferimus, vt nihil accedat auguſtius ſupra ipſa: in quibus nihil grauitatis, nihil excellentiæ ineſſe, qui voluerit ſciet; ſi nullam rem aliam præter iunctura mutauerit. Multa autem alia apud hunc autorem huius generis ſunt, ex quibus quilibet coniicere poterit, non in pulchritudine verborum & proprietate, ſuauitatem elocutionis, ſed in coniugatione ſitam eſſe. Et de his quidem hæc ſufficient. Vt autem magis notum ſit, quantam habeat vim collocatio tam in verſu, quàm in oratione ſoluta: aſſumam aliquot exempla, quæ & ſi bona primo aſpectu videntur; tamen eorum iunctura mutata, diuerſa peni-

tus apparebunt tum carmina, tum orationes ſolutæ. Sumamus autem hæc Homeri.

Ἀλλ' ἔχεν ὥστε τάλαντα γυνὴ χερνῆτις ἀληθὴς,
Ἥτε σταθμὸν ἔχουσα, καὶ εἰρίον ἀμφὶς ἀείρει,
Ἰσάζουσ', ἵνα παισὶν ἀεικέα μισθὸν ἄρηται.

Sed ſe ita habebant. vt lances mulier manibus victum quærens vera
Quæ ſtateram habens & lanam vtrinque appendit.
Librans vt liberis iuſtam mercedem auferat.

Τοῦτο τὸ μέτρον ἡρωϊκόν ἐστιν, ἑξάποδον, τελεῖον, κατὰ πόδα δάκτυλον βαινόμενον. ἐγὼ δὴ τῶν αὐτῶν ὀνομάτων τούτων μεταθεὶς κινήσας

Hoc carmen Heroicum eſt, conſtans ſex menſuris, perfectum, quod ſi pede dactylo procedat. Ego verò immutata collocatione horum verborum,

BIBL. Z.N.IM. OSSOLINSKICH

κινήσας τὴν σύνθεσιν, τοὺς αὐλητοὺς στίχους ἀντὶ μὲν ἑξαμέτρων ποιήσω τετραμέτρους, ἀντὶ δὲ ἡρωϊκῶν προσῳδικούς, τὸν τρόπον τοῦτον.

borum, pro Hexametris faciam Tetrametra, & pro Heroicis faciã Prosodica ad hunc modum.

Ἀλλ' ἔχον ὥστε γυνὴ χερνῆτις τάλαντα ἀληθὴς,
Ἥτ' εἰρίον ἀμφὶς καὶ σταθμὸν ἔχουσ' ἀνέλκει
Ἰσάζουσ', ἵν' ἀμοιρέα παισὶν ἄροιτο μισθόν.

Ταιαῦτά ἐστι τὰ πριάπεια, ὑπό τινων δὲ ἰθυφάλια λεγόμενα, ταυτί.

Quæ quidem Priapeia ab alijs Ithiphalica vocantur. Qualia sunt illa.

Οὐβέβηλος, ὡς λέγεται τῶν νέου Διηνύσου,
Κἀγὼ δ' ἐξ ἐργασίης ὠργιασμένος ἥκω.

Non profanus, vt dicitur, adolescentis Bachi
Ego vero ex opere, sacris Bachi initiatus adsum.

Ἄλλους πάλιν λαβὼν στίχους Ὁμηρικοὺς, ὅτε προσθεὶς οὐδὲν αὐτοῖς, οὔτε ἀφελὼν, τὴν δὲ σύνθεσιν ἀλλάξας μόνον, ἕτερον ἀποδώσω μέλος τετράμετρον, τὸ καλούμενον Ἰωνικόν.

Alios deinde accipiam versus Homeri, nihilque ipsis addam, nihil adimam: ipsam tantùm collocationem immutabo, aliudque carmen tetrametrum quod vocatur Ionicũ efficiam.

Ὡς ὁ πρόσθ' ἵππων καὶ δίφρου κεῖτο τανυσθείς,
Βεβρυχὼς, κόνις δεδραγμένος αἱματοέσσης.

Sic ille ante equos & currum iacebat extensus
Frendens, pulu erem apprehendens cruentum.

Ὡς ὁ πρόσθ' ἵππων καὶ δίφρου κεῖτο τανυσθεὶς
Αἱματοέσσης κόνις δεδραγμένος, βεβρυχώς.

Ταιαῦτά ἐστι τὰ Σωτάδια ταυτί.

Talia sunt & illa Sotadia.

Ἔνθ' οἱ μὲν ἐπ' ἄκρης πυρᾶς νέκυες ἔκειντο
Γῆς ἐπὶ ξένης, ὀρφανὰ τείχεα προλιπόντες

Ibi quidem in summitate rogorum mortui iacebant.
In terra aliena, viduos muros relinquentes

Ἑλάδες

Gracia

Ἑλάδος ἱερῆς, καὶ μυχὸν ἑστίης
πατρῴης,
Ἥβην τ' ἐρατεινὴν, καὶ καλὸν
ἡλίου πρόσωπον.

Δυναίμην δ' ἂν ἔτι πολλὰς ἰδέας μέτρων καὶ διαφόρους εἰς τὸν ἡρωϊκὸν ἐμπιπτούσας στίχον ἐπιδεικνύναι τὸ δὲ αὐτὸ κἂν τοῖς ἄλλοις ὀλίγου δεῖν πᾶσι συμβεβηκὸς μέτροις τε καὶ ῥυθμοῖς ἀποφαίνειν, ὥστε τῆς μὲν ἐκλογῆς τῶν ὀνομάτων τῆς αὐτῆς μενούσης, τῆς δὲ συνθέσεως μόνης μάλιστα πεσούστης, τά τε μέτρα μεταῤῥυθμίζεσθαι, καὶ συμμεταπίπτειν αὐτοῖς τὰ σχήματα, τὰ χρώματα, τὰ ἤθη, τὰ πάθη, τὴν ὅλην τῶν ποιημάτων ἀξίωσιν. ἀλλ' ἀναγκασθήσομαι πλείονων ἅψασθαι θεωρημάτων ὧν ἔνια ὀλίγοις πανὺ ἐστὶ γνώριμα. ἐπὶ πολλῶν δὲ ἴσως, καὶ οὐχ ἥκιστα ἐπὶ τῶν τοιούτων, καλῶς ἂν ἔχοι Εὐριπίδεια ταῦτα ἐπενεγκεῖν.

Μή μοι λεπτῶν θίγγανε μύθων,
Ψυχὴ. τί περισσὰ φρονεῖς; εἰ μὴ
Μέλεις σεμνύνεσθαι παρ' ὁμοίοις

Ταῦτα μὲν οὖν ἐάσειν μοι δοκῶ κατὰ τὸ πάρον. ὅτι δὲ καὶ ἡ πεζὴ λέξις τὸ αὐτὸ δύναται παθεῖν τῇ ἐμμέτρῳ, ὄντων μὲν ὀνομάτων, ἀλλασσομένης δὲ τῆς συνθέσεως, πάρεστι

Græciæ sacræ & cubiculum domus paternæ.
Et iuuentutem amabilem & pulchram Solis faciem.

Possem præterea multas formas carminũ & differentias quæ in Heroicos incidunt versus proferre, in omnibusque alijs ferè, tam mensuris quàm numeris hoc idem demonstrare: verborum delectu permanente, sed sola collocatione maximè concidente & carmina ipsa denormantur, & cum eis figuras, colores, mores, affectus corruunt. sed necesse habeo plura præcepta attingere: ex quibus quædam paucis omnino sunt cognita. De multis autem fortasse, sed non minùs his licebit illud Euripidis proferre.

Ne mihi attingas subtiles sermones
Anime quid superuacanea cogitas?
Si non relaturus es honorem apud pares.

Itaque relinquenda hæc puto in præsentia. Quoniam autem & soluta oratio hoc ipsum quod & ligata pati potest, vt manentibus ijsdem verbis, mutata collocatione

πάρεστι τῷ βουλομένῳ σκοπεῖν. λήψομαι δὲ ἐκ τῆς Ἡροδότου λέξεως τὴν ἀρχὴν τῆς ἱστορίας, ἐπεὶ καὶ γνώριμος ἐστι τοῖς πολλοῖς, μεταθεὶς τὸ χαρακτῆρα τῆς ἀφελέκτου μόνον.

„ Κροῖσος ἦν Λυδὸς μὲν γένος, παῖς
„ δὲ Ἀλυάττου, τύραννος δὲ ἐθνῶν
„ τῶν ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ· ὃς ῥέων
„ ἀπὸ μεσημβρίας, μεταξὺ Σύρων
„ τε καὶ Παφλαγόνων ἐξίησι πρὸς
„ βορέαν ἄνεμον, εἰς τὸν Εὔξεινον
„ καλούμενον πόντον.

tione alia videatur, præstò est cuilibet considerare volenti. Assumam autem ex Herodoti dictione principium historiæ; quandoquidē multis autor iste notus est, charecterem tantùm dialecti immutabo.

Crœsus genere quidem fuit Lydus, patre autem Halyatto: earum verò nationum tyrannus quæ intra Halym amnem sunt: qui à meridie Syros ac Paphlagones interfluens, contra ventum Aquilonem in mare quod vocant Euxinum evolvitur.

Μεταθήσω τῆς λέξεως ταύτης τὴν ἁρμονίαν καὶ γνήσεταί μοι ἐκεῖνο ἐπαγωγικὸν τὸ πλάσμα, οὐδὲ ἱστορικόν, ἀλλ' ὀρθὸν μᾶλλον καὶ ἀγώνιον.

Transponam dictionis huius iuncturam: statimq; fiet non iam connexio continuata neque historica: sed potiùs simplex & inellaborata.

Κροῖσος ἦν ὁ μὲν Ἀλυάττου, γένος δὲ Λυδὸς, τύραννος ὢν τῶν ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ ἐθνῶν, ὃς ἀπὸ μεσημβρίας ῥέων, μεταξὺ Σύρων καὶ Παφλαγόνων εἰς τὸν Εὔξεινον καλούμενον πόντον ἐκδίδωσι πρὸς βορέαν ἄνεμον.

Οὗτος ὁ χαρακτὴρ οὐ πολὺ ἀπέχειν ἂν δόξειε τῶν Θουκυδίδου λεγομένων.

Hic character non multum differre videtur ab his Thucididis.

„ Ἐπίδαμνός ἐστι πόλις ἐν δεξιᾷ
„ εἰσπλέοντι τὸν Ἰόνιον κόλπον. πρὸς
„ οἰκοῦσι δὲ αὐτὴν Ταυλάντιοι
„ βάρβαροι, Ἰλλυρικὸν ἔθνος.

Epidamnus est urbs ad dextram sita navigantibus Ionium sinum versus: cui finitimi sunt Taulantij barbari, gens Illirica.

Πάλιν μεταλλάξας τὴν λέξιν, ἑτέραν αὐτῇ μορφὴν ἀποδώσω, τόνδε τρόπον τοῦτον.

Rursus transmutans hanc ipsam dictionem, aliam ei formam dabo in hunc modum.

Ἀλυάττου μὲν ἦν ὁ Κροῖσος, γένος δὲ Λυδὸς τῶν ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ τύραννος

τύραννος ἐθνῶν, ὃς ἀπὸ μεσημβρίας ῥέων, Σύρων τὲ καὶ Παφλαγόνων μεταξὺ πρὸς βορέαν ἔξεισιν ἄνεμον εἰς τὸν καλούμενον πόντον Εὔξεινον.

Ἡγησιακόν τὸ σχῆμα τοῦτο τῆς συνθέσεως, μικρόκομψον, ἀγενὲς, μαλθακόν. τούτων γὰρ τῶν λήρων ἱερεὺς ἐκεῖνος ἀνὴρ, τοιαῦτα γράφων.

Ἐξ ἀγαθῆς ἑορτῆς ἀγαθὴν ἄγομεν ἄλλην·
Ἀπὸ Μαγνησίας εἰμὶ τῆς μεγάλης Σιπυλεύς.
οὐ γὰρ μικρὰν εἰς Θηβαίων ὕδωρ ἔπτυσεν ὁ Διόνυσος.
ἡδὺς μὲν γὰρ ἐστι, ποιεῖ δὲ μαινεσθαι.
Ἅλις ἔστω τῶν παραδειγμάτων.

ἱκανῶς γὰρ οἴομαι πεποιηκέναι φανερὸν ὃ προὔκειτό μοι, ὅτι μείζονα ἰσχὺν ἔχει τῆς ἐκλογῆς ἡ σύνθεσις. καὶ μοὶ δοκεῖ τις οὐκ ἂν ἁμαρτάνειν εἰκάσας αὐτὴν τῇ Ὁμηρικῇ Ἀθηνᾷ. ἐκείνη τὲ γὰρ τὸν Ὀδυσσέα τὸν αὐτὸν ὄντα ἄλλοτε ἀλλοῖον ἐποίει φαίνεσθαι, τοτὲ μὲν ῥυσὸν καὶ μικρὸν καὶ αἰσχρὸν,

Πτωχῷ λευγαλέῳ ἐναλίγκιον, ἠδὲ γέροντι.

Τοτὲ δὲ τῇ αὐτῇ ῥάβδῳ πάλιν ἐφαψαμένη,

Μείζονά τ' εἰσιδέειν, καὶ πάσσονα θῆκεν ἰδέσθαι.

- καθ δὲ κάρητος Οὔλας ἧκε κόμας ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας·

Talis quidem figura collocationis est Hegesiaca: parum compta, ignobilis, mollis: inter eiusmodi enim nugas sacer ille vir versabatur, cùm talia scriberet.

Ex bona solennitate bonam aliam ducimus.
A Magnesia sum magna Sipileus.
Nec enim paruam in Thebanorum aquam expuit Dionysius.
Dulcis quidem est, facit autē insaniam.

Satis sit exemplorum: existimo enim me copiosè demonstrasse id, quod proposueram; videlicet maiorem vim habere Collocationem verborum, quàm delectum. Et mihi quidem non peccare videbitur, qui eam Homericæ Mineruæ similem dixerit. Quemadmodum enim illa eundem Vlyssem aliâs alium videri faciebat, nunc rugosum, paruū, turpem,

Pauperi tristi similem, atque seni:

nunc déinde vbi virga eum tetigerat:

Maioremque videri & pinguiorem aspectui obtulit.
- - - - *Et de capite*
Purpureas demisit comas hyacinthino flori similes.

ἅυτη τε, τὰ αὐτὰ λαμβάνουσα ὀνόματα, τοτὲ μὲν ἄμορφα καὶ πτωχὰ καὶ ταπεινὰ ποιεῖ φαίνεσθαι τὰ νοήματα, τοτὲ δὲ ὑψηλὰ καὶ πλούσια καὶ ἁδρὰ καὶ καλὰ. καὶ τούτῳ μάλιστα διαλάττει ποιητής τε ποιητοῦ, καὶ ῥήτωρ ῥήτορος τῷ συντιθέναι δεξιῶς τὰ ὀνόματα.

Veterũ de Collocatione verborũ doctrina.

Τοῖς μὲν οὖν ἀρχαίοις ὀλίγου δεῖν πᾶσι πολλὴ ἐπίδοσις ἦν αὐτοῦ· παρ' ὃ καὶ καλά εἰσιν αὐτῶν τὰ μέτρα καὶ τὰ μέλη, καὶ οἱ λόγοι. Τοῖς δὲ μεταγενεστέροις οὐκέτι, πλὴν ὀλίγων. χρόνῳ δὲ ὕστερον παντάπασιν ἠμελήθη. καὶ οὐδεὶς ᾤετο δεῖν ἀναγκαῖον αὐτὸ εἶναι, οὐδὲ συμβάλλεσθαί τι τῷ κάλλει τῶν λόγων. Τοιγάρτοι τοιαύτας συντάξεις κατέλιπον, οἵας οὐδεὶς ὑπομένει μέχρι κορωνίδος διελθεῖν, φύλαρχον λέγω καὶ Δοῦριν καὶ Πολύβιον, καὶ Σάωνα, καὶ τὸν Καλαντιανὸν Δημήτριον, Ἱερώνυμόν τε καὶ Ἀντίλογον, καὶ Ἡρακλείδην, καὶ Ἡγησίαν Μάγνητα, καὶ ἄλλους μυρίους· ὧν ἁπάντων τὰ ὀνόματα εἰ βουλοίμην λέγειν, ἐπιλείψει με ὁ τῆς ἡμέρας χρόνος. καὶ τί δεῖ τούτους θαυμάζειν, ὅπου γε καὶ οἱ τὴν φιλοσοφίαν ἐπαγγελλόμενοι, καὶ τὰς διαλεκτικάς

Similiter etiam Collocatio, ijsdẽ verbis assumptis, aliquando sententias informes, humiles, ieiunas, facit videri: aliquando verò sublimes, copiosas, validas & elegantes. Et quidem pòéta à pòéta, orator ab oratore, collocatione verborum bona differre videtur.

Antiquis propemodum omnibus magnæ illa curæ fuit: vnde etiam illorum carmina, modulationes, & orationes, sunt elegantes: recentioribus verò paucis exceptis, non adeo: deniq́ue temporibus consequentibus, omnino neglecta est: nullusq́ue prorsus existimabat, Collocationem necessariam esse, quidpiámue ad orationis pulchritudinem conferre. Itaq́ue eiusmodi structuras reliquerunt, quales nemo sustinuerit ad finem vsq; narrando persequi. Dico autẽ Phylarchum, Durim, Polybium, Saonem, Calantianum, Demetrium, Hieronymum, Antilogum, Heraclidem, Hegesiam Magnetem, & alios infinitos: quorũ omniũ si vellem proferre nomina, dies me priùs deficeret. Verùm quid opus eos admirari, vbi etiam hi qui Philosophiã profitentur, & de Dialecticis disserunt disciplinis, adéo

κὰς ἐκφέροντες τέχνας, οὕτως εἰσὶν ἄθλιοι περὶ τὴν σύνθεσιν τῶν ὀνόματων, ὥστε αἰδεῖσθαι καὶ λέγειν; ἀπόχρη δὲ τεκμηρίῳ χρήσασθαι τῷ λόγῳ Χρισίππου τοῦ στωϊκοῦ. πρεσβαιτέρω γὰρ οὐκ ἂν προβαίην. τούτου γὰρ οὔτε ἄμεινον οὐδεὶς τάς διαλεκτικὰς τέχνας ἠκρίβωσεν, οὔτε χείρονι ἁρμονίᾳ συνταχθέντας ἐξηνέγκε λόγους, τῶν ὀνόματος καὶ δόξης ἀξιωθέντων. καὶ τοι σπουδάζειν γέ τινες προστεποιήθησαν αὐτῶν καὶ περὶ τοῦτο τὸ μέρος, ὡς ἀναγκαῖον ὂν τῷ λόγῳ· καὶ τέχνας τινὰς ἐπέγραψαν ὑπὲρ τῆς συντάξεως τῶν τοῦ λόγου μορίων. ἀλλὰ πολύ τι μᾶλλον πάντες ἀπὸ τῆς ἀληθείας ἀπεπλανήθησαν, καὶ οὐδὲ ὄναρ εἶδον τί ποτ' ἐστὶ τὸ ποιοῦν ἡδεῖαν καὶ καλὴν τὴν σύνθεσιν. ἔγωγ' οὖν ὅτε διέγνων συντάττεσθαι ταύτην τὴν ὑπόθεσιν, ἐζήτουν εἴ τι τοῖς πρότερον εἴρηται περὶ αὐτῆς, καὶ μάλιστα τοῖς ἀπὸ τῆς στοᾶς φιλοσόφοις, εἰδὼς τοὺς ἄνδρας οὐ μικράν φροντίδα τοῦ λεκτικοῦ τόπου πεποιημένους. δεῖ γὰρ αὐτοῖς τἀληθῆ μαρτυρεῖν. οὐδαμῇ δὲ οὐδὲν ὑπ' οὐδενὸς εὑρὼν τῶν ὀνόματος ἠξιωμένων οὔτε μεῖζον οὔτε ἔλαττον

adéo ſunt in collocandis verbis futiles, vt etiam pudeat dicere. Sufficiat autem argumento vti oratione Chryſippi Stoici: (vlteriùs enim non procedam) quo neque meliùs quiſquam, neque exactiùs Dialecticas diſciplinas proſequutus eſt: neque deteriori iunctura compoſitos ſermones protulit; ex his qui alicuius nominis & famæ ſunt. Et quidem nonnulli ſe eam partem curæ habere affectarunt: tanquam ad orationem neceſſariam: præceptaque nonnulla de Collocatione partium orationis conſcripſerunt; ſed maximópere omnes à veritate aberrarunt: nec per ſomnium quidem viderunt, quidnam ſit, quod iucundam & pulchram collocationem efficiat. Ego autem cùm conſtituiſſem in animo opus hoc componere, quærebam ſi ab aliquibus de eadem re priùs aliquid dictum ſit; maximeque à Philoſophis ex Stoa; ſciui enim viros illos multam curam & ſtudium in explicandis verbis inſumſiſſe. (oportet ſiquidem vera de illis teſtari.) Nihil verò apud quempiã, (qui aliquo nomine digni ſint) inueni, quod de Verborũ Collocatione, ſiue id magnum ſiue par-

 uum

λαττον συναχθὲν εἰς ἣν ἐγὼ προήρημαι πραγματείαν. ἃς δὲ Χρύσιππος καταλέλοιπε συντάξεις διττὰς ἐπιγραφὴν ἐχούσας περὶ τῆς συντάξεως τῶν τοῦ λόγου μερῶν, οὐ ῥητορικὴν θεωρίαν ἐχούσας, ἀλλὰ διαλεκτικὴν, ὡς ἴσασιν οἱ τὰς βίβλους ἀνεγνοκότες, ὑπὲρ ἀξιωμάτων συντάξεως, ἀληθῶν τε καὶ ψευδῶν, καὶ δυνάτων καὶ ἀδυνάτων, ἐνδεχομένων τε καὶ μεταπιπτόντων, καὶ ἀμφιβόλων, καὶ ἄλλων τινῶν τοιουτοτρόπων, οὐδεμίαν οὔτε χρείαν οὔτ' ὠφέλειαν τοῖς πολιτικοῖς λόγοις συμβαλομένων, εἰς γοῦν ἡδονὴν ἢ κάλλος ἑρμηνείας, ὧν δεῖ στοχάζεσθαι τὴν σύνθεσιν. ταὐτῆς μὲν τῆς πραγματείας ἀπέστην·

Ἐσκόπουν δὲ αὐτὸς ἐπ' ἐμαυτοῦ γινόμενος, εἴ τινα δυναίμην εὑρεῖν φυσικὴν ἀφορμὴν. ἐπειδὰν παντὸς πράγματος καὶ πάσης ζητήσεως αὕτη δοκεῖ κρατίστη εἶναι καὶ ἀρχή. ἀψάμενος δὲ τινῶν θεωρημάτων, καὶ δόξας ὁδῷ τινι τὸ πρᾶγμα χωρεῖν, ὡς ἔμαθον ἑτέρωσέ ποι ταύτην ἄγουσαν ἐμὲ τὴν ὁδὸν, οὐχ ὅποι προὐθέμην, καὶ ἀναγκαῖον ἦν ἐλθεῖν, ἀπέστην. κωλύει δὲ οὐδὲν ἴσως κἀκείνης ἅψασθαι τῆς θεωρίας, καὶ τὰς αἰτίας εἰπεῖν, δι' ἃς ἐξέλιπον

uum fuerit, ad id quod ego proposui negocium, collatum sit. illi verò duo libelli à Chrysippo relicti, quî de Collocatiõe partium orationis, inscribuntur, non Rhetoricam sed Dialecticam considerationem habent: quod & illi sciunt, qui illius libros legunt. De compositione enũciationum, verarumq; & falsarum, possibiliũ & impossibilium contingentium & migrantium, & ambiguarum, & aliarũ huiusmodi, quæ nullum cõmodum, nullum vsum ciuilibus sermonibus, nullámque voluptatem aut pulchritudinem elocutioni conferunt: ad quæ præcipuè collocatio collimare debet. ab hac igitur tractatione abstinui.

Deliberaui autem mecum ipse, si quem naturalem ductum inuenirẽ: (quandoquidẽ is in omni negocio, & in qualibet quęstione videtur pręstantissimus & principiũ esse.) cúmq; attigissẽ nonnullas considerationes: putarẽq; via quadã rem procedere: posteáquam animaduerti, me hoc cursu aliò deductũ esse, non eô quô proposueram, & necessarium erat venire: negociũ reliqui. Nihil tamẽ nos ꝓhibet, quominus etiã illas cõsiderationes attingamus caussásq; profera-

ἐξέλιπον αὐτὴν, ἵνα μή με δόξῃ τις ἀγνοίᾳ παρελθεῖν αὐτὴν, ἀλλὰ μὴ προαιρέσει. ἐδόκει δή μοι τῇ φύσει μάλιστα ἡμᾶς ἑπομένους οὕτω δεῖν ἁρμόττειν τὰ μόρια τοῦ λόγου, ὡς ἐκείνη βούλεται. αὐτίκα τὰ ὀνόματα ἡγούμην τάττειν πρὸ τῶν ῥημάτων· τὰ μὲν γὰρ τὴν οὐσίαν δηλοῦν, τὰ δὲ τὸ συμβεβηκός· πρότερον δὲ εἶναι τῇ φύσει τὴν οὐσίαν τῶν συμβεβηκότων· ὡς τὰ Ὁμηρικὰ ἔχει·

Ἄνδρα μοι ἔννεπε μοῦσα πολύ-
καὶ, Μῆνιν ἀείδε θεά (τροπον.
καὶ, Ἠέλιος δ' ἀνόρουσε λιπών.

καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις. ἡγοῖται μὲν γὰρ ἐν τούτοις τὰ ὀνόματα, ἕπεται δὲ τὰ ῥήματα. πιθανὸς ὁ λόγος, ἀλλ' οὐκ ἀληθὴς ἔδοξεν εἶναί μοι. ἕτερα γοῦν παρασχοῖτ' ἄντις παραδείγματα παρὰ τῷ αὐτῷ ποιητῇ κείμενα ἐναντίως συντεταγμένα, ἢ ταῦτα συντέτακται, καλά τε οὐχ ἧττον καὶ πιθανά. τινα οὖν ἐστι ταῦτα.

Κλῦθί μευ αἰγιόχοιο Διὸς τέ-
κος, Ἀτρυτώνη καὶ,
Ἔσπετε νῦν μοι μοῦσαι ὀλύμ-
πια δώματ' ἔχουσαι. καὶ
Μνῆσαι πατρὸς σεῖο θεοῖς ἐπι-
είκελ' Ἀχιλλεῦ.

Ἐν

proferamus, ob quas ab incepto destitimus: ne fortasse quispiam existimet, ignoratione potiùs, quàm de industria, nos hæc præterijsse. Existimabã autẽ, maximè naturã ducẽ sequẽtibus, ita oportere partes orationis coaptare, quẽadmodũ ipsa postulat. Nempe vt nomina ponantur ante verba: illa enim substantiã, hæc accidens connotant. Prior autẽ est naturâ substantia, quàm accidens. quemadmodũ se habẽt illa Homeri.

Virum mihi dic musa versutum.
Iram cane Dea.
Sol autem ortus est relinquens.

Et alia his similia: in quibus nomina præeunt, sequuntur verba. Quæ quidem ratio verisimilis, at non vera mihi visa est. Nam posset aliquis exempla ostendere, apud eundem Pòétam posita, contrarioque modo quàm hæc ordinata: non minùs pulchra & verisimilia. Quæ ergo sunt hæc?

Audi me Ægiochi Iouis filia indomita. Et
Præite nunc mihi Musæ Olympias domos habentes. Et
Memento patris tui Dijs similis Achille.

 In his

Ἐν γὰρ τούτοις ἡγεῖται μὲν ῥήματα, ὑποτέτακται δὲ τὰ ὀνόματα· καὶ οὐδεὶς ἂν αἰτιάσαιτο τὴν σύνταξιν αὐτῶν ὡς ἀηδῆ. Ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ἄμεινον ἐδοκοῦν εἶναι τὰ ῥήματα πρότερα τάττειν τῶν ἐπιῤῥημάτων· ἐπεὶ δὰν πρότερον ἐστι τῇ φύσει τὸ ποιοῦν ἢ πάσχον, τῶν συνεδρεσυόντων αὐτοῖς, τρόπου λεγω, καὶ τόπου, καὶ χρόνου, καὶ τῶν παραπλησίων, ἃ δὴ καὶ καλοῦμεν ἐπιῤῥήματα. παραδείγμασι χρώμενος τούτοις.

Γύπτε δ' ἐπιστροφάδην, τῶν δὲ στόνος ὄρνυτ' ἀεικής.

Ἤριπε δ' ἐξοπίσω, ἀπὸ δὲ ψυχὴν ἐκάπυσσεν.

Ἐκλίνθη δ' ἑτέρωσε, δέπας δὲ οἱ ἔκπεσε χειρός.

Ἐν ἅπασι γὰρ τούτοις ὕστερα τέτακται τῶν ῥημάτων τὰ ἐπιῤῥήματα. καὶ τοῦτο πιθανὸν κὲν ὡς τὸ πρῶτον, οὐκ ἀληθὲς δὲ ὡς οὐδὲ ἐκεῖνο. καὶ γὰρ δὴ καὶ ταῦτα παρὰ τῷ ποιητῇ ἐναντίως ἢ ἐκεῖνα εἴρηται.

Βοτρυδὸν δὲ πέτονται ἐπ' ἄνθεσιν εἰαρίνοισι.

Σήμερον ἄνδρα φάος δὲ μογόστοκος Εἰλείθυια. Ἐκφανεῖ.

ἆρ' οὖν χείρω τι γέγονε τὰ ποήματα,

In his primum locum habent verba, sequuntur nomina: nemo tamen structuram tanquam iniucundã accusabit. Præterea censebam, meliùs esse priùs verba quàm aduerbia ponere; quandoquidem naturâ prius id quod agit aut patitur, quàm ea quæ in jis consistunt: dico autem modo, loco, tempore, & his similibus: quæ nos appellamus aduerbia. Ad id verò, eiusmodi exemplis vtebar.

Verberauit autem fortiter. illorum verò gemitus excitabatur indecens.

Cecidit autem retro. animam verò efflauit.

Inclinatus verò alteram in partem, poculum autem ei excidit manu.

In omnibus enim his, posteriùs posita sunt verbis aduerbia. Hoc quoque præceptum perinde verisimile est, vt prius: non tamẽ verum: quẽadmodum & superius. Etenim hæc, eiusdem poétæ, contrario modo illis sunt dicta.

Cateruatim autem volant sub floribus vernis.

Hodie virum, lumenq́; dolorosa Iuno. Ostendit.

Deteriora ne sunt hæc pòémata in quibus verba aduerbijs sunt posteriora?

ἡματα, ὑπόταχθέντων ἐνταῦθα τοῖς ἐπιῤῥήμασι τῶν ῥημάτων; ἔτι καὶ τάδε ᾠόμην δεῖν μὴ παρέργως φυλάττειν, ὅπως τὰ πρότερα τοῖς χρόνοις, καὶ τῇ τάξει πρότερα λαμβάνηται· οἷα ἐστι ταυτί.

Αὖ ἔρυσαν μὲν πρῶτα καὶ ἔσφαξαν, καὶ ἔδειραν.

Λίγξε βιὸς, νευρὴ δὲ μέγ' ἴαχεν, ἅλτο δ' ὀϊστὸς. καὶ,

Σφαῖραν ἔπειτ' ἔῤῥιψε μετ' Ἀμφιπόλου βασιλείου.

Ἀμφιπόλου μὲν ἄμαρτε, βαθείῃ δ' ἐμβαλε δίνῃ

Νὴ Δία, φαίη τις ἄν· ἐστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ οὐχ οὕτω συντεταγμένα ποιήματα, οὐδὲν ἧττον ἢ ταῦτα καλὰ

Πλῆξεν ἀναχόμενος σχίζῃ δρυός, ἣν λίπε κείων.

Πρότερον γὰρ δήπου τὸ ἐπανατείνασθαί ἐστι τοῦ πλῆξαι. καὶ ἔτι

Ἤλασεν ἀγχιστὰς, πελέκυς δ' ἀπέκοψε τένοντας Αὐχενίους

Πρῶτον γὰρ δή που προσήκει τῷ μέλοντι τὸν πέλεκυν ἐμβάλλειν εἰς τοὺς τένοντας τοῦ ταύρου, τὸ σῆναι αὐτοῦ πλησίον. ἔτι πρὸς τούτοις καὶ ἠξίουν τὰ μὲν ὀνοματικὰ προτάττειν τῶν ἐπιθέτων· τὰ δὲ προσηγορικὰ, τῶν ὀνοματικῶν· τὰς δὲ ἀντωνυ-

steriora? Præterea existimabam oportere non negligenter illud obseruandum, vt ea quæ ordine & tempore priora sunt, priora etiam ordine sumantur. Qualia sunt hæc.

Rursus trahebant quidem primo, & iugularant et excoriarunt
Stridorem vero fecit, neruus vero sonuit, saliitque sagitta. &
Globum postea proiecit ad Amphipolum regem
Ab Amphipolo quidem profundus autem incidit turbo.

Profectò diceret aliquis, esse multa carmina non ea ratione constructa, nihilominus tamen pulchra esse.

Percussit eleuans, in fissuram quercus quam reliquit teredo.

Prior autem est eleuatio, quàm percussio. Nec non.

Adfuit prope stans: securis autem abscidit neruos ceruicis.

Priùs enim quodammodo conuenit eum qui cupit securi ceruices tauro incidere, propiùs assistere. Pręterea censebam, vt priùs substantiua ponerentur, quàm adiectiua: appellatiua priùs, quàm substantiua: pronomina priùs, quàm appellatiua: In ver-

ἀντωνυμίας, τῶν προσηγορικῶν. ἔν τε τοῖς ῥήμασι φυλάττειν, ἵνα τὰ ὀρθὰ τῶν ἐγκεκλιμένων ἡγῆται, καὶ τὰ παρεμφατικὰ τῶν ἀπαρεμφάτων, καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλά. πάντα δὲ ταῦτα διεσάλευσεν ἡ πεῖρα, καὶ τοῦ μηδενὸς ἄξια ἀπέφηνε. τοτέ μὲν γὰρ ἐκ τούτων ἐγίνετο καὶ τῶν ὁμοίων αὐτοῖς ἡδεῖα ἡ σύνθεσις καὶ καλὴ, τοτὲ δὲ ἐκ τῶν μὴ τοιούτων, ἀλλ' ἐναντίων. διὰ ταύτας μὲν δὴ τὰς αἰτίας τῆς θεωρίας ἀπέστην. ἐμνήσθην δὲ αὐτῶν καὶ νῦν, οὐχ ὡς σπουδῆς ἀξίων· καὶ τὰς διαλεκτικὰς παρεθέμην τέχνας, οὐχ ὡς ἀναγκαίας, ἀλλ' ἵνα μηδεὶς δοκῶν ἔχειν τί αὐτὰς χρήσιμον εἰς τὴν παροῦσαν θεωρίαν, περὶ πολλοῦ ποιῆται εἰδέναι, θηρευθεὶς ταῖς ἐπιγραφαῖς τῶν πραγματειῶν ὁμοιότητά τινα ἐχούσαις, καὶ τῇ δόξῃ τῶν συνταξαμένων αὐτάς.

Ἐπάνειμι δὲ ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς ὑπόθεσιν ἀφ' ἧς εἰς ταῦτα ἐξέβην. ὅτι πολλὴ πρόνοια τοῖς ἀρχαίοις ἦν καὶ ποιηταῖς καὶ συγγραφεῦσι, φιλοσόφοις τε καὶ ῥήτορσι τῆς ἰδέας ταύτης, καὶ οὔτε τὰ ὀνόματα τοῖς ὀνόμασιν, οὔτε τὰ κῶλα τοῖς κώλοις, οὔτε τὰς περίοδους ἀλλήλαις

εἰκῇ

In verbis etiam obseruabam, vt recti casus obliquis præirent, indicatiua infinitiuis, & cætera huius generis plurima. Omnia verò hæc, ipsa experientia excussit, nulliusque ponderis esse declarauit. Nam quandoque ex talibus, & his similibus, iucunda & elegans collocatio conficitur, quandoque non ex talibus sed ex contrarijs. Eas ob caussas ab his speculationibus destiti. Quorum nunc quoque mentionem feci, non tamen tanquam studio digna sint: rationesque dialecticas adhibui, non tanquam necessarias, sed ne quis existimans vtile aliquid esse in illis, ad præsentem contemplationem, curam eorum magni faciat: deceptus, aut inscriptionibus operum, similitudinē quandam habentium; aut autoritate eorum qui ista composuerunt.

Reuertor itaque ad eam disputationem, à qua digressus sum: antiquis videlicet tam Pòétis quàm Historicis, tam Philosophis, quàm Rhetoribus, magnæ curæ fuisse formam hanc dicendi; vt neque verba verbis, neque membra membris, neque periodos temere inter se committi oportere existimarent: sed artem

quandam

ικὴ σωάπτ̓ν ᾠντο δεῖν· τέχνη δὲ ἦν παῤ αὐτοῖς καὶ θεωρήματα, οἷς χρώμενοι σωετίθεσαν εὖ. τίνα ὄ ἦν τὰ θεωρήματα ταῦτα πειράσομαι διδάσκειν, ὡς ἂν οἷός τε ὦ, ὅσα μοι δύναμις ἐγένετο συνεξευρεῖν· ἐχ ἅπαντα λέγων, ἀλλ̓ αὐτὰ τὰ ἀναγκαιότατα.

Δοκεῖ μοι τῆς σωθετικῆς ἐπιστήμης τρία ἔργα εἶναι· ἓν μὲν, ἰδεῖν τί μετ̓ τινος ἁρμοττόμενον, πέφυκε καλὴν καὶ ἡδεῖαν ἀναλήψεσθαι συζυγίαν· ἕτερον ὄ, γνῶναι τῶν ἁρμοττεσθαι μελόντων πρὸς ἄλληλα, πῶς ἂν ἕκαστον σχηματισθὲν κρεῖττονα φαίνεσθαι ποιήσειε τὴν ἁρμονίαν· τρίτον ὄ, τί δεῖ ταμεταστοιβῆς τῶν λαμβανομένων. ἀφαιρέσεως λέγω καὶ προσθήκης, καὶ ἀλλοιώσεως. γνῶναί τε πῶς, καὶ πρὸς τὴν μέλουσαν χρείαν οἰκείως ἐξεργάσασθαι. τε δὲ τούτων ἕκαστον δύναται, σαφέστερον ἐρῶ, χρησάμενος εἰκόσι τῶν δημιουργῶν τεχνῶν τισιν, ἃς ἅπαντες ἴσασιν οἰκοδομικὴν λέγω καὶ ναυπηγικὴν καὶ τὰ παραπλήσια· ὅ τε γὰρ οἰκοδόμος, ὅταν προίσηται τὴν ὕλην ἐξ ἧς μέλλῃ καταστοιβάζειν τὴν οἰκίαν, λίθους, καὶ ξύλα, καὶ κέραμον, καὶ τἄλλα πάντα, συνιὼν

quandam & præcepta haberent, quorum beneficio bona compositione vterentur. Qualia autem hæc præcepta fuerint, quantùm potero pro facultate solertiæ meæ in eiusmodi rebus inquirendis, docere conabor: non omnia proferens, sed quæ maximè sunt necessaria.

Natura Collocationis in tribus rebus consistit.

Doctrina de Collocatione tribus constare mihi videtur. Primùm aduertendum quid cum quo connexum pulchram & iucundam soleat sumere coniugationem. Deinde cognoscendum, eorum quæ secum connecti debent, quomodo vnumquódque figuratum, præstantiorem apparere faciat iunctura. Tertiò, ex ijs quæ sumpta sunt, qua opus habeãt transformatione, nempe ablatione, appositione, permutatione: tum dispiciendum quomodo & quàm propriè ad vsum præsentem singula elaborentur. Quam autem vnum quódque eorum vim habeat, dicam manifestiùs, vsus similitudinibus vulgarium artificiorum, quæ omnibus nota sunt: hoc est architecturæ, & nauium fabricandarum scientiæ, & his similium. Architectus ítaque cùm materiã parauerit, ex qua domum ædificaturus

τίθησιν ἐκ τούτων ἤδη τὸ ἔργον, τρία ταῦτα πραγματευόμενος ποίῳ δεῖ λίθῳ τὲ καὶ ξύλῳ καὶ πλίνθῳ ποῖον ἁρμόσαι λίθον ἢ ξύλον ἢ πλίνθον· ἔπειτα, πῶς τῶν ἁρμοζομένων ἕκαστον, καὶ ἐπὶ ποίας πλευρὰς ἑδρᾶσαι· καὶ τρίτον, εἴ τι δυστεδρόν ἐστιν, ἀποκροῦσαι καὶ περικόψαι, καὶ αὐτὸ τοῦτο εὔεδρον ποιῆσαι· ὅ τε ναυπηγὸς τὰ αὐτὰ ταῦτα πραγματεύεται δή. παραπλήσιά φημι δεῖν ποιεῖν καὶ τοὺς μέλοντας εὖ συνθήσειν τὰ τοῦ λόγου μόρια. πρῶτον μὲν σκοπεῖν ποῖον ὄνομα ἢ ῥῆμα ἢ τῶν ἄλλων τι μορίον ποίῳ συνταχθὲν ἐπιτηδείως ἔσται κείμενον, καὶ πῶς οὐκ ἄμεινον. οὐ γὰρ δὴ πάντα γὲ μετὰ πάντων τιθέμενα ὁμοίως πέφυκεν διατιθέναι τὰς ἀκοάς· ἔπειτα διακρίνειν πῶς σχηματισθὲν τοὔνομα ἢ τὸ ῥῆμα ἢ τῶν ἄλλων ὁτιδήποτε, χαριέστερον ἱδρυνθήσεται. καὶ πότερον ἑνικῶς ἢ πληθυντικῶς λαμβανόμενα, κρείττω λήψεται συζυγίαν· καὶ πότερον κατὰ τὴν ὀρθὴν ἐκφερόμενα πτῶσιν, ἢ κατὰ τῶν πλαγίων τινά. καὶ εἴ τινα πέφυκεν ἐξ ἀρσενικῶν γίνεσθαι θηλυκὰ, ἢ ἐκ θηλυκῶν ἀρσενικὰ, ἢ οὐδέτερα, ἐκ τούτων πῶς ἂν ἄμεινον σχηματισθείη,

καὶ

est. lapides, ligna, tegulam, & id genus alia, dum ex his opus suum constituerit, tria hæc satagit. Primò cum quali lapide, vel ligno, vel latere, qualem connectere lapidem, lignum, laterem oporteat: deinde quomodo vnumquodq; eorũ conformatum, & in quo latere collocandum sit; tertiò si aliquid non sit suo loco aptum, id abijcit, recidit, & congruum reddit. Nauium quoq; artifex hæc eadem facit. His, inquam, similia opus est vt faciant ij, qui cupiunt bene partes orationis collocare. Imprimis considerabunt, quale nomen aut verbum, aut alia orationis pars, cum quali coniuncta conuenienter ponitur: ita vt meliùs poni non possit. non enim omnia omnibus adnexa æquè aures solent afficere. Deinde discernent quomodo conformatum nomen vel verbum, vel quidpiam aliud elegantiùs collocetur: vtrùm numero singulari vel plurali accepta meliorem capient copulã? rectóne casu an obliquo ꝓlata, ex masculinis fœminina facta, an ex fœmininis masculina, vel neutra, meliùs secum congruant? & cætera his similia. Ex verbis etiam quænam potiora sunt,

vt

καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. ἐπὶ δὲ τῶν ῥημάτων, πότερα κρείττονα ἔσται λαμβανόμενα, τὰ ὀρθὰ ἢ τὰ ὕπτια· καὶ κατὰ ποίας ἐγκλίσεις ἐκφερόμενα, ἃς δή τινες πτώσεις ῥηματικάς καλοῦσι, κρατίστην ἕδραν λήψεται· καὶ ποίας παρεμφαίνοντα διαφορὰς χρόνων, καὶ εἴ τινα τοῖς ῥήμασιν ἄλλα παρακολουθεῖν πέφυκε. τὰ δὲ αὐτά ταῦτα καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τοῦ λόγου μερῶν φυλακτέον, ἵνα μὴ καθ' ἓν ἕκαστον λέγω. ἐπὶ δὲ τούτοις τὰ ληφθέντα διακρίνεν, εἴ τι δεῖ μετασκευῆς ὄνομα ἢ ῥῆμα, ὡς ἂν ἐναρμονιώτερόν τε καὶ εὐεδρότερον γένοιτο.

τοῦτο τὸ στοιχεῖον ἐν μὲν ποιητικῇ δαψιλέστερόν ἐστιν, ἐν δὲ λόγοις πεζοῖς σπανιώτερον γίνεταί τε, καὶ ἐν τούτοις ἐφ' ὅποσον ἂν ἐγχωρῇ. ὅ τε γὰρ λέγων, Εἰς τουτονὶ τὸν ἀγῶνα, προστέθεικέ τι τῇ ἀντωνυμίᾳ γράμμα, τῆς συνθέσεως στοχαζόμενος. ἄρτιον γὰρ ἦν, Εἰς τοῦτον τὸν ἀγῶνα, εἰπεῖν. καὶ πάλιν ὁ λέγων, Κατιδὼν Νεοπτόλεμον τὸν ὑποκριτὴν, τῇ προθέσει παρήυξηκε τοὔνομα. Τὸ γὰρ, Ἰδὼν, ἀπέχρη. ὅ τε γράφων, Μήτ' ἰδίας ἔχθρας μηδεμιᾶς ἕνεκ' εἴκειν, ταῖς συναλοιφαῖς ἠλαττωκέ μόρια τοῦ λόγου καὶ παρακέκρουκέ τινα τῶν γραμμά-

vt assumantur: vtrùm recta an supina, tum per quas cõiugationes prolata, quas nonnulli casus verborum vocant, optimam sedem capiant, & quales differentias temporum repræsentant, & cætera quæ solent verbis accedere. Hæc autem in alijs quoq; partibus orationis obseruanda erunt, ne de singulis dicere sit mihi necesse. Præterea quæ sumpta sunt, discernere, num quodpiam nomen vel verbum aliqua transformatione indigeat, quò aptius & conuenientius euadat.

Cuius elemẽti vsus in Poetica luculẽtior est, in orationibus verò solutis parciùs, idque tantisper, quantùm illæ permittunt, vsurpatur. Qui enim dicit Εἰς τουτονὶ τὸν ἀγῶνα. Collocationis rationẽ habens, apponit pronomini literã: satis enim fuerat Εἰς τοῦτον τὸν ἀγῶνα, dixisse. rursum qui scribit Κατιδὼν Νεοπτόλεμον ὑποκριτὴν, appositione. auxit nomen: namq; Ἰδὼν. sufficiebat. Quíq; scribit Μήτ' ἰδίας ἔχθρας μηδεμίας ἕνεκ' εἴκειν, elisionibus partes orationis comminuit, quasdã verò literas attriuit. Et qui ἐποίησεν, ꝑ ἐποίησε dicit, sine ν, & qui ἔγραψε pro εγραψὲν, & ἀφαιρήσομαι

γραμμάτων. καὶ τὸ, Ἐποίησεν, ἀντὶ τοῦ Ἐποίησε λέγων χωρὶς τοῦ ν· καὶ Ἔγραψε, ἀντὶ τοῦ Ἔγραφεν λέγων· Ἀφαιρήσεται ἀντὶ τοῦ Ἀφαιρεθήσεται. καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα· ὅ τε Χωρεφιλῆται λέγων τὸ Φιλοχωρῆσαι, καὶ Λελύσεται λέγων τὸ Λυθήσεται. καὶ τὰ ἑξῆς αὐτοῦ τρόπου, μεταβάλλει τὰς λέξεις, ἵνα αὐτῷ γένοιντο ἁρμοδιώτεραι καλλίους καὶ ἁπτηδειότεραι. μία μὲν δὴ θεωρία τῆς συνθετικῆς ἐπιστήμης ἡ περὶ αὐτὰ τὰ πρῶτα μέρη καὶ στοιχεῖα τῆς λέξεως.

Ἑτέρα δέ, ὡς ἐξ ἀρχῆς ἔφαμεν ἡ περὶ τὰ λαλούμενα κῶλα, ποικιλωτέρας τὲ δεομένη πραγματείας καὶ μείζονος, ἣν ἐγὼ τῆς παρούσης δὴ πειράσεσθαι λέγειν ὡς ἔχω γνώμης. καὶ γὰρ ταῦτα ἁρμόττειν πρὸς ἄλληλα δεῖ, ὡς οἰκεῖα φαίνεσθαι καὶ φίλα· καὶ σχηματίσαι ὡς ἂν ἐνδέχηται κρατίστως, συγκαταβάσαι τὲ εἴ που δέοι μειώσεως καὶ πλεονασμοῦ καὶ εἴ δή τινα ἄλλην καταβολὴν δέχηται τὰ κῶλα. τούτων δὲ ἕκαστον ἡ πεῖρα αὐτὴ διδάσκει. πολλάκις γὰρ τοῦτό μὲν τὸ κῶλον οὕτως τεθὲν, εὐσχημοσύνην ἐπιφαίνει· οὕτω δὲ τεθὲν, εὐρυθμίαν τινὰ ἐμφαίνει· καὶ τεμνόμενον ἑτέραν δέ τινα τυγχάνειν λαβὸν ἁρμονίαν φαίνεται καὶ ἄσημον. ὃ ἐγὼ λέγω,

Altera est, vt initio dixi, quæ circa membra versatur· quæ quidem multò exactiore diligentia & maiore studio opus habet. de qua quid sentiam mox conabor dicere. Membra itaque primùm connectere inuicem ita oportet, vt cognata & quasi domestica appareant: deinde conformare quantùm fieri potest optimè: postremò, si cubi opus sit adornare, auctione, diminutiõe, aut alio quopiam apparatu, si quẽ membra admittunt. Quæ singula experientia ipsa docet. Persæpè enim, hoc membrum illi præpositum aut postpositum, elegantiam quandam & grauitatem præfert: quòd si aliam connexionem sumpserit, futile & ingratum appareat. Id vero quod

Φαιρήσομαι, pro ἀφαιρεθήσομαι, & omnia talia, & qui χωροφιλῆσαι pro φιλοχωρῆσαι dicit, & λελύσεται pro λυθύσεται, & his similia: ille dictiones transformat, vt illas habeat ad coaptandum pulchriores & conuenientiores. Hæc est vna consideratio Collocationis, quæ versatur circa primas partes atque elementa orationis

λέγω, σαφέστερον ἔσται εἴ τις αὐτὸ ἐπὶ παραδείγματος ἴδοι. ἔστι δή τις παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ λέξις ἐν τῇ Πλαταιέων δημηγορίᾳ πάνυ χαριέντως συγκειμένη καὶ μεστὴ πάθους, ἥδε. Ὑμεῖς τε, ὦ Λακεδαιμόνιοι, ἡ μόνη ἐλπὶς, δέδιμεν μὴ ἐ βέβαιοι ἦτε. Φέρε δέ τις λύσας τὴν συζυγίαν ταύτην, μεθαρμοσάτω τὰ κῶλα ἄτως Ὑμεῖς τε, ὦ Λακεδαιμόνιοι, οἱ δία μὲν μὴ ἐ βέβαιοι ἦτε ἡ μόνη ἐλπίς. ἆρ' ἔτι μένει τὸν τρόπον ἡρμοσμένων τῶν κώλων, ἡ αὐτὴ χάρις, ἢ τὸ αὐτὸ πάθος; ἐδεὶς ἂν εἴποι. τί δὲ εἰ τὴν Δημοσθένους λέξιν ταύτην, Τὸ λαβεῖν ἐμὲ τὰ δεδόμενα, ὁμολογῶν ἔννομον εἶναι τὸ τέτων χάριν ἀποδοῦναι, παρανόμων γράφῃ· εἰ λύσας τις, καὶ μεταθείς τὰ κῶλα τὸν τρόπον ἐξενέγκαι, Ὁμολογῶν ἐμὲ ἔννομον εἶναι τὸ λαβεῖν τὰ δεδόμενα, παρανόμων γράφῃ τὸ τέτων χάριν ἀποδοῦναι· ἆρ' ὁμοίως ἔσται δικανικὴ καὶ ῥητορικὴ; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι.

Ἡ μὲν δὴ ἁρμογὴν τῶν κώλων θεωρία τοιαύτη· ἡ δὲ ἁρμοττόντων σχημάτων ποταπή; καὶ ἔστιν εἷς τρόπος τῆς ἐκφορᾶς τῶν ὀνομάτων, ἀλλὰ τὰ μὲν ὡς ἀποφαινόμενοι

quod dico manifestiùs erit, si quis in exemplo hoc idem intuitus fuerit. Est quædam apud Thucydidem oratio in concione Platęensium omnino eleganter constructa & plena affectus, hæc. Ὑμεῖς τε, ὦ Λακεδαιμόνιοι, ἡ μόνη ἐλπὶς, δέδιμεν μὴ ἐ βέβαιοι ἦτε. Age verò resoluat aliquis Collocationem hanc & membra permutet hac ratione. Ὑμεῖς τε, ὦ Λακεδαιμόνιοι δέδιμεν μὴ ἐ βέβαιοι ἦτε, ἡ μόνη ἐλπίς. Manebítne eadem gratia & idem affectus, hoc modo membris dispositis? nemo sanè id dixerit. Quòdsi hāc Demosthenis locutionem: Τὸ λαβεῖν ἐμὲ τὰ δεδόμενα ὁμολογῶν ἔννομον εἶναι, τὸ τέτων χάριν ἀποδοῦναι, παρανόμων γράφῃ immutaret aliquis & membra transponeret hunc in modum Ὁμολογῶν ἐμὲ ἔννομον εἶναι τὸ λαβεῖν τὰ δεδόμενα, παρανόμων γράφῃ τὸ τέτων χάριν ἀποδοῦναι· Etíne æquè comporta & contentioni forensi apta oratio? Minimè vero, vt ego existimo.

Atque in connexionibus membrorum consideratio est talis; in cōformationibus autem cuiusmodi? Non est vnus modus efferendarum dictionum. Quasdam enim

μενοι λέγομεν, τὰ δὲ ὡς ἀφαιροῦντες, τὰ δὲ ὡς πυνθανόμενοι, τὰ ἢ ὡς εὐχόμενοι, τὰ ἢ ὡς ἐπιτάττοντες, τὰ ἢ ὡς ὑποπτεύοντες, τὰ ἢ ἄλλως πῶς σχηματίζοντες οἷς ἀκολούθως καὶ τὴν λέξιν πειρώμεθα σχηματίζειν. πολλοὶ δ' ἤδη που σχηματισμοὶ καὶ τῆς λέξεως εἰσιν, ὥσπερ καὶ τῆς διανοίας· οὓς ἴσως οἷόν τε κεφαλαιωδῶς περιλαβεῖν· ἴσως δὲ καὶ ἄπειροι, περὶ ὧν πολὺς ὁ λόγος, καὶ βαθεῖα ἡ θεωρία. οὐ δὴ τὸ αὐτὸ δύναται ποιεῖν, τὸ αὐτὸ κῶλον οὕτω σχηματισθὲν, ἢ οὕτως. ἐρῶ δ' ἐπὶ παραδείγματος. εἰ τοῦτον ἐξήνεγκε τὸν τρόπον ὁ Δημοσθένης τὴν λέξιν ταύτην, Ταῦτα εἰπὼν ἔγραψα, γράψας δ' ἐπρέσβευσα, πρεσβεύσας δ' ἔπεισα Θηβαίους. ἆρ' οὕτως ἂν σωέκειτο χαριέντως, ὡς νῦν σύγκειται; Καὶ οὐκ εἶπον μὲν ταῦτα, οὐκ ἔγραψα δὲ. οὐδ' ἔγραψα μέν, οὐκ ἐπρέσβευσα δέ, οὐδ' ἐπρέσβευσα μέν, οὐκ ἔπεισα δὲ Θηβαίους. πολὺς ἂν εἴη μοι λόγος, εἰ περὶ πάντων βουλοίμην λέγειν τῶν σχηματισμῶν ὅσους τὰ κῶλα ὑπιδέχεται. ἀπόχρη δ' εἰσαγωγῆς ἕνεκα τοσαῦτα εἰρῆσθαι.

Ἀλλὰ μὴν οὐ γε καὶ μεταστὰς δὲ-

enunciantes eloquimur, quasdam interrogantes, quasdam precantes, nonnullas imperantes, pleráſq; dubitantes, pleráſque ſupponentes: porrò alias alio quopiam modo transformamus: cui conſequenter & locutionem conformare conamur. Multæ autem conformationes dictionum ſunt, quemadmodum & ſententiarum, vt breuiter comprehendi nulla ratione poſſint, fortaſſis etiam infinitæ, de illiſque tum multus ſermo, tum ſpeculatio profunda fuerit. Nec verò idem poteſt idem efficere membrum, aliter atque aliter conformatum. Demonſtro id exemplo. Si hoc modo protuliſſet Demoſthenes orationē hāc. Ταῦτα εἰπὼν ἔγραψά, γράψας δ' ἐπρέσβευσα, πρεσβεύσας δ' ἔπεισα Θηβαίους: non ita lepidè conſtrueretur quēadmodū nunc conſtruitur. Καὶ οὐκ εἶπον μὲν ταῦτα, οὐκ ἔγραψα δέ· οὐδ' ἔγραψα μέν, οὐκ ἐπρέσβευσα δέ. οὐδ' ἐπρέσβευσα μὲν οὐκ ἔπεισα δὲ Θηβαίους. Multus mihi ſermo foret, ſi omnia vellem genera conformationum, quas membra recipiunt recenſere: ſufficit introductionis gratiâ iſta dixiſſe.

Verùm enímuero quòd membra

quædam

ἃς δέχεται τῶν κώλων ἔνια. τοτὲ μὲν προσθήκας λαμβάνοντα οὐκ ἀναγκαίας, ὡς πρὸς τὸν νοῦν. τοτὲ δ' ἀφαιρέσεις ἀτελῆ ποιούσας τὴν διάνοιαν· ἃς οὐκ ἄλλου τινὸς ἕνεκα ποιοῦσι ποιηταί τε καὶ συγγραφεῖς, ἢ τῆς ἁρμονίας, ἵν' ἡδεῖα καὶ καλὴ γένοιτο· πάνυ ὀλίγου δεῖν οἶμαι λόγου. τίς γὰρ οὐκ ἂν ὁμολογήσαι, τὴν δὲ τὴν λέξιν, ἣν ὁ Δημοσθένης εἴρηκε προσθήκῃ πλεονάζειν οὐκ ἀναγκαίᾳ, τῆς ἁρμονίας ἕνεκα; Ὁ γὰρ οἷς ἂν ἐγὼ ληφθείην, ταῦτα πράττων καὶ κατασκευαζόμενος, οὗτος ἐμοὶ πολεμεῖ, κἂν μήπω βάλῃ μηδὲ τοξεύῃ. βραχύτερον τοῦ δέοντος ὂν καὶ οὐχ ἡδυ ἀκουσθῆναι, τῇ προσθήκῃ ταύτῃ γεγένηται χαριέστερον· καὶ ἔτι τὴν Πλατωνικὴν ἐκείνην περίοδον, ἣν ἐν τῷ ἐπιταφίῳ ὁ ἀνὴρ γράφει, τίς οὐκ ἂν φαίη παραπληρώματι λέξεως οὐκ ἀναγκαίῳ προσηρανίσθαι; Ἔργων γὰρ εὖ πραχθέντων λόγῳ καλῶς ῥηθέντι μνήμη καὶ κόσμος γίνεται τοῖς πράξασι παρὰ τῶν ἀκουσάντων. πρὸς οὐδὲν ἀναγκαῖον λέγεται ἀλλ' ἵνα τὸ τελευταῖον κῶλον τὸ, Τοῖς πράξασι, πάρισόν τε καὶ ἐφαμίλλον τοῖς πρὸ

αὐτοῦ

quædam transfigurationes recipiunt, aliquando adiectionibus assumptis non necessarijs sententiæ, aliquando ablationibus imperfectum reddentibus sensum: quas non aliam ob caussam admittunt pòétæ & scriptores, quàm ob iucundiorem & elegantiorem iuncturam, non multis opus habere verbis existimo. Quis enim non agnoscat eam locutionem Demosthenis, adiectione abundare nõ necessaria, ídque propter solam iuncturam? Ὁ γὰρ οἷς ἂν ἐγὼ ληφθείην, ταῦτα πράττων καὶ κατασκευαζόμενος οὗτος ἐμοὶ πολεμεῖ κἂν μήπω βάλῃ, μηδὲ τοξεύῃ. quod breuius quàm par erat, neque auditu iucundum, adiectione hac factum est venustius. Præterea Platonicam illam periodum, quâ in Epithaphio vir ille vsus est, quis non dicet non necessaria adiectione dictionis cumulatam esse? Ἔργων γὰρ εὖ πραχθέντων λόγῳ καλῶς ῥηθέντι μνήμη καὶ κόσμος γίνεται τοῖς πράξασι παρὰ τῶν ἀκουσάντων. nullius necessitatis gratiâ id dicitur, sed potiùs vt membrũ hoc vltimum, nempe τοῖς πράξασι æquale & consonum illis quæ priùs dicta

sunt

αὐτὸ γένηται. τί δὲ δὴ τὸ παρ' Αἰσχίνῃ λέγομενον τουτί; Ἐπὶ σαυτὸν καλεῖς, ἐπὶ τοὺς νόμους καλεῖς, ἐπὶ τὴν δημοκρατίαν καλεῖς. τρίκωλον ἐν τοῖς πάνυ ἐπαινούμενον, οὐχὶ τῆς αὐτῆς ἰδέας ἔχεται; ὃ γὰρ οἷόν τε ἦν ἑνὶ κώλῳ περιληφθῆναι τόνδε τὸν τρόπον, Ἐπὶ σαυτὸν καὶ τοὺς νόμους καὶ τὴν δημοκρατίαν καλεῖς. τοῦτο εἰς τρία διήρηται, τῆς αὐτῆς λέξεως, οὐ τοῦ ἀναγκαίου ἕνεκα, τοῦ δὲ ἡδίω ποιῆσαι τὴν ἁρμονίαν, πολλάκις τεθείσης. καὶ πρόσεστι πάθος τῷ λόγῳ. τῆς μὲν δὴ προσθέσεως ἡ γένεσις οἷς κάλεις, οὗτος ὁ τρόπος· τῆς δὲ ἀφαιρέσεως τίς; ὅταν τῶν ἀναγκαίων τι λέγεσθαι, λυπεῖν μέλλῃ, καὶ διοχλεῖν τὴν ἀκρόασιν, ἀφαιρεθὲν δὲ χαριεστέραν ποιεῖ τὴν ἑρμηνείαν. οἷά ἐστιν ἐν τοῖς μέτροις τὰ Σοφόκλεια ταυτί·

Μύω τε καὶ δέδορκα, κἀξανίσταμαι,
Πλεῖν φυλάσσων αὐτός, ἢ φυλάσσομαι.

Ἐνταῦθα γὰρ ὁ δεύτερος στίχος ἐκ δυοῖν σύγκειται κώλων. τελεία γὰρ ἂν ἡ λέξις ἦν ἔτως ἐξενεχθεῖσα, Πλέον φυλάσσων αὐτὸς ἑτέρους

sunt fierent. Quid verò quod ab Æschine dicitur. Ἐπὶ σαυτὸν καλεῖς, ἐπὶ τοὺς νόμους καλεῖς, ἐπὶ τὴν δημοκρατίαν καλεῖς· hic trimembris locutio omnino dilaudata, nonne eandem formam habet? quod vnico membro fortasse concludi posset, hoc modo, Ἐπὶ σαυτὸν καὶ τοὺς νόμους καὶ τὴν δημοκρατίαν καλεῖς, id in tria diducitur per eandem dictionem, non alicuius necessitatis gratiâ, sed vt iucundior iunctura efficeretur, frequenti repetitione: vnde affectus etiam quidam in oratione inest. Adiectionis igitur quæ fit in membris ea est ratio: ablationis autem quæ? quando quod necessariò dici debet, molestia afficere & perturbare potest auditorem: id ablatum iucundiorem dictionem reddit. qualia sunt in carminibus Sophoclea hæc.

Oculis conniueo, & vidi & me arrigo
Priúsque custodio ipse, quàm custodior.

Hîc enim secundus versus ex duobus constituitur: perfecta vero locutio sic efferetur. Πλέον φυλάσσων αὐτὸς ἑτέρους, ἢ φυλασσόμενος ὑφ' ἑτέρων

τέρους, ἢ φυλαττόμενος ὑφ' ἑτέρων· τὸ δὲ μέτρον ἠδίκητο, καὶ οὐκ ἂν ἔχειν ἣν νυνὶ χάριν ἔχει. ἐν δὲ τοῖς πεζοῖς λόγοις τὰ τοιαῦτα· Ἐγὼ δ' ὅτι μέν τινων κατηγορούντα πάντας ἀφαιρεῖσθαι τὴν ἀτέλειαν τῶν ἀδίκων ἐστὶν, ἐάσω. μεμείωται γὰρ κἀνταῦθα τῶν δυοῖν κώλων ἑκάτερον· αὐτοτελὴς δ' ἂν ἦν, εἰ ταῦτα οὕτως ἐξήνεγκεν· Ἐγὼ δ' ὅτι μέν τινων κατηγορούντα ὡς οὐκ ἀπιτηδείων ἔχειν τὴν ἀτέλειαν, πάντας ἀφαιρεῖσθαι καὶ τοὺς δικαίως αὐτῆς τυχόντας, τῶν ἀδίκων ἐστὶν ἐάσω· ἀλλ' οὐκ ἐδόκει τῷ Δημοσθένει πλείονα πιθανὸν εἶναι λόγον τῆς ἀκριβείας τῶν κώλων, ἢ τῆς εὐρυθμίας.

Ταῦτα μὲν εἰρήσθω μοι περὶ τῶν καλουμένων περιόδων. καὶ γὰρ ταύτας χρὴ ταῖς τε προηγουμέναις καὶ ταῖς ταύταις ἑπομέναις, οἰκείως συναρμόττειν, ὅταν ἐν ταῖς περιόδοις προσήκῃ τὸν λόγον ἀναφέρειν. οὐ γὰρ πάντα χῇ γε τὸ ἐμπεριόδευτον χρήσιμον. καὶ αὐτὸ δὲ τοῦτο τὸ θεώρημα τῆς συνθετικῆς ἐπιστήμης ἴδιον, πότε δεῖ χρῆσθαι περιόδοις, καὶ μέχρι πόσου, καὶ ποτὲ μή. Διωρισμένων δή μοι τούτων, ἀκόλουθον ἂν εἴη τὸ λέγειν, τίνα ἐστὶν ὧν δεῖ

ἑτέρων. atqui metrum violaretur, nec eam gratiam haberet, quam nunc habet. In oratione verò soluta hæc. Ἐγὼ δ' ὅτι μὲν τίνων καταγορούντα πάντας ἀφαιρεῖσθαι τὴν ἀτέλειαν τῶν ἀδίκων ἐστὶν, ἐάσω. etiam hîc duorum membrorum alterum imminutum est: perfecta autem oratio esset, si hac ratione proferetur. Ἐγὼ δ' ὅτι μέν τινων κατηγορῶντα ὡς οὐκ ἀπιτηδείων ἔχειν τὴν ἀτέλειαν, πάντας ἀφαιρεῖσθαι καὶ τοὺς δικαίως αὐτῆς τυχόντας, τῶν ἀδίκων ἐστὶν ἐάσω· Atqui visum est Demostheni, maiorem rationem habere membrorū, vt apta, quàm vt perfecta essent.

Hęc de Periodis dicta sunto: quas & cùm præcedunt & cùm consequūtur accomodatè aptare necesse est: si oratio per periodos efferenda erit. Non enim vbique periodica oratio vtilis: atque adeò ista speculatio propria est artis Collocatoriæ, quando & quātùm vtendum sit periodis, quando verò non.

His sic definitis dicendū est, quæ sunt ea, ad quæ collimare necesse est eum, qui orationē bene cupit collocare: quibusue præceptis adiuuari,

ὧν δεῖ τυχάζεσθαι τὸν βουλόμενον σωληθέναι τὴν λέξιν εὖ, ἢ διὰ τίνων θεωρημάτων τυγχάνει τις ἂν ὧν βέλεται. δοκεῖ δέ μοι δύο ταῦτα εἶναι τελικώτατα, ὧν ἐφίεσθαι δεῖ τοὺς τυπτιθεμένους εὖ μέτρα τε καὶ λόγους. ἥ τε ἡδονὴ καὶ τὸ καλόν. ἀμφότερα γὰρ ἐπιζητεῖ ταῦτα ἡ ἀκοή, ὅμοιόν τι πάσχουσα τῇ ὁράσει. καὶ γὰρ ἐκείνη πλάσματα, καὶ γραφὰς, καὶ γλυφὰς, καὶ ὅσα δημιουργήματα χειρῶν ἀνθρωπίνων ὁρῶσα, ὅταν εὑρίσκῃ τόθ' ἡδὺ ὂν αὐτῆς, καὶ τὸ καλὸν, ἀρκεῖται, καὶ οὐδὲν ἔτι ποθεῖ. καὶ μὴ παράδοξον ἡγήσηταί τις, εἰ δύο ποιῶ τέλη, καὶ χωρίζω τὸ καλὸν ἀπὸ τῆς ἡδονῆς· μηδὲ ἄτοπον εἶναι νομίσῃ, εἴ τινα ἡγοῦμαι λέξιν ἡδέως μὲν συγκεῖσθαι, μὴ καλῶς ἴσως, ἢ καλῶς μὲν, οὐ μὴν καὶ ἡδέως· φέρει γὰρ ἡ ἀλήθεια τὸ τοιοῦτο, καὶ ἐγὼ ἀξιῶ καμόν· ἡ δέ τοι Θουκυδίδου λέξις, καὶ ἡ Ἀντιφῶντος τοῦ Ῥαμνουσίου, καλῶς μέν συγκειται νὴ Δία, εἴπως τίνες καὶ ἄλλαι, ἐ μὴν ἡδέως γε πάνυ· ἡ δέ γε τοῦ Κνιδίου συγγραφέως Κτησίου, καὶ ἡ τοῦ Σωκρατικοῦ Ξενοφῶντος, ἡδέως μὲν ὡς ἔνι μάλιστα, ἐ μὴν καλῶς γε ἐφ' ὅσον ἐδεῖ. λέγω δὲ κοινότερον ἀλλ' ἐχι κα-

Duæ Collocationis generales differentiæ.

vt voti compos reddatur. Videntur mihi duo præcipua esse, quæ assequi eos oportet, quicunq; carmina vel orationem bene collocare desiderant: nempe Iucundum & Pulchrum. Vtráque enim hæc quærit auditus, simili quodam affectu, veluti & visus: qui dum aliquod fictũ, aut pictum, aut sculptum, & cætera hoc genus, manus humanę artificia intuetur: iucũditate & pulchritudine in illis reperta contentus est, nec ampliùs requirit. Nemo autem arbitretur me contra omnium opinionem duos hosce facere fines, & à iucunditate pulchritudinem seiungere: neque absurdum putet, statui à me quasdã orationes iucundè constructas esse, non autẽ pulchrè: quasdam pulchrè sed iniucundè. Ipsa enim veritas hoc fert, neque nouum quidquam pertendo. Thucydidis siquidem oratio, & Antiphõtis Rhamnusij, pulchrè quidem mehercule, si quæpiam alia, sed sine vlla iucunditate cõposita est. Gnidij autem Historici Ctesiæ, & Xenophontis Socratici, iucunditate quidem maxima, non tamen adeò pulchrè vt res ipsapo siulat. Loquor autem in cõmuni, non sigillatim siquidem & ab his plera-

οὐχὶ καθάπαξ· ἐπεὶ καὶ παρ' ἐκείνοις ἥρμοσταί τινα ἡδέως, καὶ παρὰ τούτοις καλῶς. ἡ δὲ Ἡροδότου σύνθεσις, ἀμφότερα ταῦτα ἔχει· καὶ γὰρ ἡδεῖά ἐστι καὶ καλή. ἐξ ὧν δὲ οἴομαι γενήσεσθαι λέξιν ἡδεῖαν καὶ καλὴν, τέτταρά ἐστι τὰ κυριώτατα ταῦτα καὶ κράτιστα· μέλος, καὶ ῥυθμὸς, καὶ μεταβολὴ, καὶ τὸ παρακολουθοῦν τοῖς τρισὶ τούτοις πρέπον· τάττω δὲ ὑπὸ μὲν τὴν ἡδονὴν, τὴν ὥραν, καὶ τὴν χάριν, καὶ τὴν εὐστομίαν, καὶ τὴν γλυκύτητα, καὶ τὸ πιθανὸν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. ὑπὸ δὲ τὸ καλὸν· τὴν μεγαλοπρέπειαν, καὶ τὸ βάρος, καὶ τὴν σεμνολογίαν, καὶ τὸ ἀξίωμα, καὶ τὸ πιθανὸν, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. ταυτὶ γὰρ μοι δοκεῖ κυριώτατα εἶναι, καὶ ὡσπερεὶ κεφάλαια τῶν ἄλλων ἐν ἑκατέρῳ. ὧν μὲν οὖν στοχάζονται πάντες οἱ σπουδῇ γράφοντες μέτρον ἢ μέλος, ἢ τὴν λεγομένην λέξιν, ταυτ' ἐστί· καὶ οὐκ οἶδα εἴ τι παρὰ ταῦθ' ἕτερον. οἱ δὲ πρωτεύσαντες ἐν ἑκατέρῳ τε καὶ ἐν ἀμφοτέροις, πολλοί τε καὶ ἀγαθοὶ ἄνδρες. παραδείγματα δὲ ἀμφοῖν καθ' ἑκάστους φέρειν ἐν τῷ παρόντι οὐκ ἐγχωρεῖ, ἵνα μὴ περὶ ταῦτα κατατρίψω τὸν λόγον, καὶ

ἅμα εἴ τι

his pleráque constructa sunt, æquè suauiter ac pulchrè. Herodoti autē compositio vtrumque complectitur, est enim & iucunda & pulchra. Quibus autem oratio confici possit iucunda & pulchra, quatuor maximè præcipua & conuenientissima esse existimo: nempe Concentum, Numerum, Mutationem, & quod hæc tria comitatur Decorum. Pono autem sub iucūditate formositatem & gratiam, orisque aptam conformationem, dulcedinem, persuasionem, & huiusmodi: sub pulchritudine autem magnificentiā, grauitatem sermonis, dignitatem, suadam, & his similia. Hæc mihi maximè præcipua & quasi capita aliorum omnium in vtróque genere esse videntur: ad eáque omnes conniti, qui accuratè vel carmen vel orationem solutam conscribere volūt: nec præter hæc scio alia quæpiam. Qui autem excelluerunt in vtrólibet, aut in vtróq; multi & præstātes viri fuerunt: Exempla autem vtrorumq; singillatim in præsentia ferre non expedit: ne in ijs orationem cōteramus. tū si de ijs sermo inciderit testimonijsque opus fuerit, aliud de

Quæ in iucunda vel pulchra Collocatione in cōmuni sunt spectāda.

 illis

ἅμα εἴ τι λεχθῆναι περί τινος αὐτῶν καθήκει, καὶ δεήσει που μαρτυριῶν, ἕτερος αὐτοῖς ἔσται καιρὸς ἐπιτηδειότερος, ὅταν τοὺς χαρακτῆρας τῶν ἁρμονιῶν ὑπογράφῶ,

illis tempus erit dicendi aptius, cùm notas iuncturarum explicabo: nunc tantisper de ijs sufficiat dixisse.

νῦν δὲ ταῦτα εἰρήσθαι περὶ αὐτῶν ἀπόχρη.

De Collocatione iucunda.

Ἐπάνειμι δὲ πάλιν ἐπὶ τὰς διαιρέσεις, ἃς ἐποιησάμην τῆς θ' ἡδείας συνθέσεως καὶ τῆς καλῆς, ἵνα μοι καθ' ὁδὸν, ὥς φασι, χωρῇ ὁ λόγος. ἔφην δὲ τὴν ἀκοὴν ἥδεσθαι πρώτοις μὲν τοῖς μέλεσιν, ἔπειτα τοῖς ῥυθμοῖς, τρίτον ταῖς μεταβολαῖς· ἐπὶ δὲ τούτοις ἅπασι, τῷ πρέποντι. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, τὴν πεῖραν αὐτὴν παρέξομαι μάρτυρα, ἣν οὐχ οἷόν τε διαβάλλειν τοῖς κοινοῖς πάθεσιν ὁμολογουμένην. τίς γὰρ ἐστιν ὃς οὐχ ὑπὸ μὲν ταύτης τῆς μελῳδίας ἄγεται καὶ γοητεύεται, ὑφ' ἑτέρας δέ τινος οὐδὲν πάσχει τοιοῦτον; καὶ ὑπὸ μὲν τούτων τῶν ῥυθμῶν οἰκειοῦται, ὑπὸ δὲ τούτων διοχλεῖται; ἤδη δ' ἔγωγε καὶ ἐν τοῖς πολυανθρωποτάτοις θεάτροις, ἃ συμπληροῖ παντοδαπός καὶ ἄμουσος ὄχλος, ἔδοξα καταμαθεῖν, ὡς φυσική τις ἐστὶν ἁπάντων ἡμῶν οἰκείοτης πρὸς εὐμέλειαν τε καὶ εὐρυθμίαν. κιθαριστήν τε ἀγαθὸν σφόδρα εὐδοκιμοῦντα

Reuertor ad diuisiones, quas Collocationis iucundæ & pulchræ constitui, vt mihi viâ, quod dicitur, procedat oratio. Dixi itaq; auditū delectari, primùm quidē Concentibus, deinde Numeris, tertiò Permutationibus, atque citra hæc omnia maximè, Decoro. Vera autē me dicere, ipsa experientia testis est: quæ nequaquam falli potest: vtpotè, quæ communibus affectibus assentitur. Quis enim est qui non ab hoc concentu ducitur & quasi fascinatur, ab alio nil simile patitur: numeris istis lenitur, illis turbatur? Verumenímuero in confertissimis theatris, quæ omnigena & incōdita hominum turba implet: visus sum obseruasse, naturalem quandam inesse omnibus nobis inclinationem & familiaritatem, ad percipiendos concentus, & numerorum cōcinnitates: cytharædúmque optimum & apprimè nobilem, vidi à multitudine explodi, quòd vnicam chordam disso-

ομῦντα ἰδὼν θορυβηθέντα ὑπὸ τοῦ πλήθους, ὅτι μίαν χορδὴν ἀσύμφωνον ἔκρουσε, καὶ ἔφθειρε τὸ μέλος· καὶ αὐλητὴν, κατὰ τῆς ἄκρας ἕξεως χρώμενον τοῖς ὀργάνοις, καὶ αὐτὸ τοῦτο παθόντα, ὅτι ἀσυμφώνως ἐμπνεύσας ἢ μὴ πιέσας τὸ στόμα, θρυλιγμὸν ἢ την καλουμένην ἐκμέλειαν ἤυλησε. καίτοι εἴ τις κελεύσειε τὴν ἰδιώτην τούτων τὶ ὧν ἐνεκάλει τοῖς τεχνίταις ὡς ἡμαρτημένων, αὐτὸν ποιῆσαι λαβόντα τὰ ὄργανα, οὐκ ἂν δύναιτο. τί δή ποτε; ὅτι τοῦτο μὲν, ἐπιστήμης ἐστὶν, ἧς οὐ πάντες μετειλήφαμεν· ἐκεῖνο δὲ πάθους ὃ πᾶσιν ἀπέδωκεν ἡ φύσις. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν ῥυθμῶν γινόμενον, ἐθεασάμην ἅμα πάντας ἀγανακτοῦντας καὶ δυσαρεστομένους, ὅτε τὶς ἢ κροῦσιν ἢ κίνησιν ἢ φωνὴν ἐν ἀσυμμέτροις ποιήσαιτο χρόνοις, καὶ τοὺς ῥυθμοὺς ἀφανίσειεν. καὶ οὐχὶ τὰ μὲν εὐμελῆ, καὶ εὔρυθμα ἡδονῆς μεστά ἐστι, καὶ πάντες ὑπ' αὐτῶν κηλούμεθα. αἱ μεταβολαὶ δὲ, καὶ τὸ πρέπον, οὐκ ἔχουσι τὴν αὐτὴν ὥραν καὶ χάριν, οὐδ' ὑπὸ πάντων ὁμοίως διακούονται· ἀλλὰ κἀκεῖνα πάνυ κηλεῖ πάντας ἡμᾶς κατορτούμενα, καὶ

εἰς πολ-

dissonam pepulerat, concentúmq; próinde corruperat: nec non aulædum, quamquam ad exactissimum modum, instrumentis suis vteretur, idē quoque passum: quòd cùm non aptè inflasset, aut os non satis compressisset, raucosibillū, aut eam quā vocamus ἐκμελείαν accineret. Quòd si quis aliquem hominem rudem iuberet, quādoquidem argueret peccantes artifices: vt sumpto instrumēto idem faceret: nequaquam id pręstaturum. Quid ita? Quia id artis est, cuius nō omnes participes sunt: illud verò affectus, quem omnibus tribuit natura. Idem quoque circa numeros cōtingere vidi: omnes indignari & auersari, quoties aliquis aut pulsum aut motum, aut vocem non congruis protulisset temporibus, numerósq; obscurasset. Idcirco exploratum est: quæ cum modulatione & numeris proferuntur, iucunda esse, omnésque his demulceri. Permutationes quoque & Decorum, non habent eandem formositatem, & gratiam, neque ab omnibus pari ratione audiuntur. Quis enim non agnoscat, rectè illis vsurpatis prorsus nos duci & delectari: contrà perturbari, vbi quid pecca-

 tum in

εἰς πολλὴν ὄχλησιν ἄγῃ ἁμαρτανόμενα, τίς γὰρ οὐκ ἂν ὁμολογήσειε; τεκμαίρομαι δ' ὅλῃ τῇ τῆς ὀργανικῆς μούσης, καὶ τῆς ἐν ᾠδαῖς γοητείας, καὶ τῆς ἐν ὀρχήσει χάριτος ἐν ἅπασι διὰ τοῦτο οὔσης, μεταβολὰς ἢ μὴ ποιησαμένης εὐκαίρους, ἢ τὰ πρέποντος ἀποπλανηθείσης, βαρὺς μὲν ὁ κόρος, ἀηδὲς δὲ τὸ μὴ τοῖς ὑποκειμένοις ἁρμόττον ἐφάνη. καὶ οὐκ ἀλλοτρίᾳ κέχρημαι τῷ πράγματος εἰκόνι. μουσικὴ γάρ τις ἦν καὶ ἡ τῶν πολιτικῶν λόγων θεωρία, τῷ ποσῷ διαλλάττουσα τῆς ἐν ᾠδαῖς καὶ ὀργάνοις οὐχὶ τῷ ποιῷ. καὶ γὰρ ἐν ἑκατέρᾳ καὶ μέλος ἔχουσιν αἱ λέξεις, καὶ ῥυθμὸν καὶ μεταβολὴν καὶ πρέπον. ὥστε καὶ ἐπὶ ταύτης ἡ ἀκοὴ τέρπεται μὲν τοῖς μέλεσιν, ἄγεται δὲ τοῖς ῥυθμοῖς, ἁπτάζεται δὲ τὰς μεταβολὰς, ὡς δεῖ δ' ἐπὶ πάντων τὸ οἰκεῖον· ἡ δὲ διαλλαγὴ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον.

tum in eis est. iudicium autem horum capio, tum ex ea quæ voce demulcet, tum ex saltationum venustate: quæ, quanquam in omnibus excelluerint, si tempestiuè Mutationes, adhibitas non habuerint, aut à Decoro aberrauerint; primùm graues satietate, deinde insuauitatem, proposito non congruam, præseferēt: Neque verò alia ab hoc negotio vtor similitudine. Musica enim quædam est hæc ciuilium orationum scientia, quantitate differens à cantu, & instrumentis, non qualitate. Namque in ea & Cōcentum & Numerū & Permutationē & Decorum dictiones habent: vt dubium non sit in illa quoque auditum oblectari, Cōcentu, Numero, Permutatiōes amplecti, atque adcò super omnia Decorum amare.

Concentus in Collocatione iucunda.

Διαλέκτῳ μὲν οὖν μέλος ἐνὶ μετρεῖται διαστήματι τῷ λεγομένῳ διὰ πέντε, ὡς ἐκλιπεῖν καὶ ὅτε ὑπερτείνεται πέρα τριῶν τόνων καὶ ἡμιτονίου ἐπὶ τὸ ὀξὺ, ὅτε ἀνίεται τοῦ χωρίου τούτου, πλεῖον ἐπὶ τὸ βαρύ· οὐ μὴν ἅπασά γε ἡ λέξις ἡ καθ' ἓν μόριον λόγου τιθεμένη ἐπὶ τῆς βαρείας, ἢ ὀξεῖ ἀμφοῖν· τῶν

Sermonis quidem cōcentus, vna plerumq; mensuratur distantia, quæ vocatur Diapente: vt neque intendatur ad acutum super tres tonos & semitonium, neque ad graue remittatur infra eadem spacia. Nec verò omnis dictio quæ per vnam partem orationis effertur, sub graui: alia verò sub vtrisq;. Quæ verò vtramque intensi-

τῶν δὲ ἀμφοτέρας ἔχειν τὰς τάσεις ἐχουσῶν, αἱ μὲν, κατὰ μίαν συλλαβὴν σεσωφθαρμένον ἔχουσι τὸν ὀξεῖ τὸ βαρὺ, ἃς δὴ περισπωμένας καλοῦμεν· αἱ δ', ἐν ἑτέρῳ τε καὶ ἑτέρῳ χωρὶς ἑκατέρου ἐφ' ἑαυτῆ τὴν οἰκείαν φυλάττον φύσιν· καὶ ταῖς μὲν δισυλλάβοις ἔστιν τὸ διὰ μέσου χωρίον βαρύτητος καὶ ὀξύτητος, ταῖς δὲ πολυσυλλάβοις εἶναί ποτ' ἂν ὦσιν, ἡ τὸν ὀξὺν τόνον ἔχουσα μία ἐν πολλαῖς βαρείαις ἔνεστιν. ἡ δὲ ὀργανικὴ τε καὶ ᾠδικὴ μοῦσα, διαστήμασί τε χρῆται πλείοσιν, οὐ τῷ διὰ πέντε μόνον, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ διὰ πασῶν ἀρξαμένη, καὶ τὸ διὰ πέντε μελῳδεῖ, καὶ τὸ διὰ τεσσάρων, καὶ τὸ διάτονον, καὶ τὸ ἡμιτόνιον· ὡς δ' ἔνιες εἶπον), καὶ τὴν διέσιν αἰσθητῶς. τάς τε λέξεις τοῖς μέλεσιν ὑποτάττειν ἀξιοῖ, καὶ δὲ τὰ μέλη ταῖς λέξεσιν, ὡς ἐξ ἄλλων τε πολλῶν δῆλον, καὶ μάλιστα, τῶν Εὐριπίδου μελῶν, ἃ πεποίηκε τὴν Ἠλέκτραν λέγουσαν ἐν Ὀρέστῃ πρὸς τὸν χορόν.

intenſionem admittunt: quædam in vna ſyllaba commiſtum habent cum acuto grauem, quas circumflexas vocamus: quædam verò in altero, & altero, abſque altervtro in ſeipſis propriam naturam ſeruant. Et in biſſyllabis quidem nullus locus in medio, grauis aut acuti accentus: in polyſſyllabis verò, qualeſcunque fuerint, quæ ſyllaba accentum acutum habet, illa vnica inter multas grauis eſt. Cantus autem & organa pluribus diſtantijs vtuntur, non tantùm Diapente, ſed ſumpto initio à Diapaſon concinunt per Diapente, & Diateſſaron, & vnitonum & ſemitonium: ita vt quidam putent ineſſe & dieſin quæ ſenſu percipiatur. Dictiones verò concentibus ſupponere æquũ eſt, non cõcentus dictionibus: quod ex multis quidẽ alijs cognoſcitur: ſed maximè ex Euripidis modulationibus, quas finxit Electram in Oreſte cãtare ad Chorum.

Σίγα σίγα, λύκειον ἴχνος ἀρβύλης
Τιθεῖτε, μὴ κτυπεῖτε.
Ἄπωθεν πρόβατ' ἐκεῖσ', ἀπόπροθεν κοίτας.

Tace tace, candidum veſtigium ſoleæ
Ponite, non ſtrepite.
Procul abite hinc, procul à lecto.

Ἐν γὰρ δὴ τούτοις τὸ, Σίγα σίγα λύκειον

In his enim σίγα σίγα λύκειον in vno ſo-

λοῦκον, ἐφ' ἑνὸς φθόγγου μελῳδεῖται, καὶ τοι τῶν τριῶν λέξεων ἑκάστη βαρείας τε τάσεις ἔχει καὶ ὀξείας. καὶ τὸ Ἀρβύλης, ἐπὶ μέσης συλλαβῆς τὴν τρίτην ὁμότονον ἔχει, ἀμηχάνου ὄντος ἓν ὄνομα δύο λαβεῖν ὀξείας. καὶ τὸ, Τιθεῖτε, βαρυτέρα μὲν ἡ πρώτη γίνεται, δύο δὲ μετ' αὐτὴν ὀξύτονοί τε καὶ ὁμόφωνοι· τὸ Κτυπεῖτε, ὁ περισπασμὸς ἠφανίσαι· μιᾷ γὰρ αἱ δύο συλλαβαὶ λέγονται τάσει. καὶ τὸ, Ἄπο πρόβατε, ἃ λαμβάνει τὴν τῆς μέσης συλλαβῆς περισπωμένην ὀξεῖαν, ἀλλ' ἐπὶ τὴν τετάρτην συλλαβὴν καταβέβηκεν ἡ τάσις τῆς τρίτης.

no ſono vocis proferuntur, quamuis tres iſtæ dictiones tum acutas tum graues habeant intenſiones. Et τὸ ἀρβύλης in media ſyllaba tertiam homotonum habet (id eſt duas poſteriores ſyllabas acuit,) quanquam impoſſibile ſit vnam dictionem, duos habere acutos. Et in eo τιθεῖτε grauior prima ſyllaba eſt, duę autem poſt eam acutum accentum habent, & vnâ proferuntur. Huius dictionis κτυπεῖτε circumflexio occultatur: vnica enim duæ ſyllabæ extenſione proferuntur. Hæc autem dictio ἄπο πρόβατε non recipit in media ſyllaba accentum acutum ſed vſque in quartam ſyllabam reijcitur extenſio tertiæ.

Numerus in Collocatione iucunda.

Τὸ δ' αὐτὸ γίνεται καὶ περὶ τοὺς ῥυθμούς. ἡ μὲν γὰρ πεζὴ λέξις ἑκάτερον οὔτε ὀνόματος οὔτε ῥήματος βιάζεται τοὺς χρόνους, ἑκάτερα δὲ μεταθίθησιν· ἀλλ' οἵας παρείληφε τῇ φύσει τὰς συλλαβάς, τάς τε μακρὰς καὶ τὰς βραχείας, τοιαύτας φυλάττει. ἡ δὲ ῥυθμικὴ καὶ μουσικὴ, μεταβάλλουσιν αὐτὰς μειοῦσα καὶ αὔξουσα, ὥστε πολλάκις εἰς τἀναντία μεταχωρεῖν. οὐ γὰρ ταῖς συλλαβαῖς ἀποδιδόασι τοὺς χρόνους, ἀλλὰ τοῖς χρόνοις τὰς συλλαβάς.

Idem fit & in numero. Etenim ſoluta oratio neque nominis neque verbi vllius, tempora violat: neque tranſponit: ſed quales à natura ſyllabas acceperit, ſiue longas ſiue breues tales ſeruat: rythmica ſeu muſica tranſmutat diminutione aut auctione: vt ſæpenumero in contraria deueniant. non enim ſyllabis tempora, ſed temporibus ſyllabas dirigit.

Δεδηγμένης δὴ τῆς διαφορᾶς, ἣ διαφέρει μουσικὴ λογικῆς, λοιπὸν

Declarata itaque differentia, qua differt muſica à ſermone, reliquum

eſt

πὸν ἂν εἴη κἀκεῖνα λέγειν, ὅτι τὸ μὲν τῆς φωνῆς μέλος, λέγω δὲ τὸ τῆς ᾠδικῆς, ἀλλὰ τῆς ψιλῆς, κἂν ἡδέως διαπεθῇ τὴν ἀκοὴν, εὐμελὲς λεγοιτ' ἂν, ἀλλ' οὐκ ἐμμελές· ἡ δὲ ἐν τοῖς χρόνοις τῶν μορίων συμμετριάζουσα τὸ μελικὸν σχῆμα, εὔρυθμος, ἀλλ' ἐκ ἔνρυθμος. πῶς δ' ἄν διαφέρουσιν ἀλλήλων, ταῦτα κατὰ τὸν οἰκεῖον καιρὸν ἐρῶ. νυνὶ δὲ τὰ ἀκόλουθα ἀποδοῦναι πειράσομαι, πῶς ἂν γένοιτο λέξις πολιτικὴ παρὰ τὴν σύνθεσιν, ἡδύνουσα τὴν ἀκρόασιν, κατά τε τὰ μέλη τῶν φθόγγων καὶ κατὰ τὰς συμμετρίας τῶν ῥυθμῶν καὶ κατὰ τὰς ποικιλίας τῶν μεταβολῶν, καὶ κατὰ τὸ πρέπον τοῖς ὑποκειμένοις ἐπιδεῖξαι. ταῦτα ὑπεθέμην τὰ κεφάλαια.

Οὐχ ἅπαντα πέφυκε τὰ μέρη τῆς λέξεως ὁμοίως διαθέναι τὴν ἀκοὴν, ὥσπερ οὐδὲ τὴν ὁρατικὴν αἴσθησιν τὰ ὁρατὰ πάντα, οὐδὲ τὴν γευστικὴν τὰ γευστὰ, οὐδὲ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις τὰ κινοῦντα ἑκάστην. ἀλλὰ καὶ γλυκαίουσί τινες αὐτὴν ἤχοι, καὶ πικραίνουσι, καὶ τραχύνουσι καὶ λειαίνουσι, καὶ πολλὰ ἄλλα παθη ποιοῦσι περὶ αὐτήν. αἰτία δὲ ἡ τετῶν γραμμάτων

est docere vocis melos, (non illius odicæ quæ in cantu versatur, sed huius solutæ & nudæ) tametsi suauitate auditū detineat, canorum quidem vocari posse, non autem cantum: illam vetò, quæ temporibus partium commensurat melicum schema, numerosam esse, nō autem numero vinctam. Quomodo autē inter se differant, suo tempore dicam. Nunc quod sequitur exponere conabor: nempe quomodo per Collocationē cōstituatur oratio ciuilis, quæ tum per Modulationem vocum, tum per Numerorū commensurationem, tum per varietatem Mutationum, ipsiusq; rei propositæ Decorum, voluptate aurē afficiat: quandoquidē hæc præcipua capita posui.

Mutatio, in Collocatione iucunda.

Non omnes partes orationis solent eadem ratione afficere auditum: sicuti neq; visum ea, quæ videntur: neq; gustum quæ gustantur: neq; alios sensus ea, quæ eos mouent: sed quidam soni demulcent, quidam contristant, quidam exasperant, quidam molliunt, variásq; affectiones in ea exercent. In causſa est, tam litterarum natura, ex quibus vox cōstat; quæ multas

των φύσις ἐξ ὧν ἡ φωνὴ συνέστηκε, πολλὰς καὶ διαφόρους ἔχουσα δυνάμεις, καὶ ἡ τῶν συλλαβῶν πλοκὴ παντοδαπῶς σχηματιζομένη. τοιαύτην δὴ δύναμιν ἐχόντων τῶν τῆς λέξεως μοριων, ἐπεὶ δὴ μεταθεῖναι τὴν ἑκάστου φύσιν οὐχ οἷόν τε· λείπεται τῇ μίξει καὶ κράσει καὶ παραθέσει συγκρύψαι τὴν παρακολουθοῦσαν αὐτῶν τισιν ἀτοπίαν, τράχεσι λεῖα μίσγοντα, καὶ σκληροῖς μαλακὰ, καὶ κακοφώνοις εὔφωνα, καὶ δυσεκφόροις εὐπρόφορα. καὶ βραχέσι μακρὰ, καὶ τἄλλα τὸν αὐτὸν τρόπον εὐκαίρως συντιθέντα, καὶ μήτε ὀλιγοσύλλαβα πολλὰ ἑξῆς λαμβάνοντα, κόπτεται γὰρ ἡ ἀκρόασις· μήτε πολυσύλλαβα πλείω τῶν ἱκανῶν, μηδὲ δὴ ὁμοιότονα παρ' ὁμοιοτόνοις, μηδ' ὁμοιόχρονα παρ' ὁμοιοχρόνοις. χρὴ δὴ καὶ τὰς πτώσεις τῶν ὀνοματικῶν ταχὺ μεταλαμβάνειν· μηκυνόμεναι γὰρ ἔξω τοῦ μετρίου, πάνυ προσίστανται ταῖς ἀκοαῖς· καὶ τὴν ὁμοιότητα διαλύειν, συνεχῶς ὀνομάτων τινῶν ἑξῆς τιθεμένων πολλῶν, καὶ τῶν ἄλλων μερῶν, τὸν κόρον φυλαττόμενον· σχήμασί τε μὴ τοῖς αὐτοῖς διαμένειν, ἀλλὰ θαμινὰ μεταβάλλειν, καὶ τρόπους

& varias habent poteſtates: quàm ſyllabarũ complicatio quæ diuerſis modis conformatur. Cùm itaque eam vim habeant orationis partes: ſi quidem naturam vniuſcuiúſque illarum mutare non licet, ſupereſt vt commiſtione, & quadam temperatura atque additione, abſurditatem quæ eas conſequitur, occultemus: miſcentes, aſperis leuia: duris, mollia: ſonora, malè ſonantibus: facilia prolatu, difficillibus: longa, breuibus: & alia quæ pari ratione aptè componuntur. Tum neque dictiones pauciſyllabas plures in ſeriem aſſumemus, conuellitur enim auditus; neq; multas pluriſyllabas, quàm neceſſe ſit, aut eiuſdem accentus, aut ſimilium temporum, congeremus. Oportet quoque caſus nominum celeriter immutare: excedentes enim modum, planè inſultant auribus. Similitudo etiam eſt diſſoluenda inter aliquot cõtinuata nomina, aut verbis, aut alijs partibus orationis coniectis: vt ſatietas euitari poſſit. Non ijſdem etiam figuris inhærendum: ſed frequenter ſunt immutandæ: nec ijdem tropi aſſiduè infferendi

ſed

πους μὴ τοὺς αὐτοὺς ἐπεισφέρειν, ἀλλὰ ποικίλλειν· μηδὲ δὴ ἄρχεσθαι πολλάκις ἀπὸ τῶν αὐτῶν, μηδὲ λήγειν εἰς τὰ αὐτά, ὑπερτείνοντα τὸν ἑκατέρου καιρόν.

Καὶ μηδεὶς οἰηθῇ με καθάπαξ ταῦτα παραγγέλλειν, ὡς ἡδονῆς ἄλλα διὰ παντὸς ἐσόμενα, ἢ τοὐναντίον ὀχλήσεως· οὐχ οὕτως ἀνόητός εἰμι. οἶδα γὰρ ἐξ ἀμφοῖν γινομένην πολλάκις ἡδονὴν, τοτὲ μὲν ἐκ τῶν ἀνομοίων, τοτὲ δὲ ἐκ τῶν ὁμογενῶν. ἀλλ' ἐπὶ πάντων οἶμαι δεῖν τὸν καιρὸν ὁρᾶν· ὅτος γὰρ ἡδονῆς καὶ ἀηδίας πράξεσιν μέτρον. καιροῦ δέ ἔστε ῥήτωρ ἐδεῖς, ἔστε φιλόσοφος εἰς τόδε χρόνον τέχνην ὤρισεν· ἐπεὶ ὅσῳ πρῶτος ἐπεχείρησε περὶ αὐτῆς γράφειν Γοργίας ὁ Λεοντῖνος, οὐδὲ ὁ ἁλόγως ἄξιον ἐγράψεν· ἐδὲ ἔχει φύσιν τὸ πραγμα εἰς καθολικὴν καὶ ἐντεχνόν τινα περιληψιν πεσεῖν. ἐπεὶ ὅλως ἀπιστήμη θηρατός ἐστιν ὁ καιρὸς, ἀλλὰ δόξῃ. ταύτῃ γ' οἱ μὲν ἐπὶ πολλῶν καὶ πολλάκις γυμνάσαντες, ἄμεινον τῶν ἄλλων εὑρίσκουσιν· οἱ δὲ ἀνάσκητοι ἀφέντες, ἀσφαλέστερον καὶ ὡσπερ ἀπὸ τύχης ἵνα δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων εἴπω, ταῦτ' οἶμαι χρῆναι φυλάττειν ἐπὶ

sed variandi; neque principia ab eisdem sæpius sumenda, neque conclusiones similes, sed vtrorúmque opportunitates obseruandę.

Nemo verò arbitretur me nũc ista in vniuersum præcipere, quasi voluptatis caussas futuras, aut quæ illius est contraria, molestiæ. Non sum adéo insulsus: scio, sæpenumero vtrísque parari voluptatẽ, aliquando dissimilibus, aliquãdo similibus: sed ego existimo vbique spectandã opportunitatẽ: ea enim sola iucundi & iniucundi optimus est modulus. Opportunitatis autẽ neq; Rhetorũ, neq; Philosophorũ quisquã hucvsq; artẽ definiuit: neq; ipse qui primus conatus de illa scribere Gorgias Leontinus quidquam dignum memoria prodidit: neq; sanè ipsa res habet eiusmodi naturã, vt in generalẽ & artificiosam comprehensionẽ cadere possit: ipsumq; adéo tempus, nulla scientia, opinione duntaxat percepibile est. In ea dum plerique sępiùs & accuratiùs se exercẽt, melius & præstãtius quiddam, præ alijs reperisse visi sunt. qui verò exercitium hoc neglexerunt, parciùs, idq; nõ

τεῖν ἐν τῇ συνθέσει τὸν μέλλοντα διαθήσειν τὴν ἀκοὴν ἡδέως· τὰ εὐμελῆ καὶ εὔρυθμα καὶ εὔφωνα ὀνόματα, ὑφ' ὧν γυκαίνεταί τε καὶ μαλάττεται, καὶ τὸ ὅλον οἰκείως διατίθεται ἡ αἴσθησις, ταῦτα ἀλλήλοις συναρμόττειν· ἢ τὰ μὴ τοιαύτην ἔχοντα φύσιν ἐγκαταπλέκειν τε καὶ συνυφαίνειν τοῖς δυναμένοις αὐτὴν γοητεύειν, ὥστε ὑπὸ τῆς ἐκείνων χαρίτος ἐπισκοτεῖσθαι τὴν τούτων ἀηδίαν· οἷόν τι ποιοῦσιν οἱ φρόνιμοι στρατηλάται κατὰ τὰς τάξεις τῶν στρατευμάτων. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι συγκρύπτουσι τοῖς ἰσχυροῖς τὰ ἀσθενῆ, καὶ γίνεται αὐτοῖς οὐδὲν τῆς δυναμέως μέρος ἄχρηστον. διαπάυειν τε καὶ ταυτότητα φημι δεῖν, μεταβολὰς εὐκαίρους εἰσφέροντα. καὶ γὰρ ἡ μεταβολὴ παντός ἔργου χρῆμα ἡδύ.

Decorũ in Collocatione iucunda.

Τελευταῖον δὲ, ὃ δὴ καὶ πάντων ἐστὶ κρατιστον, οἰκείαν ἀποδιδόναι τοῖς ὑποκειμένοις καὶ πρέπουσαν ἁρμονίαν. δυσωπεῖσθαι δὲ οὐδὲν οἴομαι δεῖν, οὔτε ὄνομα οὔτε ῥῆμα· οὔτ' ἐπιτέτραπται μὴ σὺν αἰσχύνῃ λέγεσθαι. οὐδὲν γὰρ οὕτω ταπεινὸν, ἢ ῥηπαρὸν, ἢ μιαρὸν, ἢ ἄλλην τινὰ δυσχέρειαν ἔχον ἔσεσθαί φημι λόγου μόριον, ᾧ σημαίνεταί τι σῶμα ἢ πρᾶ-

nisi fortuitò assequuntur. Vt autẽ & de alijs loquar: hæc censeo illi seruanda esse in Collocatione, qui velit iucunditate aures afficere: nempe, vt verba bene modulata, bene numerosa, bene sonora, quibus dulcescit, & mollescit, ac prorsus amicè ac familiariter afficitur sensus, inuicẽ connectat: aut si nõ tali natura prædita fuerint, ijs quæ sensum fascinare possunt, cõplicet & attexat: vt horũ gratiâ obscuretur illorũ insuauitas. Quale quiddã faciunt sapientes imperatores, in instruẽdis ordinibus: etenim illi opperiũt infirmiora fortioribus: sicq; nulla pars viriũ redditur inutilis. Aio etiã ab iterationibus cessandũ esse, immutationes verò cõmodas inferendas. Varietas enim in quólibet negotio res dulcis.

Postremò, quod omniũ præcipuum estrebus, subiectis propria & decens reddenda est harmonia: adhæc nullum nomen aut verbũ adferendum, quod pudorem incutiat: neq; committendum, vt aliquid cum rubore loquamur. Nullã enim adéo humilem aut sordidã, aut impuram, aut aliam quampiã molestiam habentẽ, futuram dico sermonis

μα ἢ πρᾶγμα, ὁ μηδεμίαν ἕξει χώραν ἁρμονίας ἐν λόγοις.

sermonis particulâ, quâ significatur aliquod corpus aut negociũ, quodpiam, quæ nullum habeat conuenientem locum in oratione.

Παρακελεύομαι δὲ ἐν τῇ συνθέσει πιστεύσασι ἀνδρείως πάνυ καὶ τεθαρρηκότως αὐτὰ ἐπιφέρειν, ὁμήρου τε παραδείγματι χρωμένους πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ τὰ εὐτελέστατα κεῖται τῶν ὀνομάτων· καὶ Δημοσθένει, καὶ Ἡροδότῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις, ὧν ὀλίγων ὕστερον μνημονεύσομεν, καθ' ὃν ἂν ἁρμοσθῇ τρόπον ἑκάστου. Ταῦτά μοι περὶ τῆς ἡδείας εἰρήσθω συνθέσεως· ὀλίγα μὲν ὑπὲρ πολλῶν θεωρημάτων, ἱκανὰ δέ, ὡς κεφάλαια, εἶεν.

Porrò hortor, qui Collocationi fidunt, omnino fortiter & audacter efferant: Homeri exemplũ secuti, à quo etiam vilissima quæque verba ponũtur: Demosthenis quoq;, & Herodoti, & aliorum, quorũ paucis pòst mentionem faciam: quando explicabo, quid cum quólibet congruat. Hæc de Collocatione iucunda dicta à me sunto: pauca quidem ex multis, quæ tamen loco capitum sufficiant.

Καλὴ δὲ ἁρμονία πῶς γένοιτ' ἂν, εἴ τις ἔροιτο, ἢ ἐκ ποίων θεωρημάτων, ἐκ ἄλλως πως μὰ Δία φαίην ἄν, ἐκ ἐξ ἄλλων τινῶν, ἢ ἐξ ὧνπερ ἡδεῖα. τὰ γὰρ αὐτὰ ποιητικὰ ἀμφοῖν, μέλος εὐγενὲς, ῥυθμὸς ἀξιωματικὸς, μεταβολὴ μεγαλοπρεπὴς, τὸ πᾶσι τούτοις παρακολουθοῦν πρέπον. ὥσπερ γὰρ ἡδεῖα τις γίνεται λέξις, οὕτω καὶ γλαφυρά τις ἑτέρα· καὶ ῥυθμὸς ὥσπερ γλαφυρός τις, οὕτω καὶ σεμνὸς ἕτερος· καὶ τὸ μεταβάλλειν ὥσπερ χάριν ἔχει τινὰ, οὕτω καὶ ποικίλον. τὸ γὰρ δὴ πρέπον εἰ μὴ τῷ καλῷ

Pulchra autem harmonia, quomodo aut quibus præceptis fiat, si quis interroget, non profectò aliter, nec alijs quibúsdam dixerim, quàm ijs, quibus & iucunda. Eadẽ enim efficientia vtriúsque: nempe egregiũ Melos, Numerus cum dignitate, Permutatio magnifica, & quod consequitur Decorũ. Quẽadmodũ enim iucunda quędã fit oratio, itidẽ & generosa: numerus etiã quemadmodũ est quidam expolitus, sic alius est grauis: & permutatio quẽadmodũ habet quandã gratiã, sic etiam suadã. iam verò *De Collocatione pulchra.*

καλῶ πλεῖστον ἕξει μέρος, σχολῇ γ' ἂν ἄλλου τινὸς. ἐξ ἁπάντων δή φημι τούτων ἐπιτηδεύεσθαι δεῖν τὸ καλὸν ἐν ἁρμονίᾳ λέξεως, ἐξ ὧνπερ καὶ τὸ ἡδύ. αἰτία δὲ κἀνταῦθ', ἥ τε τῶν γραμμάτων φύσις, καὶ ἡ τῶν συλλαβῶν δύναμις, ἐξ ὧν πλέκεται τὰ ὀνόματα. ταῦτα ὑπὲρ ὧν καιρὸς ἂν εἴη λεγειν, ὥσπερ ὑπεσχόμην.

De litteris.

Ἀρχαὶ μεν οὖν εἰσι τῆς ἀνθρωπίνης καὶ ἐνάθρου φωνῆς, αἱ μηκέτι δεχόμεναι διαίρεσιν. ἃς καλοῦμεν στοιχεῖα καὶ γράμματα· γράμματα μὲν, ὅτι γραμμαῖς τισι σημαίνεται· στοιχεῖα δὲ, ὅτι πᾶσα φωνὴ τὴν γένεσιν ἐκ τούτων λαμβάνει πρῶτον, καὶ τὴν διάλυσιν εἰς ταῦτα ποιεῖται τελευταίαν. τῶν δὲ στοιχείων τε καὶ γραμμάτων οὐ μία πάντων φύσις. διαφορὰ δὲ αὐτῶν. πρώτη μὲν, ὡς Ἀριστόξενος ὁ μουσικὸς ἀποφαίνεται, καθ' ἣν τὰ μὲν, φωνὰς ἀποτελεῖ, τὰ δὲ ψόφους· φωνὰς μὲν, τὰ λεγόμενα φωνήεντα. ψόφους δὲ, τὰ λοιπὰ πάντα. δευτέρα δὲ, καθ' ἣν τῶν φωνηέντων, ἃ μὲν καθ' ἑαυτὰ ψόφους ὁποίους δή τινας ἀποτελεῖν πέφυκε, ῥοῖζον, ἢ συριγμὸν, ἢ ἀποπτυσμὸν, ἢ τοιούτων τινῶν

ἄλλων

decorũ, si nõ pulchritudinis maximã habuerit partẽ, caruerit sanè & alijs plerísque. Ex omnibus his censeo ego conficiendã esse pulchrã harmoniã verborũ: ex quibus iucũda cõficitur: siue sit in caussa literarũ natura, siue syllabarũ potestas, ex quibus dictiones cõponuntur. De his igitur nũc tẽpus est dicendi, quẽadmodũ sum pollicitus.

Principia itaq; humanę & articulatæ vocis sunt ea, quæ nullã recipiunt diuisionem: quæ vocamus elemẽta & literas. Litterę dicũtur, quia lineis quibúsdam notantur: elementa autem, quia omnis vox primam originem ab illis sumit: & vltimam in ea resolutionem facit. Elementorum autẽ horũ & litterarum, non vna eadémq; omnium natura est: differunt autẽ inter se, primò quidẽ, vt Aristoxenus musicus declarat, quòd litterę, quædã voces conficiunt, quædam sonos: quæ voces, hæ dicuntur vocales: quæ sonos, reliquæ omnes. Secũdò, quod vocaliũ quædam per se strepitus quosdã perficere solent: veluti sibilũ, stridorem: aut quibus respuitur aliquid: & cætera talia, quibus sonitus aliqui significãtur:

ἄλλων ἤχων δηλωτίκα. ἃ δὲ ἐστὶν ἀτάσης ἄμοιρα φωνῆς καὶ ψόφου, καὶ ἐξ οἱάτε ἠχεῖσθαι καθ' ἑαυτά. ταῦτα μὲν ἄφωνα λίνες ἐκάλεσαν θάτερα δ', ἡμίφωνα. οἱ δὲ τριχῆ νείμαντες τὰς πρώτας τε καὶ στοιχειώδεις φωνῆς δυνάμεις, φωνήεντα μὲν ἐκάλεσαν, ὅσα καὶ καθ' ἑαυτὰ φωνεῖται, καὶ μεθ' ἑτέρων, καὶ ἔστιν αὐτοτελῆ· ἡμίφωνα δὲ, ὅσα μετὰ μὲν τῶν φωνηέντων κρεῖττον ἐνφέρεται καθ' ἑαυτὰ δὲ χειρόν τε καὶ οὐκ αὐτοτελῶς. ἄφωνα δ', ὅσα οὔτε τὰς τελείας, ἔτε τὰς ἡμιτελείας φωνὰς ἔχει καθ' ἑαυτὰ, μεθ' ἑτέρων δ' ἐνφωνεῖται.

Ὁ ἀριθμὸς δὲ αὐτῶν ὁπόσος ἐστὶν, ῥᾴδιον εἰπεῖν ἀκριβῶς· ἐπεὶ πολλὴν παρέχε καὶ τοῖς πρὸ ἡμῶν ἀπορίαν τὸ πρᾶγμα. οἱ μὲν γὰρ, ὠήθησαν εἶναι τρισκαίδεκα τὰ πάντα τῆς φωνῆς στοιχεῖα, καλασκευάζεσθαι δὲ τὰ λοιπὰ ἐκ τούτων. οἱ δ', καὶ τῶν εἰκοσιτεσσάρων, οἷς χρώμεθα νῦν, πλείω. ἡ μὲν οὖν ὑπὲρ τούτων θεωρία, γραμματικῆς τε καὶ μετρικῆς, εἰ βούλεταί τις, καὶ φιλοσοφίας οἰκειοτέρα. ἡμῖν δὲ ἀπόχρη μήτε ἐλάττους τ' κδ', μήτε πλείους ὑποτιθεμένοις,

δεινύναι

tur: quædam verò omnis vocis & soni expertes, nec possunt per se ipsa sonare: has mutas quidam appellarunt, illas semiuocales. Quidam autem tripliciter diuidentes primas & elementares vocis facultates: vocales quidem appellarunt eas, quæ & per se vocem edunt & cum alijs: suntque per se perfectæ: semiuocales autem quæ cum vocalibus melius efferuntur, per se autem deteriùs, neque perfectè. Mutæ autem quæ neque perfectam, neque imperfectam vocem habent per se, cum alijs duntaxat efferuntur.

Quis autem numerus earũ sit, non facilè est exactè dicere: siquidem hoc negociũ, magnam dubitationem, etiã ijs qui ante nos fuerunt, attulit. Quidam enim existimarunt, elementa vocis, tredecim esse: ex his autem alia omnia constitui: alij autẽ viginti quatuor, quibus nunc potissimùm vtimur: alij plures. sed talium rerum consideratio Grammatices & Pòëtices est, etiã, vt quibusdã placet, Philosophiæ. Nobis autem qui neque pauciores viginti quatuor, neque

plures

δεικνύναι τὰς τῆς φωνῆς ἀρχὰς, καὶ τὰ συμβεβηκότα αὐτῇ λέγειν, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν φωνηέντων ποιησαμένους.

Vocales. Εἰσὶ δὲ ταῦτα τὸν ἀριθμὸν ζ'· δύο μὲν μακρὰ, τό τε η καὶ τὸ ω· τρία δὲ, βραχέα, τό τε α καὶ τὸ ι καὶ τὸ υ, ἃ καὶ ἐκτείνεται, καὶ συστέλλεται· ἃ οἱ μὲν δίχρονα, ὥσπερ ἔφην, οἱ δὲ μεταβολικὰ καλοῦσιν. ἐκφωνεῖται δὲ ταῦτα πάντα τῆς ἀρτηρίας σωιεχούσης τὸ πνεῦμα, καὶ τοῦ στόματος ἁπλῶς σχηματισθέντος, τῆς τε γλώττης οὐδὲν πραγματευομένης, ἀλλ' ἠρεμούσης. πλὴν τὰ μὲν μακρὰ, καὶ τῶν διχρόνων ὅσα μακρῶς λέγεται, τεταμένον λαμβάνει καὶ διηνεκῆ τὸν αὐλὸν τοῦ πνεύματος· τὰ δὲ βραχέα ἢ βραχέως λεγόμενα, ἐξ ἀποκοπῆς γε καὶ μιᾶς πληγῆς πνεύματος, καὶ τῆς ἀρτηρίας ἐπὶ βραχὺ κινηθείσης ἐκφέρεται. τούτων δὴ κράσεσι μὲν ἐστι καὶ φωνὴν ἡδίστην ἀποτελεῖ, τά τε μακρὰ, καὶ τῶν διχρόνων ὅσα μηκύνεται κατὰ τὴν ἐκφοράν, ὅτι πολὺν ἔχειται χρόνον, καὶ τοῦ πνεύματος ἀκαταπόπτου τόνον· χείρω δὲ τὰ βραχέα, ἢ τὰ βραχέως λεγόμενα, ὅτι μικρόφωνά τε ἐστι καὶ ἀπαδονίζει τὸν ἦ-

plures ponimus: reſtat principia vocis & accidentia illius explicare. initio à vocalibus ſumpto.

Sunt autem numero ſeptem: duæ quidem longæ η & ω, tres autem communes α, ι, υ, quæ & producuntur & corripiuntur, quas quidam, vt dixi, mutabiles appellant. Proferuntur autem omnes arteria cohibente ſpiritū, ore ſimpliciter conformato, lingua nihil adlaborante, ſed quieſcente, niſi quòd longæ & communes, cùm tempore longo efferuntur extentum & continuū capiunt meatum ſpiritus: breues autem & quæ breuiter efferuntur, reciſione & vnica percuſſione ſpiritus, & arteria paullulum mota pronunciantur. Ex his autem optimæ ſunt, & vocem iucundiſſimam efficiunt longæ, & communes: quæ producuntur in pronunciando: quia copioſum tempus reſonant, neque reſcindunt ſpiritus tenorem. Deteriores ſunt breues, & quæ breuiter efferuntur: quia & breuioris vocis ſunt, & decurtant ſonum. Inter longas autem optimè ſonat α, quando extenditur.

τὸν ἦχον. αὐτῶν ὃ τῶν μακρῶν εὐφωνότατον τὸ α, ὅταν ἐκτείνηται· λέγεται γὰρ ἀνοιγομένου τοῦ στόματος ἐπὶ πλεῖστον, καὶ τοῦ πνεύματος ἄνω φερομένου πρὸς τὸν ἐρανόν. δεύτερον ὃ τὸ η, ὃ κάτω περὶ τὴν βάσιν τῆς γλώττης ἐρείδει τὸν ἦχον ἀκώλυτον, ἀλλ' ἐπ' ἄνω, καὶ μετρίως ἀνοιγομένου. τρίτον ὃ τὸ ω. στρογγύλεται γὰρ ἐν αὐτῷ τὸ στόμα, καὶ περιέλλει τὰ χείλη, τήν τε πληγὴν τὸ πνεῦμα περὶ τὸ ἀκροστόμιον ποιεῖται. ἔσι δ' ἧττον τούτου τοῦ, περὶ γὰρ αὐτὰ τὰ χείλη συσταλῆς γενομένης ἀξιολόγου, πνίγεται, καὶ στενὸς ἐπιπίπτει ὁ ἦχος. ἔλαττον δὲ πάντων τὸ ι. περὶ τοὺς ὀδόντας τε γὰρ ἡ κρότησις τοῦ πνεύματος γίνεται, μικρὸν ἀνοιγομένου τοῦ στόματος, καὶ ἐπιλαμπρυνόντων τῶν χειλέων τὸν ἦχον. τῶν δὲ βραχέων ἑκάτερον μὲν εὔηχον, ἧττον δὲ δυσηχὲς τὸ ο. δύσηστι γὰρ τὸ στόμα κρεῖττον θατέρου, τὴν δὲ πληγὴν λαμβάνει περὶ τὴν ἀρτηρίαν μᾶλλον.

tenditur. dicitur enim plerumque ore aperto, & spiritu ad palatum elato. Deinde η, quia infra basim linguæ allidit sonum consequentem, non supra, ore moderatè aperto. Tertiò ω, rotundatur enim in ipso os & labia contrahit, repercussionémque spiritus in sumitate oris facit. Deterior autem illa est υ: circa enim ipsa labra contractione iusta facta suffocatur, & angustus excidit sonitus. Deterrima omnium est ι: circa enim dentes spiritus alliditur, parùm ore adaperto, nec labris sonitum illustrantibus. Ex brevibus autem nulla est sonora: minùs tamen obscura est ο: constituit enim os meliùs quàm alia, repercussionēq; accipit maximè circa arteriam.

Φωνηέντων μὲν οὖν γραμμάτων αὕτη φύσις· ἡμιφώνων δὲ τοιάδε. ὀκτὼ γὰρ τὸν ἀριθμὸν ὄντων αὐτῶν, πέντε μέν ἐσιν ἁπλᾶ, τό τε λ, καὶ τὸ μ, καὶ τὸν, καὶ τὸ ρ, καὶ τὸ σ· τρία δὲ διπλᾶ, τό τε ζ, καὶ τὸ ξ, καὶ τὸ ψ. διπλᾶ δὲ λέγουσιν αὐτὰ,

Vocalium itaq; literarum hæc est natura. Semiuocalium autem eiusmodi. Cùm enim octo numero sint; ex ijs quinque sunt simplices, λ, μ, ν, ρ, & σ. tres duplæ, ζ, ξ, & ψ. Duplas vocant, aut quòd compositæ sint: veluti ζ, ex σ, & δ, ξ, ex

Semiuocales.

αὐτὰ, ἤτοι διὰ τὸ σύνθετα εἶναι, τὸ μὲν ζ, διὰ τῶν σ, καὶ δ, τὸ δὲ ξ, διὰ τῶν κ καὶ σ, τὸ δὲ ψ, διὰ τῶν π καὶ σ σωφθαρμένων ἀλλήλοις καὶ ἰδίαν φωνὴν λαμβανόντων· ἢ διὰ τὸ χώραν ἐπέχειν δυεῖν γραμμάτων ἑνὶ τῶν συλλαβῶν παραλαμβανόμενα. ἑκάστου δὴ τούτων κρείττω μὲν ἐστὶ τὰ διπλᾶ τῶν ἁπλῶν· ἐπεὶ δὴ μείζονά ἐστι τῶν ἑτέρων, καὶ μᾶλλον ἐγγίζειν δοκεῖ τοῖς τελείοις· ἥπτω δὲ τὰ ἁπλᾶ, διὰ τὸ εἰς βραχυτέρους αὐλῶν τόνους σωάγεσθαι τὸν ἦχον. ἐκφωνεῖται δὲ αὐτῶν ἕκαστον τοιόνδε δή τινα τρόπον· τὸ μὲν λ, τῆς γλώσσης πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀνισαμένης, καὶ τῆς ἀρτηρίας σωεχούσης τὸ πνεῦμα. τὸ δὲ μ, τῶν μὲν χόμματος τοῖς χείλεσι σωεθέντος διαλῶν ῥωθώνων μεριζομένου. τὸ δὲ ν, τῆς γλώττης τὴν φορὰν τοῦ πνεύματος ἀποκλείουσης, καὶ μεταφερούσης ἐπὶ τοὺς ῥώθωνας τὸν ἦχον. τὸ δὲ ρ, τῆς γλώσσης ἄκρας ἀποῤῥαπιζούσης τὸ πνεῦμα, καὶ πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐγγὺς τῶν ὀδόντων ἀνισαμένης. τὸ δὲ σ, τῆς μὲν γλώσσης πρὸς ἀναγομένης ἄνω πρὸς τὸν οὐρανὸν, τοῦ δὲ πνεύματος διὰ μέσου αὐτοῦ φερομένου, καὶ περὶ τοὺς ὀδόντας λεπτὸν καὶ σενὸν ἐξωθοῦντος τὸ σύριγμα. τρία δὲ τὰ λοιπὰ ἡμίφωνα μικτὸν λαμβάνει τὸν ψόφον, ἐξ ἑνὸς μὲν τῶν ἡμιφώνων τοῦ σ, τριῶν δὲ ἀφώνων, τοῦ τε κ, καὶ τοῦ δ, καὶ τοῦ

ξ, ex κ, & σ, ψ, ex π, & σ, literis inuicem sese corumpentibus, peculiarémq; vocem assumentibus: aut quòd duarum litterarum locum sustinent in syllabis assumptis. Ex simplicibus autem potiores sunt duplæ, quia maiores sunt alijs, magísque ad perfectiores accedere videntur: deteriores simplices, quia earum sonus in breuiores colligitur tonos. Pronunciatur autem vnaquæq; earum tali ratione: λ, lingua ad palatum exsurgente, & arteria cohibente spiritum: μ, ore labijs compresso, per nares parte spiritus emissa: ν, lingua exitū spiritus claudente, atq; in nares sonū efferente: ρ, linguâ summâ spiritū repercutiente, & ad palatum propè dentes sublata: σ, linguâ adductâ suprà ad palatum, spiritu per medium procedente, & circa dentes tenui quodam & angusto sibilo exeunte. Tres reliquæ semiuocales mixtum recipiunt sonum: ex vna semiuocali: σ, tribus mutis κ, δ, & π. Hæ sunt conformationes

καὶ τῶν π. ἔτοι χημαλισμοὶ γραμμάτων ἡμιφώνων. δύνανται δ' ἐχόμοίως κινεῖν τὴν ἀκοὴν ἅπαντα. ἡδύνῃ μὲν γὰρ αὐτὴν τὸ λ, καὶ ἔστι τῶν ἡμιφώνων γλυκύτατον· τραχύνῃ δὲ τὸ ρ, καὶ ἔστι τῶν ὁμοιχρῶν γλυναιότατον· μέσως δέπως διατίθησι τὰ διὰ τῶν ῥωθώνων σωζόμενα, τό τε μ. καὶ τὸ ν, κερατοειδῆς ἀποτελοῦντα τοὺς ἤχους. ἄχαρι δ' καὶ ἀηδὲς τὸ σ, καὶ εἰ πλεονάσῃε, σφόδρα λυπεῖ. θηριώδους γὰρ καὶ ἀλόγου μᾶλλον ἢ λογικῆς ἐφάπτεσθαι δοκεῖ φωνῆς ὁ συριγμός. τῶν γοῦν παλαιῶν σπανίως ἐχρῶντό τινες αὐτῷ καὶ πεφυλαγμένως. εἰσὶ δ' οἱ ἀσίγμους ᾠδὰς ὅλας ἐποίουν. δηλοῖ δὲ τοῦτο Πίνδαρος, ἐν οἷς φησι· Πρὶν μὲν ἧρμοσε χοινοτενῆ φωνήεντα διθυράμβων, καὶ τὸ σὰν κίθαλον ἀνθρώποι. τρισῶν δὲ τῶν ἄλλων γραμμάτων, ἃ δὴ διπλᾶ καλεῖται, τὸ ζ μᾶλλον ἡδύνῃ τὴν ἀκοὴν τῶν ἑτέρων. τὸ μὲν γὰρ ξ, διὰ τοῦ κ· τὸ δὲ ψ, διὰ τοῦ π, τὸν συριγμὸν ἀποδίδωσι, ψιλῶν ὄντων ἀμφοτέρων. τοῦτο δ' ἡσυχῇ τῷ πνεύματι δασύνεται, καὶ ἔστι τῶν ὁμοιχρῶν γλυναιότατον. καὶ περὶ μὲν τῶν ἡμιφώνων τοσαῦτα.

mationes literarū ſemiuocalium. Non tamen eandem potentiam habent in auditu mouendo: delectat enim λ, ſemiuocaliúmque eſt iucundiſſimum: exaſperat ρ, eſtque inter alia huius generis generoſſimum: media quadam ratione diſponunt, quæ per nares perſonant, μ, & ν, quaſi cornicum ſonum efficientes. Ingratum & inſuaue eſt, σ, & vbi redundat, valdè contriſtat: magis enim aggreſtium belluarum & ratione carentium, quàm eorum qui rationalis ſermonis participes ſunt, ſibilus eſſe videtur. Et ſanè nonnulli veterum rariſſimè & cautiſſimè eo vſi ſunt; fuêre plerique qui integras odas ſine σ, fecerunt. Oſtendit hoc Pindarus, vbi ait: Πρὶν μὲν ἧρμοσε χοινοτενῆ φωνήεντα διθυράμβων, καὶ τὸ σὰν κίθαλον, ἀνθρώποι. ex tribus autem litteris quæ duplæ nominantur, maximè, ζ, auditum oblectat: nam ξ propter κ, ψ, propter π, ſibilum quendam facit, cùm ſint vtræque tenues: hæc verò ſpiritu tranquillo condenſatur, & inter litteras ſui generis eſt generoſiſſima. Ac de ſemiuocalibus quidem tantiſper.

Mutæ. Τῶν δ' καλουμένων ἀφώνων ἐννέα ὄντων τρία μὲν ἐστὶ ψιλά, τρία δὲ δασέα, τρία δὲ μεταξὺ τούτων. ψιλὰ μὲν τὸ τ, κ, καὶ τὸ π, καὶ τὸ τ· δασέα δὲ τό τε χ, καὶ τὸ θ· κοινὰ δὲ ἀμφοῖν, τό τε γ, καὶ τὸ β, καὶ τὸ δ· ἐκφωνεῖται δὲ αὐτῶν ἕκαστον τρόπον τόνδε· τρία μὲν, ἀπὸ τῶν χειλέων ἄκρων τὸ π, καὶ τὸ φ καὶ τὸ β, ὅταν τὸ στόματος, πιεσθέντος, τὸ προσβαλλόμενον ἐκ τῆς ἀρτηρίας πνεῦμα λύσιν ἴσον δεσμὸν αὐτῷ. καὶ ψιλὸν μὲν ἐστιν αὐτῶν τὸ π, δασὺ δὲ τὸ φ, μέσον δὲ ἀμφοῖν τὸ β. τούτων μὲν γὰρ ψιλότερόν ἐστι τὸ δασύτερον. μία μὲν αὕτη συζυγία τριῶν γραμμάτων ἀφώνων ὁμοίῳ σχήματι λεγομένων, ψιλότητι καὶ δασύτητι διαφερόντων. τρία δὲ ἄλλα λέγεται, τῆς γλώττης ἄκρῳ τῷ στόματι προσερειδομένης κατὰ τοὺς μετεωροτέρους ὀδόντας, ἔπειθ' ὑπὸ τοῦ πνεύματος ὑποῤῥαιτιζομένης, καὶ τὴν διέξοδον αὐτῷ διδούσης τοὺς ὀδόντας ἀποδιδόσης, τὸ τ, καὶ τὸ θ, καὶ τὸ δ. διαλλάττει δὲ καὶ ταῦτα δασύτητι καὶ ψιλότητι· ψιλὸν μὲν γάρ ἐστιν αὐτῶν τὸ τ, δασὺ δὲ τὸ θ, μέσον δὲ καὶ ἐοικὸς τὸ δ. αὕτη δευτέρα συζυγία γραμμάτων ἀφώνων. τρία δὲ τὰ λοιπὰ τῶν ἀφώνων

Ex his autem quæ mutæ vocantur, tres sunt tenues, tres aspiratæ, tres intermediæ. Tenues sunt, κ, π, & τ: aspiratæ, φ, χ, & θ: communes vtrisque γ, β, & δ: efferuntur autem singulę ea ratione. Tres quidem supremis labijs, π, φ, & β: quando ore compresso, erumpens ex arteria spiritus soluit vinculum Ex his tenue est π, densum φ medium inter vtramque β: altero enim eorum tenuius est, altero densius. Vnica quidem est hæc trium litterarum mutarum coniugatio, quę eádem figura proferuntur, tenuitate autem & densitate differunt. Tres autem aliæ efferuntur, lingua ori sursum appressa, ad superiores dentes, postea à spiritu pulsata, meatúmq; ipsi circa dentes præbente videlicet τ, & θ, & δ. Differunt autem hæ inter se densitate & tenuitate. Nam inter eas tenuis est τ, densa θ, media δ vtriúsq; particeps est. Hic est alter ordo litterarum mutarum. Tres autem reliquæ, ex multis efferuntur linguâ sublatâ ad palatum, non procul à gutture, arteria spiritum subministrante, κ, χ, γ: nulla autem ratione à se differunt, nisi quod κ,

ἀφώνων λέγεται μὲν, τῆς γλώττης ἀνισαμένης κατὰ τὸν ἔρανὸν ἐγγὺς τῆς φάρυγγος, καὶ τῆς ἀρτηρίας ὑπηχούσης τῷ πνεύματι, τὸ κ καὶ τὸ χ καὶ τὸ γ, οὐδενὶ ταῦτα διαφέρουσα τῷ σχήματι ἀλλήλων, πλὴν ὅτι τὸ μὲν κ ψιλῶς λέγεται, τὸ δὲ χ δασέως, τὸ δὲ γ μεταξὺ τούτων. κράσεσι μὲν οὖν ἐστιν ὅσα τῷ πνεύματι πολλῷ λέγεται· δεύτερα δὲ, ὅσα μέσῳ κακεῖνα δὲ ὅσα ψιλῷ. ταῦτα μὲν δὴ τὰ αὐτῶν δύναμιν ἔχει μόνην· τὰ δὲ δασέα, καὶ τὸ τοῦ πνεύματος προσθήκην· ὥστε ἐγγὺς τοῦ τελεώτατα εἶναι ἐκεῖνα.

De syllabis.

ἐκ δὴ τῶν γραμμάτων τοσούτων τε ὄντων καὶ δυνάμεις τοιαύτας ἐχόντων, αἱ καλούμεναι γίνονται συλλαβαί. τούτων δέ ἐστι καὶ μακραὶ μὲν, ὅσαι συνεστήκασιν ἐκ τῶν φωνηέντων τῶν μακρῶν, ἢ τῶν διχρόνων ὅταν μακρῶς ἐκφέρηται, καὶ ὅσαι λήγουσιν εἰς μακρὸν ἢ μακρῶς λεγόμενον γράμμα, ἤτοι τῶν ἡμιφώνων ἢ ἀφώνων· βραχεῖαι δὲ, ὅσαι συνεστήκασιν ἐκ βραχέος φωνήεντος ἢ βραχέως λαμβανομένου, καὶ ὅσαι λήγουσιν εἰς ταῦτα. μήκους δὲ καὶ βραχύτητος συλλαβῶν οὐ μία φύσις, ἀλλὰ καὶ μακρότεραί τινές εἰσι τῶν μακρῶν καὶ βραχύτεραι τῶν βραχέων. ἔσται δὲ τοῦτο φανερὸν ἐπὶ τῶν παραδειγμάτων. ὁμολογεῖται δὴ

tenuiter dicitur, χ densè, γ media ratione inter eas. Optimæ autem sunt illæ, quæ copioso spiritu proferuntur: secundo loco quæ medio: deteriores quæ tenuissimo. hæ enim suam tantùm propriã potestatem habent: densæ verò etiam adiectionem spiritus, vt vix non perfectissimæ sint.

Ex his itaque & talibus eámque vim habentibus, litteris syllabæ fiunt. Horum aliæ sunt longæ, quæ constant ex vocalibus longis aut communibus, si cum longo tempore pronuncientur, aut desinant in longam, seu longo tempore prolatam litteram semiuocalem, aut mutam: aliæ breues, quæ constant ex vocalibus breuibus, aut in tempore breui acceptis, & desinunt in breues. Longitudinis autem & breuitatis syllabarum, non eadem natura: sed longiores sunt quædam inter longas, & breuiores inter breues. Erit hoc manifestũ in exemplis. Certũ est eam esse breuem syllabam, quam vocalis facit breuis o, vt dicitur ὄδις: huic ad-

ται δὴ βραχεῖαν εἶναι συλλαβὴν, ἣν ποιεῖ φωνῆεν βραχὺ γράμμα τὸ ο, ὡς λέγεται Ὁδός. ταύτῃ προστεθήτω ἓν γράμμα τῶν ἡμιφώνων τὸ ρ, καὶ γενέσθω Ῥόδος, μένει μὲν ἔτι βραχεῖα ἡ συλλαβὴ, πλὴν οὐχ ὁμοίως, ἀλλ' ἕξει τινα παραλλαγὴν ἀκαρεὶ παρὰ τὴν προτέραν. ἔτι προστεθήτω ταύτῃ τῶν ἀφώνων γραμμάτων τὸ τ, καὶ γενέσθω Τρόπος, μείζων αὕτη τῶν προτέρων ἔσται συλλαβῶν, καὶ ἔτι βραχεῖα μένει. τρίτον γέ τι γράμμα τῇ αὐτῇ συλλαβῇ προστεθήτω τὸ σ, καὶ γενέσθω Στρόφος· τρισὶν αὕτη προσθήκαις ἀκουσταῖς μακροτέρα γενήσεται τῆς βραχυτάτης μένουσα ἔτι βραχεῖα. οὐκοῦν τέσσαρες αὗται βραχείας συλλαβῆς διαφοραί, τὴν ἀνάλογον ἔχουσαι αἴσθησιν, τῆς παραλλαγῆς μέτρον. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῆς μακρᾶς. ἡ γὰρ ἐκ τοῦ η, γινομένη συλλαβὴ, μακρὰ τὴν φύσιν οὖσα, τεττάρων γραμμάτων προσθήκαις παραυξηθεῖσα, τριῶν προτεταμένων, ἑνὸς δὲ ὑποτεταμένου, καθ, ἣν λέγηται Σπλὴν, μείζων ἂν δή που λέγοιτο εἶναι τῆς προτέρας ἐκείνης τῆς μονογραμμάτου. μειουμένη δ' αὖ πάλιν, καθ' ἓν ἕκαστον

datur vna littera ex ſemiuocalibus ρ, & fiat ῥόδος: manet quidem adhuc ſyllaba breuis, non tamen ſimiliter, ſed habebit quandam adiectionem exiguam prę prioribus: adhuc addatur vna ex mutis τ, ſitque τρόπος: maior iam erit prioribus ſyllabis, adhuc tamen breuis manet: tertia adhuc littera huic ſyllabæ adijciatur σ, fiátq; στρόφος. triplici hac litterarum adiectione manifeſtè fiet lõgior ſyllaba, quàm ea quę eſt breuiſſima: cùm tamen breuis permaneat. Itaque hæ quatuor breuis ſyllabæ differentiæ, quamuis habent ſimilem conceptum in ſenſu, non eundem permutandi modum ſeruant. Eadem ratio eſt in ſyllabis longis. Nã ſyllaba quæ ex η, conſtituitur, cùm ſit naturâ longa, adiectione quatuor litterarum aucta, tribus præpoſitis vnâ ſubiunctâ, veluti Σπλὴν longior quodámmodo eſſe dicetur, quàm illa prior, quæ vnicâ litterâ conſtat: rurſus diminuta ſigillatim litteris hiſce quę adiectę ſunt, minores permutationes ad ſenſum habebit. Quid autem cauſſæ ſit quòd neque longæ ſuam naturam excedant, etiámſi vltra ſeptem ſyllabas

καιρον τῶν προτεθέντων γραμμάτων, τὰς ἐπὶ τὸ λαττον παραλλαγὰς αἰσθητὰς ἂν ἔχοι. αἰτία δ' ἥτις ἐστὶ τῷ μήτε τὰς μακρὰς ἐκβαίνειν τὴν ἑαυτῶν φύσιν μέχρι γραμμάτων ἑπτὰ μηκυνομένας, μήτε τὰς βραχείας εἰς ἓν ἀπὸ πολλῶν γραμμάτων συστελλομένας ἐκπίπτειν τῆς βραχύτητος, ἀλλὰ κἀκείνας ἐν διαλασίῳ λόγῳ θεωρεῖσθαι τῶν βραχέων, καὶ ταύτας ἐν ἡμίσει τῶν μακρῶν, ἐκ ἀναγκαῖον ἐν τῷ παρόντι σκοπεῖν. ἀρκεῖ γὰρ, ὅσον εἰς τὴν παρεσαν ὑπόθεσιν ἥρμοσεν, εἰρῆσθαι ὅτι διαλάβῃ ἡ βραχεῖα συλλαβὴ βραχείας, καὶ μακρὰ μακρᾶς, καὶ ὅτε τὴν αὐτὴν ἔχῃ δύναμιν ὅτε ἐν λόγοις ψιλοῖς, ὅτ' ἐν ποιήμασιν ἢ μέλεσι διὰ ῥυθμῶν ἢ μέτρων καλασκευαζομένοις πᾶσα βραχεῖα, καὶ πᾶσα μακρά.

labas extendantur, neque breues, quamuis in vnam à pluribus committantur, excidant sua breuitate: quin & illæ duplici ratione breuium considerentur, & hæ in medio quodámmodo longarum consistant: non necesse est in præsentia considerare. Sufficit enim in rem præsentem dixisse, quòd & breuis syllaba à breui, & longa à longa differt: neq; quælibet breuis, aut quælibet longa eandem habet potestatem, tam in oratione soluta, quàm in pòématibus melicis, rythmo aut carmine constructis.

Πρῶτον μὲν δὴ θεώρημα τοῦτο τῶν ἐν ταῖς συλλαβαῖς παθῶν, ἕτερον ἢ τοιόνδε· τῶν γραμμάτων πολλὰς ἐχόντων διαφορὰς ἐ μόνον παρὰ τὰ μήκη καὶ τὰς βραχύτητας, ἀλλὰ καὶ παρὰ τὸς ἤχους ὑφ' ὧν ὀλίγῳ πρότερον εἴρηκα, πᾶσα ἀνάγκη τὰς ἐκ τέλων συνισαμένας συλλαβὰς, ἢ διὰ τέτων πλεκομένας, ἅμα τήν τε ἰδίαν ἑκάστε σώζειν δύναμιν, καὶ τὴν κοινὴν ἁπάντων, ἢ γίνεται διὰ τῆς κράσεώς τε καὶ τῆς παραθέσεως αὐτῶν.

Hoc primùm circa passiones syllabarum animaduertendum fuit: illud secundo loco. Cùm litteræ multas capiant differentias, non tantùm propter productionem & correptionem: verùm etiam propter sonos, quemadmodum paullò superiùs dixi: omnino necesse est, syllabas quæ ex ijs constant, & per eas connectuntur, tum propriam singularum, tum communem omnium seruare potestatem: quæ fit per commistionem & adiectionem

Syllabarum potestas.

αὐτῶν· ἐξ ὧν μαλακαί τε φωναὶ γίνονται καὶ σκληραί, καὶ λεῖαι καὶ τραχεῖαι, γλυκαίνουσαί τε τὴν ἀκοὴν καὶ πικραίνουσαι, καὶ σύφουσαι καὶ θλίβουσαι, καὶ πᾶσαν τὴν ἄλλην καθασκευάζουσαι διάθεσιν φυσικήν. αὗται δ' εἰσὶ μυρίαι τὸ πλῆθος ὅσαι.

Ταῦτα δὴ καταμαθόντες οἱ χαριέστατοι ποιητῶν καὶ συγγραφέων, τὰ μὲν αὐτοί τε καθασκευάζουσιν ὀνόματα, συμπλέκοντες ἁρμοδίως ἀλλήλοις τὰ γράμματα, καὶ τὰς συλλαβὰς δὲ οἰκείως, οἷς ἂν βούλωνται πάθεσι, ποικίλως φιλοτεχνοῦσιν, ὡς ποιεῖ πολλάκις Ὅμηρος. ἐπὶ μὲν προσηνέμων αἰγιαλῶν τῇ παρεκτάσει τῶν συλλαβῶν τὸν ἄπαυστον ἐμφαίνειν βούλόμενος ἦχον.

Ἠιόνες βοόωσιν ἐρευγομένης ἁλὸς ἔξω.

Ἐπὶ δ' ἐτυφλωμένου Κύκλωπος, τό τε τῆς ἀλγηδόνος μέγεθος, καὶ τὴν διὰ τῶν χειρῶν βασάνιστον ἔρευναν τῆς τοῦ σπηλαίου θύρας.

Κύκλωψ δὲ στενάχων τε καὶ ὠδίνων ὀδύνῃσι,

Χερσὶ ψηλαφόων. καὶ ἄλλοθί πως δήσιν ἐνδείξασθαι βούλόμενος πολλὴν καὶ κατεπουδασμένην.

οὐδ'

nem ipsarum. Ex quibus voces quædam leues, quædam asperæ: quædam oblectantes auditum, quædam contristantes: nonnullæ adstringentes, quædam diffundentes, & reliquas id genus naturales affectiones, quæ sunt innumeræ excitantes, constituuntur.

His adducti politissimi quique pòétæ & scriptores ipsi nomina fabrefaciunt litteras inuicem opportunè connectentes, syllabásq; appositè ad quosuis affectus pro libito accomodantes, artificio ita vario vtuntur. Quemadmodum frequenter facit Homerus: vt in vento expositis littoribus exprimere capiens sonitum sine intermissione, extendit syllabas.

Iones clamorem tollunt, mari aquam eructante extra.

In excæcato Cyclope doloris magnitudinem, & in aperiendis speluncæ foribus manuum palpationem.

Cyclops autem gemens, & doloribus dolens, Manibus palpitans.

Aliò loci vbi necesse fuerat vehementiam & celeritatem describere.

Neque

Οὐδ' εἴ κεν μάλα πολλὰ πάθοι ἑκάεργος Ἀπόλλων.
Προπροκυλινδόμενος πατρὸς Διὸς αἰγιόχοιο.

μυρία ἐστὶν εὑρεῖν παρ' αὐτῶ τοιαῦτα, χρόνου μῆκος, ἢ σώματος μέγεθος, ἢ πάθους ὑπερβολὴν, ἢ στάσεως ἠρεμίαν, ἢ τῶν παραπλησίων τι δηλοῦντα παρ' οὐδὲν οὕτως ἕτερον, ἢ τὰς τῶν συλλαβῶν κατασκεύας· καὶ ἄλλα τούτοις ἐναντίως εἰργασμένα εἰς βραχύτητα, καὶ τάχος, καὶ σπουδὴν, καὶ τὰ τούτοις ὁμογενῆ ὡς ἔχει ταυτί·

Ἀμβλύδην γοόωσα μετὰ δμωῇσιν ἔειπεν. καὶ,
Ἡνίοχον δ' ἔκπληγον, ἐπεὶ ἴδον ἀκάματον πῦρ.

Ἐφ' ὧν μὲν γὰρ ἡ τοῦ πνεύματος δηλοῦται συγκοπὴ, καὶ τὸ τῆς φωνῆς ἄτακτον· ἐφ' ὧν δ' ἡ τῆς διανοίας ἔκτασις, καὶ τὸ τοῦ δείγματος ἀπροσδόκητον. ποιεῖ δὲ τούτων ἑκάτερον ἡ τῶν συλλαβῶν τε καὶ γραμμάτων ἐλάττωσις.

Καὶ αὐτοί τε δὴ κατασκευάζουσιν οἱ ποιηταὶ καὶ λογογράφοι, πρὸς χρῆμα ὁρῶντες, οἰκεῖα καὶ δηλωτικὰ τῶν ὑποκειμένων τὰ ὀνόματα ὥσπερ ἔφην· πολλὰ δὲ καὶ παρὰ τῶν ἔμπροσθεν λαμβάνουσιν, ὡς ἐκεῖ-

Neque similiter valde multa passus est procul arcens Apollo
Detrusus à patre Ioue Ægiocho.

Innumera talia reperire est apud illum, vt temporis longitudinem, corporis magnitudinem, passionum ex superantiam, stationis tranquillitatem, & cætera similia: quæ quidem nulla alia re exponere aptè videtur, nisi syllabarum constructione: nec non quæ istis contrario modo fiunt, vt breuitatem, celeritatē, studium: & cætera eiusdem generis. Vt se illa habent.

Stridulè flens inter famulas locuta est. Et
Aurigam autem excusserant, postquā viderunt indefessum ignem.

Illis ostenditur spiritus præcisio, & vocis perturbatio: istis cogitationis extensio, & spectaculum præter expectationem: quod vtrúmq; efficit syllabarum & litterarum diminutio.

Sanè ipsi pòétæ & scriptores in rem intenti, propria & significantia rem subiectā verba, vt dixi, fabricant: multa etiam ex antiquioribus sumunt, sibíque adstruunt, quibus maximè exprimere & imitari

ὡς ἐκεῖνοι κατεσκεύασαν, ὅσα μιμητικὰ τῶν πραγμάτων ἐστίν, ὡς ἔχει τοῦτο·

Ῥοχθεῖ γὰρ μέγα κῦμα ποτὶ ξερὸν ἠπείροιο·
Αὐτὸς δὲ κλάγξας πέτετο πνοιῇς ἀνέμοιο·
Αἰγιαλῷ μεγάλῳ βρέμεται, σμαραγεῖ δέ τε πόντος.
Σκέπτετ' ὀϊστῶν τε ῥοῖζον, καὶ δοῦπον ἀκόντων.

Μεγάλη τούτων ἀρχὴ καὶ διδάσκαλος ἡ φύσις, ἡ ποιοῦσα μιμητικοὺς ἡμᾶς καὶ θητικοὺς τῶν ὀνομάτων, οἷς δηλοῦται τὰ πράγματα, κατὰ τινας εὐλόγους καὶ κινητικὰς διανοίας ὁμοιότητας· ὑφ' ὧν ἐδιδάχθημεν ταύρων τε μυκήματα λέγειν, καὶ χρεμετισμοὺς ἵππων, καὶ φρυαγμοὺς τράγων· πρός τε βρόμον καὶ σάλαγον ἀνέμων, καὶ συριγμὸν κάλων, καὶ ἄλλα τούτοις ὅμοια παμπληθῆ, τὰ μὲν φωνῆς μιμητικά, τὰ δὲ μορφῆς, τὰ δ' ἔργου, τὰ δὲ πάθους, τὰ δὲ κινήσεως, τὰ δ' ἠρεμίας, τὰ δ' ἄλλα χρήματος ὁτουδήποτε, ὧν εἴρηται πολλὰ τοῖς πρὸ ἡμῶν. τὰ κράτιστα δ' ἔμοιγε, ὡς πρώτῳ τὸν ὑπὲρ εὐμολογίας εἰσαγωγὴν λόγον, Πλάτωνι τῷ Σωκρατικῷ,

πολλα-

tari negocium possent. Qualia illa sunt.

Alliditur enim cum sonitu, ingens fluctus ad aridam terram.
Ipsa autem clangens, avolavit vento flante.
Littori magno admurmurat, resonat autem pontus.
Considerabat autem & sagittarum stridorem, & sonitum telorum.

Horum maximum est principium & magistra natura, quæ nobis indidit rationales quosdam motus, quorum similitudine mens excitata, imitatores nos efficit, quibus res ipsas exprimimus. Hinc didicimus taurorum mugitus, hinnitus equorum, balatus hædorum repræsentare: hinc tonitrua, ventorum strepitum, stridorem rudentum, & compluria alia his similia: quorum alia vocem, alia formam, alia negocium, alia affectum, alia motum, alia quietem, alia rem qualemcunq; referunt: de quibus multa dicta sunt ab ijs qui ante nos fuerant. Præcipuam autem laudem ego tribuo, vt primo nominum ad origines suas reductori, Platoni Socratico: cùm aliàs

sæpè,

πολλαχῆ μὲν καὶ ἄλλοθι, μάλιστα δ' ἐν τῷ Κρατύλῳ. τί δὴ τὸ κεφάλαιόν ἐστι μοι τοῦ λόγου; ὅτι παρὰ μὲν τῶν συλλαβῶν συνθέσεις ἡ τῶν ὀνομάτων φύσις παντοδαπὴ, παρὰ δὲ τὰς τῶν ὀνομάτων ἁρμονίας πολύμορφος ὁ λόγος γίνεται. ὥστε πολλὴ ἀνάγκη καλὴν μὲν εἶναι λέξιν, ἐν ᾗ καλά ἐστιν ὀνόματα, καλῶν δ' ὀνομάτων συλλαβάς τε καὶ γράμματα καλὰ αἴλια εἶναι, ἡδεῖάν τε διάλεκτον ἐκ τῶν ἡδυόντων τὴν ἀκοὴν γίνεσθαι· καὶ τὸ παραπλήσιον, ὀνομάτων μὲν καὶ συλλαβῶν καὶ γραμμάτων τάς τε κατὰ μέρος ἐν τούτοις διαφορὰς, καθ' ἃς δηλοῦται τά τε ἤθη, καὶ τὰ πάθη, καὶ αἱ διαθέσεις, καὶ τὰ ἔργα τῶν προσώπων, καὶ τὰ συνεδρεύοντα τούτοις, ἀπὸ τῆς πρώτης καταβολῆς τῶν γραμμάτων γίνεσθαι τοιαῦτα.

Χρήσομαι δ' ὀλίγοις δείγμασι τοῦ λόγου τοῦδε, τῆς σαφηνείας ἕνεκα· τὰ δ' ἄλλα, πολλὰ ὄντα, ἐπισκεπτομένοις εὑρήσεις. ὁ δὴ πολυφωνότατος ἁπάντων τῶν ποιητῶν Ὅμηρος, ὅταν μὲν ὥραν ὄψεως εὐμόρφου καὶ κάλλος ἡδονῆς ἐπαγωγὸν ἐπιδείξασθαι βούληται, τῶν τε

sæpè, tum potissimùm in Cratylo. Summa autem nostri sermonis hæc est. Quòd ex compositione litterarum, syllabarum compositio varia existit: ex syllabarum compositione, dictionum natura omnimoda prouenit: ex dictionum harmonia, oratio multiformis generatur; vt prorsus necesse sit pulchram esse orationem, cùm pulchræ sunt dictiones: pulcharum autem dictionum, litteras & syllabas pulchras, caussam esse: suauem sermonem ex ijs oriri quæ suauitate aures perfundunt: atque proinde, tam dictionum quàm syllabarum, necnon litterarum, particularũq; differentias, quibus mores, affectiones, dispositiones, opera, & quæ his adiuncta sunt, personarum exprimuntur, ex prima litterarum constructione proficisci, atque tales fieri.

Vtar autem ad hanc meam orationem paucis exemplis, gratiâ perspicuitatis: cuius generis cùm plurima vbique occurrant: quilibet per se ea facilè inuenerit. Omnium pòëtarũ eloquentissimus Homerus, cùm venustatem formosæ facici, & pulchritudinem

τῶν τε φωνηέντων τοῖς κρατίστοις χρήσεται, καὶ τῶν ἡμιφώνων τοῖς μαλακωτάτοις, καὶ οὐ καταπυκνώσει τοῖς ἀφώνοις τὰς συλλαβὰς, οὐδὲ συγκόψει τοὺς ἤχους, παρατιθεὶς ἀλλήλοις τὰ δυσέκφορα πραεῖαν ἢ τινα ποιήσει τὴν ἁρμονίαν τῶν γραμμάτων καὶ ῥέουσαν ἀλύπως διὰ τῆς ἀκοῆς, ὡς ἔχει ταυτί·

Ἡ δ' ἶεν ἐκ θαλάμοιο περίφρων
Πηνελόπεια,
Αρτέμιδι ἰκέλη, ἠὲ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ καὶ
Δήλῳ δήποτε τοῖον Απόλλωνος παρὰ βωμῷ,
Φοίνικος νέον ἔρνος ἀνερχόμενον ἐνόησα. καὶ
Καὶ Χλῶριν εἶδον περικαλλέα, τήν ποτε Νηλεὺς
Γῆμεν ἑὸν διὰ κάλλος, ἐπεὶ πόρε μυρία ἕδνα.

ὅταν δὲ οἰκτρὰν, ἢ φοβερὰν ἢ ἀγέρωχον ὄψιν εἰσάγῃ, τῶν τε φωνηέντων οὐ τὰ κράτιστα θήσει, ἀλλὰ τῶν ψοφοειδῶν, ἢ ἀφώνων τὰ δυσεκφορώτατα λήψεται, καὶ καταπυκνώσει τούτοις τὰς συλλαβὰς· οἷά ἐστι ταυτί·

Σμερδα-

voluptatis perraræ effingere vult, & vocalibus vtitur optimis, & semiuocalibus mollissimis: non condensat mutis syllabas, non contruncat sonos, neque collidit quæ ferri inuicem non possunt: placidam autem quandam profert harmoniam litterarum, & perfluentem aures sine molestia vlla & asperitate. Quemadmodum hæc sunt.

Illa verò ibat ex thalamo prudens
Penelope.
Dianæ similis aut aureæ Veneri. Et

In Delo tale Apollinis penes
aram.
Palmæ recens germen prouenire
cognoui. Et
Et Chlorin formosam vidi, quam
quondam Neleus
Vxorem duxit propter pulchritudinẽ,
postquam præbuit multa sponsalia.

Cùm verò miserabilem, aut metuendam, aut insolitam speciem inducit, neque vocalium optimas ponit, & consonantes aut mutas eiusmodi assumit, quæ difficilè efferri possunt: ijsque condensat syllabas. Qualia hæc sunt.

Horren-

Σμερδαλέος δ' αὐτῇσι φάνη κεκακωμένος ἅλμῃ.

Τῇ δ' ἐπὶ μὲν Γοργὼ βλοσυρῶπις ἐστεφάνωτο,
Δεινὸν δέρκομένη, περὶ δὲ δεῖμός τε φόβος τε.

Ποταμῶν δέ γε σύῤῥυσιν εἰς χωρίον ἓν, καὶ πάταγον ὑδάτων ἀναμισγομένων ἐκμιμήσασθαι τῇ λέξει βουλόμενος, οὐκέτι λείας συλλαβὰς, ἀλλ' ἰσχυρὰς καὶ ἀντιτύπους θήσει·

Ὡς δ' ὅτε χείμαῤῥοι ποταμοὶ κατ' ὄρεσφι ῥέοντες,
Ἐς μισγάγγειαν συμβάλλετον ὄμβριμον ὕδωρ.

Βιαζόμενον δέ τινα πρὸς ἐναντίον ῥεῦμα ποταμοῦ μετὰ τῶν ὅπλων, καὶ τὰ μὲν ἀντέχοντα, τὰ δὲ ὑποφερόμενον εἰσάγων ἀνακοπάς τε ποιήσει συλλαβῶν, καὶ ἀναβολὰς χρόνων, καὶ ἀντιστηριγμοὺς γραμμάτων·

Δεινὸν δ' ἀμφ' Ἀχιλῆα κυκώμενον ἵστατο κῦμα,
Ὤθει δ' ἐν σάκεϊ πίπτων ῥόος,
οὐδὲ πόδεσσιν Εἶχε στηρίζεσθαι.

Ἀραττομένων δὲ περὶ πέτρας ἀνθρώπων, ψόφον τε καὶ μόρον εἰκτρὸν ἐνδεικνύμενος, ἐπὶ τῶν ἀηδεστάτων τε καὶ κακοφωνοτάτων,

χρονιεῖ

Horrendus verò ipsis apparuit afflictus salsugine.
Super autem Gorgo terribilis aspectu, imponebatur.
Horrendùm aspiciens, circùm autem tremorq́ꝫ pauorq́ꝫ.

Fluuiorum autem concursum in vnum locum, & sonitum aquarum sese commiscentium, exprimere dictione cupiens, non iam syllabas leues, sed robustas, & sibi contrarias ponit.

Vt verò quando hyberni fluuij ex montibus fluentes
In vnum commiscent horrendam aquam.

Cùm autem quendam armatũ fluctus fluminis contrarios perrumpentem: & eum quidem renitentem, fluctus autem superantes induceret: syllabarum præcisiones, temporum permutationes, resistentiam litterarum facit.

Horrendè autem circùm Achillem iactata constitit vnda
Impulit autem in scutum cadens fluctus, neq́ꝫ pedibus potuit firmus stare.

Cùm autem ad petras alliderentur, fragorem & interitum lugentium demonstrans, insuauissimis & pessimè sonantibus immo-

 ratur

χρονιεῖ γραμμάτων, οὐδαμῇ λεαίνων τὴν κατασκευὴν, οὐδὲ ἡδύνων.

Σὺν δὲ δύω μάρψας, ὥστε σκύλακας, ποτὶ γαίῃ
Κόπτ᾽· ἐκ δ᾽ ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέε, δεῦε δὲ γαῖαν.

Πολὺ ἂν ἔργον εἴη λέγειν, εἰ πάντων παραδείγματα βουλοίμην φέρειν καὶ κατὰ τὸν τόπον τόνδε, ὧν ἄν τις ἀπαιτήσειεν. ὥστε ἀρκεσθεὶς τοῖς εἰρημένοις, ἐπὶ τὰ ἑξῆς μεταβήσομαι. φημὶ δὲ τὸν βουλόμενον ἐργάσασθαι λέξιν καλὴν ἐν τῷ συντιθέναι τὰς φωνὰς, ὅσα καλλιλογίαν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἢ σεμνότητα περιείληφεν ὀνόματα, εἰς τοῦτο συνάγειν. εἴρηται δέ τινα περὶ τούτων καὶ Θεοφράστῳ τῷ φιλοσόφῳ κοινότερον ἐν τοῖς περὶ λέξεως· ἔνθα ὁρίζει τίνα ὀνόματα φύσει καλά· παραδείγματος ἕνεκα, ὧν συντιθεμένων, καλὴν οἴεται καὶ μεγαλοπρεπῆ γενήσεσθαι τὴν φράσιν· καὶ αὖθις ἕτερα μικρὰ καὶ ταπεινὰ, ἐξ ὧν οὔτε ποίημα χρηστὸν ἔσεσθαι φησιν, οὔτε λόγον. καὶ μὰ Δία οὐκ ἄπο σκοποῦ ταῦτα τῷ ἀνδρὶ εἴρηται. εἰ μὲν οὖν ἐγχωροίη πάντα εἶναι τὰ μόρια τῆς λέξεως, ὑφ᾽ ὧν μέλλει δηλοῦσθαι τὸ πρᾶγμα, εὔφωνά τε καὶ καλλιῤῥήμονα,

ratur litteris, nusquam emolliens constructionem, nullámque voluptatem admiscens.

Vnâ autem duos arripiens, ceu catulos, terræ
Allisit, cerebrum autem in terram fluxit, madefecitq́; humum.

Immensi laboris res esset, si omnium vellem exempla proferre; præsertim si quis hoc in loco ea reposceret: sed contentus his quæ dicta sunt ad reliqua transibo. Dico autem eum, qui vult efficere orationem pulchram, in Collocatione vocum, eiusmodi nomina in vnum coniungere debere, quæ elegantiam, magnificentiam, venerationem præseferunt. De quibus pleráque à Theophrasto Philosopho dicta sunt communiter, in libello De Oratione: vbi deffinit: quædam nomina natura pulchra: exempli caussâ, qualibus coniunctis pulchram existimat & magnificam parari locutionem: quædam parua & humilia, ex quibus neq; poema bonum posse fieri asserit, neque orationem. Et sanè non ad scopum hæc ab eo dicta sunt. Si enim concedatur omnes partes orationis quibus res demon-

μονα, μανίας ἔργον ζητεῖν τὰ χείρω εἰ δὲ ἀδύνατον εἴη τοῦτο, ὥσπερ ἐπὶ πολλῶν ἔχει, τῇ πλοκῇ καὶ μίξει καὶ παραθέσει πειρατέον ἀφανίζειν τὴν τῶν χειρόνων φύσιν. ὅπερ Ὅμηρος εἴωθεν ἐπὶ πολλῶν ποιεῖν. εἰ γὰρ τις ἔροιτο ὁντινοῦν τῶν ποιητῶν ἢ ῥητόρων, τίνα σεμνότητα ἢ καλλιλογίαν ταῦτα ἔχει τὰ ὀνόματα, ἃ ταῖς Βοιωτίαις κεῖται πόλεσιν, Ὑρία, καὶ Μυκαλησσὸς, καὶ Γραῖα, καὶ Ἐτεωνὸς, καὶ Σκῶλος, καὶ Θίσβη, καὶ Ὀγχηστὸς, καὶ Εὔτρησις, καὶ τἄλλα ἑξῆς ὧν ὁ ποιητὴς μέμνηται, οὐδεὶς ἂν εἰπεῖν οὐδ' ἡντινοῦν ἔχοι. ἀλλ' οὕτως αὐτὰ καλῶς ἐκεῖνος συνύφανεν, καὶ παραπληρώμασιν εὐφώνοις διείληφεν, ὥστε μεγαλοπρεπέστατα φαίνεσθαι τούτων ὀνόματα.

demonstrari solent sonoras & venustas reperiri posse: stultitiæ fuerit quærere deteriores: si verò impossibile est, quemadmodum in multis apparet, compositione, commistione, tentandum erit naturam deteriorũ occultare. Quod Homerus solet facere. Si enim quis aliquem pòétarum aut oratorum interrogaret: quámnam dignitatem aut pulchritudinem vocabula habeant illa, quibus ciuitates Beotiæ notantur? Hyria, Mycalessus, Græa, Etheonus, Scylus, Thysbe, Onchestus, Eutresis, & alia quæ ordine pòéta memorat? certè nullus vllam demonstrare possit: verùm ita pulchrè illa pòéta contexuit, & concinnauit, & additamentis sonoris circumduxit, vt ipsa quoque ampla & magnifica appareant.

Βοιωτῶν μὲν Πηνέλεως καὶ Λήϊτος ἦρχον,
Αρκεσίλαός τε, Προθοήνωρ τὲ, Κλόνιός τε·
Οἵθ' Ὑρίην ἐνέμοντο καὶ Αὐλίδα πετρήεσσαν,
Σχοῖνόν τε, Σκῶλόν τε, πολύκνημόν τ' Ἐτεωνόν,
Θέσπειαν, Γραῖάν τε καὶ εὐρύχορον Μυκαλησσόν·

Bæotijs quidem Peneleus & Leïtus imperabant
Arcesilausq́; Protoenorq́; Cloniusq́;

Quiq́; Hyrien habitabant, & Auliden petrosam
Schænumq́; Stolumq́;, iugosamq́; Etheonum,
Thespiamq́;, Græamq́;, & latum locum habentem Mycalessum,

Οἵτ'

Quiq́;

Οἵτ' ἀμφ' Ἀρμ' ἐνέμοντο, καὶ Εἰλέσιον, καὶ Ἐρυθράς·
Οἵτ' Ἐλεῶν' εἶχον, ἠδ' Ὕλην καὶ Πετεῶνα,
Ὠκαλέην, Μεδεῶνά τ' ἐϋκτίμενον πτολίεθρον.

Ἐν εἰδόσι λέγων οὐκ οἴομαι πλειόνων δεῖν παραδειγμάτων· ἅπας ἐστιν ὁ κατάλογος αὐτῶν τοιοῦτος, καὶ πολλὰ ἄλλα. ἐν οἷς ἀναγκασθεὶς ὀνόματα λαμβάνειν οὐ καλὰ τὴν φύσιν, ἑτέροις αὐτὰ κοσμεῖ καλοῖς, καὶ λύει τὴν ἐκείνων δυσχέρειαν τῇ τούτων εὐμορφίᾳ. καὶ περὶ μὲν τούτων ἅλις.

Numerus in Collocatione Pulchra.

Ἐπεὶ δὲ τοὺς ἀριθμοὺς ἔφην οὐ μικρὰν μοῖραν ἔχειν τῆς ἀξιωματικῆς καὶ μεγαλοπρεποῦς συνθέσεως, ἵνα μή με τις εἰκῇ δόξῃ λέγειν, ῥυθμοὺς καὶ μέτρα μουσικῆς εἰκεῖα θεωρίας εἰς οὐ ῥυθμικὴν οὐδ' ἔμμετρον εἰσάγοντα διάλεκτον, ἀποδώσω καὶ τὸν ὑπὲρ τούτων λόγον. ἔχει δὲ οὕτως· πᾶν ὄνομα καὶ ῥῆμα καὶ ἄλλο μόριον λέξεως, ὅ τι μὴ μονοσύλλαβόν ἐστιν, ἐν ῥυθμῷ τινι λέγεται· τὸ δ' αὐτὸ καλῶ πόδα καὶ ῥυθμόν.

Pedes

Δισυλλάβου μὲν οὖν λέξεως διαφοραὶ

Quiq; circùm Harma habitabant, & Ilesum & Erytras,
Quiq; Eleona habitabant, & Hylen & Peteona,
Ocaleamq; Medeonaq; bene ædificatam vrbem.

Cùm autem in genere dicam, pluribus exemplis vti non necesse esse existimo. Tota illa enumeratio verborum est eiusmodi: necnon plura alia, in quibus coactus verba assumere minimè pulchra ex natura: ea tamen alijs pulchris exornat, illorúmq; turpitudinem, horum venustate diluit. Sed de his quidem hactenus.

Quoniam verò in ampla & magnifica Collocatione, dixi numeros non paruũ momentum habere: ne aliquis existimet me rythmos & mẽsuras speculationis musicę proprias in locutionem non rythmicam, neque metricam introducere; huius rei rationẽ reddam. Sic autem se res habet. Omne nomen & verbum & quæuis alia pars orationis, quæ non est monosyllaba, rythmo seu pede aliquo profertur. Idem autem appello pedem & rythmum.

Disyllabæ itaque dictionis sunt differen-

Φοραὶ τρεῖς. ἢ γὰρ ἐξ ἀμφοτέρων ἕσαι βραχέων, ἢ ἐξ ἀμφοτέρων μακρῶν, ἢ τῆς μὲν βραχείας, τῆς δὲ μακρᾶς. τοῦ δὲ τρίτου τούτου τοῦ ῥυθμοῦ διπλοῦς ὁ τρόπος· ὁ μὲν εἷς, ἀπὸ βραχείας, καὶ λήγων εἰς μακράν· ὁ δὲ, ἀπὸ μακρᾶς, καὶ λήγων εἰς βραχεῖαν. ὁ μὲν οὖν ἐκ βραχυσύλλαβος, Ἡγεμάν τε καὶ Πυρρίχιος καλεῖται, καὶ οὔτε μεγαλοπρεπής ἐστιν, οὔτε σεμνός. σχῆμα δ' αὐτοῦ τοιόνδε·

Λέγε δὴ σὺ κατὰ πόδα νεόλυτα μέλεα.

Ὁ δ' ἀμφοτέρας τὰς συλλαβὰς μακρὰς ἔχων, κέκληται μὲν Σπονδεῖος, ἀξίωμα δὲ ἔχει μέγα καὶ σεμνότητα πολλήν. παράδειγμα δὲ αὐτοῦ τόδε.

Ποίαν δήθ' ὁρμάσω, ταύταν ἢ κείναν, κείναν ἢ ταύταν;

Ὁ δὲ ἐκ βραχείας τε καὶ μακρᾶς συγκείμενος, ἐὰν μὲν τὴν ἡγουμένην λάβῃ βραχείαν, Ἴαμβος καλεῖται, καὶ ἔκ ἐστιν ἐκ ἀγλυής· ἐὰν δὲ ἀπὸ τῆς μακρᾶς ἄρχηται Τροχαῖος, καὶ ἐστι μαλακώτερος θαλερὸς καὶ ἀγλυέστερος. παράδειγμα δὲ τοῦ πρώτου τοιόνδε.

Ἐπεὶ χολὴ πάρεστι, παῖ Μενοιτίου.

differentiæ tres. Aut enim constat vtrísq; syllabis breuibus, aut vtrísque longis, aut alterâ longâ, alterâ breui. Tertij autem pedis duplex est modus, aut enim incipit à breui, & desinit in longam, aut incipit à longâ, & desinit in breuem. Primus itaque pes ex duabus syllabis breuibus constans vocatur Pyrrichius, neq; est magnificus, ne que grauis. Forma ipsius sit hæc. *Bissyllabi.*

Dic verò tu, per pedes nuper resoluta membra.

Qui ambas syllabas longas habet vocatur spondęus, dignitatem autem habet magnam, & grauitatem plurimam. Exemplum illius hoc esto.

Qualem itaq; commouebo, hanc an illam, illamue an hanc?

Qui longâ & breui componitur, si à principio acceperit breuem, iambus vocatur, estque non ingenerosus: si verò à longâ inceperit Trochæus: estq; illo mollior nec ita generosus. Prioris exemplum est tale.

Quandoquidem ocium est fili Meneti.

τῦ δ' ἑτέρου·

Θυμὲ, θῦμ' ἀμηχάνοισι κήδεσι κυκώμενε.

Pedes trisyllabi.

Δισυλλάβων μὲν δὴ μορίων λέξεως διαφοραί τε καὶ ῥύθμοι καὶ σχήματα τοσαῦτα.

Τριστυλλάβων δ' ἕτερα πλείω τῶν εἰρημένων καὶ ποικιλωτέραν ἔχοντα θεωρίαν ὁ μὲν γὰρ ἐξ ἁπασῶν βραχειῶν συνεστὼς, καλούμενος δὲ ὑπό τινων Χορεῖος, τρίβραχυς πούς· οὗ παράδειγμα τοιόνδε.

Βρόμιε, δορατοφόρε, ἐνυάλιε, πολεμοκέλαδε.

Ταπεινός τε καὶ ἄσεμνός ἐστι καὶ ἀγενὴς καὶ οὐδὲν ἂν ἐξ αὐτοῦ γένοιτο γενναῖον. ὁ δὲ ἐξ ἁπασῶν μακρῶν, Μολοττὸν δὲ αὐτὸν οἱ μετρικοὶ καλοῦσι, ὑψηλός τε καὶ ἀξιωματικός ἐστι καὶ διαβεβηκὼς ὡς ἐπὶ πολύ. παράδειγμα δὲ αὐτοῦ τόδε.

Ὦ Ζηνὸς καὶ Λήδας κάλλιστοι σωτῆρες.

Ὁ δ' ἐκ μακρᾶς καὶ δυοῖν βραχειῶν, μέσην μὲν λαβὼν τὴν μακρὰν ἑκατέρας τῶν βραχειῶν, Ἀμφίβραχυς ὠνόμασται, καὶ οὐ σφόδρα τῶν εὐσχημόνων ἐστὶ ῥυθμῶν, ἀλλὰ διακεκλασταί τε καὶ πολὺ τὸ θῆ-

Alterius autem.

Anime, anime immensis curis consumpte.

Dissyllabarum partium orationis differentiæ & numeri & figuræ tot sunt.

Trissyllabæ autem dictiones, maiorem, magísque variam, quàm illę de quibus diximus habent speculationem. Pes enim ille, qui omnibus breuibus constat, à quibusdam vocatus choreus, dicitur Tribrachis. Cuius exemplum hoc est.

Bromie hastiger, bellicose, tumultuose.

Humilis est, vilis, ignobilis, nihílque ex eo generosum fit. Qui verò constat ex omnibus longis, Molossum illū Metrici appellant: sublimis & cum dignitate est, & plerumque transcendens. Exemplum illius.

O Iouis & Ledæ optimi seruatores.

Qui longâ & duabus breuibus constat, si mediam habuerit longā, extremas breues, Amphibrachis dicitur: non admodum elegantes numeros habet, sed elumbis est & muliebre ac ignobile quid-

τὸ θῆλυ καὶ ἀγενὲς ἔχει. οἷα ἐστι ταύτι·

Ἴακχε διθύραμβε, σὺ τῶνδε χοραγέ.

Ὁ ᾗ προλαμβάνων τὰς δύο βραχείας, Ἀνάπαιστος μὲν καλεῖται, σεμνότητα δὲ ἔχει πολλήν· καὶ ἔνθα δεῖ μέγεθος περιθεῖναι τοῖς πράγμασιν, ἢ πάθος, ἐπιτήδειός ἐστι παραλαμβάνεσθαι. τούτου τὸ σχῆμα τοιόνδε·

Βαρύ μοι κεφαλῆς ἐπίκρανον ἔχει.

Ὁ ᾗ ἀπὸ τῆς μακρᾶς ἀρχόμενος, λήγων ᾗ ἐς τὰς βραχείας, Δακτυλικὸς μὲν καλεῖται, πάνυ δὲ ἐστι σεμνὸς, καὶ εἰς κάλλος ἁρμονίας ἀξιολογώτατος, καὶ τὸ γε ἡρωϊκὸν μέτρον ἀπὸ τούτου κοσμεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. παράδειγμα δὲ αὐτοῦ τόδε·

Ἰλιόθεν με φέρων ἄνεμος Κικόνεσσι πέλασσεν.

Οἱ μέν τοι ῥυθμικοὶ τούτου τοῦ ποδὸς τὴν μακρὰν βραχυτέραν εἶναί φασι τῆς τελείας· οὐκ ἔχοντες δὲ εἰπεῖν πόσῳ, καλοῦσιν αὐτὴν ἄλογον. ἕτερον δὲ ἀντιστροφόν τινα τούτῳ ῥυθμὸν, ὃς ἀπὸ τῶν βραχειῶν ἀρξάμενος ἐπὶ τὴν ἄλογον τοῦτον τελευτᾷ, χωρίσαντες ἀπὸ τῶν ἀναπαίστων, Κύκλον καλοῦσι,

quiddam in se continet. Qualia sunt hæc.

Bache Dithyrambe, tu eorum chori ductor.

Qui à principio capit duas breues, Anapæstus vocatur, multam habet grauitatem, & vbi magnitudo rebus adhibenda erit aut affectus, assumitur. Huius exemplum tale.

Grauem in capite galeam habet.

Qui à longâ incipit, & in breues desinit Dactylus appellatur: omninò est grauis, & ad pulchritudinis harmoniam aptissimus, heroicúmque illo exornatur potissimum. Exemplum illius hoc.

Ex Ilio me ferens ventus ad Ciconas appullit.

Versificatores huius pedis, longam breuiorem esse dicunt perfectâ: cùm verò quanto id fiat nesciant, pedem irrationalem esse aiunt. Alium porrò pedem huic quasi ex altera parte respondentem, qui à breuibus incipiens in eandem irrationalem desinit, hunc ab Anapæsto separant, Circulúmq;

καλοῦσι, παράδειγμα αὐτῶ φέροντες τοιόνδε·

Κέχυται πόλις ὑψίπυλος κατὰ γᾶν.

Περὶ ὧν ἂν ἕτερος εἴη λόγος· πλὴν ἀμφότεροί γε τῶν πάνυ καλῶν οἱ ῥυθμοί. ἐν ἓξὶ λείπεται τρισυλλάβων ῥυθμῶν γένος, ὁ συνέστηκε μὲν ἐκ δύο μακρῶν καὶ βραχείας, τρία δὲ ἔχει σχήματα· μέσης μὲν γὰρ οὔσης τῆς βραχείας, ἄκρων δὲ τῶν μακρῶν, Κρητικός τε λέγεται, καὶ ἔστιν ἐκ ἀγεννής. ὑπόδειγμα δὲ αὐτῶ τοιόνδε.

Οἱ δ' ἐπείγοντο πλοίοις ἀφήνησι χαλκεμβόλοισιν.

Ἐὰν δὲ τὴν ἀρχὴν αἱ δύο μακραὶ καλάσχωσι, τὴν δέ τε λοιπὴν βραχεῖα, οἷά ἐστι ταυτί.

Σοὶ, Φοῖβε, Μοῦσαί τε, συμβῶμεν.

Ἀνδρώδες δὲ πάνυ τοῦτο σχῆμα, καὶ εἰς σεμνολογίαν ἁρμόττον. τὸ δὲ αὐτὸ συμβήσεται κἂν ἡ βραχεῖα πρώτη τεθῆ τῶν μακρῶν. καὶ γὰρ οὗτος ὁ ῥυθμὸς ἀξίωμα ἔχει καὶ μέγεθος. παράδειγμα δὲ αὐτοῦ τόδε·

Τίν' ἀκτὰν, τίν' ὕλαν δράμω; πεῖ πορεύθω;

Τούτοις ἀμφοτέροις ὀνόματα κεῖται ῥυ-

appellant, adferúntque illius exemplum hoc.

Cecidit vrbs altarum portarum in terram.

Sed de ijs alius erit locus dicendi, niſi quòd vtríque iſti, ex numero pulcherimorum pedum ſunt. Vnum adhuc reſtat triſſyllaborum pedum genus, quod conſtat ex duabus longis & vna breui. Tres autem habet formas. Cùm enim media eſt breuis, extremæ autem longæ, Creticus appellatur pes, eſtque non ingeneroſus. Exemplum illius hoc.

Illi verò vrgebant nauigabilibus ſcaphis æreornatis.

Cùm verò principium duæ longæ occupant, finem breuis: qualia illa ſunt.

Tecum Phœbe & Muſæ conuenimus.

Talis forma omnino virilis eſt, & ad grauitatis rationē conueniens. Idem eueniet cùm breuis ante longas ponitur: hic quoque pes dignitatem plurimam & amplitudinem habet. Exemplum illius hoc.

In quam terram aut ſyluam curram, vbi ibo?

Verſificatores huic vtríq; pedi nomina

ταις ῥυθμοῖς ὑπὸ τῶν, μετρικῶν Βακχεῖος μὲν τῷ πρώτερῳ, ἰατέρῳ ὃ Ὑποβάκχειος.

Οὗτοι δώδεκα ῥυθμοί τε καὶ πόδες εἰσὶν οἱ πρῶτοι καταμετροῦντες ἅπασαν ἔμμετρόν τε καὶ ἄμμετρον λέξιν, ἐξ ὧν γίνονται στίχοι τε καὶ κῶλα. οἱ γὰρ ἄλλοι ῥυθμοὶ καὶ πόδες πάντες ἐκ τούτων εἰσὶ συνθετοι. ἁπλοῦς δ' ὁ ῥυθμὸς ἢ πούς, ἔστ' ἐλάττων ἐστὶ δυοῖν συλλαβῶν, ἔστε μείζων τριῶν. καὶ περὶ μὲν τούτων ἐκ οἶδα ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν.

Ὧν δὲ ἕνεκα νῦν ὑπῆλθον ταῦτα προοιμιάσασθαι· ἐγὼ δὴ τὰ μὲν ἄλλως γέ μοι προὔκειτο ῥυθμῶν τε καὶ μετρικῶν ἁπλῶς θεωρημάτων, ἀλλὰ τῆς ἀναγκαίας ἕνεκα· ταῦτά ἐστιν ὅτι διὰ τῶν γενναίων καὶ ἀξιωματικῶν καὶ μέγεθος ἐχόντων ῥυθμῶν, ἀξιωματικὴ γίνεται σύνθεσις καὶ βεβαία καὶ μεγαλοπρεπής. διὰ δὲ τῶν ἀγεννῶν καὶ ταπεινῶν, ἀμεγέθης καὶ ἄσεμνος, ἐάν τε καθ' ἑαυτοὺς ἕκαστοι τούτων λαμβάνωνται τῶν ῥυθμῶν, ἐάν τε ἀλλήλοις κατὰ τὰς ὁμοζυγίας συμπλέκωνται. εἰ μὲν οὖν ἔσται δύναμις ἐξ ἁπάντων τῶν κρατίστων ῥυθμῶν σωθεῖναι τὴν λέξιν, ἔχοι ἂν ἡμῖν

nomina imponunt, illum quidem Bachium, hunc autem Hypobachium appellant.

Hi sunt rythmi seu pedes duodecim priores, qui mensurant omnem orationē, tàm ligatā quàm solutam, ex quibúsque fiunt carmina & membra: alij enim rythmi & pedes omnes ex his componuntur. Simplex autem rythmus aut pes, neque minor est duabus syllabis, neque maior tribus. Et de his quidem nescio quid amplius dicendum sit.

Quorum autem gratia ista præfari aggressus sim, (non enim frustra attingendam mihi proposui speculationem pedum & carminum, sed necessitatis caussa) ea sunt. Quandoquidem propter generosos, graues, atque amplos pedes, etiam compositio plena maiestatis, firma & magnifica fit; propter ignobiles & abiectos, exilis & contempta: siue per se illi sumantur, siue connexionibus inuicem commisti. Si igitur facultas erit ex omnibus optimis pedibus componere orationem, fiet id sanè iuxta votum: at si necesse fuerit commiscere melioribus deterio-

ἂν ἡμῖν κατ' εὐχήν· εἰ δὲ ἀναγκαῖον εἴη μίσγειν τοῖς κρείττοσι τοὺς χείρονας, ὡς ἐπὶ πολλῶν γίνεται· τὰ γὰρ ὀνόματα ἔγκειται τοῖς πράγμασιν ὡς ἔτυχεν· οἰκονομεῖν αὐτὰ χρὴ φιλοτέχνως, καὶ διακλέπτειν τῇ χάριτι τῆς συνθέσεως τὴν ἀνάγκην, ἄλλως τε καὶ πολλὴν τὴν ἄδειαν ἔχοντας. ἔστι γὰρ ἀπολύεται ῥυθμὸς ἔστιν ἐκ τῆς ἀμέτρου λέξεως, ὥσπερ ἐκ τῆς ἐμμέτρου.

res, quod plerúnque sit (rebus enim prout contigerunt nomina adesse solent) profectò necesse est ea artificiosè disponere, & quasi suffurari, gratiâ compositionis, necessitatem: secus multam inopiam habitari. Neque enim quispiam pes excipitur ex soluta oratione, quemadmodum ex ligata.

Μαρτύρια δ' ὧν εἴρηκα παραθεῖναι λοιπόν, ἵνα μοι καὶ πίστιν ὁ λόγος λάβῃ. ἔστι δὲ ὀλίγα περὶ πολλῶν. φέρε δή, τίς ἐκ ἂν ὁμολογήσειεν ἀξιωματικῶς τε συγκεῖσθαι καὶ μεγαλοπρεπῶς τὸν Θουκυδίδου λέξιν τὴν ἐν τῷ ἐπιταφίῳ ταύτην;

Eorum quæ dixi testimonia adferre reliquum est, vt oratio mea fidem habeat. Pauca autem ea pro multis erunt. Age igitur, quis non censuerit summa dignitate & amplitudine Thucydidis illam orationem in Epitaphio constare?

» Οἱ μὲν πολλοὶ τῶν ἐνθάδε ἤδη εἰρηκότων, ἐπαινοῦσι τὸν προσθέντα τῷ νόμῳ τὸν λόγον τόνδε, ὡς καλὸν ἐπὶ τοῖς ἐκ τῶν πολέμων θαπτομένοις ἀγορεῦσαι αὐτόν.

Τί οὖν ἐστιν ὃ πεποίηκε ταύτην μεγαλοπρεπῆ τὴν σύνθεσιν; τὸ ἐκ τοιούτων συγκεῖσθαι ῥυθμῶν τὰ κῶλα. τρεῖς μὲν γὰρ οἱ τὸ πρῶτον περιγεγραμμένοι κῶλα ἀσύνδετοί πώδες εἰσίν. ὁ δὲ τέταρτος. ἀνάπαιστος· ὁ δὲ μετὰ τοῦτον, αὖθις ἀσύνδετος· ἔπειτα, κρητικός· ἅπαντες ἀξιωματικοί. καὶ τὸ μὲν πρῶτον αὐτῷ κῶλον διὰ ταῦτα ἐστι σεμνόν. τὸ δὲ ἑξῆς τοῦτο, Ἐπαινέσει

Quid est quod magnificã hanc Collocationẽ facit? nempe quod ex eiusmodi pedibus composita sunt membra. Prioris enim membri tres præcedentes pedes spondæi sunt, quartus Anapæstus, quintus rursum spondæus deinde Creticus, omnes pleni dignitatis. Ac primum quidem membrum eam ob caussam est graue; aliud verò quod sequitur ἐπαινέσει τὸν προσθέντα τῷ

,, παινοῦσι τὸν προσθέντα τῷ νόμῳ
,, τὸν λόγον τόνδε. ὅτι δύο μὲν ἔχει
τοὺς πρώτους πόδας ὑποβακ-
χείους, κρητικὸν δὲ τὸν τρίτον, εἶτ'
αὖθις ὑποβακχείους δύο, καὶ συλ-
λαβὴν, ὑφ' ἧς τελειοῦται τὸ κῶ-
λον. ὥστ' εἰκότως σεμνόν ἐστι καὶ
τοῦτο, ἐκ τῶν εὐγενεστάτων τε καὶ
καλλίστων ῥυθμῶν συγκείμενον. τὸ
,, δὲ δὴ τρίτον κῶλον. Ὡς καλὸν
,, ἐπὶ τοῖς ἐκ τῶν πολέμων θαπτο-
,, μένοις ἀγορεύεσθαι αὐτὸν. ἄρχε-
ται μὲν ἀπὸ τοῦ κρητικοῦ ποδὸς,
δεύτερον δὲ λαμβάνει τὸν ἀνάπαι-
στον καὶ τρίτον σπονδεῖον, καὶ τέ-
ταρτον αὖθις ἀνάπαιστον, εἶτα δύο
τοὺς ἑξῆς δακτύλους, καὶ σπονδεί-
ους δύο τοὺς τελευταίους, εἶτα
λατάληξιν. εὐγενὲς δὴ καὶ τοῦτο
διὰ τοὺς πόδας γέγονε. τα πλεῖ-
στα δέ ἐστι παρὰ Θουμυδίδῃ τοιαῦ-
τα μᾶλλον δὲ ὀλίγα μὴ οὕτως ἔ-
χοντα. ὥστε εἰκότως ὑψηλὸς εἶναι δοκεῖ καὶ καλλιεπὴς, καὶ εὐγενὴς, ὡς ἐκλέ-
γων τοὺς ῥυθμούς.

Τὴν δὲ δὴ Πλατωνικὴν λέξιν ταύ-
την τινὶ ποτὲ ἄλλῳ κοσμηθεῖσαν,
οὕτως ἀξιωματικὴν εἶναι φαίη τὶς
ἂν καὶ καλὴν, εἰ μὴ τῷ συγκεῖσθαι
διὰ τῶν καλλίστων τε καὶ ἀξιολο-
γωτάτων ῥυθμῶν; ἔστι γὰρ δὴ τῶν
πάνυ φανερῶν καὶ περιβοήτων, ᾗ
κέχρηται

τα τῷ νόκῳ τὸν λόγον τόνδε, Quia duos priores pedes habet Hypobachios, Creticum tertium; postea rursus hypobachios duos, & syllabam; qua membrum terminatur. Vt non immerito graue sit, vnúmque ex ijs quæ ex generossimis & pulcherrimis pedibus componuntur. Membrum autem tertium, ὁς καλὸν ἐπὶ τοῖς ἐκ τῶν πολέμων θαπτομένοις ἀγορεύεσθαι αὐτὸν, incipit à pede Cretico, deinde sumit Anapæstum: deinde ordine duos dactylos, & duos ad extremum spondęos, postea terminum. generosum & id propter pedes est. Plurima autem sunt apud Thucydidem eiusmodi, paucaq; inueniuntur quæ sese sic non habeant, adéo, vt meritò sublimis & elegans, & generosus esse videatur, quod nimirum pedes seligat.

Platonicam autem locutionem quamobrem aliam adeò ornatā, summáque cum grauitate & venustate esse coniunctam dixerit aliquis? nonné quòd ex pulcherrimis & dignissimis pedibus componatur? Est verò excellentissimū & cele-

κέχρηται ὁ ἀνὴρ κατὰ τὴν τοῦ Ἐπιταφίου ἀρχήν

& celebratissimum illud quo vtitur in principio Epitaphij.

Ἔργῳ μὲν ἡμῖν οἶδ' ἔχουσι τὰ προσήκοντα σφίσιν αὐτοῖς· ὧν τυχόντες, πορεύονται τὴν εἱμαρμένην πορείαν.

Ἐν τούτοις δύο μέν ἐστιν ἃ συμπληροῖ τὴν περίορον κῶλα· ῥυθμοὶ δὲ εἰ ταῦτα διαλαμβάνοντες, οἵδε. βακχεῖος μὲν ὁ πρῶτος· οὐ γὰρ δή γε ὡς ἴαμβον ἀξιώσαιμ' ἂν ἔγωγε τὸ κῶλον τουτί ῥυθμίζειν, ἐνθυμούμενος ὅτι οὐκ ἐπιτροχαλοὺς καὶ ταχεῖς ἀλλ' ἀναβεβλημένους καὶ βραδεῖς τοῖς οἰκτιζομένοις προσήκεν ἀποδίδοσθαι τοὺς χρόνους σπονδεῖος δὲ ἕτερος· ὁ δ' ἑξῆς, δάκτυλος, διαιρουμένης τῆς συναλοιφῆς· εἶτα μετὰ τοῦτον σπονδεῖος· ὁ δὲ ἑξῆς μᾶλλον κρητικὸς ἢ ἀνάπαιστος· ἔπειθ' ὡς ἡ ἐμὴ δόξα, σπονδεῖος· ὁ δὲ τελευταῖος, ὑποβάκχειος· εἰ δὲ βούλεταί τις, ἀνάπαιστος· εἶτα κατάληξις. τούτων τῶν ῥυθμῶν οὐδεὶς ταπεινὸς, οὐδεὶς ἀγενής. τοῦ δὲ ἑξῆς κώλου, „Ὧν τυχόντες, πορεύονται τὴν εἱ„μαρμένην πορείαν. δύο μέν εἰσιν οἱ πρῶτοι πόδες κρητικοὶ, σπονδεῖοι δὲ οἱ μετὰ τούτους δύο· μεθ' οὓς αὖθις κρητικὸς, ἔπειτα τελευταῖος ὑποβάκχειος. ἀνάγκη δὴ τὸν ἐξ ἁπάντων συγκείμενον καλῶν ῥυθμῶν

In his duo sunt, quæ implent periodum, membra; numeri autē qui ea comprehendunt isti, Bachius primus, (non enim existimo ego iambo membrum hoc dimensum esse: ea ratione ductus, quod non festinantia aut velocia, sed diducta & tarda rebus miserabilibus decuit addere tempora.) Eum sequitur spondæus, deinceps dactylus, diuisa contractione, atque ex hinc rursus spondæus, aut potius Creticus: vel anapæstus: postea, vt ego existimo, spondeus. Vltimus autem hypobachius, si quis autem vult anapæstus: denique terminus. Ex his numeris nullus humilis, nullus ignobilis est. Alterius autem membri ὧν τυχόντες πορεύονται τὴν εἱμαρμένην πορείαν, Duo primi pedes sunt Cretici, spondæi deinde duo, quos deinde sequitur Creticus, postea vltimus hypobachius. Necesse est itaque orationem quæ ex omnibus elegantibus pedibus componitur, esse etiam elegantem. Infinita huiusmodi apud

ῥυθμῶν, καλὸν εἶναι λόγον. μυρία τοιαῦτά ἐστι καὶ παρὰ Πλάτωνι. ὁ γὰρ ἀνὴρ εὐμέλειαν τε καὶ εὐρυθμίαν συνιδεῖν δαιμονιώτατος. καὶ εἴ γε δεινὸς ἦν οὗτος ἐκλέξαι τὰ ὀνόματα, ὡς συνθεῖναι πειττὸς, καὶ νύκεν ἢ παρέλασσε τὸν Δημοσθένην κάλους ἑρμηνείας εἵνεκεν, ἢ ἀμφήριστον ἔθηκε. νῦν δὲ δὴ περὶ μὲν τὴν ἐκλογήν ἐστιν ἃ διαμαρτάνει, καὶ μάλιστα ἐν οἷς ἂν τὴν ὑψηλὴν καὶ πειττὴν καὶ ἐγκατάσκευον διώκει φράσιν, ὑπὲρ ὧν ἑτέρωθί μοι δηλοῦται· σαφέστερον δὲ συντίθησι τὰ ὀνόματα, καὶ ἡδέως καὶ καλῶς νὴ Δία· καὶ οὐκ ἄν τις αὐτὸν ἔχοι κατὰ τοῦτο μέμψασθαι τὸ μέρος.

apud Platonem sunt: fuit enim ille vir in apta modulatione, & pedum collocatione planè diuinus: vtinam vero itidem excellens esset in verbis seligendis, quēadmodum in componendis planè eximius fuit. Et sanè vicerit Demosthenem, aut ambiguum reliquerit in dicendi pulchritudine: verumtamen in eligendis verbis sunt quædam in quibus errat; maximè verò vbi sublimem & abundantem & artificiosam locutionem consequi cupit: de quibus alio in loco à me demonstrabitur: splendidiùs autem collocat verba, & reuera eleganter, nec est quicquam quod in hac parte reprehendi à quoquam possit.

Ἑνὸς ἔτι παραθήσομαι λέξιν, ᾧ τὰ ἀριστεῖα τῆς ἐν λόγοις δεινότητος καταδίδωμι. ὅρος γὰρ δή τις ἐστὶν ἐκλογῆς τε ὀνομάτων καὶ κάλλους συνθέσεως ὁ Δημοσθένης. ἐν δὴ τῷ περὶ τοῦ στεφάνου λόγῳ, τρία μὲν ἐστιν ἃ τὴν πρώτην περίοδον συμπληροῖ κῶλα· οἱ δὲ κατὰ ταῦτα καταμετροῦντες οἵδε εἰσιν οἱ ῥυθμοί. Πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις. ἄρχει δὲ τοῦδε τοῦ κώλου βακχεῖος ῥυθμὸς, ἐπειθ'

Vnius adhuc addam locutionem, cui grauitatis palmam in orationibus tribuo. Meta enim quædam est, tam electionis dictionum, quàm pulchritudinis in collocando Demosthenes, in oratione de Corona. Tria sunt membra quæ primam periodum implent, pedes verò qui illa metiuntur sunt hi. Πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις. Inchoat hoc membrū

ἔπειθ' ἔπεται σπονδεῖος, εἶτα ἀνάπαιστος, καὶ μετὰ τοῦτον ἕτερος σπονδεῖος, εἶθ' ἑξῆς κρητικοὶ τρεῖς, σπονδεῖος δὲ ὁ τελευταῖος. τοῦ δὲ δευτέρου κώλου τοῦδε, Ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ Δημοσθένης τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν. πρῶτος μὲν ὑποβακχειός ἐστι πούς, εἶτα βακχεῖος, εἰ δὲ βούλεταί τις, δάκτυλος· ἔπειτα κρητικός· μεθ' οὓς εἰσὶ δύο σύνθετοι πόδες, οἱ καλούμενοι παίονες· οἷς ἕπεται μολοσσὸς ἢ βακχεῖος· ἐγχωρεῖ γὰρ ἑκατέρους αὐτῶν διαιρεῖν· τελευταῖος δὲ ὁ σπονδεῖος. τοῦ δ' ἑτέρου κώλου τοῦδε· Τοσαύτην ὑπάρξαι μοι παρ' ὑμῶν εἰς τουτονὶ τὸν ἀγῶνα· ἄρχουσι μὲν ὑποβάκχειοι δύο, ἔπειτα κρητικὸς ᾧ συμπέπλεκται σπονδεῖος· εἶτ' αὖθις βακχεῖος ἢ κρητικὸς, καὶ ὁ τελευταῖος πάλιν κρητικὸς, εἶτα κατάληξις. τί οὖν ἐκώλυε καλὴν ἁρμονίαν εἶναι λέξεως, ἐν ᾗ μήτε πυρρίχιός ἐστι πούς μήτε ἰαμβικὸς, μήτε ἀμφίβραχυς, μήτε τῶν χορείων ἢ τῶν τροχαίων μηδείς; καὶ ὃ λέγω τοῦτο ὅτι τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἕκαστος ἃ κέχρηταί ποτε καὶ τοῖς ἀγωνιστέροις ῥυθμοῖς. κέχρηται γάρ· ἀλλ' εὖ συγκεκρύφασιν αὐτοὺς καὶ σωφάγκασι

pes bachius, pòst sequitur spondæus, tum ordine cretici tres: spondæus autem vltimus est. Secundi autem membri huius. Ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ Δημοσθένης τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν. Primus quidem est pes hypobachius, deinde bachius, aut si quis velit dactylus, postea creticus, deinde duo pedes compositi, qui appellantur Pæones, quos consequitur molossus, aut Bachius, (licet enim vtrúmlibet eorum eligere,) vltimus autem est spondæus. Tertij autem huius membri, Τοσαύτην ὑπάρξαι μοι παρ' ὑμῶν εἰς τουτονὶ τὸν ἀγῶνα, Primum locum obtinent hypobachij duo, postea creticus, cui annectitur spondæus, deinde rursus bachius, aut creticus, vltimus rursus creticus, tandem terminus. Quid itaque prohibent elegantē harmoniā esse orationis, in qua neque pyrrichius est pes, neque amphibrachis, neque aliquis ex choreis, aut trochæis? Neque verò id dico, quòd nullus eorum virorum vnquam vtatur ignobilioribus pedibus: vtuntur quidem, sed affabrè deteriores melioribus excipiunt

& atte-

διαλαβόντες τοῖς κρείττοσι τοὺς χείρονας.

Οἷς δὲ μὴ ἐγένετο πρόνοια τούτου μέρους, οἱ μὲν ταπεινὰς, οἱ δὲ κατακεκλασμένας, οἱ δὲ ἄλλην τινὰ αἰσχύνην ἢ ἀμορφίαν ἐχούσας ἐξήνεγκαν τὰς γραφάς. ὧν ἐστι πρῶτός τε καὶ τελευταῖος καὶ μέσος ὁ Μάγνης σοφιστὴς Ἡγησίας, ὑπὲρ ὃ, μὰ τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς ἅπαντας ἐκ οἶδ' ὅ τι χρὴ λέγειν, πότερον τοσαύτη περὶ αὐτὸν ἦν ἀναισθησία καὶ ταχύτης, ὥστε μὴ σωρᾶν οἱ τινές εἰσιν εὐγλωττεῖς ἢ ἀγλωττεῖς ῥυθμοὶ, ἢ τοσαύτη διαβλάβεια καὶ διαφθορὰ τῶν φρενῶν, ὥστε εἰδότα τοὺς κρείττους, ἑπόμενα αἱρεῖσθαι τοὺς χείρονας; ὃ καὶ μᾶλλον πείθομαι. ἀγνοίας μὲν γὰρ ἐστι καὶ τὸ κατορθοῦν πολλαχοῦ· πανοίας δὲ, τὸ μηδέποτε. ἐν γοῦν ταῖς τοσαύταις γραφαῖς ἃς καταλέλοιπεν ὁ ἀνὴρ, μίαν ἐκ ἂν εὕροις σελίδα συγκειμένην εὐτυχῶς· ἔοικε δὲ ταῦτα ὑπολαβεῖν ἐκείνων κρείττω, καὶ μετὰ σπουδῆς αὐτὰ ποιεῖν, εἰς ἃ δι' ἀνάγκην ἂν τις ἐμπεσὼν ἐν λόγῳ σχεδίῳ δι' αἰσχύνης ἐβέτο φρόνημα ἔχων ἀνήρ. θήσω δὲ καὶ τούτου λέξιν ἐκ τῆς ἰσο-

& attexunt, sicque eorum vicium occultant.

Qui verò ad eam partem curam non adhibuerunt: eorum quidam humilia, & infracta, quidam aliam quampiam turpitudinem & deformitatem habentia scripta in lucem protulere. Quorum primus & vltimus & medius est, Magnesius ille Sophista Hegesias, de quo per Iouem & alios omnes Deos, quid dicendum sit, nescio. Vtrùm enim tanta stupiditas & crassitudo in eo fuerit, vt non perspexerit qui sint generosi & nobiles pedes: an verò tanta Deorum ira & corruptio mentis, vt cùm nosset pedes meliores, tamen seligeret deteriores? Quod quidē ego magis existimo. ignorantiæ enim est, corrigi frequenter: dementiæ nunquam. In scriptis autē his, quæ ille reliquit, nullus vnquam vnicam paginam inuenerit, dextrè compositā. Par est autē ea quæ scribuntur, & cum cura perficiuntur, meliora esse illis, in quæ, licet prudens quispiam vir, extemporanco sermone, ob necessitatem incidens, pudoris euitandi causſa expromit. Ponam autem ipsius orationem ex histo-

ρίας, ἵνα σοι γένηται δῆλον ἐξ ἀντιπαραθέσεως, ὅσην μὲν ἀξίωσιν ἔχει τὸ εὐγενὲς ἐν ῥυθμοῖς, ὅσην δὲ αἰχύνην τὸ ἀγενές. τί δὲ ὃ λαμβάνει πρᾶγμα ὁ σοφιστής; τοιόνδε· Ἀλέξανδρος πολιορκῶν Γάζαν, χωρίον τι τῆς Συρίας πάνυ ἐχυρὸν, τραυματίας τε γίνεται κατὰ τὴν προσβολὴν, καὶ τὸ χωρίον αἱρεῖ χρόνῳ φερόμενος. ὁ δ' ὑπ' ὀργῆς τοὺς τ' ἐγκαταληφθέντας ἀποσφάττει πάντας, ἐπιτρέψας τοῖς Μακεδόσι τὸν ἐντυχόντα κτείνειν, καὶ τὸν ἡγεμόνα αὐτὸν αἰχμάλοτον λαβὼν, ἄνδρα ἐν ἀξιώματι καὶ τύχης καὶ εἴδους, ἐξ ἁρματείου δίφρου δῆσαι κελεύσας ζῶντα, καὶ τοὺς ἵππους ἐλαύνων ἀνὰ κράτος, ἐν τῇ πάντων ὄψει διαφθείρει τοῦτον. οὐκ ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν δεινότερα πάθη, οὐδὲ ὄψεις φοβερωτέρας. πῶς δὴ ταῦτα ἡρμήνευκεν ὁ σοφιστὴς, ἄξιον ἰδεῖν, πότερον σεμνῶς καὶ ὑψηλῶς, ἢ ταπεινῶς καὶ καταγελάστως·

Ὁ δὲ βασιλεὺς ἔχων τὸ σύνταγμα προηγεῖτο, καί πως ἐβεβούλευτο τῶν πολεμίων τοῖς ἀρίστοις ἀπαντᾶν εἰσιών. τοῦτο γὰρ ἔγνωστο, κρατήσασιν ἑνὸς, συνεκβάλλειν καὶ τὸ πλῆθος. ἡ μὲν οὖν ἐλπὶς αὕτη συνέ-

ria, vt appareat ex collatione, quantam dignitatem generosum illud in pedibus habeat: quantam verò ignominiam ignobile. Quam autem rem assumit Sophista? Eam. Alexander oppugnans Gazam, locum in Syria munitissimum, cùm in oppugnatione vulnus accepisset, munitionem vix longo tempore cœpit, præ ira vniuersos superstites interfecit, Macedonibus mandato dato, vt quemuis obuium occiderent: Ducémque captum, virum primæ dignitatis & fortunæ, & forma eximium iussit viuum currui armato alligari, & equis vehementer incitatis in omnium conspectu discerpi. Enimverò hoc loco nihil ad concitandum affectum aptiùs, nihil aspectu horribiliùs, quispiā habuerit. Quomodo igitur exposuerit Sophista, dignum inspectu est: num grauiter & magnificè, an humiliter & ridiculè?

At rex agmen habens præducebat, & vt constiuerat primoribus hostium occurrere, ibat: hoc enim arbitrabatur, superato vno, reliquam ruere simul multitudinem. Cui rei audendæ, & spes ipsa præstò adfuit: adeò, vt nunquam prius tantopere

σωέδραμεν εἰς τὸ τολμᾶν, ὥστε Ἀλέξανδρον μηδέποτε κινδυνεῦσαι πρότερον ὄντως. ἀνὴρ γὰρ τῶν πολεμίων, εἰς γόνατα συγκαμφθεὶς, ἔδοξε τοῦτ' Ἀλεξάνδρῳ τῆς ἱκετείας ἕνεκα πρᾶξαι. πεσόμενος δ' ἐγγὺς μικρὸν ἐπένευσε τὸ ξίφος ἐνεγκάντος ὑπὸ τὰ περύγια τοῦ θώρακος, ὥστε πληγῆναι καὶ τὴν πληγὴν ὑπὸ καιριωτάτου. ἀλλὰ τὸν μὲν αὐτὸς ἀπώλεσε, κατὰ κεφαλῆς τύπωνι μαχαίρᾳ. τὸν δ' ἄλλος ὀργὴ προσφατος ἐπιμπράτο. οὕτω γὰρ ἑκάστου τὸ ἔλεον ἐξέσησεν ἡ τοῦ τολμήσαντος ἀπόνοια, τῶν μὲν ἰδόντων, τὸν δ' ἀκηκοάντων· ὥστε ἑξακισχιλιους ὑπὸ τὴν σάλπιγγα ἐκείνην τῶν βαρβάρων καταπεπῆναι. τὸν μέν τοι βασιλέα αὐτὸν ἀνήγαγον ζῶντα Λεωνάτος καὶ Φιλωτᾶς. ἰδὼν δὲ πολύσαρκον, καὶ μέγαν, ὡς εὐδελυρώτατον· μέλας γὰρ ἦν καὶ τὸ χρῶμα· μισήσας ἐφ' οἷς ἐβεβέλβυτο, καὶ τὸ εἰδὸς, ἐκέλευσε διὰ τῶν ποδῶν χαλκῆν ψαλίδιον διειράντας ἕλκειν κύκλῳ γυμνόν. πιλουμενος δὲ κακοῖς ὑφ' ὅλης τραχύτητας ἔκραζεν. αὐτὸ δ' ἦν ὃ λέγω, τὸ σιωπῶν ἀνθρώπους. ἐπέτεινε μὲν γὰρ ὁ πόνος, βάρβαρον δ'

perè Alexander sit periclitatus. Vnus enim hostium, genibus aduolutus, videbatur id supplex Alexandro facere: sed quũ propiùs tanquam transfuga admissus esset, parum abfuit, quin declinatione corporis gladium illius euitauerit, quem sub alas thoracis barbarus intulerat. Itáque vulnus quidem fecit, sed non lethale, propterea quòd rex ipsum gladio secundùm caput percussum, occidit, in quo aliorum ira recens exarsit. quæ adeò (propter dementem audaciam hominis) singulorum misericordiam, partim facinus videntium partim audientium ademit: vt ad vnum tubæ sonitum, sex millia barbarorum interfectorum ceciderint. Ipsum autem regem viuum adduxerunt Leonatus & Philotas: quem quum viderent obesum & vastum, fœdissimùmque: atri enim fuit coloris, præter id quod meruerat, ipsa etiam specie exosum, iussit ferreo vnco per pedes traiectum, nudum in circulo trahi. Quibus malis ille pressus, & multùm exasperatus, vociferabatur· idque dico fuit, quod homines congregauit: inualescebat enim dolor, barbarè autem clamabat dominum, & supplex fuit: Vnde risum solœcismus illius faciebat: abdomen autem & ventris profundum ostendebat, aliquod Babylonicum animal saginatum. Multitudo igitur irridebat, & conuicijs militaribus afficiebat, turpem & moribus rudem hostem.

ρον δ' ἐβόα δεασόμω, καὶ ἱκετεύων· γελᾶν δὲ ὁ σολοικισμὸς ἐποίει· τὸ δὲ στέαρ καὶ τὸ κύτος τῆς γαστρὸς, ἐπέφαινε Βαβυλώνιον ζῶον ἕτερον ἀθρόν. ὁ μὲν οὖν ὄχλος ἐπαιζε, σφοδρωτικὴν ὕβριν ὑβρίζων εἰδεχθῆ καὶ τῷ προσώπῳ σκαιὸν ἐχθρόν.

Ἆρά γε ὅμοια ταῦτά ἐστι τοῖς Ὁμηρικοῖς ἐκείνοις, ἐν οἷς Ἀχιλλεύς ἐστιν αἰκιζόμενος Ἕκτορα μετὰ τὴν τελευτήν; καὶ τοιγε πάθος ἐκείνου ἔλαττον. εἰς ἀναίσθητον γὰρ σῶμα ἡ ὕβρις. ἀλλ' ὅμως ἄξιόν ἐστιν ἰδεῖν ὅσῳ διενήνοχεν ὁ ποιητὴς τοῦ σοφιστοῦ.

Ἦ ῥα καὶ Ἕκτορα δῖον ἀφήκεα μήδετο ἔργα·
Ἀμφοτέρων μετόπισθε ποδῶν τέτρηνε τένοντας,
Ἐς σφυρὸν ἐκ πτέρνης, βοέους δ' ἐξῆπτεν ἱμάντας·
Ἐκ δ' ἅρματος δ' ἔδησε, κάρη δ' ἕλκεσθαι ἔασεν.
Ἐς δ' ἅρμα δ' ἀναβὰς, ἀνά τε κλυτὰ τεύχε' ἀείρας,
Μάστιξεν δ' ἐλάαν· τὼ δ' οὐκ ἀέκοντε πετέσθην.
Τοῦ δ' ἠν ἑλκομένοιο κονίσαλος· ἀμφὶ δὲ χαῖται
Κυάνεαι πίτναντο, κάρη δ' ἄπαν ἐν κονίῃσι
Κεῖτο πάρος χαρίεν· τότε δὲ Ζεὺς δυσμενέεσσι
Δῶκεν ἀεικίσασθαι ἑῇ ἐν πατρίδι γαίῃ.

Nunquid similia sunt hæc illis Homericis, vbi Achilles opprobrio afficit Hectorem mortuum? Et quidem affectus est illo minor; nam contumelia est in corpus exanimum. Nihilòminus æquum est videre, quantùm differat pòéta à Sophista.

Dixit, & in Hectorem diuum indigna molitus est opera.
Amborum penè pedum perforauit neruos,
Ad talum à calce, bouinaq; appendit lora,
Ex curru autem ligauit, caputq; trahi iussit:
In currum autem ascendens, supraq; inclyta arma eleuans,
Flagellabat vt impelleret: hi autẽ non inuiti volabant.
Cùm is traheretur, erat puluis: circúmque capilli,
Flaui pleni erant: caputq; totum in pulueribus
Jacebat olim gratiosum: tunc verò Iupiter hostibus
Dedit deturpandum sua in patria terra:

Sic hu-

Ὡς τῷ μὲν κεκόνιτο κάρη ἅπαν. ἡ δὲ νυ μήτηρ
Τίλλε κόμην, ἀπὸ δὲ λιπαρὴν ἔρριψε καλύπτρην
Τηλόσε, κώκυσεν δὲ μάλα μέγα παῖδ' ἐσιδοῦσα·
Ὤιμωξεν δ' ἐλεεινὰ πατὴρ φίλος, ἀμφὶ δὲ λαοὶ
Κωκυτῷ τ' εἴχοντο καὶ οἰμωγῇ κατὰ ἄστυ.
Τῷ δὲ μάλις' ἄρ' ἔην ἐναλίγκιον, ὡς εἰ ἅπασα
Ἴλιος ὀφρυόεσσα πυρὶ σμύχοιτο κατ' ἄκρης.

Sic huius quidem in puluere fœdatum est caput totum. Mater autem
Euellebat comam molléque abiecit velamen
Procul: eiulabat autem magnopere filium inspiciens,
Plorauit etiam miserè pater dilectus: circúmque populi
Eiulatu tenebantur, & ploratu per vrbem,
Huic autem maximè erat simile, ac si totum
Ilium altum arderet à vertice.

Οὕτως εὐηχῶς ἅμα καὶ δεινῶς πάθη λέγεσθαι πρέπει ὑπ' ἀνδρῶν φρόνημα καὶ νοῦν ἐχόντων. ὡς δὲ ὁ Μαγνης εἰρηκεν, ὡς ὑπὸ γυναικῶν ἢ κατεαγότων ἀνθρώπων λέγοιτ' ἂν, καὶ ἀπὸ δὲ τούτων μετὰ σπουδῆς, ἀλλ' ἐπὶ χλευασμῷ καὶ καταγέλωτι. τί οὖν αἴτιον ἐκείνων μὲν τῶν ποιημάτων τῆς εὐηχείας, τούτων δὲ τῶν φλυαρημάτων τῆς ταπεινότητος; ἢ τὸ ῥυθμῶν διαφορὰ μάλιστα, εἰ καὶ μὴ μόνη; ἐν ἐκείνοις μὲν γὰρ, ἀπὸ δὲ εἷς στίχος ἄσεμνος, οὐδ' ἀδόκιμος· ἐνταῦθα δὲ, οὐδὲ μία περίοδος ἥτις ἐ λυπήσει. εἰρηκὼς δὲ καὶ περὶ τῶν ῥυθμῶν ὅσην δύναμιν ἔχουσιν, ἐπὶ τὰ λειπόμενα μεταβήσομαι.

Hoc modo grauiter & generosè decet affectus efferre, viros qui prudentiam & mentem habent. quo autem pacto Magnes dixit: à mulierculis & quibúsuis ignauis hominibus dici posset: idque non seriò sed per iocum & ludibrium. Quæ autem caussa in istis carminibus generositatem, in illa verò oratione vanitatem & humilitatem faciat: pedúmne differentia potissimùm; an non ea sola? In istis enim nullum carmen sine grauitate, sine honore: in illis nulla periodus est, quæ non lædat. Satis sit dictũ de pedibus, quãtam vim habeant; ad ea quæ restant transibo.

Erat

Mutatio in Collocatione pulchra.

Ἦν δὲ μοι τρίτον θεώρημα τῶν ποιούντων τὴν καλὴν ἁρμονίαν, ἡ μεταβολή· λέγω δὲ οὐ τὴν ἐκ τῶν κρειττόνων ἐπὶ τὰ χείρω· πάνυ γὰρ εὐήθης· ἔστι γε τὴν ἐκ τῶν χειρόνων ἐπὶ τὰ κρείττω· ἀλλὰ τὴν ἐν τοῖς ὁμοιοῦσι ποικιλίαν. κόρον γὰρ ἔχει καὶ τὰ καλὰ πάντα, ὥσπερ καὶ τὰ ἡδέα μένοντα ἐν τῇ ταυτότητι· ποικιλλόμενα δέ, ἐν ταῖς μεταβολαῖς ὡς ἀεὶ καινὰ μένει. ἐν τοῖς μὲν οὖν τὰ μέτρα καὶ τὰ μέλη γράφουσιν οὐχ ἅπασι ἔξεστι μεταβάλλειν, ἢ ἔχ ἅπασιν, οὐδ' ἐφ' ὅσον βέλονται αὐτίκα· τοῖς μὲν ἑπικοῖς μέτρον ἐκ ἔξεστι μεταβάλλειν, ἀλλ' ἀνάγκη πάντας εἶναι τοὺς στίχους ἑξαμέτρους· ἔστι γε ῥυθμὸν, ἀλλὰ τοῖς ἀπὸ μακρᾶς ἀρχομένοις συλλαβῆς χρήσονται, καὶ ἔστι τούτοις ἅπασι· τοῖς δὲ τὰ μέλη γράφουσι, τὸ μὲν τῶν στροφῶν τε καὶ ἀντιστρόφων οὐχ οἷόν τε ἀλλάξαι μέλος, ἀλλ' ἐάν τε ἐναρμονίους, ἐάν γε χρωματικὰς, ἐάν γε διατόνους ὑπόθωνται μελῳδίας, ἐν πάσαις δεῖ ταῖς στροφαῖς τὴν ἀντιστρόφοις τὰς αὐτὰς ἀγωγὰς φυλάττειν· ἔστι γε τοὺς περιέχοντας ὅλας τὰς στροφὰς ῥυθμοὺς, καὶ ἀντιστρο-

Erat autem mihi tertia consideratio inter ea quæ pulchram harmoniam faciunt, De mutatione: dico autem non ex melioribus in deteriora, id enim esset stultum omninò; neque etiam ex deterioribus in meliora: sed de variatione eorum, quæ similis formæ sunt: satietatem enim habent pulchra omnia, quēadmodum & iucunda, cùm permanent in similitudine; cùm autē variantur mutationibus, plerúmque fit vt semper recentia appareant. His itaq; qui carmina & melea scribunt, nō omnia licet permutare, nec in omnibus, nec quantùm volunt: neque enim licet Heroici carminis scriptoribus carmē permutare aut pedem: verùm versus omnes hexametros esse necesse est, & pedibus qui à longis syllabis incipiāt, vti debent, neq; his omnibus. Hi autē qui melea scribunt, strophārum & antistropharum melos non possunt immutare, sed quāuis melodias harmonicas, quamuis coloratas, quamuis diatonicas ponant: in omnibus tamē strophis & antistrophis eosdem ductus seruare-

oportet:

ἀντιστροφὰς, ἀλλὰ δεῖ καὶ τούτους τοὺς αὐτοὺς διαμένειν. περὶ δὲ τὰς καλουμένας ἐπῳδὰς ἀμφότερα κινεῖν ταῦτα ἔξεστι, τό τε μέλος, καὶ καὶ τὸν ῥυθμόν· τά τε κῶλα ἐξ ὧν ἑκάστη συνεστῆκε περίοδος, ἐπὶ πολλῆς ἐξουσίας δέδοται αὐτοῖς ποικίλως διαιρεῖν, ἄλλοτε ἄλλα μεγέθη καὶ σχήματα αὐταῖς περιτιθέντας, ἕως ἂν ἀπαρτίσωσι τὴν στροφήν· ἔπειτα πάλιν δεῖ τὰ αὐτὰ μέτρα καὶ κῶλα ποιεῖν. οἱ μὲν οὖν ἀρχαῖοι μελοποιοὶ, λέγω δὲ Ἀλκαῖόν τε καὶ Σαπφὼ, μικρὰς ἐποιοῦντο στροφάς· ὥστε ἐν ὀλίγοις τοῖς κώλοις οὐ πολλὰς εἰσῆγον τὰς μεταβολὰς, ἐπῳδοῖς τε πάνυ ἐχρῶντο ὀλίγοις· οἱ δὲ περὶ Στησίχορόν τε καὶ Πίνδαρον, μείζους ἐργασάμενοι τὰς περιόδους, εἰς πολλὰ μέτρα καὶ κῶλα διένειμαν αὐτὰς, οὐκ ἄλλου τινὸς ἢ τῆς μεταβολῆς ἕρωτι. οἱ δὲ γε διθυραμβοποιοὶ καὶ τοὺς τρόπους μετέβαλλον, Δορίους τε καὶ Φρυγίους, καὶ Λυδίους ἐν τῷ ᾄσματι ποιοῦντες, καὶ τὰς μελῳδίας ἐξήλλαττον, τοτὲ μὲν ἐναρμονίους ποιοῦντες, τοτὲ δὲ χρωματικάς, τοτὲ δὲ δια-

oportet: neque tantùm pedes illos, qui totas continent strophas & antistrophas, sed opus etiam eosdem ipsos permanere. In Epodis autem vtráque hæc mouere licet; tum melos, tum numerum: membra etiam ex quibus quęlibet circuitio constat, liberrimè concessum est variare, nunc his, nunc illis magnitudinibus atque figuris illis appositis: vsq; dum perfectã constituant stropham: deinde rursus eædem mensuræ, sunt conficiendæ. Et quidẽ veteres Melopæi, dico autem Alcæum & Sappho, paruas strophas fecerunt, vt in paucis membris, non multas etiam inducerent mutationes: epodis etiam paucis vsi sunt. Qui verò temporibus Stesichori & Pindari fuerunt, cùm maiores facerent periodos, in plurima carmina & membra, eas diducebant: nullam aliam ob caussam, quàm studio permutationis. Porrò Dithyrambici & modos ipsos, permutabant Dorios & Phrygios & Lydios in cantu facientes, Melodiásque ipsas immutabant: nunc enim eas enharmonicas faciebant, nunc verò chromaticas, aliquando etiã diatonicas; pedibus verò libertate, multa

τόνους· καὶ τοῖς ῥυθμοῖς καὶ ἁρμονίαις πολλὴν ἄδειαν ἐνεξουσιάζοντες διετέλουν· οἱ γε δὴ κατὰ Φιλόξενον καὶ Τιμόθεον καὶ Τελεστὴν· ἐπεὶ παρά γε τοῖς ἀρχαίοις τεταγμένος ἦν ὁ διθύραμβος. ἡ δ' ὑπεζευγμένη λέξις ἅπασαν ἐλευθερίαν ἔχει καὶ ἄδειαν ποικίλλειν ταῖς μεταβολαῖς τὴν σύνθεσιν ὅπως βούλεται. καὶ ἔστι λέξις κρατίστη πασῶν, ἥτις ἂν ἔχοι πλείστας ἀναπαύλας τε καὶ μεταβολὰς ἁρμονίας, ὅταν τοῦτο μὲν ἐν περιόδῳ λέγηται, τοῦτο δὲ ἐξω περιόδου· καὶ ἥδε μὲν ἡ περίοδος ἐκ πλειόνων πλείστων κώλων, ἥδε δὲ ἐξ ἐλαττόνων· αὖ τῶν δὲ τῶν κώλων τὸ μὲν, βραχύτερον ἢ, τὸ δὲ, μακρότερον· καὶ τὸ μὲν αὖ τῶν, ταχύτερον, τὸ δ' βραδύτερον, τὸ δὲ, ἀκριβέστερον· ῥυθμοί τε ἄλλοι καὶ σχήματα παντοῖα, καὶ τάσεις φωνῆς αἱ καλούμεναι προσῳδίαι διάφοροι, κλέπτουσαι τῇ ποικιλίᾳ τὸν κόρον. ἔχει δέ τινα χάριν ἐν τοῖς τοιούτοις καὶ τὸ ὕστερον συγκείμενον ὥστε μὴ συγκεῖσθαι δοκεῖν. ὧν πολλῶν δὲ οἶμαι δεῖν λόγων εἰς τοῦτο τὸ μέρος. οὐδὲν γὰρ ἥδιον ἐν λόγοις ἡ μεταβολὴ, πάντας εἰδέναι πείθομαι. παράδειγμα δὲ αὐτῆς ποιοῦμαι

vsi eas efferebãt. Qui verò temporibus Philoxeni & Thimothei, & Theleſtis vixerunt, ijs iam à veteribus cõſtitutus & ordinatus Dithyrambus adfuit. Soluta verò oratio, omnẽ libertatẽ & poteſtatẽ habet variandi mutationibus cõpoſitionẽ: vtcunq; voluerit. Eſtq; locutio hæc optima omniũ: præſertim ſi habeat multas intermiſſiones & permutationes harmonię: nempe, cum modò periodo effertur, modò extra periodũ: & periodus quædã ex pluribus membris cõponatur, altera ex paucioribus: ipſa quoq; membra, quædã breuiora, quædam longiora fuerint, tum ex longioribus quædam celeriora, quædã tardiora, quædã exactiora. Numeri etiam diuerſi, & figuræ omnimodæ, & extenſiones vocis, quæ accentus vocãtur variæ, quæ omnia variatione ſatietatẽ ſuffurantur. Habet autẽ gratiã quandã compoſitio in ijs quæ ita componuntur, vt compoſita eſſe nõ videantur: ita fit, ne ars manifeſtè appareat. Exiſtimo verò nõ eſſe neceſſariũ, prolixiorẽ ſermonẽ eo in negocio facere: iucundiſſimã enim & pulcherrimam in oratione eſſe

Mutatio-

ποιοῦμαι πᾶσαν μὲν τὴν Ἡροδότου λέξιν, πᾶσαν δὲ τὴν Πλάτωνος, πᾶσαν δὲ τὴν Δημοσθένους. ἀμήχανον γὰρ εὑρεῖν τούτων ἑτέρους ἐπεισοδίοις τε πλείοσι, καὶ ποικιλίαις εὐρωτέραις, καὶ σχήμασι πολυειδεστέροις χρησαμένους· λέγω δὲ, τὸν μὲν, ὡς ἐν ἱστορίας σχηματισμῷ· τὸν δὲ, ὡς ἐν διαλόγων χάριτι· τὸν δὲ, ὡς ἐν λόγων ἀγωνίων χρείᾳ. ἀλλ' ἐχέτω Ἰσοκράτους καὶ τῶν ἐκείνῳ γνωρίμων αἵρεσις ὁμοία ταύταις ἦν· ἀλλὰ καίτοι ἡδέως καὶ μεγαλοπρεπῶς πολλὰ συνθέντες οἱ ἄνδρες ἔστι, ποικίλας μεταβολὰς καὶ τὴν ποικιλίαν ἐκ πάνυ εὐτυχοῦσιν, ἀλλ' ἔστι παρ' αὐτοῖς εἷς περιόδου κύκλος, ὁμοειδὴς σχημάτων τάξις, συμφωνοκὴ φωνηέντων ἡ αὐτή· ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα κόπτοντα τὴν ἀκρόασιν. ἐγὼ δὴ ἀποδέχομαι τὴν αἵρεσιν ἐκείνην κατὰ τοῦτο τὸ μέρος. καὶ αὐτῷ μὲν ἴσως τῷ Ἰσοκράτει πολλαὶ χάριτες ἐπῆνθουν οὕτω σχηκρύπτουσαι τὴν ἀμορφίαν. παρὰ δὲ τοῖς μετ' ἐκεῖνον, ἀπ' ἐλαττόνων τῶν ἄλλων κατορθωμάτων περιφανέστερον γίνεται τοῦτο τὸ ἁμάρτημα.

Mutationē, omnes nosse intelligo. Exemplū autē eius facio totam locutionē Herodoti, totā Platonis, totā Demosthenis. Difficilè enim est reperire alios, qui aut episodijs inductionibúsue pluribus, aut variationibus affluentioribus, aut figuris multiformioribus, vsi fuerint: dico autē hunc in historię figuratione, alterū in dialogorū suauitate, tertiū in forensium orationū vsu. Atqui Isocratis, & qui eū sequuti sunt secta nō est similis; sed quamuis iucundè & magnificè multa componant, in mutationibus tamen & variationibus non admodum felices sunt: estq; apud illos vnicus periodorum circulus, vniformis figurarum structura, compositio vocalium similis, aliáque multa quæ aures feriunt. Qua in parte, non approbo sectā illā, fortassis sanè multæ apud Isocratem gratiæ efflorescunt, quæ eam turpitudinem occultant: apud eos verò qui eum secuti sunt, propter quædam multò pauciora bona dicta, vitium hoc manifestum est.

Decorū in Collocatione

Εἰς ἓν μοι καταλείπεται λόγος ὁ περὶ τοῦ πρέποντος. ὡς γὰρ τοῖς

Restat adhuc, vt dicā de Decoro. Omnibus enim formis opus est vt adsit *pulchra.*

τοῖς ἄλλοις ἁπάσιν ἁμαρτεῖναι δεῖ τὸ πρέπον· καὶ εἴ τι ἄλλο ἔργον ἀτυχεῖ τούτου τοῦ μέρους, εἰ μὴ τοῦ παντὸς, τοῦ γε κρατήσου γε ἀτυχεῖ. ὡς μὲν οὖν ὅλης τῆς ἰδέας ταύτης ἐχ ἕτος ὁ καιρὸς ἀνασκοπεῖν· βαθεῖα γὰρ καὶ πολλῶν πάνυ δεομένη λόγων ἡ θεωρία. ὅσα δὲ εἰς τοῦτο συντείνει μέρος ὑπὲρ ἃ τυγχάνω ποιούμενος τὸν λόγον, εἰ μὴ καὶ τὰ πάντα μηδὲ τὰ πλεῖστα, ὅσα γε οὖν ἐγχωρεῖ, λεγέσθω. ὁμολογουμένου δὴ παρὰ πᾶσιν ὅτι πρέπον ἐστὶ τὸ τοῖς ὑποκειμένοις ἁρμόζον πρόσωποις τε καὶ πράγμασιν, ὡσαύτως ἡ ἐκλογὴ τῶν ὀνομάτων, ἡ μὲν τις ἀνεῖη πρέποντα τοῖς ὑποκειμένοις, ἡ δὲ ἀπεπὴς ἔστω δήπουθεν καὶ ἡ σύνθεσις. παράδειγμα δὲ τοῦ, τοῦ χρὴ παραλαμβάνειν τὴν ἀλήθειαν. ὃ δ' ἔλεγον, τοιοῦτόν ἐστιν· ἐχ ὁμοίᾳ σωθέσει χρώμεθα ὀργιζόμενοι καὶ χαίροντες, ἢ δὲ ὀλοφυρόμενοι καὶ φοβούμενοι ἢ ἐν ἄλλῳ τινὶ παθεῖ ἢ κακῷ ὄντες, ὡσαύτως ὅταν ἐνθυμώμεθα, καὶ μηδὲν ἡμᾶς ὅλως παράπτῃ μηδὲ παραλυπῇ. δείγματος ἢ παραδείγματος ἕνεκα ταῦτα εἴρηκα ὀλίγα ὡς πολλῶν, ἐπεὶ μυρία

vt adsit Decorum, & si quod opus hac in parte errauerit, si non in omnibus, certè in præstantissima re errauerit. De vniuersa autem specie hac, non præsentis temporis est considerare. Profunda enim hæc, & quæ copiosa oratione egeat speculatio. Quantùm verò ad hanc partem, de qua nunc sermonem facio, pertinet, etsi non omnia neque plurima, ea tamen, quæ locus hic requirit, conabor dicere. Cùm apud omnes in confesso sit Decorum id esse, quod rebus & personis subiectis conuenit: idcircò veluti in electione verborum obseruatur, vt quædam sit subiecto conueniens, quædam inconueniens: itidem in collocatione obseruandum erit. Loco autem exempli, accipienda est ipsa veritas. Quod dico eiusmodi est. Non eadem collocatione vtimur, cùm irascimur, & cùm lætamur, neque cùm lamentamur, aut timemus: neque cùm in aliquo alio affectu, aut malo versamur: veluti dum cupimus, nihilque nos aut perturbat, aut contristat. Siue demõstrationis, siue exempli gratiâ, hæc dicta sunt, pauca pro multis: quando qui-

ρία ὅσα τις αἴτια εἰπεῖν ἔχοι, τὰς ἰδέας ἁπάσας ἐκλογίζεσθαι βουλόμενος τοῦ πρέποντος. ἓν δὲ, ὃ προχειρότατον ἔχω καὶ κοινότατον εἰπεῖν ὑπὲρ αὐτοῦ, τοῦτο ἐρῶ, οἱ αὐτοὶ ἄνθρωποι ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει τῆς ψυχῆς ὄντες, ὅταν ἀπαγγέλλωσι τὰ πράγματα οἷς ἂν παραγινόμενοι τύχωσιν, οὐχ ὁμοίᾳ χρῶνται συνθέσει περὶ πάντων, ἀλλὰ μιμητικοὶ γίνονται τῶν ἀπαγγελλομένων, καὶ ἐν τῷ συντιθέναι τὰ ὀνόματα οὐδὲν ἐπιτηδεύοντες, ἀλλὰ φυσικῶς ἐπὶ τοῦτο ἀγόμενοι. ταῦτα δὲ παρατηροῦντα δεῖ τὸν ἀγαθὸν ποιητήν τε καὶ ῥήτορα μιμητικὸν εἶναι τῶν πραγμάτων ὑπὲρ ὧν ἂν τοὺς λόγους ἐκφέρῃ· μὴ μόνον κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ὀνομάτων, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν σύνθεσιν. ὅ ποιεῖν εἴωθεν ὁ δαιμονιώτατος Ὅμηρος, καίτοι μέτρον ἔχων ἓν, καὶ ῥυθμοὺς ὀλίγους, ἀλλ' ὅμως ἀεί τι καινουργῶν ἐν τούτοις καὶ φιλοτεχνῶν· ὥστε μηδὲν ἡμῖν διαφέρειν γινόμενα τὰ πράγματα ἢ λεγόμενα ὁρᾷν. ἐρῶ δὲ ὀλίγα, οἷς ἄντις δύναιτο παραδείγμασι χρῆσθαι ἐπὶ πολλῶν. ἀπαγγέλλων οὖν πρὸς τοὺς Φαίακας Ὀδυσσεὺς τὴν ἑαυτοῦ πλάνην,

καὶ τὴν

doquidem infinita sunt, quæ materiam præberent dicendi, quisquis omnes species Decori vellet percensere. Vnum verò facillimum & communissimum habeo, quod dicā hac de re, quod est huiusmodi. Homines ijdem in eadē animi constitutione positi; cùm nunciant negocia, quibus eos adesse contigerit, non simili vtuntur collocatione in omnibus: quin res ipsas, quas nunciāt imitantur, nullámq; penitùs curā habēt collocationis verborum, sed naturæ ductu duntaxat aguntur. Hoc idem obseruare opus est, bonum Poétam & Oratorem, vt imitetur ea negocia, quæ oratione explicare vult; idque faciat non tantùm verborum delectu, verum etiam collocatione. Quod facere consueuit diuinissimus Homerus, quāquam & vnum genus carminis habeat, & pedes paucos: nihilominus in ijs nouitatis vbíque & artis studiosus est: adeò vt parum differat rem ne gestam, an narrationem oculis intueamur. Proferam pauca, quibus quilibet, ad multa pro exemplis possit vti. Cùm narrat Vlysses apud Phæacas suos er-

 rores,

καὶ τὴν εἰς ᾅδου καταβασιν εἰπὼν, τὰς ὄψεις τῶν ἐκεῖ κακῶν ἀποδίδωσιν. ἐν ᾗ τούτοις καὶ τὰ περὶ τὸν Σίσυφον διηγεῖται πάθη, ᾧ φασι τοὺς καταχθονίους θεοὺς ὅρον περιποιῆσθαι τῆς τῶν δεινῶν ἀπαλλαγῆς, ὅταν ὑπὲρ ὄχθου λίθος ἀνακυλίσῃ πέτρον τινά· τοῦτο δὲ ἀμήχανον εἶναι, καταπίπτοντος, ὅταν εἰς ἄκρον ἔλθῃ, πάλιν τῷ πέτρου. πῶς οὖν δηλώσει ταῦτα μιμητικῶς, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν σύνθεσιν τῶν ὀνομάτων, ἄξιον ἰδεῖν.

Καὶ μὴν Σίσυφον εἰσεῖδον κρατερὰ ἄλγε' ἔχοντα,
Λᾶαν βαστάζοντα πελώριον ἀμφοτέρῃσιν.
Ητοι ὁ μὲν σκηριπτόμενος χερσίν τε ποσίν τε,
Λᾶαν ἄνω ὤθεσκε ποτὶ λόφον.

Ἐνταῦθα ἡ σύνθεσίς ἐστιν ἡ δηλοῦσα τῶν γινομένων ἕκαστον, τὸ βάρος τῷ πέτρου, τὴν ἐπίπονον ἐκ τῆς γῆς κίνησιν, τὸν διερειδόμενον τοῖς κώλοις, τὸν ἀναβαίνοντα πρὸς τὸν ὄχθον, τὴν μόγις ἀνωθουμένην πέτραν. ἐδεῖς ἂν ἄλλως εἴποι παρὰ τί γέγονε τούτων ἕκαστον· ἐ γὰρ εἰκῇ ἐδὲ ἀπὸ ταὐτομάτου. πρῶτον μὲν τοῖς δυσὶ στίχοις

rores, dicens quomodo ad inferos descenderit, propemodum oculis exponit intuitum malorum illorum: in quibus afflictiones, etiam Sisyphi recensset, cui aiunt, deos inferos metam hanc calamitatis finiendæ constituisse, vt supra montem quendam saxum voluat, (quod factu impossibile est,) relabente vbi ad summum peruenit rursum saxo. Quomodo autē ille id exponat, per imitationem atque per ipsam verborū collocationē, operæprecium est videre.

Et ipsum Sisyphum aspexi duros dolores patientem,
Lapidem gestantem ingentem vtraq; manu:
Et ille quidem innixus manibúsque pedibúsque.
Lapidem sursum pellebat ad cacumen.

Hic collocatio est eiusmodi, vt quódq; factum demonstret: grauitatem saxi: laboriosum è terra motum: ipsum connitentē membris, adnitentem contra pondus: saxum vix sustentatum. Nemo sanè efferret singula, suprà quam facta sunt, neque enim temerè, aut casu sic prolata sunt. Imprimis enim in prioribus duobus carminibus,

χοις ἐν οἷς ἀνακινεῖ τὴν πέτραν, ἐξω δυοῖν ῥημάτων τὰ λοιπὰ τῆς λέξεως μόρια πάντα ἐστὶν ἤτοι δισύλλαβα ἢ μονοσύλλαβα. ἔπειτα ἡμίσει πλείους εἰσὶν αἱ μακραὶ συλλαβαὶ τῶν βραχειῶν ἐν ἑκατέρῳ τῶν στίχων. ἐπειθ' ἅπασαι διαβεβήκασιν αἱ τῶν ὀνομάτων ἁρμονίαι διαβάσεις εὐμεγέθεις, καὶ διεσήκασι πάνυ αἰσθητῶς ἢ τῶν φωνηέντων συγκρουομένων, ἢ τῶν ἡμιφώνων τε καὶ ἀφώνων σωματουμένων, ῥυθμοῖς τε καὶ δακτύλοις, καὶ ἀσυνδέτοις τοῖς μηκίστοις, καὶ πλείστην ἔχουσι διάβασιν, ἅπαντα σύγκειται. τί δὴ τούτων ἕκαστον δύναται; αἱ μὲν μονοσυλλαβοί τε καὶ δισύλλαβοι λέξεις, πολλοὺς μεταξὺ χρόνους ἀλλήλων ἀπολείπουσαι, τὸ χρόνιον ἐμιμήσαντο τοῦ ἔργου· αἱ δὲ μακραὶ συλλαβαὶ στεγνούς τινας ἔχουσαι καὶ ἐγκαθίσματα, τὴν ἀνθιτυπίαν, καὶ τὸ βαρὺ, καὶ τὸ μόγις· τὸ δὲ μεταξὺ τῶν ὀνομάτων ψύγμα, καὶ ἡ τῶν τραχυόντων γραμμάτων παράθεσις, τὰ διαλείμματα τῆς ἐνεργείας, ἐποχάς τε καὶ τοῦ μόχθου μέγεθος. οἱ ῥυθμοὶ δ' ἂν μήκει θεωρούμενοι, τὴν ἔκβασιν τῶν μελῶν, καὶ τὸν διελκυσμὸν τοῦ κυλίοντος, καὶ τὴν τοῦ πέτρου ἔρεισιν.

minibus, in quibus voluit ſaxum, exceptis duobus verbis, reliquæ omnes partes orationis ſunt aut biſyllabæ, aut monoſyllabæ: deinde dimidia parte, plures ſunt lõgæ ſyllabæ quàm breues, in vtróq; carmine: præterea omnes dictionũ harmoniæ progrediuntur greſſibus generoſis, planéque diſtant, magno ſenſu, aut vocalibus mutuò colliſis, tum ſemiuocalibus & mutis coaptatis; pedibus verò dactylis & ſpondeis longiſſimis, multóſque greſſus habentibus, omnia componũtur. Sed quid vnũ quodque eorum valet? monoſyllabæ quidem & biſyllabæ dictiones, multis interuallis inter ſe diſtantes, tempus imitantur geſtæ rei: longæ ſyllabæ, obfirmationem & reſiſtentiam quandã habentes, repreſſionem, grauitatem & difficultatem: verborum verò, quæ vbíque ponitur denſitas, & aſperarum litterarum inſertio, interruptionem operis, renitentiam & laboris magnitudinem. Numeri verò in longitudine conſiderati, extenſionem membrorũ, & voluentis conatũ, & ſaxi obfirmationem

καὶ ὅλως αὐτὰ ἐ φύσεως ἐσιν αὐτομαθιζούσης ἔργα, ἀλλὰ τέχνης μιμήσασθαι τὰ γινόμενα πειρωμένης, τὰ τούτοις ἑξῆς λεγόμενα δηλοῖ. τὸν γὰρ ἀπὸ κορυφῆς ὑπισρέφοντα πάλιν καὶ καταγυλιόμενον πέτρον, ἐ τὸν αὐτὸν ἡρμήνευκε τρόπον, ἀλλ' ὑπιταχύνας τε καὶ συσρέψας τὴν σύνθεσιν. πεθεικὼς γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ χήματι.

ἀλλ' ὅτε μέλλοι
Ἄκρον ὑπερβαλέειν,
ὑπιτίθησι τούτῳ,
τότ' ἀποσρέψασκε κραταιὸς ἰῆς
Αὖθις ἔπειτα πέδονδε κυλίνδετο λᾶας ἀναιδής.

οὐχὶ συγκαταγκεκύλισαι τῷ βάρει τῆς πέτρας ἡ τῶν ὀνομάτων σύνθεσις, μᾶλλον δὲ ἔφθακε τὴν τοῦ λίθου φορὰν τὸ τῆς ἀπαγγελίας τάχος; ἔμοιγε δοκεῖ. καὶ τίς ἐνταῦθα πάλιν αἰτία; καὶ γὰρ ταύτην ἄξιον ἰδεῖν· ὁ τὴν καταφορὰν δηλῶν τοῦ πέτρου στίχος, μονοσύλλαβον μὲν ἡμίσειαν, δισυλλάβους δὲ δύο μόνας ἔχων λέξεις. τοῦτο ἐκ τοῦ πρώτου διεσκεύασε χρόνους, ἀλλ' ὑπιταχύνει. ἔπειθ' ἑπτακαίδεκα συλλαβῶν ὄντων ἐν τῷ στίχῳ, δέκα μέν εἰσι βραχεῖαι συλλαβαί, ἑπτὰ δὲ μόναι μακραί, καὶ οὐδὲ

imitantur. Hæc autem non esse naturæ, sua sponte se offerentis, negocia, sed artis quæ res gestas imitari conetur ex his, quæ postea dicentur, patet. Relabentē enim rursus ex summitate montis, & reuolutum lapidem, non eodē modo expressit, sed accelerans & conglobans compositionem, cùm enim dixisset in eadem forma.

Sed quando erat summum, superaturus,

addit ei,

Tunc vertebatur fortis vir,
Rursus deinde in campum voluebatur lapis asper.

An non vnâ prouoluitur cum grauitate saxi verborum collocatio, magísque præcurrit lapidis lapsū dictionis celeritas? mihi sanè videtur. At quæ eorū est caussa, par est enim eam dispicere? versus qui notat saxi reuolutionem nullam dictionem monosyllabam, bisyllabas autem duas dictiones habet: id verò non permittit resistere tempora sed accelerat. Deinde cùm in carmine sint decem & septem syllabæ, decem quidem sunt breues, septem autē tantùm longæ, neque eæ ipsæ perfectæ.

Necesse

οὐδ' αὐταὶ τέλειοι. ἀνάγκη οὖν κατεσπᾶσθαι καὶ συστέλλεσθαι τὴν φράσιν τῇ βραχύτητι τῶν συλλαβῶν ἐφελκομένην. ἔτι πρὸς τούτοις οὐδὲ ὄνομα ἀπὸ ὀνόματος ἀξιόλογον εἴληφε διάστασιν. οὔτε γὰρ φωνήεντι φωνῆεν, οὔτε ἡμιφώνῳ ἡμίφωνον ἢ ἄφωνον γίνεται, ἃ τραχύνειν πέφυκε καὶ διϊστάνειν τὰς ἁρμονίας, οὐδέν ἐστιν παρακείμενον. οὐ δὴ διάστασις αἰσθητὴ μὴ διηρτημένων τῶν λέξεων, ἀλλὰ συνολισθαίνουσιν ἀλλήλαις καὶ συγκαταφέρονται, καὶ τρόπον τινὰ μία ἐξ ἁπασῶν γίνεται διὰ τὴν τῶν ἁρμονιῶν ἀκρίβειαν. ὃ δὲ μάλιστα τῶν ἄλλων θαυμάζειν ἄξιον, ῥυθμὸς οὐδεὶς τῶν μακρῶν, οἳ φύσιν ἔχουσι πίπτειν εἰς μέτρον ἡρῷον, οὔτε σπονδεῖος, οὔτε βακχεῖος, ἐγκαταμέμικται τῷ στίχῳ, πλὴν ἐπὶ τῆς τελευτῆς· οἱ δὲ ἄλλοι πάντες, εἰσὶ δάκτυλοι, καὶ οὗτοί γε παραδεδιωγμένας ἔχοντες τὰς ἀλόγους, ὥστε μὴ πολὺ διαφέρειν ἐνίους τῶν τροχαίων. οὐδὲν δὴ τὸ ἀντιπράττον ἐστὶν, εὔτροχον καὶ περιφερῆ καὶ καταῤῥέουσαν εἶναι τὴν φράσιν ἐκ τοιούτων συγκεκροτημένην ῥυθμῶν.

Πολλά τις ἂν ἔχοι τοιαῦτα δεῖξαι παρ' Ὁμήρῳ λεγόμενα· ἐμοὶ

ἢ ἀπο-

Necesse est itaque contrahi & coarctari locutionem breuitate syllabarum retractam. Præterea neque nominis à nomine iustam vllam sumpsit distantiam, neque enim vocali vocalis, neque semiuocali semiuocalis, aut muta adest, nihílque eorum quæ solent asperare, & disiungere harmonias est adiunctum. Nulláque est diuulsio sensilis, non coaptatarum dictionum: quin se mutuò collidunt, & simul feruntur, orationémque quandam vnam ex omnibus efficiunt propter harmoniarum exactam perfectionem. Tum quod maximè admirari conuenit, nullus pes constās ex longis, quorū natura est, vt cadant in carmen Heroicum, neq; spondæus, neq; Bachius carmini admiscetur, præterquā in fine: cæteri omnes sunt dactyli, neque ij qui affectatam ostentationem habeant, sed quorum plerique non multum, à trochæis differant. Nihil itaq; obstat orationem rotundam, conuolutā fluidam fieri, quæ ex huiusmodi temperatur pedibus.

Multa huiusmodi apud Hometum dicta aliquis posset demon-

ὑπάρχειν ἐδοκίμασθ', ἵνα ἐγγένηται μοι καὶ περὶ τῶν ἄλλων εἰπεῖν. ὧν μὲν οὖν δεῖ σπουδάζεσθαι τοὺς μέλλοντας καλὴν καὶ ἡδεῖαν ποιήσειν σύνθεσιν ἔν τε ποιητικῇ καὶ λόγοις ἀμέτροις, ταῦτα κατ' ἐμὴν δόξαν ἐστὶ τὰ γ' ἐν κυριώτατα καὶ κράλιστα. ὅσα δ' ἔχ οἷά τε ἦν, ἐλαττόω τε ὄντα τούτων, καὶ ἀμυδρότερα, ἢ διὰ πλῆθος δυσπερίληπτα γραφῆ, ταῦτ' ἐν ταῖς καθ' ἡμέραν γυμνασίαις ποιοῦ-ποθήσομαί σοι, καὶ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ποιητῶν τε καὶ συγγραφέων καὶ ῥητόρων μαρτυρίαις χρήσομαι. νῦν δὲ τὰ καταλειπόμενα ὧν ὑπεσχόμην, καὶ οὐδενὸς ἧττον ἀναγκαῖα εἰρῆσθαι, ταῦτ' ἤδη προθεὶς τῷ λόγῳ, παύσομαι. τίνες εἰσὶ διαφοραὶ τῆς συνθέσεως, καὶ τίς ἑκάστης χαρακτὴρ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, τῶν τε πρωτουσάντων ἐν αὐλαῖς μνησθήναι, καὶ δείγματα ἑκάστου παραθεῖναι. ὅταν δὲ ταῦτα λάβῃ μοι τέλος, τότε κἀκεῖνα διδυμερνήσω, τὰ παρὰ πολλοῖς ἀπορούμενα· τί ποτ' ἐστὶν ὃ ποιεῖ τὴν πεζὴν λέξιν ὁμοίαν ποιήμασι φαίνεσθαι, μένουσαν ἐν τῷ τοῦ λόγου σχήματι, τὴν δὲ ποιητικὴν φράσιν ἐμφερῆ τῷ πεζῷ λόγῳ,

strare: mihi quidem ista sufficere videntur, vt cætera explicandi locum habeam. Quæ igitur assequi oportet eos qui cupiunt pulchrã & iucundam facere collocationẽ, tam in ligata quàm in soluta oratione, hæc iuxta sententiam meam sunt, conuenientissima & præstantissima. Cætera autẽ minutiora & obscuriora, & ob multitudinem scriptionum non facilè comprehensibilia, proponam tibi in quotidianis exercitationibus, multorúmq; & optimorum tam pòétarum quàm Oratorum testimonijs illustrabo. Nunc quæ restant ex ijs, quæ promisi, nihilominùs dictu necessària, vbi addidero finem faciam. Nempe quot sunt differentiæ Collocationis, quis vniuscuiúsq;, vt plurimũ, character, admonebo etiam quid in illis primarium, & demonstrationes vniuscuiúsq; exhibebo. Ea vbi finem acceperint, tunc & in illa inquiram, de quibus pleríque dubitant. Quidnam sit, quod efficit vt soluta oratio quámuis permaneat in sermonis forma, similis carmini appareat: pòética verò locutio soluta oratione efferatur, cùm tamen

λόγῳ, φυλάττουσαν τὴν ποιητικὴν σεμνότητα. πρεπὸν γὰρ οἱ κράτιστα διαλεχθέντες ἢ ποιήσαντες, ταῦτα ἔχουσιν ἐν τῇ λέξει τὰ ἀγαθά. πειρατέον δὴ καὶ περὶ τούτων ἃ φρονῶ λέγειν. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τοῦ πρώτου.

Ἐγὼ τῆς συνθέσεως εἰδικὰς μὲν πολλὰς διαφορὰς σφόδρα εἶναι τίθεμαι, καὶ οὔτε εἰς σύνοψιν ἐλθεῖν δυναμένας, οὔτε εἰς λογισμὸν ἀκριβῆ. οἶμαί τε ἴδιον ἡμῶν ἑκάστῳ χαρακτῆρα, ὥσπερ ὄψεως, οὕτω καὶ συνθέσεως ὀνομάτων παρακολουθεῖν, ἃ φαύλως παραδείγματι χρώμενος ζωγραφίᾳ. ὥσπερ γὰρ ἐν ἐκείνῃ τὰ αὐτὰ φάρμακα λαμβάνοντες ἅπαντες οἱ τὰ ζῶα γράφοντες, ἐξ ἴσου ποιοῦσιν ἀλλήλοις τὰ μιγματα, τὸν αὐτὸν τρόπον ἐν ποιητικῇ τε διαλέκτῳ καὶ τῇ ἄλλῃ ἁπάσῃ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι χρώμενοι πάντες, οὐχ ὁμοίως αὐτὰ συντίθεμεν. τὰς μέντοι ἰδικὰς αὐτῆς διαφορὰς ταύτας εἶναι πείθομαι τὰς τρεῖς, αἷς ὁ βουλόμενος ὀνόματα θήσεται τὰ εἰκεῖα, ἐπειδὰν τούς τε χαρακτῆρας αὐτῶν, καὶ τὰς διαφορὰς ἀκούσῃ. Ἐγὼ μέντοι κυρίοις ὀνόμασιν οὐκ ἔχων αὐτὰς

men grauitatem pòéticam retineat. Propémodum enim & Oratores & Pòétæ præstantissimi, ijsdem bonis in locutione vtuntur. Conandum est igitur de ijs quæ sentio dicere. Incipiã autem à prima.

Ego Collocationis, speciales differentias oppidò multas esse pono, neque eas posse venire in compendium, neque in connumerationem exactam existimo. Puto autem vnumquémque nostrum, proprium characterem, quemadmodum in videndo, sic & in collocandis verbis sequi; non malè ad eam rem vsus exemplo artis pictoriæ. Quemadmodum enim in illa omnes pictores, eosdem colores sumunt, non tamen mixturas colorum similes faciunt: eadem ratione in oratione pòética, & in alia omni, etsi omnes ijsdem verbis vtimur, non tamen eadem ratione illa collocamus. Generales itaque illius differentias tres esse existimo, quas qui vult proprijs appellationibus connotare, priùs characteres eorum & differentias audiat. Ego quidem quoniam nomina propria, quibus eas appel- *Generales differentiæ Collocationis.*

αὐτὰς προσαγορεῦσαι, ὡς ἀκατονομάστους, μεταφορικοῖς ὀνόμασι καλῶ, τὴν μὲν αὐστηρὰν, τὴν δὲ γλαφυρὰν ἢ ἀνθηράν, τὴν δὲ τρίτην κοινήν. ἣν ὅπως ποτὲ γίνεσθαι φαήν ἂν ἔγωγε, ἀπορῶ, καὶ δίχα μοι νόος ἀτρέκειαν εἰπεῖν, εἴτε κατὰ τὴν σύνθεσιν τῶν ἄκρων ἑκατέρας, εἴτε κατὰ μίξιν· ἐ γὰρ ῥάδιον εἰκάσαι τὸ σαφές. μή ποτ' οὖν κρεῖττον ἢ λέγειν ὅτι κατὰ τὴν ἄνεσίν τε καὶ τὴν ἐπίτασιν τῶν ἐσχάτων ὅρων, οἱ δὰ μέσου γίνονται πολλοὶ πάνυ ὄντες. ἐ γὰρ ὥσπερ ἐν μουσικῇ τὸ ἴσον ἀπέχει τῆς νεάτης καὶ ὑπάτης ἡ μέση, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐν λόγοις ὁ μέσος ἑκατέρου τῶν ἄκρων ἴσον ἀφέστηκεν· ἀλλ' ἔστι τῶν ἐν πλάτει θεωρουμένων, ὡς ἀγέλη τε καὶ σωρὸς καὶ ἄλλα πολλά. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἔστος ὁ καιρὸς ἁρμόττων τῇ θεωρίᾳ ταύτῃ λεκτέον δ' ὡς ὑπεθέμην, περὶ τῶν χαρακτήρων ἃ οὐ πάνυ θ' ὅσα εἰπεῖν ἔχοιμι· μακρῶν γὰρ ἂν εἴμαι πάνυ δεήσειν λόγων· ἀλλ' αὐτὰ τὰ φανερώτατα.

lem non habeo, vt potè carentes suis nominibus, trāslatis eas appellabo. Sit itáq; vna austera, altera polita, tertia communis. Atque hæc tertia quomodo tandem fiat, dubito quid censeā: ancépsq; nūc est animus, quid certi pronunciē, num ex defectu alterius extremorum, num propter mistionē, (neq; enim facilè est manifestū conijcere) num meliùs dicatur propter remissionem & intensionē extremorum terminorum medios constitui, qui multi omninò sunt. Nō enim quemadmodum in musica æqualiter distat, ab humili & sublimi media, eadem ratione in orationibus medium, ab extremis æqualiter distat: sed est ex ijs quæ in latitudine considerari debent, veluti grex, aut cumulus, & id genus alia multa. Sed non est tempus aptum considerationi huic, dicendum potiùs quod proposui, neque de characteribus, quæ dici possent, omnia dicētur. Existimo enim id negocium multa egere oratione, ego verò tantùm manifestiora exponam.

Austera harmonia.

Τῆς μὲν οὖν αὐστηρᾶς ἁρμονίας τοιόσδε καὶ ὁ χαρακτήρ· ἐρείδεσθαι

Austeræ itáque harmoniæ talis est character. Vult firmiter stabilire verba, & status assumit fortes, vt extet

σθαι βούλεται τὰ ὀνόματα ἀσφαλῶς, καὶ στάσεις λαμβανειν ἰσχυράς· ὥστε ἐκ περιφανείας ἕκαστον ὄνομα ὁρᾶσθαι· ἀπέχειν τε ἀπ' ἀλλήλων τὰ μόρια διαστάσεις ἀξιολόγους αἰσθητοῖς χρόνοις διειργόμενα. τραχείαις τε χρῆσθαι πολλαχῇ καὶ αὐτιτύποις ταῖς συμβολαῖς, οὐδὲν αὐτῇ διαφέρει, οἷον γίνονται τῶν λογάδην συντιθεμένων ἐν οἰκοδομίαις λίθων, αἱ μήτε εὐγώνιοι μήτε συνεξεσμέναι βάσεις, ἀργαὶ δέ τινες καὶ αὐτοσχέδιοι· μεγάλοις τε καὶ διαβεβηκόσιν εἰς πλάτος ὀνόμασιν ὡς τὰ πολλὰ μηκύνεσθαι φιλεῖ. τὸ γὰρ ἐκ βραχείας συλλαβῆς συνάγεσθαι, πολέμιον αὐτῇ, πλὴν εἴποτε ἀνάγκη βιάζοιτο. ἐν μὲν δὴ τοῖς ὀνόμασι ταῦτα πειρᾶται διώκειν, καὶ τούτων γλίχεται.

extet & transpareat quodlibet nomen, partésque inuicē separentur iustis interuallis, & tēporibus manifestis, distinctæ sint: asperis etiā & resistentibus sibi cōnexionibus frequenter vtitur. Non absimilis, gradibus in ædificijs, qui neque in rectū angulum neq; in quadrum expoliti, sed rudes & extemporanei, ex lapidibus aceruātur coniectis. Amat etiam magnis & dilatatis dictionibus, vt plurimum diduci; auersatur autem breuibus syllabis contrahi, nisi fortè necessitas cogat. ac in verbis singulis hæc sectatur, & talia desiderat.

Ἐν δὲ τοῖς κώλοις ταῦτά τε οὐχ ἧττον ἐπιτηδεύει, καὶ τοὺς ῥυθμοὺς τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ τοὺς μεγαλοπρεπεῖς ἐκλέγεται, καὶ οὔτε πάρισα βούλεται τὰ κῶλα ἀλλήλοις εἶναι, οὔτε παρόμοια, οὔτε ἀναγκαία δουλεύοντα ἀκολουθίᾳ, ἀλλ' εὐγενῆ καὶ ἁπλᾶ καὶ ἐλεύθερα. φύσει τ' ἐοικέναι μᾶλλον, αὐτὰ βούλεται, ἢ τέχνῃ καὶ κατὰ πάθος λέγεσθαι μᾶλλον ἢ κατ' ἦθος.

In membris quoque non minus eadem satagit, pedésque seligit dignitatis & maiestatis plenos, nec coęquata inuicē membra esse vult, neque similia, neque necessariò consecutioni inseruientia: sed generosa, simplicia, & libera, & quæ naturæ magis conueniant, quàm arti, in affectúque potiùs quàm in oratione morata proferantur.

Περιόδους δὲ συντιθέναι συναρτιζούσας τὸν νοῦν τὰ πολλὰ μὲν

Periodos etiam sententiā conformantes, vt plutimùm non requirit, quòd si fortè fortuna ad

οὔτε βούλεται· εἰ δὲ ποτε αὐτομάτως ἐπὶ τοῦτο κατενεχθείη, τὸ ἀνεπιτήδευτον ἐμφαίνειν ἐθέλει καὶ ἀφελές· οὔτε προσθήκαις ὑπὸ ὀνομάτων, ἵνα ὁ κύκλος ἐκπληρωθῇ, μηδὲν ὠφελούσαις τὸν νοῦν χρωμένη. οὔθ' ὅπως ἀιβάσεις αὐτῶν γένοιτο θεατρικαὶ λίαν ἢ γλαφυραὶ, σπουδὴν ἔχουσα· ἀλλ' ἵνα τῷ πνεύματι τῷ λέγοντος ὡσὶν αὐτάρκεις συμμετρούμεναι μὰ Δία· ἀλλὰ ἄλλην τινὰ πραγματείαν τοιαύτην ἐπιτηδεύει, ἀλλ' ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἁρμονίας, κατὰ ταῦτα δὲ πάσεις, ποικίλη περὶ τοὺς σχηματισμοὺς, ὀλιγοσύνδετος, ἀναρθρος· ἐν πολλοῖς ὑπεροπτικὴ τῆς ἀκολουθίας, ἥκιστα ἀνθηρὰ, μεγαλόφρων, ἀνθέκαστος, ἀκόμψευτος, τὸν ἀρχαϊσμὸν καὶ τὸ σεμνὸν ἔχουσα κάλλος.

eos deflexerit, ruditer non ex industria factum vult videri. Neque additionibus nominum quæ non sententiam, sed circulum dumtaxat implent vtitur. Neque vt eorum gradus theatricè & expolitè, vel spiritui dicentis sufficienter commensurati sint, curam adhibet: prorsúsq; artificia huiusmodi, tanquã huic harmoniæ non congrua negligit. E' contrà varia est in figuris: coniunctionibus rarissimis, sine articulis vtitur: consequentiæ vt plurimùm negligens: minimè florida, magnanima, præfracta, incompta, vetustatem & sordes pro pulchritudine habens.

Ταύτης δὴ τῆς ἁρμονίας πολλοὶ μὲν ἐγένοντο ζηλωταὶ κατά τε ποίησιν καὶ ἱστορίαν καὶ λόγους πολιτικοὺς, διαφέροντες δὴ τῶν ἄλλων, ἐν μὲν ἐπικῇ ποιήσει ὅ τε Κολοφώνιος Ἀντίμαχος καὶ Ἐμπεδοκλῆς ὁ φυσικός· ἐν δὲ μελοποιΐᾳ, Πίνδαρος· ἐν δὲ τραγῳδίᾳ, Αἰσχύλος· ἐν δ' ἱστορίᾳ Θουκυδίδης· ἐν δὲ πολιτικοῖς λόγοις, Ἀντιφῶν. ἐνταῦθ' ἡ μὲν ὑπόθεσις ἀπήτησε πολλὰ παραχωρῆσαι τῶν εἰρημένων

Huius harmoniæ multi fuerunt amatores; & in pòési & in historia, & in orationibus ciuilibus. Qui autē alios superarunt hi sunt. In Epica pòési Colophonius, Antimachus, & Empedocles Physicus: in Melopæia, Pindarus: in Tragœdia, Æschilus: in historia, Thucidydes: in orationibus ciuilibus, Antiphon. Propositi ratio inquireret à me, vt cuiúsque dicti complura darem exempla: forsánque

non

μένων ἑκάστου παραδείγματα. καὶ ἴσως οὐκ ἂν ἀηδὴς ὁ λόγος ἐγένετο, πολλοῖς ὥσπερ ἄνθεσι ποικιλλόμενος ἐαρινοῖς· ἀλλ' ὑπὲρ μέτρον ἐμέλε φανήσεσθαι τὸ σύνταγμα, καὶ σχολικὸν μᾶλλον ἢ παραγγελτικόν. οὐ μὲν δὴ ἀνελεγκτα παραλιπεῖν τὰ ῥηθέντα ἥρμοττεν, ὡς δὴ φανερὰ καὶ οὐ δεόμενα μαρτυρίας. ἔδει δέ πως τὸ μέτριον ἀμφοῖν λαβεῖν, καὶ μήτε πλεονάσαι τοῦ καιροῦ. μήτε ἐλλιπεῖν τῆς πίστεως τοῦτο δὴ πειράσομαι ποιῆσαι, δείγματα λαβὼν ὀλίγα παρὰ τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν.

Ποιητῶν μὲν οὖν Πίνδαρος ἀρκέσει παρακλιθεὶς, συγγραφέων δὲ Θουκυδίδης. κράτιστοι γὰρ οὗτοι ποιηταὶ τῆς αὐστηρᾶς ἁρμονίας. ἀρχέτω δὲ Πίνδαρος, καὶ τούτου διθιραμβός τις, οὗ ἐστιν ἀρχὴ·

Δεῦτ' ἐν χορὸν ὀλύμπιοι, ἐπί τε κλυτὰν πέμπετε χάριν θεοί· πολύβατον οἵτ' ἄστεος ὀμφαλὸν θυόεντα ἐν ταῖς ἱεραῖς Ἀθήναις οἰχνεῖτε, πανδαίδαλόν τ' εὐκλε' ἀγοράν· ἰοδέτων λάβετε στεφάνων τῶν ἐαριδρέπτων λοιβάν. διόθεν τὲ με σὺν ἀγλαΐᾳ ἴδετε, πορευθέντες ἀοιδαῖς δεύτερον ἐπὶ κισσο-

non ingratus sermo fieret veluti pluribus vernis flosculis variatus: sed immensum opus appareret, & scholæ magis conueniens quàm præceptis. Nihilominùs ea quæ protulimus inexaminata linquere, ac si per se manifesta sint, nec testimonio egeant, non decet: modus itáque vtrorúmque capiendus, vt neque tempore abutamur, neq; fides dictionum in dubio relinquatur. Hoc conabor facere; exempla sumens pauca, præcipuè à præstantissimis viris.

Ex Pòétis quidem Pindarus accersitus sufficiet, ex historicis Thucydides: isti enim præclarè grauem & asperam harmoniam assecuti sunt. Ordiatur igitur Pindarus, & quidam illius Dithyrambus cuius initium est.

Adeste ad chorum cœlestes, & inclytam immitite gratiam Dij. frequentem qui vrbis vmbilicum thure perfusum in sacris Athenis teritis, elegánsque loco aprico situm forum: violis vinctarum, accipite coronarum vere decerptarum, libationem: & à Joue me cum Aglaia inuisite, accedentes carminibus iterum ad hedera redimitum Deum, quem Bromium,

κισσοδέταν θεὸν, ὃν Βρόμιον, ὃν Ἐριβόαν βροτοὶ καλέομεν· γόνον ὑπάτων τε πατέρων μέλπομεν, γυναικῶν τε καδμείαν Σεμέλαν. ἐν Ἀργέᾳ Νεμέᾳ μάντιν οὐ λανθάνει φοίνικος ἔρνος, ὁπότ' οἰχθέντος ὡρᾶν θαλάμου, εὔοδμον ἐπαΐωσιν ἔαρ φυτὰ νεκτάρεα. τότε βάλλεται, τότε ἐπ' ἄμβροτον χέρσον ἐρατὰ ἴων φόβα, ῥόδα τε κόμαισι μίγνυνται. ὑμνεῖτε ὀμφᾷ μελέων σὺν αὐλοῖς· ὑμνεῖτε Σεμέλαν ἑλικάμπυκα χοροί.

Bromium, quem grandistrepum nos mortales vocamus. prolémque summorum parentum canimus, mulierúmque Semelem in Argiua Nemea vatem, non latet palmæ germen: quando recluso Horarum thalamo, odoratum persenserint, ver plantæ nectareæ. tunc germinant, tunc per immortalem terram, amabilis violarum crinis & rosæ comis miscentur. Celebrate voce carminum cum tibijs, celebrate Semelem crines auro nodantem ô chori.

Ταῦθ' ὅτι μέν ἐστιν ἰσχυρὰ καὶ στιβαρὰ καὶ ἀξιωματικὰ, καὶ πολὺ τὸ αὐστηρὸν ἔχει, ταχύνει τε ἀλύπως καὶ πικραίνει τὰς ἀκοὰς μετρίως, ἀνακέκληταί τε τοῖς χρόνοις, καὶ διαβέβηκεν ἐπὶ τὸ πολὺ ταῖς ἁρμονίαις, καὶ οὔτε θεατρικὸν δὴ τοῦτο καὶ γλαφυρὸν ἐπιδείκνυται κάλλος, ἀλλὰ τὸ ἀρχαϊκὸν ἐκεῖνο καὶ τὸ αὐστηρὸν, ἅπαντες ἂν οἶδ' ὅτι μαρτυρήσειαν οἱ μέτρίαν αἴσθησιν ἔχοντες περὶ λόγους. τίνι δὲ κατασκευασθέντα ἐπιτηδεύσει τοιαῦτα γέγονεν· οὐ γὰρ ἄνευ γέ τέχνης καὶ λόγου τινὸς, αὐτοματισμῷ καὶ τύχῃ χρησάμενα τοῦτον εἴληφε τὸν χαρακτῆρα· ἐγὼ πειράσομαι δεικνύειν. τὸ πρῶτον αὐτῷ κῶλον ἐκ τεσσάρων σύγκειται

Hæc esse fortia & robusta, dignitatem & rigiditatem plurimam habentia, quæque sine molestia exasperent, aures moderatè irritent, inclinentur temporibus, gradiantur amplis harmonijs, non theatricam aut floridam pulchritudinem præseferant, sed illam vetustam & horridam: omnes nunc testes adfuturos existimo, quicúnque vel mediocrem sensum locutionis habuerint. Qua autem arte elaborata talia prodiderit, (non enim sine arte, & ratione, neque sua sponte & fortuitò assumpta, receperunt talem characterem) tentabo demonstrare. Primum membrum ex quatuor orationis partibus compositum est: verbo, coniun-

κειται λέξεως μορίων, ῥήματος καὶ συνδέσμου, καὶ δυοῖν προσηγορικῶν. τὸ μὲν οὖν ῥῆμα καὶ ὁ σύνδεσμος συναλοιφῇ κερασθέντα, οὐκ ἀηδῆ πεποίηκε τὴν ἁρμονίαν. τὸ δὲ προσήγορικὸν τῷ συνδέσμῳ συντιθέμενον ἀποτετράχυκεν ἀξιολόγως τὴν ἁρμογήν τὸ γὰρ, Ἐν χορὸν, ἀντίτυπόν τε καὶ οὐκ εὐπετὲς, τοῦ μὲν συνδέσμου λήγοντος εἰς ἡμίφωνον στοιχεῖον τὸν ν, τοῦ δὲ προσηγορικοῦ τὴν ἀρχὴν λαμβάνοντος ἀφ' ἑνὸς τῶν ἀφώνων τοῦ χ· ἀσύμμικτα δὲ τῇ ῥύσει ταῦτα τὰ στοιχεῖα καὶ ἀκόλλητα. οὐ γὰρ πέφυκε κατὰ μίαν συλλαβὴν τοῦ χ, προτετάχθαι τὸ ν. ὥστε οὐδὲ συλλαβῶν δύο τὰ μόρια γινόμενα συνάπτει τὸν ἦχον, ἀλλ' ἀνάγκη σιωπήν τινα γίνεσθαι μέσην ἀμφοῖν τὴν διορίζουσαν ἑκατέρου τῶν γραμμάτων τὰς δυνάμεις. τὸ μὲν δὴ πρῶτον κῶλον οὕτω τραχύνεται τῇ θέσει. κῶλα δὲ με δέξαι νυνὶ λέγειν οὐχ οἷς Ἀριστοφάνης ἢ τῶν ἄλλων τὶς μετρικῶν διεκόσμησε τὰς ᾠδὰς, ἀλλ' οἷς ἡ φύσις ἀξιοῖ διαιρεῖν τὸν λόγον, καὶ ῥητόρων παῖδες τὰς περιόδους διαιροῦσι. τὸ δὲ τούτῳ παρακείμενον κῶλον, τὸ, Ἐπὶ τε κλυτὰν πέμπετε χάριν, βέβηκέ τε ἀπὸ

καὶ

coniunctione, & appellatiuis duobus. Verbum quidem & coniunctio, elisione commista non iniucundam iuncturam fecerunt: appellatiuum præpositioni adiunctũ percommodè asperauit connexionẽ: hoc enim ἐν χορὸν, repercussiuum, neque velox est, coniunctione desinente in semiuocalem ν, appellatiuo autẽ initium sumente à muta χ, quæ litteræ naturaliter commisceri & conglutinari non possunt; non enim solet in vna syllaba, χ poni ante ν: adeò, vt quánquam syllabarum sint duæ partes, sonum tamen non compingant, sed necesse sit silentiũ quoddam medium inter vtrámque existere, quod disterminat, vtriúsque litteræ facultates. Primum itaque membrum tali positione exasperatur. Membra autem dico me non ea accipere, quibus Aristophanes, aut aliquis pòétarũ exornat odas suas: sed quibus natura ipsa solet diuidere orationem, & Rhetores suas periodos distinguunt. Adiunctum verò huic membrum hoc ἐπί τε κλυτὰν πέμπετε χάριν, statim à principio progreditur gradu egregio, comprehendítque in se

N multas

τοῦ προτέρου διάβασιν ἀξιόλογον, καὶ περιείληφεν ἐν αὐτῷ πολλὰς ἁρμονίας ἀντιτύπους. ἄρχει μὲν γὰρ αὐτοῦ στοιχεῖον ἐν τῷ φωνήεντων τὸ ε, καὶ παράκειται ἑτέρῳ φωνήεντι τῷ ι. εἰς τοῦτο γὰρ ἔληξε τὸ πρὸ αὐτοῦ· οὐ συναλείφεται δὲ οὐδὲ ταῦτα ἀλλήλοις οὐδὲ προτάττεται κατὰ μίαν συλλαβὴν τὸ ι, τοῦ ε σιωπὴ δή τις ἡ μεταξὺ ἀμφοῖν γίνεται διερείδουσα τῶν μορίων ἑκάτερον, καὶ τὴν βάσιν ἀποδοῦσα αὐτοῖς ἀσφαλῆ. ἐν δὲ τῇ κατὰ μέρος συνθέσει τῶν κώλων, τοῖς μὲν, Ἐπί τε, συνδέσμοις, ἀφ' ὧν ἄρχεται τὸ κῶλον, εἴτε ἄρα πρόθεσιν αὐτῶν δεῖ τὸ ἡγούμενον καλεῖν, τὸ προσηγορικὸν ἐπικείμενον μόριον, Κλυτὰν, ἀντίτυπον πεποίηκε καὶ τραχεῖαν τὴν σύνθεσιν. κατά τι δή ποτε βούλεται μὲν εἶναι βραχεῖα ἡ πρώτη συλλαβὴ τοῦ Κλυτάν· μακροτέρα δὲ ἐστι τῆς βραχείας, ἐξ ἀφώνου τε καὶ ἡμιφώνου καὶ φωνήεντος συνεστῶσα. τὸ δὲ μὴ εἰλικρινῶς αὐτῆς βραχὺ, καὶ ἅμα τὸ ἐν τῇ κράσει τῶν γραμμάτων δυσέκφορον, ἀναβολήν τε ποιεῖ καὶ ἐγκοπὴν τῆς ἁρμονίας. εἰ γοῦν τὸ κ, τὶς ἀφέλοι τῆς συλλαβῆς, καὶ ποιήσει, Ἐπί τε λυτὰν, λυθήσεται καὶ τὸ βραδὺ καὶ τὸ τραχὺ τῆς ἁρμονίας.

multas harmonias repercutientes. Inchoat enim illud vocalis ε, adnectitúrque alij vocali ι: in eam enim desinit pręcedens membrũ: non eliduntur autem ista inuicem, neque præponuntur in vna syllaba ι, & ε: silentium itaq; quoddam, inter vtrámque litteram fit, obfirmans vtrámque partem, gressúmque illis tutum attribuens. In particulari autem compositione membrorũ coniunctionibus quidem ἐπί τε, à quibus membrum incipit (aut si propositionem vocare liceat, id quod præcedit) annexa appellatiua pars κλυτὰν, repercutientẽ & asperam facit compositionem: propter quod etiam prima syllaba κλυτὰν est breuis: longior tamen est breui: si quidem ex muta & semiuocali, & vocali constat. Illius porrò non perspicua breuitas difficilísque ex ea litterarum commistione prolatio, intermissionem & præcisionem facit harmoniæ. Si autem aliquis κ, à syllaba adimeret facerétque ἐπί τε λυτὰν, dissolueret morã & asperitatem harmoniæ. Rursus huic dictioni κλυτὰν appellatiuæ, verbum πέμπετε adiunctum, non ha-

πάλιν τῷ Κλυτὰν προσηγορικῷ,

τὸ Πέμπετε ῥηματικὸν ὑπακείμενον, ἐκ ἔχει συνῳδὸν ἐδὲ εὐκέρασον τὸν ἦχον, ἀλλ' ἀνάγκη σκληρυνθῆναι τὸ ν, καὶ πεσθέντος ἱκανῶς τούτου, ἀκουστὸν γενέσθαι τὸ π. ἐ γὰρ ὑποβακτικὸν τοῦ ν, τὸ π. τούτου δὲ αἴτιος ὁ τῶν χημάτων σχηματισμὸς, ὅτε κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον ἐδὲ τῷ αὐτῷ τρόπῳ γραμμάτων ἀμφέρων ἑκάτερον, τὸ ϖ, τὸ ν. τῶ μὲν γὰρ, ϖρὶ τὸν ὑρανόν τε γίνεται ἦχος, καὶ τῆς γλώσσης ἄκροις τοῖς ὀδοῦσι ϖεσαναστομένης, καὶ τοῦ ϖνεύματος διὰ τῶν ῥωθώνων μεριζομένου· τῶ δὲ ϖ, μύσαντός τε τοῦ στόματος, καὶ οὐδὲν τῆς γλώσσης ἐνεργούσης, τοῦ τε ϖνεύματος κατὰ τὴν ἄνοιξιν τῶν χειλῶν τὸν ψόφον λαμβάνοντος ἀθρόον, ὡς δὴ καὶ ϖρότερον εἴρηταί μοι. ἐν δὴ τῷ μεταλαμβάνειν τὸ στόμα χηματισμὸν ἕτερον ἐξ ἑτέρου μήτε συγγενῆ μήτε ϖαρόμοιον, ἐμϖεριλαμβάνεται πως χρόνος, δι' οὗ σωίσταται τὸ λεῖον καὶ εὐϖετὲς τῆς ἁρμονίας, καὶ ἅμα ἐδὲ ἡ ϖροηγουμένη τοῦ Πέμπετε συλλαβὴ μαλακὸν ἔχει τὸν ἦχον, ἀλλ' ὑποτραχύνει τὴν ἀκοὴν ἄρχουσά τε ἐξ ἀφῶνε, καὶ λήγουσα εἰς ἡμίφωνον. τῷ τε Χάριν, τὸ Θεοὶ ϖαρα-

bet conuenientem, nec rectè attemperatum ſonum: ſed neceſſariò inhærendum eſt litteræ ν, quæ vbi ſufficienter compreſſa fuerit, tum exaudiri poterit π. Non enim connecti poterit ν, cum ϖ. Huius autē cauſſa eſt figuræ conformatio, neque eodem in loco, neque eadem ratione vtrámq; litteram efferens, ϖ videlicet & ν: huius enim circa palatum fit ſonus ad ſumitatem dentium linguâ erectâ, ſpiritúque per nares ſeſe diuidente: illius autem videlicet ϖ, compreſſo ore, linguâ nihil adlaborante, ſpiritu per labiorum apertionem conſertum ſonū concipiente. vt antea à me dictum eſt. Cùm itaq; os conformationē alteram ex altera, neq; eiuſdē generis aut ſimilitudinis recipit, intercipitur quoddam tempus: ex quo conficitur leuis & velox harmonia; ſimul etiam neque dictionis ϖεμπετε quæ præcedit ſyllaba, mollem habet ſonū, ſed exaſperat auditum, cùm & à muta incipit, & in liquidam deſinit. Huic autem dictioni χαρίν adiunctum θεοὶ, præcidit ſonum, facítque ſeparationem partium congruam: quòd

παρικείμενον, ἀνακόπτει τὴν ἦχον, καὶ ποιεῖ τὸν διορισμὸν ἀξιόλογον τῶν μορίων· τοῦ μὲν, εἰς ἡμίφωνον λήγοντος, τοῦ ν· τοῦ δὲ, ἄφωνον ἔχοντος ἡγούμενον, τὸ θ. οὐδενὸς δὲ πέφυκε προτάττεσθαι τῶν ἀφώνων τὰ ἡμίφωνα. τούτοις ἐπιφέρεται τρίτον κῶλον τουτί· Πολύβατον οἵτ' ἄστεος ὀμφαλὸν θυόεντα ἐν ταῖς ἱεραῖς Ἀθήναις οἰχνεῖτε. ἐν ταῦθ' τῷ τε Ὀμφαλὸν, εἰς τὸ ν λήγοντι, τὸ Θυόεντα παρακείμενον, ἀπὸ τοῦ θ ἀρχόμενον, ὁμοίαν ἀποδίδωσιν ἀντιτυπίαν τῇ πρότερον· καὶ τῷ Θυόεντα εἰς φωνῆεν τὸ α λήγοντι, ἐπεζευγμένον τὸ Ἐν ταῖς ἱεραῖς, ἀπὸ φωνήεντος τοῦ ε, λαμβάνον τὴν ἀρχὴν, διέσσακε τῷ μεταξὺ χρόνῳ τὸν ἦχον οὐκ ὄντι ὀλίγῳ. τούτοις ἐκεῖνα ἕπεται, Πανδαίδαλόν τ' εὐκλέ' ἀγοράν. τραχεῖα κἀνταῦθα καὶ ἀντίτυπος ἡ συζυγία. ἡμιφώνῳ γὰρ ἄφωνον συνάπτεται χράμμα, τῷ ν, τὸ τ. καὶ διαβέβηκεν ἀξιόλογον διάστασιν ἡ μεταξὺ τοῦ τε προσηγορικοῦ τοῦ Πανδαίδαλον, καὶ τῆς συναλοιφῆς τῆς ἐπισυναπτομένης

vna earum desinat in semiuocalem ν, altera à muta θ, principium sumat. Nunquam autem solent præponi mutis semiuocales. Ijsdem effertur tertium membrũ hoc: πολύβατον οἵτ' ἄστεος ὀμφαλὸν θυόεντα ἐν ταῖς ἱεραῖς Ἀθήναις οἰχνεῖτε· Huic dictioni ὀμφαλὸν quæ desinit in ν, adnectitur θυόεντα quæ incipit à θ, similem reddit, priori repercussionem. Huic verò dictioni θυόεντα, quæ in vocalem α, desinit, illud quod adiungitur ἐν ταῖς ἱεραῖς, quod à vocali ε, principium sumit, distrahit interiecto tempore sonum, quod non exiguum est. Deinde illa sequuntur, πανδαίδαλον τ' εὐκλέ' ἀγοράν, etiam hæc cõpositio est aspera, & repercussiua. Semiuocali enim, muta connectitur videlicet ν, τ, graditúrque iusto passu inter appellatiuum πανδαίδαλον, & synalepham quæ illi coaptatur. Longæ enim sunt vtræque: non paruo autem maior & supra mensuram, quæ super elisionẽ coniungit duas syllabas, quàm quæ ex muta & ex duabus vocali-

αὐτῷ. μακραὶ γάρ εἰσιν ἀμφότεραι, μείζων δὲ οὐκ ὀλίγω τῆς συμμετρίας ἡ συναλείφουσα τὰς δύο συλλαβὰς, ἐξ ἀφώνου τὲ καὶ δυοῖν συνεστῶσα φωνηέντων.

εἰ γοῦν

εἰ γοῦν τις ἀφέλοιτο αὐτῆς τ, καὶ ποιήσει, Παυδαίδαλον εὐκλεᾶ ἀγορὰν, εἰς τὸ δίκαιον ἐλθοῦσα μέτρον, εὐπετεστέραν ποιήσει τὴν ἁρμονίαν. ὅμοια τούτοις ἐστὶ κἀκεῖνα, Ἰοδέτων λάβετε στεφάνων. παράκειται δύο ἡμίφωνα ἀλλήλοις, τὸ ν, καὶ τὸ λ, φυσικὴν οὐκ ἔχοντα συζυγίαν, τῷ μὴ κατὰ τοὺς ὁμοίους σχηματισμοὺς τοῦ στόματος ἐνφέρεσθαι· καὶ τὰ ἐπὶ τούτοις λεγόμενα μηκύνεταί τε ταῖς συλλαβαῖς καὶ διέτηκε ταῖς ἁρμονίαις ἐπὶ πολύ· Στεφάνων τῶν εὐρισθρέπτων. μακραὶ δὲ καὶ δεῦρο συγκρούονται συλλαβαὶ τὸ δίκαιον ὑπεραίρουσαι μέτρον· ἥ τε λήγουσα τοῦ Στεφάνων μορίου, δυσὶ περιλαμβάνουσα ἡμιφώνοις φωνῆεν χρόμμα φύσει μακρὸν, καὶ ἡ σωζομένη ταύτῃ τρισὶ μηκυνθεῖσα χρόμμασιν, ἀφώνῳ καὶ φωνήεντι μακρῶς λεγομένῳ καὶ ἡμιφώνῳ. διερισμός τε οὖν γέγονε τοῖς μήκεσι τῶν συλλαβῶν, καὶ ἀντιτυπία τῇ παραθέσει τῶν χραμμάτων, οὐκ ἔχοντος τοῦ τ σωφρονοῦντος τῷ ν τὸν ἦχον, ὡς καὶ πρότερον εἴρηκα. παράκειται δὲ καὶ τῷ λοιβὰν εἰς τὸ ν λήγοντι, ἀπὸ τοῦ δ ἀρχόμενον ἄφωνον, τὸ Διόθεν τε μο· καὶ

bus constat. Si itaque aliquis adimat τ, & faciat παυδαίδαλον εὐκλεᾶ ἀγορὰν, iustam mensuram oratio ingressa, faceret harmoniam habiliorem. Similia his & illa sunt, ἰοδέτων λάβετε στεφάνων, duæ semiuocales simul coniunguntur, ν, videlicet & λ, quæ naturalē coniunctionem non habent, quoniam non per eandem figuram oris efferuntur, ea quoque quæ proximè dicuntur, & syllabis protrahuntur, & harmonijs plurimùm distant στεφάνων τῶν εὐρισθρέπτων. Longæ enim hîc etiam syllabæ colliduntur, quæ iustam transcendunt mensuram. Huius autem dictionis στεφάνων vltima syllaba habet vocalem, duabus semiuocalibus fultam, naturâ longam, & quæ huic connectitur, tribus litteris protracta est: mutâ, vocali longa, & semiuocali. Diuisio itaque facta est, longitudinibus syllabarum, & repercussio compositione litterarum: quoniam τ, non potest cum ν in eodem sono conuenire: vt & antea dixi. Adiungitur dictioni λοιβὰν in ν, desinenti, dictio quæ à δ incipit, διόθεν τέ με, & illud σὺν ἀγλαΐα, quod terminatur in ι, ἴδηε

με· καὶ τὰρ, Σὺν ἀγλαΐᾳ, εἰς τὸ ι λήγοντι, τὸ, Ἴδετε πορθθέντες ἀοιδαῖς, ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ ι. πολλά τις ἂν εὕροι τοιαῦτα, ὅλην τὴν ᾠδὴν σκοπῶν. ἵνα δὲ καὶ περὶ τῶν λοιπῶν εἰπεῖν ἐγγένηταί μοι χρόνος, Πινδάρου μὲν ἄλις ἔστω· Θουκυδίδου δὲ λαμβανέσθω λέξις ἡ ἐκ τοῦ προοιμίου ἥδε·

Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους ἀρξάμενος εὐθὺς καθιστάμενου, καὶ ἐλπίσας μέγαν τε ἔσεσθαι καὶ ἀξιολογώτατον τῶν προγεγενημένων, τεκμαιρόμενός τε ὅτι ἀκμάζοντες ἦσαν ἐς αὐτὸν ἀμφότεροι παρασκευῇ τῇ πάσῃ, καὶ τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ὁρῶν ξυνιστάμενον πρὸς ἑκατέρους, τὸ μὲν εὐθύς, τὸ δὲ καὶ διανοούμενον. κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο καὶ μέρει τινὶ τῶν βαρβάρων, ὡς δὲ εἰπεῖν καὶ ἐπὶ πλείστων ἀνθρώπων. τὰ γὰρ πρὸ αὐτοῦ, καὶ τὰ ἔτι παλαιότερα, σαφῶς μὲν εὑρεῖν διὰ χρόνου πλῆθος ἀδύνατα ἦν· ἐκ δ' τεκμηρίων ὧν σκοπούντι μοί πιστεῦσαι ξυμβαίνει, ἃ μεγάλα νομίζω γενέσθαι, ἔτε

worthy to be read by those who are to write hereafter, which begins with ι. Many such things may be found by one who considers the whole ode. But to say more of the rest, if I shall have time, let Pindar be enough for the present. Let us take a passage from Thucydides out of his preface.

Thucydides autem dictio ex Præfatione accipiatur hæc.

Thucydides Atheniensis bellum Peloponnensium Athenienſiúmque quod inter ſe geſſerunt, conſcripſit: exorſus ſtatim ab eo motu: ſperans etiam fore tum magnum, tum ſuperioribus memorabilius: certis hinc ſignis quòd & vtríque florebant omni ad bellum apparatu, & cætera Græcia è ſuis finibus ad alterútros acceſſit, alij quidem protinus, alij verò poſt conſultationem. Etenim maximus hic Græcorum motus extitit, & quadam ex parte barbarorum, ac propè dixerim plurimorum hominum. Si quidem quæ ante nos natos, quæq; vetuſtiora adhuc fuerunt, planè comperta eſſe propter longitudinem aui non quierunt, ſed ex coniecturis (per quas longiſſimè repetenti mihi contingit credere) non magna ſanè extitiſſe exiſtimo, neque bellicis, neque cæteris in rebus. Nam conſtat eam quæ nunc Græcia vocatur, haud quáquam ſtabiliter olim fuiſſe habitatam, crebróque illinc migratum, quod facilè ſua quíque

ἅτε ἐς τὰ ἄλλα. φαίνεται γὰρ ἡ νῦν Ἑλλὰς καλουμένη, ἐ πάλαι βεβαίως οἰκουμένη, ἀλλὰ μεταναστάσεις τε ἔναι τὰ πρότερα, καὶ ῥᾳδίως ἕκαστοι τὴν ἑαυτῶν ἀπολείποντες, βιαζόμενοι ὑπό τινων ἀεὶ πλειόνων. τῆς γὰρ ἐμπορίας ἐκ οὔσης, ἐδὲ ἀλληλοις ἅτε κατὰ γῆν ἅτε διὰ θαλάσσης, νεμόμενοί τε τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι, ὅσον ἀπόζην, καὶ περιουσίαν χρημάτων οὐκ ἔχοντες, ἐδὲ ἐν γῆν φυτεύοντες, ἄδηλον ὂν ὁπότε τις ἐπελθὼν καὶ ἀτειχίστων, ἅμα ὄντων, ἄλλος ἀφαιρήσεται, τῆς καθ' ἡμέραν ἀναγκαίας τροφῆς πολλαχοῦ ἂν ἡγούμενοι ἀπικρατεῖν, ἁ χαλεπῶς ἀνίσαντο.

quíque relinquebant ab aliquo maiore numero coacti. Quippe nulla dum negociatione nullo inter se citra formidinem commercio vel terra, vel mari existente, sua quísque eà tenus colentes, quatenus supperetēt victui: non pecuniæ copiam habentes, nec humum arboribus conferentes: vt pote cùm incertum esset, quando quis alius superueniens abiaturus esset aliis, præsertim cùm muris carerent. Et existimantes se necessarium quotidie victum, vbique adepturos haud ægrè pellebantur.

Αὕτη πάλιν ἡ λέξις ὅτι μὲν οὐκ ἔχει λείας ἐδὲ σωιξεσμένας ἀκριβῶς τὰς ἁρμονίας, οὐδέ ἐστιν εὐεπὴς καὶ λεληθότως ὀλιγαίνασα τῆς ἀκοῆς, ἀλλὰ πολὺ τὸ ἀντίτυπον καὶ τραχὺ καὶ τρυφνὸν ἐμφαίνει, καὶ ὅτι παντελικῆς μὲν ἢ θεατρικῆς ἐδὲ κατὰ μικρὸν ἐφάπτεται χάριτος, ἀρχαϊκὸν δέ τι καὶ αὐθαδες ἐπιδείκνυται κάλλος, ὡς πρὸς εἰδότας ὁμοίως τοὺς ἀπαιδεύτους ἅπαντας, ἐδὲν δέομαι λέγειν, ἄλλως τε καὶ αὐτὸς τοῦτό γε τὸ συγγραφέως ὁμολογήσαντος, ὅτι εἰς μὲν ἀκρόασιν ἥδιον ἐπιτερπὴς ἡ γραφή ἐστι, κτῆμα ἐδὲ εἰς

Hanc itidem locutionem nullã leuigationem, nullam ad amusim perpolitam harmoniã habentem non esse peruenustã, neq; suauiter permulcentem auditum, quàm plurimùm repercussionis, asperitatis acerbitatis præseferre, panegyricæque vel theatricæ ne minimùm quidem gratiæ attingere: sed quandam antiquariam & præfractam ostentare pulchritudinẽ, tam peritis quàm imperitis, plerísque omnibus non necesse habeo declarare: cùm ipse historicus fateatur, suam scribendi rationem aurium delectationi non seruire, eámque

δὲ εἰσαεὶ μᾶλλον ἢ ἀγώνισμα εἰς τὸ παραυτίκα ἀκούειν σύγκειται. τίνα δέ ἐστι τὰ θεωρήματα οἷς χρησάμενος ἀνὴρ οὕτως εὐπινῆ καὶ αὐστηρὰν πεποίηκε τὴν ἁρμονίαν, δι' ὀλίγων σημανῶ. ῥᾷον γάρ ἐστι μικρὰ μεγάλων εἶναι δείγματα τοῖς μὴ χαλεπῶς ἐπὶ τὴν τῶν ὁμοίου τε καὶ ἀκολούθου μεταβαίνουσι θεωρίαν. αὐτίκα ἐν ἀρχῇ τῷ Ἀθηναῖος προσηγορικῷ τὸ ξωέγραψε ῥῆμα ἐφαρμοσθὲν, διίστησιν ἀξιολόγως τὴν ἁρμονίαν. ἐὰν γὰρ προτάξῃ τις τὸ σῶ ξ, κατὰ συνεκφορὰν τὴν ἐν μιᾷ συλλαβῇ γινομένην. δεῖ δὲ τὸ σ σιωπῇ καταληφθέντος, τότε ἀκουσὸν γενέσθαι τὸ ξ. τοῦτο δὲ τραχύτητα ἐργάζεται καὶ ἀντιτυπίαν τοῦ πάθους. ἔπειθ' αἱ μετὰ ταῦτο γινόμεναι συγκοπαὶ τῶν ἤχων, τοῦ τε ν, καὶ τοῦ τ, καὶ τοῦ π, καὶ τοῦ κ, τετράκις ἐξῆς ἀλλήλαις παρακείμεναι, χαράττουσιν εὖ μάλα τὴν ἀκοὴν, καὶ διασαλεύουσιν ἀξιολόγως τὰς ἁρμονίας, ὅταν φῇ, Τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων. τούτων γὰρ τῶν μορίων τῆς λέξεως ἐστὶν ὃ μὴ ἐχὶ καταληφθῆναι πρότερον ὑπὸ τοῦ στόματος, πρὶ τὸ τελούμενον γράμμα, ἵνα

eámque magis quàm ſtudium aliquod momentaneæ aurium delectationis curæ habere. Quibus autem præceptis vſus, adeò obſoletam & auſteram confecerit harmoniam, paucis demonſtrabo. Facilè enim eſt parua pro magnis dare exempla: his præſertim, qui non difficulter in ſimilem & conſequentem deſcendunt ſpeculationem. Statim autem à principio nomini appellatiuo Ἀθηναῖος verbum ξωέγραψε adnexum conuenienter ſeparat harmoniam. Non enim poteſt poni σ, ante ξ, in eádem ſyllaba, vt per eandem pronunciationem efferatur. Opus autem prius σ, ſilentio intercipi, tunc exaudiri ξ. Iſta autem forma aſperitatem & repercuſſionem efficit. Deinde illæ conciſiones quæ poſtea ſequuntur ſonorum, videlicet litteræ, ν, cum τ, & litteræ π, cum κ, quadruplici ratione inter ſe complicatæ mirum in modum auditum feriunt, & harmonias vehementer perturbant. cùm dicit, τὸν πόλεμον τῶν πελοποννησίων, καὶ ἀθηναίων. In iſtis enim orationis partibus, nulla eſt quam non priùs oporteat intercipere & in ore comprimere

μα, ἵνα τὸ σωαπτόμενον αὐτῷ τραχὺν καθαρὰν τὴν ἑαυτοῦ λάβῃ δύναμιν. ἔτι πρὸς τούτοις ἡ τῶν φωνηέντων παράθεσις, ἡ κατὰ τὴν τελευταίαν τοῦ κώλου τοῦδε γινομένη ἐν τῷ, Καὶ Ἀθηναίων, διακέκρουκε τὸ σωεχὲς τῆς ἁρμονίας καὶ διέσακε πάνυ αἰσθητὸν τὸν μεταξὺ λαβοῦσα χρόνον. ἀκέρασοί τε γὰρ αἱ φωναὶ τοῦ τε ι, καὶ τοῦ α, καὶ ἀποκόπτουσαι τὸν ἦχον. αὐθις ἐν τῇ δευτέρᾳ περιόδῳ σωεγόμενον κῶλον τουτὶ, Ἀρξάμενος εὐθὺς καθισαμένου, μετρίως ἁρμόσας ὁ ἀνὴρ, ὡς ἂν εὐφωνόν τε καὶ μάλιστα φαίνοιτο, καὶ μαλακόν· τὸ μετὰ τοῦτο πάλιν ἀποτραχύνει καὶ διαπρᾷ τοῖς διαχαλάσμασιν ἁρμονιῶν, Καὶ ἐλπίσας μέγαν τε ἔσεσθαι καὶ ἀξιολογώτατον τῶν σωεχομένων. τρία γὰρ ἀλλήλοις ἑξῆς ἃ διὰ μακροῦ σωράκεινται τὰ φωνήεντα συγκρούσεις ἐργαζόμενα καὶ ἀνακοπὰς, καὶ ἐκ ἐῶντα τὴν ἀκρόασιν ἑνὸς κώλου σωεχοῦς φαντασίαν λαμβάνειν. ἥ τε περίοδος αὐτῷ λήγουσα εἰς τὸ, Τῶν σωεχομένων, οὐκ ἔχει τὴν βάσιν εὔχαμμον καὶ σωιφερῆ, ἀλλ' ἀκόρυφός τις φαίνεται καὶ ἀκατάστροφος, ὡς τῆς μέσης οὔσα τῆς δευτέρας, ἀλλ' οὐχὶ τῆς πρώτης τέλος. τὸ

primere circa finalem litteram, vt ex ea quæ illam sequitur, puram & liquidam assumat potestatem. Præterea vocalium adiunctio, quæ fit circa finē membri, καὶ ἀθηναίων, disploſit continuationem harmoniæ, & sensum diuulsit, admisso medio interuallo. Non possunt enim coniūgi hæ vocales ι, & α, & sonum discerpunt. Mox in secunda periodo membrum hoc quod præcedit ἀρξάμενος εὐθὺς καθισαμένου moderatè connexuit, vt concinnum & apprimè molle appareat. Sed quæ póstea sequuntur, exasperant & diuellunt resolutionibus harmoniarum, καὶ ἐλπίσας μέγαν τε ἔσεσθαι καὶ ἀξιολογώτατον τῶν σωεχομένων. Tres enim non longè à se ponuntur vocales, quæ collisiones & præcisiones faciunt, nec sinunt auditū vt vnius continui membri conceptū percipiat. Periodus quoque ipsa, quòd desinit in τῶν σωεχομένων non habet gradum elegantem, neq; circumductum: sed videtur esse sine fine, & sine conuersione: vt pars potiùs sequentis non finis prioris sit. Hoc

τέλος. τὸ δ' αὐτὸ πέπονθε καὶ ἡ τρίτη περίοδος. καὶ γὰρ ἐκείνης ἀπερίγραφός ἐστι καὶ ἀνέδραστος ἡ βάσις τελευταῖον ἔχουσα μόριον, Τὸ δὲ καὶ διανοούμενον. πολλὰς ἅμα περιέχουσα καὶ αὐτὴ φωνηέντων τὲ πρὸς φωνήεντα ἀντιτυπίας καὶ ἡμιφώνων πρὸς ἡμίφωνα. ἅπερ ἐργάζεται τὰ μὴ συνῳδὰ τῇ φύσει καὶ τραχύτητας. ἵνα δὲ συνελὼν εἴπω, δώδεκά που περιόδων οὐσῶν ἃς παρεθέμην, εἴ τις αὐτὰς συμμέτρως μερίζοι πρὸς τὸ πνεῦμα, κώλων δὲ τῶν ἐμπειλαμβανομένων ἐν αὐταῖς οὐκ ἐλαττόνων ἢ τριάκοντα, τὰ μὲν εὐεπῶς συγκείμενα καὶ συνεξεσμένα ταῖς ἁρμονίαις οὐκ ἂν εὕροι τὶς ἓξ ἢ ἑπτὰ τὰ πάντα κῶλα, φωνηέντων δὲ συμβολὰς ἐν ταῖς δώδεκα περιόδοις ὀλίγου δεῖν τριάκοντα, ἡμιφώνων τὲ καὶ ἀφώνων ἀντιτύπων καὶ πικρῶν καὶ δυσεκφόρων παραβολάς· ἐξ ὧν αἵ τε ἀνακοπαὶ καὶ τὰ πολλὰ ἐγκαθίσματα τῇ λέξει γέγονε τοσαῦτα τὸ πλῆθος, ὥστε ὀλίγου δεῖν καθ' ἕκαστον αὐτῆς μόριον εἶναί τι τῶν τοιούτων. πολλὴ δὲ ἡ τῶν κώλων ἀσυμμετρία πρὸς ἄλληλα, καὶ ἡ τῶν περιόδων ἀνωμαλία, καὶ ἡ τῶν σχηματισμῶν καινότης, καὶ

τὸ τῆς

idē passa est tertia periodus: nam ipsius quoque gradus non est circumscriptus, neque sat elaboratus, dum hanc in fine partem habet τὸ δὲ καὶ διανοούμενων: quę multas complectitur vocalium ad vocales, & semiuocalium ad semiuocales repercussiones: vnde prodeunt naturaliter dissona atque aspera. Vt autem summatim dicam: cùm duodecim periodi sint quas proposui, si quis eas aptè metiatur ad spiritum: membra autem quæ comprehenduntur ijs, non pauciora triginta: ex ijs quæ sint affabrè composita & perpolita harmonijs, sex aut septem membra, ampliùs non inueniet: connexiones autem vocalium in duodecim periodis vix sunt triginta: porrò semiuocalium atq; mutarum asperimarum & difficillimarum pronunciatu collisarum inter se commissiones, ex quibus amputationes & procidentiæ orationis conflantur, tot & tantæ sunt numero, vt parùm absit, quin quælibet particula ex ijs constet. Multa idcircò inest membrorum inter se inconcinnitas, multa periodorum inæqualitas, multa conformationum

nouitas,

τὸ τῆς ἀνωλουθίας ὑπερορικὸν, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα χαρακτηριστικὰ τῆς ἀκομψεύτου τε καὶ αὐστηρᾶς ἐπωλογισάμην ὄντα ἁρμονίας. ἅπαντα γὰρ ἐπεξιέναι πάλιν ἐπὶ τῶν παραδειγμάτων, καὶ καταδαπανᾶν εἰς ταὐτὰ τὸν χρόνον, οὐκ ἀναγκαῖον ἡγοῦμαι.

nouitas, multus ordinis neglectus: & id genus alia, quæ incomptam & austeram harmoniam efficere dixi. Omnia siquidem excutere in exemplis, & in-ea insumere tempus, minùs necessarium existimo.

Ἡ δὲ γλαφυρὰ καὶ ἀνθηρὰ σύνθεσις, ἣν ὀμφοτέραν ἐθέμην τῇ τάξει, χαρακτῆρα τοιόνδε ἔχει.

Polita autem & florida compositio, quam in ordine secundam posui, talem characterem habet. *Polita harmonia.*

Οὐ ζητεῖ καθ' ἕκαστον ὄνομα ἐκφωνείας ὁρᾶσθαι, οὐδὲ ἐν ἕδρᾳ πάντα βεβηκέναι πλατεῖα τε καὶ ἀσφαλεῖ, οὐδὲ μακροὺς τοὺς μεταξὺ αὐτῶν εἶναι χρόνους, οὐδ' ὅλως τὸ βραδὺ καὶ σαθρὸν τοῦτο φίλον αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ κινεῖσθαι βούλεται τὴν ὀνομασίαν, καὶ φέρεσθαι καὶ θάτερα κατὰ τῶν ἑτέρων ὀνομάτων, καὶ ὀχεῖσθαι τὴν ἀλληλοχίαν λαμβάνοντα βάσιν, ὥσπερ τὰ ῥέοντα νάματα καὶ μηδέποτε ἀτρεμοῦντα· συνειλῆφθαί τε ἀλλήλοις ἀξιοῖ καὶ συμφάνθαι τὰ μόρια τῆς λέξεως ὄψιν ἀποτελοῦντα εἰς δύναμιν. τοῦτο δὴ ποιοῦσιν αἱ τῶν ἁρμονιῶν ἀκρίβειαι, χρόνον αἰσθητὸν οὐδένα τὸν μεταξὺ τῶν ὀνομάτων λαμβάνουσαι· ἔοικέ τε καλὰ τοῦτο τὸ μέρος εὐυφέσιν ὑφαῖς, ἢ γραφαῖς συμφαρμέ-

Non requirit vt vnumquódq; nomen in aperto conspiciatur, neque vt sede plana & trita collocetur: neque interualla intermedia longa, neque tarditas & mora penitùs amica illi: sed moueri & ferri vult locutionem, & alia nomina pro alijs poni & præteruehi, nunc hos, nunc illos, passus assumentia, instar fluminum semper manantium, nec vsquam quiescentium. Partes quoque orationis connectere & contexere inter se satagit vt specie & aspectu ipso robur præseferant. Hoc autem præstat harmoniarum exactis elaborationibus; quæ nullum interuallum, quod sensu possit percipi, inter verba, committunt. Persimilis hac in parte texturis vel picturis affabrè factis, quæ cum vmbris obscu-

θερμένα τὰ φωτεινὰ τοῖς σκιεροῖς ἐχούσας. εὔφωνά τε βούλεται εἶναι πάντα ὀνόματα καὶ λεῖα, καὶ μαλακὰ, καὶ παρθενωπά. τραχέας δὲ συλλαβαῖς καὶ ἀντιτύποις ἀπέχεσθαί που· τὸ δὲ θρασὺ πᾶν καὶ παρακεκινδυνευμένον, καὶ δι' εὐλαβείας ἔχει.

Οὐ μόνον δὲ τὰ ὀνόματα τοῖς ὀνόμασιν ἁρμοδίως συνηρμόσθαι βούλεται καὶ συνεζεῦχθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ κῶλα τοῖς κώλοις συμφάνθαι, καὶ πάντα εἰς περίοδον τελευτᾶν, κώλου τε μῆκος, ὃ μὴ βραχύτερον ἔσται μηδὲ μεῖζον τοῦ μετρίου, καὶ περιόδου χρόνον ὃ πνεῦμα τέλειον ἀνδρὸς κρατήσει· ἀπερίοδον δὲ λέξιν, ἢ περίοδον ἀκώλιστον, ἢ κῶλον ἀσύμμετρον, οὐκ ἂν ὑπομένειεν ἐργάσασθαι. χρῆται δὲ καὶ ῥυθμῶν οὐ τοῖς μηκίστοις ἀλλὰ τοῖς μέσοις τε καὶ βραχυτέροις. καὶ τῶν περιόδων τὰς τελευτὰς εὐρύθμους εἶναι βούλεται καὶ βεβηκυίας, ὡς ἀπὸ σάθμης· τἀναντία ποιοῦσα ἐν ταῖς τούτων ἁρμογαῖς ἢ ταῖς τῶν ὀνομάτων· ἐκεῖνα μὲν γὰρ σφαλεῖται ταύτας καὶ διίστησι, καὶ ὥσπερ ἐν περιόπου βούλεται φανερὰς εἶναι σχήμασί τε καὶ τοῖς ἀρχαιοπρεπεστάτοις

rioribus, lucidos colores colliſos habent. Verba etiã omnia requirit bene ſonantia, leuia, mollia, vultu venuſto, ac propè virgineo, aſperis & repercuſſiuis omninò abhorret: ab omnibus autem, quæ audaciùs & quaſi cum periculo vſurpantur, propè religioſè cauet.

Non ſolùm autem nomina cum nominibus conuenientiſſimè connectere & committere vult: ſed membra membris contexere, & omnia periodo terminare: membri quoque eam longitudinem requirit, quæ neque breuior, neque maior ſit vltra menſuram; tempus etiam periodi tale, quod ſpiritus viri integer exſuperauerit. Sine periodo autem orationem, aut periodum ſine membris, aut membrum non dimenſum, fieri non patitur. Vtitur etiam pedibus non longiſſimis, ſed mediis & breuioribus; fines verò periodorum pedibus aptos & terminatos habet, quaſi contraria faciens in periodorum & verborum conformatione. Verba enim coniungit, periodos ſeparat, & quaſi in luce conſpicuas vult eſſe. Figuris autem non illis quæ antiquitatem oleant, neque

quibus

σάτοις, οὐδὲ ὅσοις ἡ σεμνότης τὶς, ἢ βάρος, ἢ τῖνος προσεστιν, ἀλλὰ τοῖς τρυφεροῖς καὶ μαλακοῖς ὡς τὰ πολλὰ χρῆσθαι φιλεῖ· ἐν οἷς πολὺ τὸ ἀπατηλόν ἐστι καὶ θεατρικόν. ἵνα δὲ καινότερον εἴπω, τοὐναντίον ἔχει σχῆμα τῇ πρότερα κατὰ μέγιστα. ὥστερ οὖν οὐδὲν δέομαι πάλιν λέγειν.

Ἀκόλουθον δὲ ἂν εἴη καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ πρωτεύσαντας καταριθμήσασθαι. ἐποποιῶν μὲν οὖν ἔγωγε μάλιστα νομίζω τοῦτον τὸν χαρακτῆρα ἐπεξεργάσασθαι Ἡσίοδον· μελοποιῶν δὲ, Σαπφὼ, καὶ μετὰ ταύτην Ἀνακρεόντά τε καὶ Σιμωνίδην. τραγῳδοποιῶν δὲ, μόνον Εὐριπίδην· συγγραφέων δὲ ἀκριβῶς μὲν οὐδένα, μᾶλλον δ' ἂν τῶν πολλῶν Ἔφορόν τε καὶ Θεόπομπον, ῥητόρων τε Ἰσοκράτην. θήσω δ' ἐκ ταύτα παραδείγματα τῆς ἁρμονίας, ποιητῶν μὲν πρῶτον χειρισάμενος Σαπφὼ, ῥητόρων δ' Ἰσοκράτην.

Ἄρξομαι δ' ἀπὸ τῆς μελοποιοῦ·

Ποικιλόθρον' ἀθανατ' Ἀφρόδιτα,
Παῖ Διὸς δολοπλόκε, λίσσομαί σε,
Μή μ' ἄτασι, μηδὲ ὀνίαισι δάμνα
πότνια θυμόν· (Ια·
Ἀλλὰ τυΐδε ἔλθ' αἴ ποτε κἀτέρωτας

quibus grauitas aliqua, aut pondus, aut asperitas adsit; sed delicatis & mollibus vt plurimùm vti amat; in quibus multus fucus, multáque theatrica insint. Vt autem summatim dicam, contrariam formam priori quàm maximè habet: de qua non necesse est me iterùm dicere.

Consequens est vt eos qui in eo primas habuerunt enumerem. Inter hexametri carminis scriptores maximè ego existimo in eo charactere elaborasse Hesiodum: inter Melopæos, Sapho: post eam Anacreontem & Simonidem: inter Tragicos, solum Euripidem: inter historicos exactè quidem nullum, magis autem ex alijs Ephorum & Theopompum: inter Rhetores, Isocratem. Ponam autem huius harmoniæ hæc exempla. Ex Poëtis assumam Sapho, ex Rhetoribus Isocratem.

Incipiam autem à Melopæa.

Florida, immortalis Aphrodite,
filia Iouis, dolis instructa, obsecro te,
ô Domina: ne meum animum damnis
néue curis conficias.
Sed huc ades: si aliquando de

Τᾶς ἐμᾶς ἀυδᾶς ἀΐοις ἃς πολλάκι
Ἤκλυες, πατρὸς δ' δόμον λιποῖσα
Χρύσεον, ἦλθες
Ἄρμ' ὑπαζεύξασα. καλοὶ δέ σ' ἆγον.
Ὠκέες στρθοὶ πέρυγας μελαίνας
Πυκνὰ δινεύοντες ἀπ' ὠράνω, αἰθέρος διὰ μέσσω.
Αἶψα δ' ἐξίκοντο. τὺ δ', ὦ μάκαιρα,
Μειδιάσασ' ἀθανάτῳ σεσώπῳ,
Ἤρε' ὄττι δ' ἦν τὸ πέπονθα, χ' ὄττι
δεῦρο καλοῖμι
Κ' ὄττιν' ἐμῶ μάλις' ἐθέλω γενέσθαι
Μαινόλᾳ θυμῷ. τίνα δ' αὖτε πφθῶ,
Καὶ σ' ἀγηνεῦσαν φιλότητα. τίς σ', ὦ
Σαπφοῖ ἀδικεῖ;
Καὶ γὰ αἰ φεύγει, ταχέως διώξει,
Αἰ δ' δῶρα μὴ δέχετ', ἀλλὰ δώσει,
Αἰ δὲ μὴ φιλεῖ, ταχέως φιλήσει,
χ' ὄττι κ' ἐλεύῃς.
Ἔλθέ μοι καὶ νῦν, χαλεπῶν δὲ λύσον
Ἐκ μεριμνᾶν· ὄσσα δέ μοι τελέσσαι
Θυμὸς ἰμείρει, τέλεσσον, σὺ δ' αὐτὰ
σύμμαχος ἔσσο.

Ταύτης τῆς λέξεως ἡ εὐέπεια καὶ ἡ χάρις ἐν τῇ σωπεΐᾳ καὶ λειότητι γέγονεν ὧν ἁρμονιῶν. παράκειται γὰρ ἀλλήλοις τὰ ὀνόματα καὶ συνύφανται κατά τινας οἰκειότητας

amore meos cantus audisti quibus frequenter celebrata es, Patrisque auream domum relinquens, aduenisti,

Iuncto curru: pulchri verò & celeres te traxerunt passeres, nigris alis celeriter procurrentes ex cœlo, per medium aërem.

Quò postquam peruenissent, tu ô beata renidens immortali vultu, interogasti quidnam illud esset quod paterer, quid te huc vocarem.

Quidue meo maximè fieri cuperem furente animo: quæ te verò rursus suadella, quis irretit Amor, quis tibi ô Sapho iniurius est?

Etenim si modò fugit, breui sequetur: si munera non recipit, at vltrò offeret: & si non amat amabit postmodùm, te etiam inuitè.

Adsis mihi nunc iam, & exsolue diffullimis curis: quæ autem animus meus perficere desiderat, tu perfice, atque adiutrix esto.

Huius orationis venustas & gratia consistit, in concinnitate & leuitate harmoniarum: adiacent enim inuicē verba & contexuntur per quasdam proprietates & coniugationes

κειότητας καὶ συζυγίας φυσικὰς τῶν γραμμάτων. τὰ γὰρ φωνήεντα τοῖς ἀφώνοις τὲ καὶ ἡμιφώνοις συνάπτεται μικροῦ δεῖν δι' ὅλης τῆς ᾠδῆς ὅσα προτάσσεσθαί τε καὶ ὑποτάσσεσθαι ἡμιφώνων ἢ πρὸς ἡμίφωνα, καὶ φωνηέντων πρὸς ἄλληλα συμπτώσεις, αἱ διασαλεύουσαι τοὺς ἤχους, ὀλίγαι πάνυ εἰσίν. ἔγωγ' οὖν ὅλην τὴν ᾠδὴν ἀνασκοπούμενος, πέντε ἢ ἓξ ἴσως εὗρον ἐν τοῖς τοιούτοις ὀνόμασι καὶ ῥήμασι, καὶ τοῖς ἄλλοις μορίοις, ἡμιφώνων τὲ γραμμάτων συμπλοκὰς τῶν μὴ πεφυκότων ἀλλήλοις κεράννυσθαι, καὶ οὐδὲ ταύτας ἐπὶ πολὺ τραχυνούσας τὴν εὐέπειαν εὑρίσκω· φωνηέντων δὲ παραθέσεις τὰς μὲν ἐν τοῖς κώλοις αὐτοῖς γινομένας, ἔτι ἐλάττους ἢ τοσαύτας· τὰς δὲ συναπτούσας τὰ κῶλα ἀλλήλοις, ὀλίγῳ τινὶ τούτων πλείονας. εἰκότως δὴ γέγονεν ἡ λέξις εὔρους τὶς καὶ μαλακὴ, τῆς ἁρμονίας τῶν ὀνομάτων μηδὲν ἀποκυματιζούσης τὸν ἦχον. ἔλεγον δ' ἂν καὶ τὰ λοιπὰ τῆς συνθέσεως ταύτης ἰδιώματα, καὶ ἀπεδείκνυον ἐπὶ τῶν παραδειγμάτων τοιαῦτα ὄντα οἷα ἐγώ φημι, εἰ μὴ μακρὸς ἔμελεν ὁ λόγος γενήσεσθαι, καὶ ταυτολογίας τινὰ δόξαν παρέχειν. ἐξέ-

iugationes litterarum naturales. Vocales enim mutis & ſemiuocalibus coaptantur, paucáq; omninò ſunt per totam oden quæ proponantur aut poſtponantur. Semiuocalium verò ad ſemiuocales, & vocalium ſecum concurſus, qui ſonos diſturbent, prorſus pauciſſimi ſunt. Ego quidem cum totam oden examinarem, quinque aut ſex vix reperi in verbis & nominibus, & alijs orationis partibus, ſemiuocalium & litterarum tales complexiones, quæ non ſoleant ſecum commiſceri: neque eas quæ nimiùm venuſtatem exaſperent inuenio: appoſitiones autem vocalium quæ in membris fiunt etiam pauciores: porrò eas quæ connectunt ad inuicē membra paullò plures. Non ſine ratione igitur hæc oratio bene fluens & mollis eſt: ſi quidem nominum harmonia ſonū non obruat. Proferrem & reliquas quæ in ea compoſitione ſunt proprietates, réque ipſa demonſtrarem talia hæc eſſe, qualia aio; ſi non nimiùm excreſceret oratio opinionémque ταυτολογίας generaret. Licet enim ti-

ςαι γάρ σοι παντὶ ἄλλῳ καθ' ἓν ἕκαστον τῶν ἐξηριθημένων ὑπ' ἐμοῦ κατὰ τὴν προέκθεσιν τοῦ χαρακτῆρος, ἐπιλέγεσθαί τε καὶ σκοπεῖν ἐπὶ παραδειγμάτων κατὰ πολλὴν εὐκαιρίαν καὶ σχολήν. ἐμοὶ δ' οὐκ ἐγχωρεῖ τοῦτο ποιεῖν, ἀλλ' ἀπόχρη δεῖξαι μόνον ἀρκούντως ἃ βούλομαι τοῖς δυνησομένοις παρακολουθῆσαι.

bi, & cuílibet alteri, iuxta ſingula à me enumerata propoſito charactere, tum ſeligere, tum in exemplis expendere, pro temporis & ocij ratione. Me autem id facere non conuenit: ſed ſatis eſt ea ſufficienter demõſtraſſe: quæ ſequantur ij, quibus facultas adfuerit.

Ἑνὸς ἔτι παραθήσω λέξιν ἀνδρὸς εἰς τὸν αὐτὸν κατεσκευασμένην χαρακτῆρα, Ἰσοκράτους τοῦ ῥήτορος, ὃν ἐγὼ μάλιστα πάντων οἴομαι τῶν πεζῇ τῇ λέξει χρησαμένων, ταύτην ἀκριβοῦν τὴν ἁρμονίαν. ἔστι δὴ ἡ λέξις ἐκ τοῦ Ἀρεοπαγιτικοῦ ἥδε·

Adiungam adhuc orationem, iuxta hunc characterem compoſitam, Iſocratis Oratoris: quem ego exiſtimo præ alijs omnibus qui ſoluta oratione vſi ſunt, maximè eam harmoniam expreſſiſſe. Eſt itaq; oratio ex Areopagitico hæc.

Πολλοὺς ὑμῶν οἴομαι θαυμάζειν ἥν τινά ποτε γνώμην ἔχων περὶ σωτηρίας τὴν πρόσοδον ἐποιησάμην, ὥσπερ τῆς πόλεως ἐν κινδύνοις οὔσης, ἢ σφαλερῶς αὐτῇ τῶν πραγμάτων καθεστώτων, ἀλλ' οὐ πλείους μὲν τριήρεις ἢ διακοσίας κεκτημένης, εἰρήνην δὲ καὶ τὰ περὶ τὴν χώραν ἀγούσης, καὶ τῶν κατὰ θάλατταν ἀρχούσης, ἔτι δὲ συμμάχους ἐχούσης πολλοὺς μὲν τοὺς ἑτοίμους ἡμῖν, ἤν τι δέῃ, βοηθήσοντας, πολὺ δὴ πλείους τοὺς τὰς συντάξεις ὑποτελοῦντας, καὶ τὸ προστατ-

Multos ego veſtrûm mirari puto, quidnam in mentem mihi veniat, vt in dicto concilio prouidendum eſſe moneam, ne quid detrimenti reſpub. capiat: quaſi ea vel bellis vrgeatur, vel rebus dubijs conflictetur: quum & triremes ampliùs ducentas poſſideat, & agrum paccatum habeat, & maris imperium teneat, & ſocietate munita ſit: cùm multorum, qui, ſi res poſtulet, alacriter nos adiuuent: tum longè plurimùm qui & tributa pendant, & imperata exequantur. Quæ cum ita ſint, vos quidem dixerit aliquis non immeritò magnis eſſe animis, vt qui longè à periculis abſitis: hoſtes autem veſtros

προςταττόμενον ποιοῦντας· ὧν ὑπαρχόντων, ἡμᾶς μὲν ἄντις φήσειεν εἰκὸς εἶναι θαῤῥεῖν, ὡς πόῤῥω τῶν κινδύνων ὄντας, τοῖς δ' ἐχθροῖς τοῖς ἡμετέροις προςήκειν δεδιέναι, καὶ βουλεύεσθαι περὶ σωτηρίας. ὑμεῖς μὲν οὖν οἶδ' ὅτι τούτῳ χρώμενοι τῷ λογισμῷ, καὶ τῆς ἐμῆς προςόδου καταφρονεῖτε, καὶ πᾶσαν ἐλπίζετε τὴν Ἑλλάδα ταύτῃ τῇ δυνάμει κατασχήσειν. ἐγὼ δὲ δι' αὐτὰ ταῦτα τυγχάνω δεδιώς. ὁρῶ γὰρ τῶν πόλεων τὰς ἄριστα πράττειν οἰομένας, κάκιστα βουλευομένας καὶ τὰς μάλιστα θαῤῥούσας, εἰς πλείους κινδύνους καθισταμένας. αἴτιον δὲ τούτων ἐστὶν, ὅτι τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν οὐδὲν αὐτὸ καθ' αὑτὸ παραγίνεται τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ συντέτακται καὶ συνακολουθεῖ τοῖς μὲν πλούτοις καὶ ταῖς δυναστείαις ἄνοια, καὶ μετὰ ταύτης ἀκολασία, ταῖς δὲ ἐνδείαις καὶ ταῖς ταπεινότησι σωφροσύνη καὶ πολλὴ μετρίοτης. ὥστε χαλεπὸν εἶναι διαγνῶναι, ποτέραν ἄν τις δέξαιτο τῶν μερίδων τούτων τοῖς παισὶ τοῖς αὐτοῦ καταλιπεῖν. ἴδοιμεν γὰρ ἂν ἐκ μὲν τῆς φαυλοτέρας εἶναι δοκούσης, ἐπὶ τὸ βέλτιον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰς πράξεις ἐπιδιδούσας· ἐκ δὲ τῆς κρείττονος φαινομένης, ἐπὶ τὸ χεῖρον εἰθισμένας μεταπίπτειν.

stros caussas habere timoris, ac saluti suæ consulere oportere. Tametsi autem non ignoro vos, ista cogitantes & denunciationem meam contemnere, & sperare, his copys totius Græciæ potituros: mihi tamen hæc ipsa metum incutiunt, quippe qui videam florentissimas (vt sibi persuaserunt) ciuitates vti pessimis consilijs: & eas quæ securissimæ sunt, plurimis periculis circumueniri. In caussa illud est quòd neque secundæ, nec aduersæ res vllæ mortalibus solæ contingunt: sed ita comparatum est, vt opes & potentiam, dementia & cum hac, immodestia, comitetur: inopiam autem & humilitatem, prudentia & moderatio. Quare difficile iudicatu est vtra istarum partium, præoptanda sit, quam liberis quispiam suis relictam à se velit. Si quidem ex ea quæ deterior habetur res plerúmque videmus incrementa sumere felicitatis: ex altera verò quæ præstantior putatur, recidere solere in deterius.

Ταῦθ' ὅτι συνείληπταί τε καὶ συγκέχρωσται, καὶ οὐ καθ' ἓν ἕκαστον ὄνομα ἐν ἕδρᾳ περιφανεῖ καὶ πλατείᾳ βέβηκεν, οὐδ' ἐν μακροῖς τοῖς μεταξὺ

Hæc secum mutuò sumi, & quasi coloribus commisceri, singuláque verba non sede aperta & plana apparere, neque tempori-

ταξὺ χρόνοις διείργεται καὶ διαβέβηκεν ἀπ' ἀλλήλων, ἀλλ' ἐν κινήσει τε ὄντα φαίνεται καὶ φορᾷ καὶ ῥύσει συνεχεῖ, πραεῖαί τε αὐτῶν εἰσι καὶ μαλακαὶ καὶ προπετεῖς αἱ συνάπτουσαι τὴν λέξιν ἁρμονίαι, τὸ ἄλλογον ἐπιμαρτυρεῖ τῆς ἀκοῆς πάθος. ὅτι δ' οὐκ ἄλλα τινὰ τούτων ἐστὶν αἴτια ἢ τὰ προειρημένα ὑπ' ἐμοῦ περὶ τῆς ἀγωγῆς ταύτης τῶν λόγων, ῥᾴδιον ἰδεῖν. φωνηέντων μὲν γὰρ ἀντιτυπίαν οὐκ ἄν τις οὐδεμίαν εὕροι, ἐν γοῦν οἷς παρεθέμην ἀριθμοῖς, οἴομαι δ' οὐδ' ἐν ὅλῳ τῷ λόγῳ πλὴν εἴ τι με διαλέληθεν· ἡμιφώνων δὲ καὶ ἀφώνων ὀλίγας, καὶ οὐ πάνυ ἐκφανεῖς οὐδὲ συνεχεῖς. ταῦτα δὴ τῆς εὐεπείας αἴτια τῇ λέξει γέγονε, καὶ ἡ τῶν κώλων συμμετρία πρὸς ἄλληλα, τῶν τε περιόδων ὁ κύκλος ἔχων τι περιφανὲς καὶ εὔγραμμον, καὶ τεταμιευμένον ἄκραις ταῖς συμμετρίαις· ὑπὲρ ἅπαντα δὲ ταῦτα οἱ σχηματισμοὶ οἱ πολλοὶ τὸ νεαρὸν ἔχοντες. εἰσὶ γὰρ ἀντίθετοι, καὶ παρόμοιοι, καὶ παρίσοι, καὶ οἱ παραπλήσιοι τούτοις. ἐξ ὧν ἡ πανηγυρικὴ διάλεκτος ἀποτελεῖται, οὐκ ἀναγκαῖον εἶναί μοι δοκῶ μηκύνειν, καὶ τὰ λοιπὰ διεξιών. ἱκανῶς γὰρ εἴρηται καὶ περὶ

ταύτης

bus longis interpositis discerpi & disgregari ab inuicem: sed in motu & progressione & fluxu continuo procedere: moderatásque & molles & veloces esse harmonias, quæ orationem connectunt: ipse sensus auditus, qui ratione caret, testari potest. Quòd verò non alia eorū sit caussa, nisi quæ à me de talibus præceptionibus orationū dicta est, cognitu perfacilè est. Vocalium enim repercussio nulla inuenitur, in his quos proposui pedibus: existimo autem nec in tota oratione inueniri posse, nisi forsan aliquid me latuit: semiuocaliū autem & mutarum paucas admodùm, néc valdè manifestas aut continuas. Cuius venustatis alia etiam caussa est, membrorum secum apta commensuratio, periodorúmque orbis, habens quidam illustre & expressum, & conditum exactissimis dimensionibus. Super omnia autem figuræ plurimæ nouitatē præseferentes, nempe contentiones, agnominationes, comparia, & quæ his similes sunt: ex quibus Panegyrica elocutio conficitur. Neque isthic existimo esse necessarium sermonem protrahere: ad

ταύτης τῆς θέσεως ὅσα γε ἥρμοσται.

re: ad reliqua absoluenda properans. Satis enim dictum est, quantùm ad præsentem materiam pertinet.

Ἡ δὲ τρίτη τε καὶ μέση τῶν εἰρημένων δυοῖν ἁρμονιῶν, ἣν κοινὴν καλῶ, σώζει τὸ κυρίου καὶ κρείττονος ὀνόματος, σχῆμα μὲν ἴδιον οὐδὲν ἔχει, κεκέρασται δέ πως ἐξ ἐκείνων μετρίως, καί ἐστιν ἐκλογή τις τῶν ἐν ἑκατέρᾳ κρατίστων. αὕτη δοκεῖ μοι τὰ πρωτεῖα φέρεσθαι, ἐπειδὴ μεσότης μέν ἐστι· μεσότης δὲ ἡ ἀρετὴ καὶ βίων, καὶ ἔργων καὶ τεχνῶν, ὡς Ἀριστοτέλει δοκεῖ, καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσοι μετ' ἐκείνην τὴν αἵρεσιν φιλοσοφοῦσιν. ὁρᾶται δ', ὡς ἔφην καὶ πρότερον, οὐ κατὰ ἀναρίθμησιν, ἀλλ' ἐν πλάτει, καὶ τὰς ἰδίας πολλὰς ἔχει διαφοράς.

Tertia verò & media inter duas dictas harmonias,) quam communem appello: propter penuriam proprij nominis) formam quidem propriam nullam habet, temperatur autem quadam moderata ratione ex superioribus: estque quidam delectus eorum, quæ in vtráq; sunt, optima. Hæc mihi primarias partes videtur ferre, siquidem mediocritas quadam est. Mediocritas autē est virtus, & in vita, & in actionibus, & in artibus, quēadmodum Aristoteli videtur, & alijs qui iuxta illius opinionē philosophantur. Consideratur autem quemadmodum antea dixi; non secundùm exæquationem: sed in plano, multáque habet proprias differentias. *Communis harmonia.*

Οἵ τε χρησάμενοι αὐτῇ, καὶ τὰ αὐτὰ πάντες, οὐδὲ ὁμοίως ἐπετήδευσαν, ἀλλ' οἱ μὲν ταῦτα μᾶλλον, οἱ δ' ἐκεῖνα ἐπέτεινάν τε καὶ ἀνῆκαν, ἄλλως ἄλλοι τὰ αὐτὰ, καὶ πάντες ἐγένοντο λόγου ἄξιοι κατὰ πάσας τὰς ἰδέας τῶν λόγων. κορυφὴ μὲν οὖν ἁπάντων καὶ σκοπὸς, ἐξ οὗ πως πάντες πόδαμοι, καὶ πᾶσα θά-

Illi verò qui eâ vtuntur, non eadem, neq; eodem modo omnes persequuti sunt: sed quidā magis ista, quidam potiùs illa, tum intenderunt, tum remiserunt, eadémq; aliter alij: omnes verò commendatione digni sunt, propter omnigenas formas orationum. Caput autem omnium & scopus ex quo

σα θάλασσα, ἢ πᾶσαι κρῆναι δικαίως ἂν Ὁμηρος λέγοιτο. πᾶς γὰρ αὐτῷ τόπος ἅ τις ἂν ἅψηται, ταῖς τε αὐστηραῖς καὶ ταῖς γλαφυραῖς ἁρμονίαις εἰς ἄκρον διαπεπόικιλται. τῶν δ' ἄλλων ὅσοι τὴν αὐτὴν ἐκείνῳ μεσότητα ἐσπουδάκασιν, ὕστερον μὲν ἐκεῖνοι μακρῷ παρ' Ὁμηρον ἐξεταζόμενοι φαίνοιντ' ἂν καθ' ἑαυτοὺς δὲ εἴ θεωροίη τις αὐτούς, ἀξιοθέατοι· μελοποιῶν μὲν, Στησίχορός τε καὶ Ἀλκαῖος· τραγῳδοποιῶν δὲ, Σοφοκλῆς· συγγραφέων δὲ, Ἡρόδοτος· ῥητόρων δὲ Δημοσθένης· φιλοσόφων δὲ, κατ' ἐμὴν δόξαν, Δημόκριτός τε, καὶ Πλάτων, καὶ Ἀριστοτέλης. τούτων γὰρ ἕτερους εὑρεῖν ἀμήχανον ἄμεινον κεράσαντας τοὺς λόγους. καὶ ταῦτ' μὲν τ χαρακτήρων ταῦτα ἱκανά. παραδείγματα δὲ τούτων οὐκ οἴομαι δεῖν φέρειν, φανερῶν πάντων ὄντων, καὶ οὐδὲν δεομένων λόγου. εἰ δέ τισι δοκεῖ καὶ πόνῳ πολλῷ ταῦτα καὶ πραγματείας μεγάλης ἄξια εἶναι καὶ μάλα ὀρθῶς δοκεῖ κατὰ τὸν Δημοσθένην· ἀλλ' ἐὰν λογίσηται τοὺς ἐξακολουθοῦντας αὐτοῖς κατορθοῦμενοις ἐπαίνους, καὶ τὸν καρπὸν τῶν ἀπάντων ὡς γλυκὺς,

quasi fluuij omnes, & mare vniuersum, & omnes fontes prodeunt, meritò Homerus dici potest. Omnis enim locus quicúnq; ab eo attingitur, & austeris & floridis harmonijs exactè variatur. Alij verò, qui in eadem mediocritate studium posuerunt, si diligenter cum Homero examinarentur, multo inferiores illo apparerent: si per se inspiciantur digni admiratione nonnulli. Inter melopæos, Stesichorus, & Alcæus: inter Tragicos, Sophocles: inter historicos, Herodotus: inter Oratores, Demosthenes: inter Philosophos, vt ego existimo, Democritus, Plato, Aristoteles: præ his enim difficilè est inuenire alios, qui melius orationem temperarent. Et de characteribus quidem hæc sufficiant: exempla verò adferre eorum, rem minùs necessariam esse existimo: cùm manifesta sint, orationéq; mea non egeant. Si autem aliquibus videtur labore plurimo & studio vehementi hæc digna esse, admodum rectè videtur, iuxta Demosthenem: quòd si considerabunt gloriam etiam quæ secuta est eos, qui iuxta præcepta hæc sese exercuerunt,

γλυκὺς, εὐπαθείας ἡγήσεται τοὺς πόνους. Ἐπικουρείων δὲ χορὸν, οἷς οὐδὲν μέλει τούτων παραιτούμεθα· τὸ γὰρ οὐκ ἐπιπόνου τοῦ γράφειν ὄντος, ὡς αὐτὸς Ἐπίκουρος λέγει, τοῖς μὴ στοχαζομένοις τοῦ πυκνὰ μεταπίπτοντος κριτηρίου, πολλῆς ἀργείας ἦν καὶ σκαιότητος ἀλεξιφάρμακον. Τούτων δή μοι τέλος ἐχόντων, ἐκεῖνά σε οἴομαι ποθεῖν ἔτι ἀκοῦσαι, πῶς γράφεται λέξις ἄμετρος ὁμοία καλῷ ποιήματι ἢ μέλει, καὶ πῶς ποιήμαγε ἢ μέλος πεζῇ λέξει καλῇ παραπλήσιον.

cuerunt, fructúmq; omniũ quàm dulcis ſit; profectò leuiſſimos hoſce labores exiſtimabunt. Epicureorum autem turbam, qui nihil horum curant, contemnamus. Si enim ſcribere non eſt laborioſum, vt Epicurus cenſet, qui id non aſſequũtur, ſæpiúſq; iudicio labuntur, ſanè proximæ ignauiæ & ineptitudinis fuerit hoc remedium. Verùm his finitis, illudaudire te deſiderare exiſtimo, quomodo conſcribatur oratio non metrica, ſimilis pulchro pòémati, aut melico carmini: & quomodo pòéma aut melos pedeſtri orationi pulchræ perſimile.

Ἄρξομαι δὲ πρῶτον ἀπὸ τῆς ψιλῆς λέξεως, ἕνα τῶν ἀνδρῶν προχειρισάμενος, ὃν ἐν τοῖς μάλιστα οἶμαι τὴν ποιητικὴν ἐκμεμάχθαι, βουλόμενος μὲν καὶ πλείους, οὐκ ἔχων δὲ χρόνον ἱκανὸν ἐφ' ἅπασι. Φέρε δὴ, τὶς οὐκ ἂν ὁμολογήσειε τοῖς κρατίστοις ἐοικέναι ποιήμασί τε καὶ μέλεσι τοὺς Δημοθένους λόγους, καὶ μάλιστα τάς τε κατὰ Φιλίππου δημηγορίας, τούς τε δικανικοὺς ἀγῶνας τοὺς δημοσίους; ὧν ἐξ ἑνὸς ἀρκέσει προλαβεῖν τὸ προοίμιον τουτί·

Incipiam primùm ab oratione ſoluta; vnúmque virum aſſumam, quem in ſuis ſcriptis maximè pòéticen expreſſiſſe exiſtimo; cuperem quidem plures, ſed deficit me tempus ad omnes proferendos. Age igitur quis non fatebitur orationes Demoſthenis ſimiles eſſe optimis pòématibus & melis, maximè verò Philippicas actiones, & iudiciaria certamina ad populum? Ex quarum vna, ſufficiat hoc pròémium accepiſſe.

Quomodo ſoluta oratio ſimilis carmini reddatur.

Μηδεὶς ἡμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηνωῖοι,

Nullus veſtrûm ô viri Athenienſes exiſti-

ναῖοι, νομίσῃ με μήτ' ἰδίας ἔχθρας μηδεμιᾶς ἕνεχ' ἥκειν Ἀριστοκράτους κατηγορήσοντα τουτουΐ, μήτε μικρὸν ὁρῶντά τι καὶ φαῦλον, ἁμάρτημα, ἑτοίμως οὕτως ἐπὶ τούτῳ προάγειν ἐμαυτὸν εἰς ἀπέχθειαν· ἀλλ' εἴπερ ἄρ' ἐγὼ ὀρθῶς λογίζομαι καὶ σκοπῶ, περὶ τοῦ τὴν Χερρόνησον ἔχειν ἀσφαλῶς ὑμᾶς, καὶ μὴ παρακρουσθέντας ἀποστερηθῆναι πάλιν αὐτῆς. περὶ τούτου τοίνυν ἐστί μοι ἅπασα σπουδή.

existimet, me aut propriarum inimicitiarum gratiâ ad accusandum hunc Aristocratem descendere: aut leue aliquod peccatum videre, vt præter illud me ipsum hostili illius animo obyciam: sed si ego rectè considero, & video, vt Chersonesum vos tutò retineatis, neque rursus deturbati ea priuemini: circa id omne studium meum versatur.

Πειρατέον δὲ καὶ περὶ τούτων λέγειν ἃ φρονῶ. μυστηρίοις μὲν οὖν ἔοικεν ἤδη ταῦτα, καὶ οὐκ εἰς πολλοὺς οἷά τε ἐστὶν ἐκφέρεσθαι. ὥστ' οὐκ ἂν εἴην φορτικὸς, εἰ παρακαλοίην οἷς θέμις ἐστὶν ἥκειν ἐπὶ τάς τελετὰς τοῦ λόγου, θύρας δὲ ἐπιθέσθαι λέγοιμι ταῖς ἀκοαῖς τοὺς βεβήλους. εἰς γελοῖα γὰρ ἔνιοι λαμβάνουσι τὰ σπουδαιότατα δι' ἀπειρίαν, καὶ ἴσως οὐδὲν ἄτοπον πάσχουσιν. ἃ δὲ οὖν βούλομαι λέγειν, τοιάδε ἐστὶ· Πᾶσα λέξις ἡ δίχα μέτρου ἐγκειμένη, ποιητικὴν μοῦσαν ἢ μελικὴν χάριν οὐ δύναται προσλαβεῖν, κατὰ γοῦν τὴν σύνθεσιν αὐτήν· ἐπεὶ καὶ ἡ ἐκλογὴ τῶν ὀνομάτων μέγα τι δύναται, καὶ ἐστί τις ὀνομασία ποιητικὴ, γλωττηματικῶν τε καὶ ξένων καὶ τροπικῶν καὶ πεποιημένων, οἷς ἡ-

Tentandum est igitur de his dicere, quæ sentio: quánquam mysterijs hæc simillima sunt, nec in multos diuulganda. Itaq; odiosus non fuerim, si adhorter eos, quibus fas est, adire sacra eloquentiæ: profanis autem edicam, vt aurium fores occludant. Plerique enim res apprimè serias propter ignorantiam risu excipiunt: nec absurdi quicquam patiuntur. Quæ autem volo dicere talia sunt. Omnis oratio quę sine pedibus composita est, ob talem collocationē, neque pòéticam musam, neque melicam gratiam, potest recipere: quanquam & delectus verborum multum valet, & est quædam pòética locutio, cùm & nomina ad linguæ arbitrium constructa, vel pere-

εἰς ἡδύνεται ποίησις, εἰς κόρον ἐγκαλαμιγέντων τῇ ἀμέτρῳ λέξει. ὃ ποιοῦσιν ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ οὐχ ἥκιστα Πλάτων. ἃ δὴ λέγω περὶ τῆς ἐκλογῆς. ἀλλ' ἀφείσθω κατὰ τὸ παρὸν ἡ περὶ ταύτης σκέψις περὶ τῆς συνθέσεως αὐτῆς ἔστω ἡ θεωρία τῆς ἐν τοῖς κοινοῖς ἐνόμασι καὶ τετριμμένοις καὶ ἥκιστα ποιητικοῖς ταῖς ποιητικαῖς χάρισιν ἀποδεικνυμένης. ὅπερ οὖν ἔφην, ἡ δύναται ψιλὴ λέξις ὁμοία γενέσθαι τῇ ἐμμέτρῳ καὶ ἐμμελεῖ, ἐὰν μὴ περιέχῃ μέτρα καὶ ῥυθμούς τινας ἐγκαλαμημιγμένους ἀδήλως. οὐ μέντοι προσήκει γε ἔμμετρον οὐδ' ἔρρυθμον αὐτὴν εἶναι δοκεῖν· ποίημα γὰρ οὕτως ἔσται καὶ μέλος, ἐκβήσεταί τε ἀπλῶς τὸ αὐτῆς χαρακτῆρα· ἀλλ' εὔρυθμον αὐτὴν ἀποχρῇ καὶ εὔμετρον φαίνεσθαι μόνον. ὅτω γὰρ ἂν εἴη ποιητικὴ μὲν, ἡ μὴν ποίημά γε καὶ ἐμμελὴς μὲν, οὐ μέλος δέ. τίς δ' ἐστὶν ἡ τούτων διαφορὰ, πάνυ ῥᾴδιον ἰδεῖν. ἡ μὲν ὁμοία περιλαμβάνουσα μέτρα, καὶ τεταγμένους σώζουσα ῥυθμοὺς, κατὰ στίχον ἢ περίοδον ἢ στροφὴν διὰ τῶν αὐτῶν σχημάτων περαινομένη, κἄπειτα πάλιν τοῖς αὐτοῖς ῥυθμοῖς καὶ μέτροις ἐπὶ τῶν ἑξῆς στίχων,

peregrina, vel figurata, vel ficta, qualibus pòésis leporem acquirit, in orationem ſolutam permiſcentur: quod faciunt cùm alij plures tum non rarò Plato. Verùm nunc non eſt ſermo de delectu: idcircò hæc conſideratio in præſentia omittatur. De collocatione ipſa ſit nobis ſpeculatio; quæ cùm ſit in verbis communibus, & tritis, miniméq; pòéticis: tamen pòéticam gratiam præſefert. Aio itaque ſolutam orationem, non poſſe eſſe ſimilem numeroſæ & melicæ, ſi non comprehenderit verſus & pedes quoſdam occultè permiſtos: non quidem par eſt eam ligatam aut pedeſtrem apparere, pòéma enim foret vel melos, planéque excederet ſuum characterem: ſed ſufficit eam numeroſam & menſuratam videri: ſic enim erit pòética, non tamen pòéma: & melica, non tamen melos. Quæ verò horum ſit differentia, omninò facilè eſt videre. Ligata enim oratio ſimilia aſſumit carmina & ordinatos retinet pedes; & in verſu, aut periodo, aut ſtrophe, per eáſdem formas terminatur: rurſúſq; ijſdem pedibus, ijſdem carminum gene-

χων, ἢ ᾠδικῶν, ἢ τροφῶν χρωμένη, καὶ τοῦτο μέχρι πολλοῦ ποιοῦσα, ἔρρυθμός ἐστι καὶ ἔμμετρος, καὶ ὀνόματα κεῖται ἐπὶ τοιαύτῃ λέξει μέτρον καὶ μέλος. ἡ δὲ πεπλανημένα μέτρα καὶ ἀτάκτους ῥυθμοὺς ἐμπεριλαμβάνουσα, καὶ μήτε ἀκολουθίαν ἐμφαίνουσα αὐτῶν, μήτε ὁμοζυγίαν, μήτε ἀνατροφήν, εὔρυθμος μὲν ἐστιν, ἐπειδὴ διαπεποίκιλται διὰ ῥυθμῶν· οὐκ ἔρρυθμος δὲ, ἐπειδὴ ἐκ τοῖς αὐτοῖς, οὐδὲ κατὰ τὸ αὐτό. τοιαύτην εἶναι δή φημι πᾶσαν λέξιν ἔμμετρον ἥτις ἐμφαίνει τὸ ποιητικὸν καὶ μελικόν· ἣ δὴ καὶ τὸν Δημοσθένη κεχρῆσθαι φημι. καὶ οὐκ ἀληθῆ ταῦτά ἐστι καὶ οὐδὲν ἐγὼ καινοτομῶ, λάβοι μὲν ἂν τις καὶ ἐκ τῆς Ἀριστοτέλους μαρτυρίας τὴν πίστιν. εἴρηται γὰρ τῷ φιλοσόφῳ τὰ τε ἄλλα περὶ τῆς λέξεως τῆς πολιτικῆς ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ τῶν ῥητορικῶν τεχνῶν, οἵαν αὐτὴν εἶναι προσήκει, καὶ δὴ καὶ περὶ τῆς εὐρυθμίας ἐξ ὧν ἂν τοιαύτη γένοιτο· ἐν ᾗ τοὺς ἁπτοδεστάτους ὀνομάζει ῥυθμοὺς, καὶ ᾗ χρήσιμος ἕκαστος αὐτῶν καταφαίνεται, καὶ λέξεις παρατίθησίν τινας, αἷς πειρᾶται βεβαιοῦν τὸν λόγον. χωρὶς δὲ τῆς

generibus, in reliquis versibus, aut periodis, aut strophis vtitur: idq; cum frequentiùs facit, ligata & pedestris oratio dicitur, nomenq; illi datur, aut metrum aut melos. Soluta autem oratio vagabunda metra, & incompositos pedes recipit, nec ordinem eorũ aduertit, neq; coniugationem, neque conuersionem: atque est quidem pedibus ligata, quandóquidem pedibus variatur: non habet verò pedes, cùm non ijsdem nec eadem ratione vtitur. Talem itaque existimo omnem orationem esse, quæ præsefert aliquid pòëticum aut melicum, qua etiam Demosthenem vsum fuisse affirmo. Et hæc vera esse, nihilque me nouare, accipiat quilibet vel ex Aristotelis testimonio fidem. Cùm enim à Philosopho multa alia dicantur de oratione Politica, in libro tertio artis Rhetoricę, qualem eam esse oporteat: tum de pedestri iunctura vnde constituatur admonet, conuenientissimósque percenset pedes, & quo loco cum fructu quisque eorum conspici possit; addit præterea locutiones quasdam, quibus confirmare suam dictionem nititur.

δὲ τῆς Ἀριστοτέλους μαρτυρίας, ὅτι ἀναγκαῖόν ἐστιν ἐμπειλαμβάνεσθαί τινας τῇ πεζῇ λέξει ῥυθμοὺς, εἰ μέλλοι τὸ ποιητικὸν ἐπανθήσειν αὐτῇ κάλλος, ἐκ τῆς πείρας αὐτῆς γνώσεται. αὐτίκα ὁ κατὰ Ἀριστοκράτους λόγος, οὗ καὶ μικρῷ πρότερον ἐμνήσθην, ἄρχεται μὲν ἀπὸ κωμικοῦ στίχου τετραμέτρου δι' ἀναπαίστων τῶν ῥυθμῶν ἐγκειμένου. λείπεται δὲ ποδὶ τοῦ τελείου, παρὸ καὶ λέληθεν· Μηδεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίσῃ με. τοῦτον γὰρ εἰ προσλάβοι τὸ μέτρον πόδα, ἤτοι κατ' ἀρχὰς, ἢ διὰ μέσου, ἢ ἐπὶ τελευτῆς, τέλειον ἔσται τετράμετρον ἀναπαιστικὸν, ὃ καλοῦσί τινες Ἀριστοφάνειον· Μηδεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίσῃ με παρεῖναι· ἴσον δὲ τῷ, Λέξω τοίνυν ἀρχαίαν παιδείαν ὡς διέκειτο. τάχα τὶς ἐρεῖ πρὸς ταῦτα, ὅτι οὐκ ἐξ ἐπιτηδεύσεως τοῦτο, ἀλλ' ἐκ ταὐτοματοῦ ἐγένετο. πολλὰ γὰρ αὐτοσχεδιάζει μέτρα ἡ φύσις. ἔστω τοῦτο ἀληθὲς εἶναι. ἀλλὰ καὶ τὸ συναπτόμενον τούτῳ κῶλον, εἰ διαλύσειέ τις αὐτοῦ τὴν δευτέραν συναλοιφὴν, ἢ πεποίηκεν αὐτὸ ἄσημον, ἐπισυνάπτουσα τῷ τρίτῳ κώλῳ, πεντάμετρον ἐλεγειακὸν

tur. Quin sine testimonio Aristotelis, rem esse necessariam quosdam pedes ad solutam orationem adhibere, si pulchritudo pòética efflorescere in illa debeat, experientia ipsa cognoscitur. Oratio illa in Aristocratem, cuius paullò priùs mentionem feci, statim incipit à Comico carmine tetrametro, ex pedibus anapæstis composito, desinit autem in pedem perfectum, quo etiam artem occultauit. μηδεὶς ὑμῶν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι νομίσῃ με. hoc enim carmen si recipiat pedem, siue à principio, siue in medio, siue in fine, perfectum est tetrametrum anapæsticum, quod quidam appellant Aristophaneũ: μηδεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίσῃ με παρεῖναι, & æquale huic, λέξω τοίνυν ἀρχαίαν παιδείαν ὡς διέκειτο. Sed fortè aliquis obijciet. Hæc non studio, nec data opera fieri: sed fortuitò sese offerre. Multos enim versus ipsa natura spontè fundit. Esto ita sanè: sed alterũ membrũ quod ei adiungitur, si resoluat aliquis secundã ipsius elisionem, quæ adaptata tertio membro, obscurum illud fecit, penta-

γειακὸν ἔσαι σωτελελεσμένον ἀκριβῶς τουτὶ,

Μήτ' ἰδίας ἔχθρας μηδεμιᾶς ἕνεκα·

Ὅμοιον τούτοις,

Κοῦραι ἐλαφροπόδων ἴχνε' ἀφράμεναι.

Ἐὰν καὶ τᾶτ' ἔλῃ κατὰ τὸν αὐτὸν ὑπολάβωμεν αὐτομαλισμὸν ἀνὸν γνώμης γεγονέναι, ἀλλ' ἑνὸς τᾶ μεταξὺ κώλου συγκειμένα λεκτικῶς, τᾶ, Ἥκειν Ἀρισοκράτες κατηγορήσοντα τουτουΐ, τὸ συμπλεκόμενον τούτῳ πάλιν κῶλον ἐκ δυοῖν σωέστηκε μέτρων· Μήτε μικρὸν ὀρῶντά γ' καὶ φαῦλον ἁμάρτημα, ἑτοίμως οὕτως ἐπὶ τούτῳ. Τοιγάρτοι Σαπφικόν γ' ἐπιθαλάμιον τουτὶ,

Οὐ γὰρ ἑτέρα ἦν παῖς, ὦ γαμβρέ, τοιαῦτα

Καὶ τᾶ κωμικοῦ τετραμέτρου, λεγομένου δὲ Ἀριστοφανείου τόδε,

Ὅτ' ἐγὼ τὰ δίκαια λέγων ἦνθον, καὶ σωφροσύνη νενόμιστο.

Τάς τε τελευταίας πόδας τρεῖς, καὶ τὴν κατάληξιν ἐμβαλὼν σωάψειε τᾶτον τὸν τρόπον,

Οὐ γὰρ ἑτέρα ἦν παῖς, ὦ γαμβρέ, τοιαῦτα, καὶ σωφροσύνη νενόμιστο.

Οὐδὲν διοίσει τᾶ, Μήτε μικρὸν ὀρῶντά γ' καὶ φαῦλον ἁμάρτημα, ἑτοίμως

metrum erit Elegiacum, exactum & perfectum.

Μήτ' ἰδίας ἔχθρας μηδεμιᾶς ἕνεκα·

Simile hoc his.

Natæ instar cervorum vestigia attolentes.

Quòd si id casu quoque nec de industria factum censuerimus: at post hoc membrum, quod interponitur simplici locutione, Ἥκειν Ἀρισοκράτες κατηγορήσοντα τουτουΐ. sequens membrum quod ei adnectitur, ex duobus constituitur pedibus, μήτε μικρὸν ὀρῶντά γ' καὶ φαῦλον ἁμάρτημα, ἑτοίμως οὕτως ἐπὶ τούτῳ. Simile enim est Saphico huic epithalamio.

Neq; enim alia fuit puella ô sponse talis.

Et comico tetrametro qui dicitur Aristophaneus, huic.

Quia ego iusta dicens adveni, & quæ temperantia sciuit.

Extremos pedes tres, & finem adijciens, si connexueris hoc modo.

Οὐ γὰρ ἑτέρα ἦν παῖς, ὦ γαμβρέ, τοιαῦτα, καὶ σωφροσύνη νενόμιστο.

Nihil ita differunt ab hoc: μήτε μικρὸν ὀρῶντά γ' καὶ φαῦλον ἁμάρτημα,

ἑτοίμως οὕτως ἐπὶ τούτῳ. τὸ δὲ ἀκόλουθον ἴσον ἐστὶν ἰαμβικῷ τριμέτρῳ τὸν ἔσχατον ἀφῃρημένῳ πόδα, Προάγειν ἐμαυτὸν εἰς ἀπέχθειαν. τέλειον γὰρ ἔσται προσλαβὸν πόδα καὶ γενόμενον τοιοῦτον, Προάγειν ἐμαυτὸν εἰς ἀπέχθιάν τινι. παρίδωμεν ἔτι καὶ ταῦτα ὡς οὐκ ἐξ ἐπιτηδεύσεως, ἀλλ' αὐτοματισμῷ γενόμενα. τί οὖν βούλεται πάλιν τὸ προσεχὲς τούτῳ κῶλον; ἰάμβειον γάρ ἐστι καὶ τοῦτο τρίμετρον ὀρθὸν, Ἀλλ' εἴπερ ἄρ' ὀρθῶς ἐγὼ λογίζομαι. τοῦ, ἄρα, συνδέσμου μακρὰν λαμβάνοντος τὴν προτέραν συλλαβήν. καὶ ἔτι γὲ, νὴ Δία, μέσου παρεκπεσόντος τοῦ, Καὶ σκοπῶ, ὑφ' οὗ δὴ τὸ μέτρον ἐπισκοτούμενον ἠφάνισται. τὸ δ' ἔτι τούτῳ λαμβανόμενον κῶλον ἐξ ἀναπαίστων σύγκειται ῥυθμῶν, καὶ προάγει μέχρι ποδῶν ὀκτώ, τὸ αὐτὸ σχῆμα διασῶζον, Περὶ τοῦ τὴν Χερρόνησον ἔχειν ἀσφαλῶς ὑμᾶς, καὶ μὴ παρακρουθέντας· ὅμοιον τῷ παρ' Εὐριπίδῃ,

Ω βασιλεῦ, χώρας τῆς πολυβόλου Κισσεῦ πεδίον πυρὶ μαρμαίρει.

Καὶ τὸ μετὰ τοῦτο πάλιν κείμενον τοῦ αὐτοῦ κώλου μέρος τουτὶ, Ἀποστερηθῆναι πάλιν αὐτῆς, ἰαμβικὸν τρίμετρόν ἐστι ποδὶ καὶ ἡμίσει λεῖπον.

ἐγένετο

μα, ἑτοίμως οὕτως ἐπὶ τούτῳ. Hoc autē quod sequitur æquale est Iambico trimetro, cui ademptus est vltimus pes προάγειν ἐμαυτὸν εἰς ἀπεχθειαν. Erit enim perfectus Iambicus, si assumat vnū pedem, & talis fiat, προάγειν ἐμαυτὸν εἰς ἀπέχθειάν τινι. Omittamus etiam hæc tanquam non ex industria, sed sua sponte facta. Quid verò sibi vult proximum huic membrum? est enim Iambicum trimetrum rectū, ἀλλ' εἴπερ ἄρ' ὀρθῶς ἐγὼ λογίζομαι. si ἄρα. coniunctio longam assumpserit primam syllabam. hoc magis, mediusfidius, quòd illi interiectū est καὶ σκοπῶ, à quo carmen obscuratum disparuit. Membrum autem quod postea assumitur, ex anapæstis componitur, producitúrque pedibus octo, formā eandem seruans, περὶ τοῦ τὴν χερρόνησον ἔχειν ἀσφαλῶς ὑμᾶς καὶ μὴ παρακρουθέντας. Simile illi apud Euripidem.

O rex, regionis lati fundi, Cisseu,
campus igne respiendet.

Illa præterea membri eiusdem apposita pars, ἀποστερηθῆναι πάλιν αὐτῆς, est Iambicum trimetrum, vno & medio pede mutilum: fiet

ἐγένετο δ' ἂν τέλειον οὕτως, Ἀποστερηθῆναι πάλιν αὐτῆς ἐν μέρει. ταυτὶ φῶμεν αὐτοσχέδια εἶναι καὶ ἀνεπιτήδευτα οὕτω ποικίλλα καὶ πολλὰ ὄντα; ἐγὼ μὲν οὐκ ἀξιῶ. καὶ γὰρ τὰ ἑξῆς τούτοις ὅμοια εὑρεῖν ἐστι πολλῶν καὶ παντοδαπῶν ἀνάμεστα μέτρων τε καὶ ῥυθμῶν.

Ἀλλ' ἵνα μὴ τοῦτον ὑπολάβῃ τις μόνον οὕτω κατεσκευάσθαι τὸν λόγον, ἑτέρου πάλιν ἅψομαι τῆς πάνυ ἡρμηνεῦσθαι δαιμονίως δοκοῦντος τοῦ ὑπὲρ Κτησιφῶντος, ὃν ἐγὼ κράτιστον ἀποφαίνομαι πάντων λόγων. ὁρῶ δὲ κἂν τούτῳ μετὰ τὴν προσαγόρευσιν τῶν Ἀθηναίων εὐθέως τὸν κρητικὸν ῥυθμον, εἴτε ἄρα παιᾶνά τις βούλεται αὐτὸν καλεῖν. διοίσει γὰρ οὐδὲν τῶν ἐκ πέντε συγκειμένων χρόνων. οὐκ αὐτοσχεδίως μὰ Δία, ἀλλ' ὡς οἷόν τε μάλιστα ἐπιτετηδευμένως δι' ὅλου τοῦ κώλου πλεκόμενον τοῦτον, Τοῖς θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις. οὐ τοιοῦτος μέν τοι κἀκεῖνός ἐστιν ὁ ῥυθμὸς;

Κρησίοις ἐν ῥυθμοῖς παῖδα μέλψωμεν.

Ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ. ἔξω γὰρ τοῦ τελευταίου ποδὸς, τά γε ἄλλα ἐν πᾶσιν ἴσα ὥρισται. καὶ τοῦτο εἰ βούλεταί

autem perfectum sic ἀποστερηθῆναι πάλιν αὐτῆς ἐν μέρει. Hæc dicemus spontanea nec studio elaborata, cùm tam varia & tam multa sint? Ego certè non existimo; si quidem & quæ sequuntur, hisce similia licet respicere, varijs & multimodis referta pedibus & carminibus.

Sed ne quis suspicetur solam eam duntaxat orationem sic constructam esse, attingam aliam quæ omninò diuinam habere videtur elocutionem pro Ctesiphonte: quam ego optimam esse pronuncio omnium orationum. Video autem statim, in prima Atheniensium compellatione, pedem Creticum: siue aliquis eum pæana appellare voluerit. Nihil enim differt ab ijs qui ex quinque temporibus construuntur, qui sanè pes, non temerè, sed quantùm pote est, maximo studio, per totum membrum intexitur, τοῖς θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις. Nonne talis etiam ille?

Creticis rythmis puerum canamus.

Mihi quidem videtur, nam excepto vltimo pede, cætera in omnibus æqualiter sunt definita. Etiam hæc

λεται ἰὸς αὐτοχέδιον. ἀλλὰ καὶ τὸ σωματούμενον τούτῳ κῶλον ἰαμβικόν ἐστιν ὀρθὸν συλλαβῆ τῇ τελείᾳ δέον, ἵνα κἀνταῦθ' ἄσημον γένηται τὸ μέτρον, ἐπεὶ μιᾶς γε συλλαβῆς προσθετέσης, τέλεον ἔσται. Ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ. κἄπειτα ὁ παιὰν, ἢ ὁ κρητικὸς ἐκεῖνος ὁ πεντάχρονος ἥξει ῥυθμὸς ἐν τοῖς ἑξῆς ἔτοις, Τῇ πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι μοι παρ' ὑμῶν εἰς τοῦτον τὸν ἀγῶνα. τοῦτο γ' οὖν ἔοικεν, ἢν μὴ καταγκεκλεμένους ἔχει δύο πόδας ἐν ἀρχαῖς κατὰ γοῦν τὰ ἄλλα πάνθ' ᾧ παρὰ βακχυλίδῃ,

Οὐχ ἕδρας ἔργον ἐσθ' ἀμβολᾶς,
Ἀλλὰ χρυσαιγίδος Ἰωνίας
Χρὴ παρ' εὐδαίδαλον ναὸν
Ἐλθόντας, ἁβρόν τι δεῖξαι.

Ὑφορῶμαί τινα πρὸς ταῦτα καταδρομὴν ἀνθρώπων, τῆς μὲν ἐγκυκλίου παιδείας ἀπείρων, τόδε ἀγοραῖον τῆς ῥητορικῆς μέρος οὐδέ τε καὶ τέχνης χωρὶς ἐπιτηδευόντων. πρὸς οὓς ἀναγκαῖον ἀπολογήσασθαι, μὴ δόξωμεν ἔρημον ἀφεικέναι τὸν ἀγῶνα. ἐρεῖσι δὴ ταῦτα. ὁ Δημοσθένης οὖν οὕτως ἄθλιος ἦν, ὡς ὅταν γράφῃ τοὺς λόγους μέτρα καὶ ῥυθμοὺς, ὥσπερ εἰ πλάσας,

am hæc si quis velit spontanea vocet; at quod ei adiungitur membrum, Iambicum est rectum, vnica syllaba perfecti carens, vt hîc quoque occultum carmen fiat, si quidem vna syllaba addita, perfectum erit, ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ. Postea pæan aut Creticus, ille quinque temporum procedit pes, in his quæ sequuntur. τῇ πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι μοι παρ' ὑμῶν εἰς τοῦτον τὸν ἀγῶνα. Hæc similia sunt in cæteris omnibus, nisi quòd non infractos habent pedes in principio, illis apud Bachylidem.

Non sedendi aut cunctandi locus est: sed necesse est, ad aureæ Ironiæ bene constructum templum accedere, & ibi delicatum quid exhibere.

Video aduersùs hæc insultum quorundam hominum, orbis doctrinarum expertium, circulatoriam autem partem rhetorices, sine via & arte exercentium, quibus respondere necesse est: ne videamur desertum certamen reliquisse. Dicũt sanè; Adeon' Demosthenes miser fuit, vt cùm scriberet orationes, mensuras & numeros, veluti plastæ, apponens, adaptare *Occupatio.*

σαι, παραλιθέμενος έναρμόττειν ἐπειρᾶτο τούτοις τοῖς τύποις τὰ κῶλα, στρέφων ἄνω καὶ κάτω τὰ ὀνόματα, καὶ παραφυλάττων τὰ μήκη καὶ τοὺς χρόνους καὶ τὰς πτώσεις τῶν ὀνομάτων, καὶ τὰς ἐγκλίσεις τῶν ῥημάτων, καὶ πάντα τὰ συμβεβηκότα τοῖς μορίοις τῆς λόγου πολυπραγμονῶν; ἠλίθιος μὲν ἂν εἴη εἰς τοσαύτην σκιωρίαν καὶ φλυαρίαν ὁ τηλικοῦτος ἀνὴρ ἑαυτὸν διδούς. καὶ ταῦτα δὲ καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια κωμῳδοῦντας αὐλοὺς καὶ καταχλιάζοντας οὐ χαλεπῶς ἄν τις ἀποκρίσαι τοσαῦτα εἰπών, πρῶτον μὲν ὅτι οὐδὲν ἄτοπόν ἦν, εἰ τοσαύτης ἠξιωμένος ἀνὴρ, ὅσης οὐδεὶς τῶν πρότερον ὀνομασθέντων ἐπὶ δεινότητι λόγων, ἔργα σωζόμενος αἰώνια, καὶ διδοὺς αὐτὸν ὑπεύθυνον τῷ πάντα βασανίζοντι φθόνῳ, καὶ χρόνῳ, μηδὲν εἰκῇ μήτε πρᾶγμα παραλαμβάνειν μήτ' ὄνομα. πολλὴν δ' ἀμφοῖν ἔχει τούτων πρόνοιαν, τῆς τε ἐν τοῖς νοήμασιν οἰκονομίας, καὶ τῆς εὐμορφίας τῆς περὶ τὰ ὀνόματα, ἄλλως τε καὶ τῶν τότε ἀνθρώπων οὐ χαπτοῖς, ἀλλὰ γλυπτοῖς καὶ τορνευτοῖς ἐοικότας ἐκφερόντων λόγους, λέγω δ' Ἰσοκράτους καὶ Πλάτωνος τῶν σοφιστῶν ὁ μὲν

conatus sit eiusmodi modulis membra: sursumversùm nomina torquens, atque obseruans longitudines & tempora, & casus nominum, & flexiones verborum, & cætera partium orationis accidentia, curiosè elaborans. Equidem stultus fuerit tantus vir, si sese in tam operosas nugas dederit. Hæc & similia eos iactantes & blaterantes, non difficilè aliquis retuderit, si talia dicat. Primò quidem nihil esse absurdi, si vir tanta præditus gloria, quanta nemo ante eum ex his, qui grauitate dicendi claruerunt, opera ad perpetuitatem componens, séque examinandum acerrimo iudici, inuidiæ & tempori offerens, nullam sententiam, nullum verbum irritum, & vanum assumpsit, multam verò curam vtrorúmque habuit, & dispositionis & verborum elegantiæ: præsertim cùm illa ætate extarent, qui nō tam scriptis quàm cœlatis & tornatis operibus, consimiles conficerent orationes. Dico autem Isocratem & Platonem sophistas. Quorum ille orationem

γὰρ τὸν πανηγυρικὸν λόγον, ὡς οἱ τὸν ἐλάχιστον χρόνον γράφοντες ἀποφαίνουσιν, ἐν ἔτεσι δέκα συνέλαξατο. ὁ δὲ Πλάτων τοὺς ἑαυτοῦ διαλόγους κτενίζων καὶ βοστρυχίζων, καὶ πάντα τρόπον ἀναπλέκων, ἃ διέλιπεν ὀγδοήκοντα γεγονὼς ἔτη. πᾶσι γὰρ δήπου τοῖς φιλολόγοις γνώριμα τὰ περὶ τῆς φιλοτιμίας τἀνδρὸς ἱστορούμενα, τά τε ἄλλα, καὶ δὴ καὶ τὰ περὶ τὴν δέλτον, ἣν τελευτήσαντος αὐτοῦ λέγουσιν εὑρεθῆναι, ποικίλως μεταχειρισθεῖσαν, τὴν ἀρχὴν τῆς Πολιτείας ἃς ἔχουσαν τήνδε· Κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ μετὰ Γλαύκωνος τοῦ Ἀρίστωνος. τί οὖν ἦν ἄτοπον, εἰ καὶ Δημοσθένει φροντὶς εὐφωνίας τε καὶ ἐμμελείας ἐγίγνετο, καὶ τοῦ μηδὲν εἰκῇ καὶ ἀβασανίστως λεχθέναι μήτε ὄνομα μήτε ῥῆμα; πολλοῦ τε γὰ μᾶλλον ἐμοὶ δοκεῖ προσήκειν ἀνδρὶ καταστοχάζονται λόγους πολιτικοὺς, μνημεῖα τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως αἰώνια. μηδενὸς τῶν ἐλαχίστων ὀλιγωρεῖν, ἢ ζωγράφων τε καὶ τορευτῶν παισὶν, ἐν ὕλῃ φθαρτῇ χειρῶν εὐσχήμονας καὶ πόνους ἐπιδεικνυμένοις, περὶ τὰ φλέβια καὶ τὰ πῖλα καὶ τὸν χνοῦν καὶ τὰς τοιαύτας μικρολογίας, καταρρίπτειν τῆς τέχνης

panægyricam, quemadmodũ scriptores asserunt, qui illi breuissimum tempus assignant, decem annis composuit. Plato verò suos dialogos comens & calamistrans, omnibúsque modis retexens, ad octogesimum annum non proiecit. Omnibus philologis nota sunt, quæ de laboribus huius viti historijs feruntur: cùm in multis alijs, tum in illa tabula, quam mortuo ipso dicunt inuentam variè interpolatam, quæ principium librorum de Repub. cõtinebat, Κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ μετὰ Γλαύκωνος τοῦ Ἀρίστωνος. Quid itaque est absurdum, si & Demostheni cura fuit elegantiæ, & concinnitatis, sique nullum verbum, nullam sententiam temerè & inexploratè posuerit. Multò enim æquiùs mihi videtur virum orationes ciuiles constituentẽ, monumenta facultatis suæ perennia, ne minima quidem negligere: quàm pictorũ aut torneatorum liberos, in materia corruptibili manuũ dexteritatẽ & labores ostentantes circa venulas, lanugines, & puluerem, & cæteras hoc genus minutias, conterere artis subtilitatem. His aliquis sermonibus

τέχνης τὴν ἀκρίβειαν. τούτοις δὴ τοῖς λόγοις χρώμενος δοκεῖ μοι τὶς οὐδὲν ἔξω τοῦ εἰκότος ἀξιοῦν. καὶ ἔτι ἐκεῖνα εἰπὼν, ὅτι μειράκιον μὲν ὄντα καὶ νεωστὶ τοῦ μαθήματος ἀπτόμενον αὐτὸν, οὐκ ἄλογον πάντα περισκοπεῖν ὅσα δυνατὰ ἦν εἰς ἐπιτήδευσιν ἀνθρωπίνην ἐλθεῖν. ἐπειδὴ δὲ ἡ χρόνιος ἄσκησις ἰσχὺν πολλὴν λαβοῦσα τύπους τινὰς ἐν τῇ διανοίᾳ παντὸς τοῦ μεθεπομένου καὶ σφραγῖδας ἐνεποίησεν, ἐκ τοῦ ῥᾴστου τε καὶ ἀπὸ τῆς ἕξεως αὐτὰ ἤδη ποιεῖν οἷόν τι γίνεται κἀν ταῖς ἄλλαις τέχναις, ὧν ἐνέργειά τις ἢ ποίησις τὸ τέλος. αὐτίκα οἱ κιθαρίζειν τε καὶ ψάλλειν καὶ αὐλεῖν ἄκρως εἰδότες, ὅταν κρούσεως ἀκούσωσιν ἀσυνήθους, οὐ πολλὰ πραγματευθέντες ἀπαριθμοῦσιν αὐτὴν εὐθὺς ἐπὶ τῶν ὀργάνων, ἀλλὰ καὶ νοήσει, μανθάνοντες δέ γε χρόνῳ πολλῷ καὶ πόνῳ τὰς δυνάμεις τῶν φθόγγων, ἀναλαμβάνουσι, καὶ οὐκ εὐθὺς αἱ χεῖρες αὐτῶν ἐν ἕξει τοῦ δρᾷν τὰ παραγγελλόμενα ἦσαν, ὀψὲ δέ ποτε καὶ ὅτε ἡ πολλὴ ἄσκησις αὐτῶν τὸ ἔθος κατέστησεν εἰς φύσιν, τότε τῶν ἔργων ἐγένοντο ἐπιτυχεῖς. καὶ τὶ δεῖ περὶ τῶν

ἄλλων

nibus vsus, videtur mihi nihil extra rei verisimilitudinem sentire. Illud præterea addam. Quòd dum aliquis iuuenis est, recentérque doctrinam attingit, non est extra rationem, eum omnia circumspicere, quæ in studium & curam humanam venire possunt: postquam verò, tempore confirmata exercitatio, multas vires acceperit, formásque in animo omnium rerum quæ consequi solent & sigilla impresserit, iam ex facili & ex habitu ista ipsa facit. Quale quiddam existit etiam in alijs artibus, quarum finis est actio aliqua, aut effectio. Siquidem & ij qui cytharam pulsare, aut tibia canere, aut psallere exactissimè sciunt, quando insolentem aliquam cantilenam audiuerint, non illicò eam ad organa attemperant: verùm & meditando multùm contendentes, & tempore & labore plurimo discentes facultates sonorum resumunt: neque è vestigio manus eorum efficere possunt ea quæ allata recenter sunt: verùm sero tandem & vbi plurima exercitatio consuetudinem ipsorum in naturam stabiliuerit, tunc operũ fiunt compotes.

Et quid

ἄλλων λέγω; ὃ γὰρ ἅπαντες ἴσμεν, ἀπόχρη καὶ πᾶσαν αὐτῶν διακόψαι τὴν φλυαρίαν. τί δ' ἔστι τοῦτο; τὰ γράμματα ὅταν παιδευώμεθα, πρῶτον μὲν τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐκμανθάνομεν, ἔπειτα τὰς τύπους καὶ τὰς δυνάμεις· εἶθ' οὕτω τὰς συλλαβὰς καὶ τὰ ἐν ταύταις πάθη· καὶ μετὰ τοῦτο ἤδη τὰς λέξεις καὶ τὰ συμβεβηκότα αὐταῖς, ἐκτάσεις τε λέγω καὶ συστολὰς καὶ προσῳδίας, καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις· ὅταν δὲ τὴν ἕξιν τῶν τοιούτων ἐπιστήμην λάβωμεν, τότε ἐρχόμεθα γράφειν τε καὶ ἀναγινώσκειν κατὰ συλλαβήν, καὶ βραδέως τὸ πρῶτον. ἐπὰν δὲ ὁ χρόνος ἀξιόλογος προσελθὼν, τύπους ἰσχυροὺς αὐτῶν ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ποιήσῃ, τότε ἀπὸ τέρατος δρῶμεν αὐτὰ, καὶ πᾶν ὅ τι ἂν ὑπιδῷ τις βιβλίον, ἀπταίστως διερχόμεθα ἔξεί τε καὶ τάχει ἀπίστῳ. τοιοῦτον δή τι καὶ περὶ τὴν σύνθεσιν τῶν ὀνομάτων, καὶ περὶ τὴν εὐέπειαν τῶν κώλων ἐπανορθωτέον γίνεσθαι παρὰ τοῖς ἀθλητὰς τοῦ ἔργου· τοῖς δὲ τούτου ἀπείροις, ἢ ἀτριβέσιν ἔργου τοιούτου, θαυμάζειν καὶ ἀπιστεῖν εἴ τι κεκρότημένως ὑφ' ἑτέρου γίνεται διὰ τέχνης, οὐκ ἄλογον. πρὸς μὲν οὖν τοὺς

Et quid opus est de alijs dicere? illud siquidem, quod omnes scimus potest omnes illorum nugas præcidere. Ecquid tale? Litteras cùm discimus, primò quidem earum nomina cognoscimus, postea figuras & potestates: sic demum syllabas, earúmque affectiones: tum postea dictiones & accidentia earum: hoc est productiones, correptiones, accentus, & his similia. Cùm autem eorum cognitionem perceperimus, tunc incipimus scribere & legere per syllabas: & quidem lentè primùm. Vbi verò tempus sufficiens processerit; firmásq; species in animis nostris impresserit: tunc ista facilè perficimus, omnémque librum, quem quilíbet obtulerit, sine offensione legendo percurrimus, habitu quodam & dispositione incredibili. Tale quiddam contingere in collocatione verborum & concinnitate membrorum est existimandũ, in eo negocio exercitatis: hos autem qui inexperti & inexercitati sunt in re aliqua, demirari, & fidem non habere, si aliquid artificiosè ab alio factum cum plausu excipitur, non est absurdum. Itaq; con-

τοὺς εἰωθότας χλευάζειν τὰ παραγγέλματα τῶν τεχνῶν, ταῦτα εἰρήσθω.

Quomodo carmen simile solutæ oraredtion i datur.

Περὶ δὲ τῆς ἐμμελοῦς καὶ ἐμμέτρου συνθέσεως τῆς ἐχούσης πολλὴν ὁμοιότητα πρὸς τὴν πεζὴν λέξιν, τοιαῦτά τινα λέγειν ἔχω· ὡς πρώτη μέν ἐστιν αἰτία κἀνταῦθα τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ ἐπὶ τῆς ἀμέτρου ποιητικῆς, ἡ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν ἁρμογή· δευτέρα δὲ, ἡ τῶν κώλων σύνθεσις· τρίτη δὲ ἡ τῶν περιόδων ἐμμετρία. τὸν δὲ βουλόμενον ἐν τούτῳ τῷ μέρει κατορθοῦν τὰ τῆς λέξεως μόρια, δεῖ πολυειδῶς στρέφειν τε καὶ συναρμόττειν, καὶ τὰ κώλα ἐν διαστήμασι ποιεῖν συμμέτρως, μὴ συναπαρτίζοντα τοῖς στίχοις ἀλλὰ διατέμνοντα τὸ μέτρον, ἄνισά τε ποιεῖν αὐτὰ καὶ ἀνόμοια· πολλάκις δὲ καὶ εἰς κόμματα συνάγειν βραχύτερα κώλων, τάς τε περιόδους μήτε ἰσομεγέθεις, μήτε ὁμοιοσχήμονας τὰς γοῦν παρακειμένας ἀλλήλοις ἐργάζεσθαι. ἔγγιστα γὰρ φαίνεται λόγοις τὸ παρὰ τοὺς ῥυθμοὺς καὶ τὰ μέτρα πεπλανημένον. τοῖς μὲν οὖν τὰ ἔπη καὶ τοὺς ἰάμβους καὶ τὰ ἄλλα τὰ ὁμοιοειδῆ μετρα κατασκευάζουσιν οὐκ ἔξεστι πολλοῖς διαλαμβάνειν μέτροις

ἢ ῥυθμοῖς

tra eos qui soliti sunt irridere præcepta artium, hæc dicta sunto.

De Oratione autem ligata & melica, quæ multam habet similitudinem cum soluta, hæc dicenda habeo. Præcipuam hîc quoque caussam atque eandem rationem esse, quam & solutæ pòétices: nempe verborū ipsorum coaptationem, deinde membrorum collocationē, tertio periodorū commensurationem. Qui enim hac in parte volet rectè collocare orationem, is necesse est, vt eam multifariam conuertat atque coaptet: & membra in suis distantijs affabrè constituat: neque efferat in versum, sed metro detruncet, atque adeò membra inæqualia & dissimilia conficiat: sæpius etiam in commata redigat, breuiora membris: periodos quoque neque pares magnitudine, neq; forma consimiles adiacentes sibi elaboret. Nam proxima apparent sermonibus, quæ à rythmis & mensuris aberrarunt. Idcircò his qui Epica carmina & Iambos, & cætera eiusdem formæ metra componunt, non licet varijs carminum generibus aut

ἢ ῥυθμοῖς τὰς ποιήσεις, ἀλλ' ἀνάγκη μένειν ἀεὶ ἐπὶ τῷ αὐτῷ σχήματος. τοῖς δὲ μελοποιοῖς ἔξεστι πολλὰ μέτρα καὶ ῥυθμοὺς εἰς μίαν ἐμβαλεῖν περίοδον. ὥστ' οἱ μὲν τὰ μονόμετρα συνθέντες, ὅταν διαλύσωσι τοὺς στίχους, τοῖς κώλοις ἀναλαμβάνοντες ἄλλοτε ἄλλως, διαχέουσι καὶ ἀφανίζουσι τὴν ἀκριβείαν τοῦ μέτρου· καὶ ὅταν τὰς περιόδους μεγέθει τε καὶ σχήματι ποικίλας ποιῶσιν, εἰς λήθην ἐμβάλλουσι τὸ μέτρου. οἱ δὲ μελοποιοὶ, συμμέτρους τὰς τροφὰς ἐργαζόμενοι, καὶ τῶν κώλων ἑκάστου πάλιν ἀνίσων ὄντων καὶ ἀνομοίων ἀλλήλοις, ἀνομοίους τε καὶ ἀνίσους ποιούμενοι τὰς διαιρέσεις, διὰ ἄμφω ταῦτα οὐκ ἐῶντες ἡμᾶς ὁμοειδῆ ἀντίληψιν λαβεῖν ῥυθμοῦ πολλὴν τὴν πρὸς τοὺς λόγους ὁμοιότητα κατασκευάζουσιν ἐν τοῖς μέλεσιν. ἔνεστί τε καὶ τροπικῶν καὶ ξένων καὶ γλωττηματικῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ποιητικῶν ὀνομάτων ἐν τοῖς ποιήμασι, μηδὲν ἧττον ἀλλὰ φαίνεσθαι λόγῳ παραπλήσια.

Μηδεὶς δ' ὑπολαμβανέτω με ἀγνοεῖν ὃ τι κακία ποιήματος ἡ καλουμένη λογοειδεία δοκεῖ τισὶν εἶναι· μηδὲ καταγινωσκέτω μου ταύτην ἁμαθί-

bus aut pedibus ſua ſcripta diſtinguere: ſed neceſſe eſt eos, ſemper in vno modulo permanere. Melopœi autem, multa metra & rythmos in vnum periodum inijciunt: adeò vt ij qui monometra componunt, póſtquam miſſos fecerunt verſus, membris aliâs aliter arreptis confundunt, & obſcurant carminis perfectionem: cúmque periodos magnitudine & formis varias conſtituunt, in obliuionem carminis deueniunt. Melopœi autē qui conformes ſtrophas faciunt, cùm ſingulorum membrorum, inæqualium atque diſſimilium inter ſe, diſſimiles itidem & inæquales conſtituunt diuiſiones, ob vtráque hæc, non ſinentes nos æqualem rythmi conceptum percipere, multam in carminibus ſuis cum ſolutis orationibus ſimilitudinem adſtruunt. Quanquam autem figurata, peregrina, extranea, pòética nomina in pòémate obuerſentur, nihilominùs ſolutæ orationi apparent ſimillima.

Nullus autem arbitretur me ignorare, quod vitium pòématis ſit id quod vocatur Simile ſolutæ orationi; neque mihi eam attribu-

Occupatio.

ἀμαθίαν, ὡς ἄρα ἐγὼ κακίαν τινὰ ἐν δρεπτῆς τάττω ποιημάτων, ἢ λόγων· ὡς δὲ ἀξιῶ διαιρεῖν καὶ τούτοις τὰ ἀπουδαῖα ἀπὸ τῶν μηδενὸς ἀξίων, ἀκούσας μαθέτω ἐγὼ τὸ λόγου τὸν μὲν, ἰδιώτην ἀπεργάμενος ὄντα, τὸν ἀδολέσχην τοῦτον λέγω καὶ φλύαρον· τὸν δ', πολιτικὸν, ἐν ᾧ πολὺ τὸ κατεσκευασμένον ἐστὶ καὶ ἔντεχνον· οἷς μὲν ἂν τῶν ποιητῶν ὅμοιον εὑρίσκω τῷ φλυάρῳ καὶ ἀδολέσχῃ, γέλωτος ἄξιον αὐτὸ τίθεμαι· οἷς δ' ἂν τῷ κατεσκευασμένῳ καὶ ἐντέχνῳ, ζήλου καὶ ἀπουδῆς ἀπιτήδειον τυγχάνειν οἶομαι. εἰ μὲν οὖν διαφόρου τεθηγορίας τῶν λόγων ἑκάτερος ἐτύγχανεν, ἀκόλουθον ἦν ἂν καὶ τῶν ποιημάτων τὰ τούτοις ἔοικε, διαφόροις ὀνόμασι καλεῖν ἑκάτερον. ἐπειδὴ δ' ὅ τε ἀπουδαῖος καὶ ὁ μηδενὸς ἄξιος καλεῖται λόγος, οὐκ ἂν ἁμάρτοι τις τὰ μὲν εἰκότα τῷ καλῷ λόγῳ ποιήματα, καλὰ ἡγούμενος, τὰ δὲ τῷ μοχθηρῷ, πονηρὰ, ἄδηλον ἀπὸ τῆς τοῦ λόγου ὁμοιότητος παραπόμενος. κωλύσει δὲ σύνδηλον ἡ τῆς ὀνομάσιας ὁμοιότης κατὰ διαφόρων τεθειμένη πραγμάτων, τὴν ἑκατέρου φύσιν ὁρᾶν καὶ πρὸς τούτων μὲν ἅλις.

at inscitiam, quasi vitium aliquod, inter virtutes Pòématum aut orationum à me ponatur. Verùm quomodo ego bona à rebus nullius precij distinguam, audiens discat. Ego quidem quoniam sciam orationum alias esse rudes & impolitas, nempe istas garrulas & vanas: alias politas, in quibus multus est apparatus, multum artificium: quicquid in Pòétis inuenero garrulis & vanis persimile, risu dignum statuo: quicquid studio & artificio confectum, cura & imitatione persequendum existimo. Si itaque orationes vtræque diuersas appellationes nactæ sunt: consequens est etiam vtráq; pòémata, quæ illis similia sunt, diuersis nominibus appellari: nempe, quoniam alia docta, alia nullius precij vocetur oratio, nihil peccauerit, quisquis pòémata bonis orationibus persimilia, bona censuerit, malis autem mala: nihil nominis paritate perturbatus. Nihil enim impedit similitudo nominis apposita diuersis negocijs, vtriúsque naturam perspicere. Et de his quidem satis.

Ὧν δὴ

Earum

Ὧν ἢ προὐθέμην τὰ παραδεί. γματα θεὶς, αὐτῦ κατακλείσω τὸν λόγον. ἐκ μὲν οὖν τῆς ἐπικῆς ποιήσεως ταῦτα ἀπόχρη·

Αὐτὰρ ὅγ ἐκ λιμένος προςέβη τρηχεῖαν ἀταρπόν.

Ἓν μὲν δὴ τοῦτο κῶλον. ἕτερον δὲ, Χῶρον ἀν' ὑλήεντα, - Ἔλαττόν τε τῦ προτέρου καὶ δίχα τέμνον τὸν ςίχον. τρίτον δὲ τουτί, - Δι' ἄκριας - Ἔλαττον κώλυ κομμάτιον - Ἦ οἱ Ἀθύνη Πέφραδε δῖον ὑφορβόν· - Ἐξ ἡμιςίχων δύο συγκείμενον, καὶ τοῖς προτέροις οὐδὲν ἐοικός. ἔπειτα τὸ τελεευταῖον,

-- ὅ οἱ βιότοιο μάλιςα.

Κήδετο οἰκήων, ὃς κτήσατο δῖος Ὀδυσσεύς·

Ἀτελῆ μὲν ποιοῦν τὸν τρίτον ςίχον, τῦ δὲ τετάρτου τῇ προςθήκῃ τὴν ἀκρίβειαν ἀφῃρημένον. ἔπειτ' αὖθις,

Τὸν δ' ἄρ ἐνὶ προδόμῳ εὗρ' ἥμενον, -

Ὀυ συνεκτρέχον οὐδὲ τοῦτο τῷ ςίχῳ. - Ἔνθα οἱ αὐλὴ Ὑψηλὴ δέδμητο. - ἄνισον καὶ τοῦτο τῷ προτέρῳ. κἄπειτα ὁ ἑξῆς νοῦς ἀπερίοδος ἐν κώλοις τε καὶ κόμμασι λεγόμενος. ἐπιθεὶς γὰρ, - περισκέπτῳ

Earum autem rerum, quas proposui, vbi exempla produxero, finem sermonis faciam. Ex epica itaque pòési hæc sufficient.

At hic ex portu ingressus est asperam semitam.

Hoc vnum est membrū, Aliud autem, *per locum syluis obsitum.* Minus hoc iam priori, carménq; in duas partes secans. Tertium autem hoc, *per iuga.* Minus hoc commatium membro, *Vbi ei Minerua Dixit nobilem esse subulcum.* Ex duobus hemistichijs compositum, prioribúsque nihil simile: postremò illud vltimum.

--- *hic ei fortunas maximè.*

Curabat fæmiliarium, quos acquisierat diuus Vlysses.

Imperfectum quidem tertium carmen facit, quarti verò additione perfectionem ademit. Postea rursus.

Hunc autem in vestibulo inuenit sedentem.

Etiam id non concurrit cum carmine, *Vbi ei portus alta ædificata erat.* id quoque inæquale priori. Postea verò in his, quæ ordine sequuntur sententia, neque membris, neque commatibus periodicè prola-

πτῳ ἐνὶ χώρῳ -, πάλιν ἐποίσει, Καλή τε μεγάλη τε. βραχύτερον κώλου κομμάτιον. εἶτα - περίδρομος - ὄνομα καθ' ἑαυτὸ νοῦν τινα ἔχον. εἶθ' ἑξῆς τὰ ἄλλα τοῦτον κατασκευάζει τρόπον. τί γὰρ δεῖ μηκύνειν τόν λόγον;

Ἐκ δὲ τῆς ποιήσεως τῆς Ἰαμβικῆς τὰ Εὐριπίδου ταυτί·

Ὦ γαῖα πατρὶς, ἣν Πέλοψ ὁρίζεται, Χαῖρ·

Τὸ πρῶτον ἄχρι τούτου κῶλον.

- Ὅστε πέτρων δυσχειμέρων Ἀρκάδων Ἐμβατεύεις -

Τὸ δεύτερον μέχρι τοῦδε.

- Ἔνθεν εὔχομαι γένος·

Τοῦτο τρίτον. τὰ μὲν πρότερα, μείζονα στίχου· τοῦτο δὲ, ἔλαττον.

Αὔγη γὰρ Ἀλέου παῖς με τῷ Τιρυν
Τίκτει λαθραίως Ἡρακλεῖ. (θίῳ

Μετὰ τοῦτο,

- Ξύνοιδ' ὄρος
Παρθένιον.

Οὐδέτερον αὐτῶν στίχῳ συμμετρούμενον. εἶτ' αὖθις ἕτερον στίχου τε ἔλαττον καὶ στίχου μεῖζον,

- Ἔνθα μητέρ' ὠδίνων ἐμὴν
Ἔλυσεν Εἰλειθυία -

Καὶ τὰ ἑξῆς τούτοις παραπλήσια.

Ἐκ

prolata. Cùm enim addit, *circumspicuo in loco.* rursus fecit, *pulchráque magnáque.* breuior est mẽbro commatiũ. Postea, *quæ circumiri poterat,* verbum, per se ipsum sententiam quandã habet. Deinceps alia eadem ratione collocat. Quid enim opus est protrahere sermonem?

Ex Poési autem Iambica hæc Euripidis sunt.

O terra patria, quam Pelops terminat.
Salue:

Primum hactenus membrum.

Quæ saxum algidorum Arcadum
Ingrederis.

Secundum eò vsque, *Vnde glorior genus me ducere.* hoc tertium: & quidem priora superant carmen. hoc autem minus est.

Auge enim Alei filia me Tirynthio.
Genuit latenter Herculi?

Postea,

Agnosco oram
Virgineam ---

Nullum hîc membrum, cum carmine terminatur. Rursus aliud membrum est minus carmine, aliud carmine maius.

Hîc matrem meam doloribus
Soluit Juno.

Et cætera his similia.

Ex

Ἐκ δὲ τῆς μελικῆς τὰ Σιμωνίδεια ταῦτα. γέγραπται δὲ κατὰ διαστολὰς οὐχ ὧν Ἀριστοφάνης ἢ ἄλλος τις κατεσκεύασε κώλων, ἀλλ' ὧν ὁ πεζὸς λόγος ἀπαιτεῖ. πρόσεχε δὲ τῷ μέλει, καὶ ἀναγίνωσκε ταῦτα κατὰ διαστολὰς, καὶ εὖ ἴσθ' ὅτι λήσεταί σε ὁ ῥυθμὸς τῆς ᾠδῆς, καὶ οὐχ ἕξεις συμβαλλεῖν οὔτε στροφὴν, οὔτε ἀντιστροφὴν, οὔτ' ἐπῳδόν· ἀλλὰ φανήσεταί σοι λόγος οὑτωσὶ διειρόμενος. ἐστι δὲ ἡ διὰ πελάγους φερομένη Δανάη, τὰς ἑαυτῆς ἀποδυρομένη τύχας.

Ὅτε λάρνακι ἐν δαιδαλέᾳ ἄνεμος βρέμῃ πνέων· κινηθεῖσα δὲ λίμνα δείματι ἔρειπεν, οὔτ' ἀδιάνταισι παρειαῖς, ἀμφί τε Περσεῖ βάλε φίλαν χέρα, εἶπεν τε, ὦ τέκνον, (νῷ οἷον ἔχω πόνον, σύ δ' αὖτε γαλαθηνῆτορι κνῶσσεις ἐν ἀτερπεῖ δώματι, χαλκεογόμφῳ δὲ, νυκτιλαμπεῖ, κυανέῳ τε δνόφῳ. τύ δ' ἀναλέαν ὕπερθε τεὰν κόμαν βαθεῖαν παριόντος κύματος οὐκ ἀλέγεις, οὐδ' ἀνέμου φθόγγων, πορφυρέᾳ κείμενος ἐν χλανίδι πρόσωπον καὶ δέ τοι δεινὸν τό γε δεινὸν ἦν, (λόν. καίκεν ἐμῶν ῥημάτων λεπτὸν ὑπεῖχες οὖας. κέλομαι, εὖδε βρέφος, εὐδέτω δὲ πόντος, εὐδέτω ἄμετρον (κακόν.

Ex Melicis autem hæc Simonidea. Scripta autem sunt per distinctiones membrorum; ex qualibus nec Aristophanes, nec quispiã alius conficit: sed quales oratio soluta solet requirere. Attende itaque melo, legéq; omnia per distinctiones: & aduerte, quòd cantilenæ rythmus te fugiat, neq; poteris dignoscere, nec stropham, nec antistrophã, nec Epodum: sed apparebit tibi oratio sic diuulsa. Describitur autẽ Danáe per maria agitata, quæ deplorat suam calamitatẽ.

Quum in arca, affabrè facta, ventus fremeret spirans: commotáque palus præ horrore concideret, madidis genis: Perseo admouit charam manum: dixitque. ô fili, quantis angustijs premor: tu verò lacteo pectore dormis: in tristi domo: & clauis ferreis compacta: & noctu lucida, atraq; caligine. Tu porrò siccam supra tuam cæsariem, prætereuntem fluctum non curas: nec venti sonos purpurea in tunicula conditus, habensq; faciem pulchram.

At si à te periculum graue esse iudicaretur, vt certè graue est: saltem meis verbis teneram supponeres auriculam. Iubeo dormi infans, dormiat & mare dormiat & immensum malum. Cæterùm hoc inane quoddam consilium fuisse reperiatur.

μαλαβουλία δέ τις φανείη. (λέον Ζεῦ πάτερ, ἐπὶ σέο ὄλι δὴ θαρσαλέος εὔχομαι τεκνόφι δίκας μοι.

Τοιαῦτά ἐστι τὰ ὅμοια τοῖς καλοῖς λόγοις μέτρα καὶ μέλη, διὰ ταύτας γινόμενα τὰς αἰτίας ἃς προειπάσοι.

τῦθ' ἕξεις δῶρον ἡμέτερον, ὦ Ῥοῦφε, πολλῶν ἀντάξιον ἄλλων, εἰ βουληθείης ἐν ταῖς χερσί τε αὐτὰ συνεχῶς, ὡς ὥς τι καὶ ἄλλο τῶν πάνυ χρησίμων, ἔχειν, καὶ σωασκεῖν αὐταῖς καθ' ἡμέραν γυμνασίαις. ἃ γὰρ αὐτάρκη τὰ παραγγέλματα τῶν τεχνῶν ἐστὶ δεινοὺς ἀνταγωνιστὰς ποιῆσαι τοὺς βουλομένους δίχα μελέτης τε καὶ γυμνασίας· ἀλλ' ἐπὶ τοῖς πονεῖν καὶ κακοπάθειν κεῖται ἢ ἀπουδαῖα εἶναι τὰ παραγγέλματα καὶ λόγου ἄξια, ἢ φαῦλα καὶ ἄχρηστα.

ΤΈΛΟΣ.

reperiatur. Jupiter pater, per te, si quidem quod audacter dictum sit opto, filij opera pœnus mihi dari.

Hæc carmina & mele sunt simillima pulchris orationibus: idque ob causſas supra à me expositas.

Habes à me munus, ô Rufe, *quo non præstantius vllum*, si illud volueris assiduè, veluti quidpiā aliud vtilissimum in manibus habere, & quotidianis exercitationibus conterere. Neque enim artium præcepta per se sufficiunt etiam cupidos sui artifices excellentes efficere, sine meditatione & exercitatione: quin ea ipsa præcepta sint vel nullius vel alicuius precij, in ijs situm est, qui elaborare, & molestiæ aliquid susçipere in illis velint.

FINIS.

Lectori Beneuolo S.

SIMON BIRCOVIVS.

CVM hunc libellum Dionysii Latinum feciſſem, cogitaui mecum fruſtra me laborem inſumpſiſſe, ſi iis qui Græcè intelligerent, Latina obtruderem; aut iis qui Latinè loquentem Dionyſium legere vellent, æquè difficilem, propter exemplorum Græcorum multitudinem proponerem. Nam præcepta elocutionis fruſtra ſanè à Græcis petuntur, ſi vſus eorum in bonis Latinis auctoribus non oſtendatur. Cùm verò vellem quomodocunq; præcepta Dionyſii Latinis exemplis explicare; alia me difficultas preſſit. Video enim dicendi bonos artifices, non tam ad ſuas præceptiones aliorum ſcripta examinare: quàm ad alicuius ſummi Oratoris aut Poëtæ illas conformare. Non enim ille diuinus impetus ſcribendi aut dicendi præceptorum cancellis continetur; ſed potiùs imitandus ab ingenioſis dicendi magiſtris proponitur. Vt non mirum ſit, ſi Cicero ipſe aſſidua quadam exercitatione in dicendo, ſeipſum ſuperârit: qui non tam præceptis ſuas orationes, quàm præcepta orationibus dirigebat. Me igitur hoc ipſum ne Latinis exemplis Græcorum præcepta illuſtrarem reprimebat. Verumtamen cùm viderem, Latinos quoſdam id præſtare conatos fuiſſe; vt dum Dionyſii doctrinam ad ſua ſcripta transferrent, eandem Latinis exemplis

illustrarent, itidem ipse faciendum putaui; vt Dionysium non solùm Latinè loquentem & præcepta tradentem exhiberem: sed præceptis, Latina etiam exempla quòad fieri posset accomodarem: ne omnino in Latino sermone Græcorum industria desideraretur: aut cùm in Latina conuersione, sententiis expressis Verborum Collocationis via ac ordo seruari non posset, à Græcæ linguæ ignaris, minùs intelligerentur.

Exempla

EXEMPLA LATINA

Græcis Dionysii respondentia.

Pag. 8. versu 20. Τὼ δ' ἀυτ' ἐν κλισίης) Virgilius etiam res humiles pari elegantia conscripsit Georg. 2.

Nec non Ausonij Troiâ gens missa coloni
Versibus incomptis ludunt, risuq; soluto:
Oraq; corticibus sumunt horrenda cauatis.
Et te Bacche vocant per carmina lata, tibiq;
Oscilla ex alta suspendunt mollia pinu.

Aen. quoq; lib. 5.

- - - - Leui cum sanguine Nisus.
Labitur infelix, casis vt fortè iuuencis.
Fusus humum, viridesq; super madefecerat herbas.

Et infra.

Et simul his dictis faciem ostentabat, & vdo.
Turpia membra fimo: risit pater optimus olli.

Pag. 11. vers. 17. Τύγη οὐ γὰρ σε δοκῶ) Pari verborum suauitate, & elegantia Collocationis, ea quæ in operto fuerunt T. Liuius lib. 9. Dec. 4. descripsit. *Scortum*, inquit, *nobile libertina Hispala Fecenia, non dignæ quæstu, cui ancillula assueuerat, etiam postquam manumissa erat, eodem se genere tuebatur. huic consuetudo iuxta vicinitatem cum Ebutio fuit, minimè aut adolescentis aut rei aut famæ damnosa. vltrò enim amatus appetitusq; erat: & malignè omnia præbentibus suis, meretriculæ munificentia sustinebatur. quin eò processerat consuetudine capta: vt post patroni mortem, quia in nullius manu erat: tutore à Tribunis & Prætore petito, cùm testamentum faceret, vnum Ebutium institueret hæredem. Hæc amoris pignora cùm essent, nec quicquam secretũ alter ab altero haberent, per iocum adolescens vetat eam mirari, si per aliquot noctes secubuisset: religionis se causa, vt voto pro valetudine sua facto liberetur, Bacchis initia ri velle. Id vbi mulier audiuit, perturbata, Dij meliora, inquit, mori & sibi & illi satius esse, quàm id faceret: & in caput eorũ detestari minas periculaq;, qui id suasissent. Admiratus cùm verba, tùm perturbationem tan-*

tam adolescens parcere execrationibus iubet: matrem id sibi assentatricem vitrico imperasse &c.

Cic. in Orat. pro Milone *Milo autem cùm in Senatu fuisset eo die, quòad Senatus dimissus est: domũ venit, calceos & vestimenta mutauit, paullulùm dum se vxor (vt fit) comparat commoratus est: deinde profectus est id temporis.*

Fol. 13. ver. 20. Αλλ' ἐχον ὥστε.) Exemplis his vtitur etiam Hermogenes de Ideis. Sed vt Dionysius Homeri versus alio genere carminis immutat, vt vim Collocationis ostendat: ita nobis facere liceat, in Virgilio, cuius carmina ex Aen. lib. 8. Ithiphalica faciamus. Sunt autem hæc.

Inde vbi prima quies medio iam noctis abacta

Curriculo expulerat somnum: ceu femina primùm

Cui tolerare colo vitam tenuiq; minerua,

Impositum cinerem & sopitos suscitat ignes,

Noctem addens operi, famulasq; ad lumina longo

Exercet penso, castum vt seruare cubile (natos.

Coniugis, & possit paruos educere

Ithiphalica autem erunt hoc modo.

Curriculo veluti noctis medio iam abacta

Fœmina, cui tolerare colo & tenui minerua

Vitam, impositum cinerem suscitat, & sopitos

Ignes, noctem addens operi, famulásque longo, ad

Lumina penso exercet, coniugis vt cubile

Castum seruare, atque educere possit natos.

Fol. 15. ver. 28. ὅλη δὲ ἡ πλέξις) Solutam quoq; orationem quod & ligata, pati posse, vt alia atque alia, mutata collocatione esse videatur Cic. in Oratore docet his verbis.

Quantùm autẽ sit aptè dicere, experiri licet, si aut cõpositi oratoris bene structam collocationem dissoluas permutatione verborum: corrumpatur enim tota res, vt hæc nostra in Corneliana, & deinceps omnia, Neque me diuitiæ mouent, quibus omnes Africanos, & Lælios multi venalitij, mercatores q; superârunt. Immuta paullùm vt sit, multi superarunt mercatores, venalitijq; perierit tota res. Et quæ sequuntur, Neque vestis aut cælatum

aurum

aurũ, & argentum, quo noſtros veteres Marcellos, Maximosq́, multi Eunuchi è Syria, Aegyptoq́ vicerunt. Verba permuta ſic, vt ſit, Vicerunt Eunuchi è Syria Aegyptóque. Adde tertium, Neq́ verò ornamenta iſta villarũ, quibus L. Paullum & L. Mumium, qui rebus his vrbem Italiamq́ omnem referſerunt, ab aliquo video perfacile Deliaco, aut Syro potuiſſe ſuperari. Facita: potuiſſe ſuperari ab aliquo Syro, aut Deliaco: Vidésne, vt ordine verborum paullùm commutato, iiſdem verbis ſtante ſententia, ad nihilum omnia recidant, cùm ſint ex aptis diſſoluta? aut ſi alicuius inconditi arripias diſſipatam aliquam ſententiam, eámque ordine verborum paullùm commutato, in quadrum redigas, efficiatur aptum illud, quod fuerat antea diffluens ac ſolutum? Agè ſume de Gracchi apud Cenſores illud, Abeſſe non poteſt, quin eiuſdem hominis ſit, probos improbare, qui improbos probet. Quantò aptiùs, ſi ita dixiſſet: quin eiuſdem hominis ſit, qui improbos probet, probos improbare? Hoc modo dicere nemo vnquã voluit, nemoq́ potuit quin dixerit.

Pag. 21. ver. 13. ἄνδρα μοι ἔννεπε) Similiter Virgilius Aen. lib. 1. à nomine inchoat.

Arma virumq́ cano.

Et Aen. 11.

Oceanum interea ſurgens aurora reliquit.

Pag. eadem ver. 34. κλῦθί μευ:) Eodẽ modo Virg. à verbo incipit Aen. lib. 7.

Pandite nunc Helicona Deæ cantuſq́ mouete.

Et lib. 1. ----- *dederatq́ comas diffundere ventis.*

Pag. 22. ver. 14. τύπτε δ' ἀπροφάδην.) Virgilius etiam id obſeruauit: nam primùm verba, pòſt aduerbia poſuit: vt Aen. lib. 1.

Perge modò, & quà te ducit via dirige greſſum.

Et ibidem.

Corripuere viam interea quà ſemita monſtrat.

Pag. eadem ver. 27. Βόρευδον δὲ πέτονται.) Etiam Virgilius non obſeruauit verba præponere aduerbiis. vt Aen. lib. 7.

Nunc age qui Reges Erato.

Et lib. 8.

Ocyùs ire equites Thyrrheni ad littora regis.

Pag. 23. ver. 7. Αὖ ἔρυσαν μὲν.) Sic Terentius in Andria ſequitur rerum ordinem, dum dicit.

Effertur, imus, ad ſepulchrum venimus.

In ignem posita est.

Et Virg. Aen. 11.

Dixit, & aurata volucrem Threissa sagitta

Deprompsit pharetra, cornuq; in fensa tetendit

Et duxit longè, donec curuata coirent

Inter se capita, & manibus iam tangeret aquis,

Laua aciem ferri, dextra neruoq; papillam.

Pag. ea. ver. 19. πλῆξιν ἀναχωμένος) Etiam Virgilius hac ὑστερολογίᾳ vsus est, vt Aen. 1.

Et torrere parant flammis, & frangere saxo. Et

Suscepitq; ignem foliis atque arida circùm

Nutrimenta dedit rapuitq; in fomite flammam.

Pag. 27. ver. 16. τῦτο τὸ στοιχεῖον.) Sic etiam Latini Poetæ *Gnatus* pro *Natus*. Virg. *Euandre* pro *Euander*, *Temnere* pro *contemnere*. Sic etiam Cic. synalepha vsus esse videtur. *Cred' ego vos mirari &c.* cùm hîc nulla esse videatur. *Ego omni officio.* Sic *conficere* pro *facere*. *amârunt* pro *amauerunt*. Huius generis sunt Comicorum etiam verba. *Dic sodes, & Apagesis, & Aedepol, & Ecastor.* Etiam Historicorum *Mehercule, medius fidius.* Sic etiam cùm dicitur *Agier aut Agi, Dicier pro Dici.* De transformatione vocabulorum vide Ciceronem in Oratore.

Pag. 29. ver. 6. Ὑμεῖς τε ὦ λακεδαιμόνιοι) Sic Cicero in Oratore L. Crassi dictionem transformat, & ex bona malam efficiens ostendit quæ vis sit Collocationis, his verbis. *Ex hoc genere illud est Crassi. Missos faciant patronos, ipsi prodeant: nisi interuallo dixisset: ipsi prodeant, sensisset profectò effugisse senarium. omninò melius caderet, prodeant ipsi.* Iam verò de industria ex bono facit deterius. *Patris dictum sapiens, temeritas filij comprobauit. Hoc dicho reo tantus clamor concionis excitatus est, vt admirabile esset. Quaro nónne id numerus effecerit? verborum immuta ordinem: fac sic: comprobauit filij temeritas. iam nihil erit.*

Pag. 30. ver. 16. Εἰ τῦτον ἐξήνεγκε τὸν τρόπον.) Simili gradatione per negationem Cic.

12. Philip. vsus est. *Quid enim per Deos immortales potest Reip. prodesse nostra legatio? prodesse dico? quid si etiam obfutura est? obfutura? quid si etiam nocuit?* Si autem ita protulisset *Nostra legatio non poterit prodesse Reip. immò obfutura est & iam nocuit.* vniuersa elegantia corrueret. Similiter 1. Offic. est Gradatio.

Quamobrem tu quidem disces à principe huius ætatis Philosophorũ, & disces quamdiu voles, tamdiu autem velle debebis, quóad te quantùm proficias non pœnitebit. Quod quidem hac simplici forma potuisset proferre. *Quamobrem tu quidem disces à principe Philosophorum huius ætatis quamdiu voles, & quóad te quantùm proficias non pœnitebit.*

Pag. 31. ver. 9. τίς γὰρ οὐκ ἂν ὁμολογήσαι.) Sic pleno orbe vtitur Salust. in bello Iugurtino. *Qui si reputauerint & quibus ego temporibus magistratus adeptus sim: & quales viri idem assequi nequiuerunt: & postea quæ genera hominum in Senatum peruenerint: profectò existimabunt, me magis merito, quàm ignauia iudicium animi mei immutasse.* Plenus est orbis huius sententiæ: verumtamen addidit adhuc duo membra. *maiusq; commodum ex ocio meo, quàm ex aliorum negotiis Reip. venturum.* Etiam verbi fit adiectio: vtapud eundem ibidem. *Verùm ego liberiùs altiusq; processi, dum me ciuitatis morum piget, tædetq;.* postremum verbum additum non solùm sententiam pleniorem facit, sed etiam clausulam reddit numerosiorem.

Et Cic. lib. 3. Accusationis *Nam si potest ista pecunia sine aratorũ iniuria detrahi: Populus R. habeat: præsertim in tantis ærarij angustiis.* hîc vltima verba, adiecta sunt κατ' ἀποσύναψιν.

Item lib. 4. Accusationis *Itaq; hoc nefario scelere concepto, nihil postea tota in Sicilia neque sacri neque religiosi esse duxit.* verbum non necessarium (*neque religiosi*) adiectum est.

Pag. 33. ver. 1. Τίδε δεῖ τὸ παρ.) Cicero eiusmodi etiam conuersione vtitur, rariùs tamen propter nimiam illius elegantiam: vt pro Milone.

Quis eos seruos postulauit? Appius. Quis produxit? Appius. Vnde? ab Appio. Si autem dixisset *Appius*

pius eos seruos postulauit, & produxit. nulla gratia esset.

Et pro Domo sua. *Dico igitur & quàm possũ maxima voce dico.* Nõ haberet autem hanc gratiam si dixisset. *Dico igitur maxima voce.*

Pag. ead. ver. 17. τῆς δὲ ἀφαιρεσέως τίς.) Cic. in Diuinatione vsus est periodo nimis concisa. *Hîc si læsum te à Verre esse dices, patiar & concedam: si iniuriam tibi factam quereris, defendam & negabo.* dicere siquidem Cicero potuit, *defendam Verrem, & negabo tibi esse iniuriam factam.* Et pro Cornelio Balbo. *Quid est, Iudices, non solùm in legibus positum, sed etiam in priuatorum voluntate?* si adiecisset, *positum*, nulla esset orationis suauitas. Periodos eiusmodi Græci μεσουρούς appellant.

Pag. 38. ver. 22. ἡ δὲ διαλλαγή.) Verba hæc existimo in textum Dionysii aliunde irrepsisse.

Pag. 38. ver. 23. διαλέκτου μὲν οὖν) Pronunciationis occulta vis in componendo μέλος id est modulatio dicitur. Melos enim est modulatio vocis suauis quam intentio facit & remissio in certis quibusdam & definitis locis. Hæc intentio aut remissio dicitur Græcis διάστημα latinè spatium. Vox autem triplex est: Cantus, Sermo, & Clamor. Cantus propriè dicitur vox διαστηματική, hoc est spatiis distincta: quæ variè resonando sursum deorsumq; subsistit. cernitur non tantùm in homine sed & in instrumentis musicis. Sermo dicitur vox συγχὴς confusa: hæc continuè & tractim progreditur, ita vt vix signato spacio mox continuò recurrat. Clamor autem μέλος non recipit, nec tono comprehenditur. Spatia hæc διαστήματα dicuntur, tonorum quædam rationes & modi. Quæ licet non apparent adeò in sermone, atq; in cantu: sunt tamen. sed aliter in sermone, aliter in cantu obseruantur, vt Dionysius notat. Intentionem autem & remissionem modulationis syllabarũ in sermone intra diapente, ex quo μέλος nascitur, metiendam esse Rhetores docent. primùm ex quantitate, deinde ex accentu dictionis proprio

prio, tertiò ex natura vocalis argutæ, quartò ex allocutionis forma seu figura sententiæ, quę separatur à dictiõe. Ex quãtitate. nam semper longa eleuatur, breuis deprimitur. Ex acentu. nam & syllabæ breues accentu acuto notatæ eleuantur. Ex natura vocalis. nã vna vocalis longa, longior aliquando fit ex complexu consonantium, similiter breuis breuior: ergo eleuatur longior magis, quàm simpliciter longa. Item vocalis breuis eadem, fit aliquando breuior propter cõplexionem consonantiũ: ideò magis deprimenda, quàm simpliciter breuis. Sed de his aget autor noster cum μέλος in oratione bona explicabit. Porrò allocutiones, suas intensiones & depressiones habenr. Nam interrogatio finalem acuit, vt *Qua spe inimica in gente moraris?* vnde eam Varro casum verbi appellat. Obsecratio circumflectit penultimas, etiamsi breues. vt *Serua me obsecro.* Sic oratio virilis, commota, religiosa, lamentabilis, varia, flexa, flebilis, suauis, intensa, remissa, furibunda, plana, moderata, grauis, magnifica. Nunc examinemus exemplum Euripidis, quo Dionysius vtitur.

Σίγα σίγα λεύκον ἰχνὸς ἀρβύλης τιθεῖτε μὴ κτυπεῖτε.

Ἀπὸ προβατ' ἐκεισ' ἀπόπροθι κοίτας.

Inprimis dicit tres dictiones Σίγα σίγα λευκὸν in vnisono ꝓferri, sine differentia accentuũ: ratio est, quia est oratio virilis cohortans, & habet ab initio syllabarum intentionem, vnde nec accentus valent. Hæc autem dictio λευκὸν etiam in vnisono profertur: quoniam primæ syllabæ longæ sine accentu, posterior breuis cum accentu æqualis est. Similiter & ἰχνὸς. Hæc autem dictio ἀρβύλης duas posteriores acuit: quoniam prima syllaba est sine accentu, media accuitur, etsi sit breuis, propter vltimam longam, vltima etiam acuitur quia longa. Hęc rursus dictio τιθεῖτε etsi mediam circumflectit, tamen quia est adhortantis vox duas posteriores acuit: similiter &

ter & κλυπεῖτε. Porrò ἀπὸ πρόβαλ' perdit ſuum accentum in προ. nam dictionis ἀπὸ vltima ſyllaba longa eſt: propter ſequentes cõſonantes: πρόβαλε autem breuia ſunt: ideò maior ratio in eleuando longę habenda eſt, quàm breuis. Quare vt ex accentu μέλος appareat ommiſſis propriis accentibus in his carminibus, vbi eleuatio aut depreſſio eſſe debeat, ſic annotemus.

Σίγά σίγά λευκόν ἰχνός ἀρβύλης τιθείτε μή κτυπείτε ἀπόπροθεν ἐκείσ' ἀπόπροθι κοίτας. Hæc ſyllabarum eleuatio aut depreſſio intra ſpacium diapente contineri debet. Sed quæ ſyllabæ ſuperiùs aut inferiùs ponantur (nam poteſt ſyllaba longa longior eſſe) quæ ſyllabæ intra diapente vno tono eleuentur, aut deprimantur, quæ deinde ditono, quæ per quartam, quæ per ſemitonium vſq; ad ſummum diapente, iam ſcrupuloſioris inueſtigationis eſt. Author tamen noſter infra cùm de vocalibus ſonoris, medijs, & infimis docet, & de conſonantium generoſitate & ignobilitate tractat: annotare videtur locos modulādi ſermonis intra diapēte. Nam quæ vocales ſonoræ ſuprà, quæ minús ſonantes infra ponentur Hoc idem & de cō, ſonantibus intelligendum. In Latinis etiam eam modulationem conſideremus exemplis. Terentius in Andria.

Iuno Lucina fer opem ſerua me obſecro.

Iſte dialectus intra diapente non continetur: quia vox clamantis potiùs mulierculæ eſt, quam dicentis: habet tamen tonos ſuos. Inprimis tres priores ſyllabæ in vnitono proferuntur: quoniam omnes ſunt lōgæ, nec prima eleuatur, quia eſt oratio erecta. Media in dictione *Lucina* vſq; ad quintam eleuatur: quoniam vox implorantis eſt, tum quia naturâ accentum circumflexum habet. Vltima deprimitur duobus tonis & ſemitonio: quoniam eſt breuis naturâ, longior tamen quàm tres illæ ſyllabæ priores: ideò ſuperior erit illis

tono.

tono. Illa deinde dictio *Fer*, tono inferior est primis tribus syllabis, atq; deprimitur tono sub diapente: quia, vt dixi, magis clamor est quàm sermo, mulierque quàm maximè potest intendit & remittit vocem: deprimitur autem adeò grauiter, quòd neq; consonantes neque vocalem generosam habet. Assurgit tono dictionis prima syllaba, *Opem*, quam posterior tono superat: quoniam O vocalis generosa est sed syllaba *pem*, longior. Porrò tres syllabæ sequentes semitono ascendunt suprà: insurgit enim & mollescit simul oratio. Vltima dictio *Obsecro* deprimit primam syllabam semitono, alteram semitono eodem eleuat, tertiam semitono & tono deprimit: quoniam, vt dixi, obsecratio penultimas attollit etsi breues sint: vnde catalexis illius conuenit cum principio.

Illud etiam *Auratus aries Colchorum*. magnificum & venerandum est, quòd diatonico genere clausulam complet. Horatij illud.

Mæcenas atauis edite regibus

nunc tono, nunc semiditono, nunc ditono, progreditur. Illud præterea.

Lydià díc pèr ómnés
Té Deós órò Sybarím cúr próperâs ámándo Pèrderé

descendit statim ditono, frequētiusq; descendit, & tonum flectit, cum catalexi ditona. Illud verò.

Scribéris Varió fórtis & hostiúm
Víctór Mæónìi cármìnìs á itè
Quám rém cunq; fèróx náuibùs aút èquis
Milés te dùbè géssèrìt.

Hîc hemitonum spacium bis reperyt, deinde semiditonum & toniœum, attollens vltimam in catalexi. Sic Ciceto in Oratione pro Milone. *Etsi vereor, iudices, ne turpe sit pro fortissimo viro dicere incipientem timere.* Nam hucusq; progrediens sistema fecit in diapente: hinc descendit & in eadem horda hæret; præterquā in penultima huius membri, quam semitonio inflexit & deniq; clausula quieuit pentasyllaba. Ad perfectam autem eorum omnium cognitionem

cognoscendi sunt toni videlicet Dorius, Phrygius, Lydius, Sublidius: qui suo more inflectere harmoniam docent. Sed hæc scrupulosiùs persequi nimis operosum.

Pag. 47. vers. 18. ὁ ἀριθμὸς δ' αὐτῶν) Cùm multæ sint opiniones de numero & sufficientia latinarum litterarum: licebit nobis naturam ipsam sequi, nec plures statuere quàm quot Latini statuerũt. Naturâ enim discimus, si principia & originem litterarum scrutemur, nõ plures esse, quàm quas Latini delegere. Quinq; vocales A e i o u, vnam aspirationem h, quatuor mutas molles b d g q, totidemq; tenues b c t k, quatuor liquidas l m n r. vnam semiuocalem s. Aliæ autem literæ si quæ sunt, partim ab his corruptæ, partim compositæ, partim secundùm idioma cuiuscunq; linguæ immutatæ, partim græcæ. Nam s. longo tempore Latini caruerunt, nihilq; aliud est nisi aspiratum p. Porrò x y z Græcorum sunt.

Pag. 48. vc. 5. ἐστὶ δὲ ταῦτα) Septem vocales Græcorum Latini habent α Græcum, a latinum exprimit. ε, latinum e breue, η e longum: ο Græcum o breue latinum: υ u commune latinum, ω o longum latinum: η enim Græcorum duplex e e valet, ω autem duplex o o.

Pag. 49. ver. 1. Αὐτῶν δὲ μακρῶν) A longum non tantùm apud Græcos, sed apud Latinos etiam sonantissimum est. vt *fatum amabant.* Cic. accusat. 6. *Propter est spelunca quædam conuersa ad Aquilonem infinita altitudine.* Apud eundem extant è Trachinijs Sophoclis conuersa carmina, mira suauitate A repẽtia.

Hæc dextra lernam tetram, mactata excetra

Placauit, hæc bicorporem afflixit manum.

Erymanthiam: hæc vastificam abiecit belluam,

Hæc à tartarea tenebricosa extractum plaga.,

Tricipitem eduxit hydra generatum, canem.

Virgil. Aen. 9.

---- *Cristaq; tegit galea aurea rubra.*

Et lib. 7.

Cri-

Crinita iuba galea alta chimeram.

Pag. ead. ver. 6. δεύτερον δὲ τὸ η,) Secundum locum obtinet apud Latinos e longum.

Ouid. *Vt flerent oculos erudiere suos.*

Virg. Aen. 2.

Conticuere omnes intentiq; ora tenebant.

Et Quæ tantæ tenuere moræ.

Et Incubuere mari.

Et O terq; quaterq; beati.

Pag. ead. ver. 9. τρίτον δὲ τὸ ω) Tertium locum obtinet O longum. Cic. *Ego omni officio cæteris satisfacio omnibus.* Et pro Roscio. *Credo ego vos mirari.* Et, *video P. C. in me omnium ora atq; oculos esse conuersos: video vos non solùm de vestro ac Reip. verùm etiam si id depulsum sit, de meo periculo esse sollicitos.*

Virg. Aen. 5.

O nimiũ cælo & pelago confise sereno.

Pag. ead. ver. 13. ἐστὶ δὲ ἧττον τοῦτο) Non inferiorem vim habet v latinorum, sed tum sonantius cùm est longum.

Vt Virg.

Nos patriam fugimus tu Tytire lentus im vmbra.

Pag. ead. ver. 17. Ἔσχατον δὲ πάντων τὸ) I latinum quemadmodum duplex est longum & breue, ita etiam suaue vel in suaue est. I breue minùs suaue est vt *imitari.* cùm longum est, semper est sonans, & tùm præsertim cùm insignis est collocatio.

Vt Virgil.

Vt vidi, vt pery, vt me malus abstulit error.

In perij tantam vim habet littera I. vt ab insequente v non sit absorpta.

Pag. ead. ver. 22. τῶν δὲ βραχέων) E Latinum breue, minùs aures ferit; O autem breue laudatur magis, propter sonum pleniorem & rotundiorem. Exemplum e breuis apud Cic. in Tusc. *Neq; te mei miseret, surge & sepeli natum.* Et Virgil. Aen. 1.

Contigit oppetere.

Pag. 51. ver. 4. ἠδύνει μὲν γὰρ αὐτὴν τὸ λ) Littera L suauis est. Vt Virg. *Qui legitis flores. Et 8.*

Idem Atlas generat, cæli qui sydera tollit.

Contrariam autem naturam l & r obtinent Nam vt r asperum quid, ita l humile denotat ideò res humiles littera l desi-

gnat. vt *Labella, tenella, mollicellũ, ſuauiolum.* Virg. *Luteola* Et Catullus *Turgidulli ocelli.* Virg. *Si quis mihi paruulus aula Luderet Aeneas.* Autor ad Heren. lib. 4. *Qui tuo nomine velis ex aliorum laude libare laudem.*

Pag. ead. ver. 7. Μέσως δ' ἑπτως) M adhibetur vbi res magna vel machina deſcribitur. Virg. *Mollemq́, & montes.* Propter molliciem autem apud Latinos contrahitur : quanquam ſuam grauitatem retinet.

Pag. ead. ver 11. ἄχαοι ὃ καὶ ἀηδὲς τὸ σ.) Ideo propter frequentem repetitionem S non ſatis illa Ciceronis congruunt. *Maiores nos res ſcribere ingreſſos C. Trebati, et iis libris quos breui tempore ſatis multos edidimus, digniores: è curſu ipſo reuocauit voluntas tua.*

Quanquam animaduertitur quoties moderatè ſumitur neque mollem neque barbarum ſonum efficere : ſuauis enim verſus ilie 1. Georg.

Et ſola in ſicca ſecum ſpaciatur arena. Et ille virilis.

Annuus exactis completur menſibus orbis.

Pag. ead. ver. 22. τριῶν ὃ τῶν ἄλλων.) ψ littera apud Latinos non eſt nec ζ: fulciunt tamen hæc duo elementa imitationẽ, quæ à ſimilibus litteris fieri ſolet. Nam vna quæpiam vox in qua ζ ſit, adiuncta aliis vbi S repetitur, illam adiuuat. ψ verò etſi non eſt apud Latinos: tamen eius ſonum imitatur ſyllaba ex duabus conſonantibus P S. vt *Ipſius ante oculos ingens à vertice pontus.* Cùm autem eſt vehemens aliquid exponendum , non P S rectum ponitur ſed etiam inuerſum vt *Hîc ſpecus horrendum & ſaui ſpiracula ditis.* Z. autem Virg. vſurpat *vt Troia gaza per vndas.* Et *nemoroſa Zacynthos.* Et *Liquitur & Zephyro putris ſe gleba reſoluit.* X. etiã non inſuaue vt *Xante retrò propera.* Et *Pabula guſtaſſent Troiæ Xantumq́, bibiſſent.*

Pag. 52. ver. 1. τῶν ὃ καλυμένων ἀφώνων.) Mutæ quia per ſe ſonare non poſſunt, hoc nomẽ ſortitæ ſunt. Harum omnium natura eſt, vt linguam inter pronunciandum remorentur , & quaſi cum faſtidio ſine labore

quo-

quodam vocum ponunciationem efficiãt. Latini autem carent mutis, quæ referant χ & ϑ: quanquam loco χ vtantur c cum aſpiratione vt *Achaica caſtra.* Et ϑ fit apud Latinos ex T & aſpiratione, vt *thorus, thalamus.* Additur vocalis V conſonans facta, quæ etiam mutæ naturam referre videtur. Habent autem & apud Latinos ſimilitudinem inter ſe mutæ. Nam β π φ. ſunt inter ſe ſimilia, tenuitateq; & denſitate differunt. Latini autẽ b p f habẽt: aliquando p cum aſpiratione ponunt & referunt Græcorum φ. Deinde γ κ χ Latinis efferuntur per g c & ch. Tantam autem ſimilitudinem inter ſe G & C. habent vt alterra in alteram tranſeat, vt *Gurgulio Curculio,* Immò & pronũciationis ſimilitudo fallit aliquando aures, vt *Longa canoros.* Et *Pelago confiſe. Et grates perſoluere.* Et *Vmbonũ crates,* Quod apparet itaq; in illo lib. 4. Georg. *Nam frigore mella. Cogit hyems.* Eandem autem vim cõcedere poterimus ipſi C quę eſt G. diſcrimen tamen eſt inter hæc duo elementa, quòd cum G pronuuciamus lingua versùs interiorem partem retrocedit & ſonum ipſius C quodammodo aſpirat. C verò etiam ſi palato proferatur, non tamen lingua intus coit: ex qua retroceſſiõe fieri remorationẽ putandũ eſt. Quoniam autem G & C ſimilia ſunt, Q autem pariter ſimile eſt ipſi C. ſequetur inter Q & C eſſe etiã conuenientiam. Solùm intereſt quòd Q v vocalem ſemper quærit, & hoc facit ſonum etiã paullò differentem. Verùm vbi poſt G etiam v ponitur, vix agnoſci poteſt pronunciationis diſcrimen, vt *linguam, & linquam.* Verùm quòd Q ſimilis ſit ipſi C. ex eo colligere licet, quia nonnulla ſunt nomina quæ in inflexione partim per Q, partim per C variantur: vt *Quis, quem, Cui, Cuius,* Et verba, vt *Sequor ſecutus, alloquor allocutus.* Hinc aliqui *Quottidie* ſcribũt: alij malũt *Cottidie.* quidã *Quũ,* alij *Cùm.* Præterea δ τ θ græcorũ, referunt Latinorum d t th.

Quæ

Quæ autē hîc ab Authore obſeruantur de qualitate harum conſonantium etiam apud Latinos obſeruari poſſunt.

Pag. 53. ver. 30. ἔσαι δὲ τοῦτο φανερὸν) Hoc idem apud Latinos obſeruatur, apud quos breuibus ſyllabis ſunt breuiores & longis longiores. Nam E in dictione *Ego* breuis eſt. ſi addideris r & dicas *rego*, eſt quidem breuis, non tamen ſimiliter. tum ſi adhuc addas vnam conſonantem & dicas *tremo* iam plus eſt additum: quòd ſi dicas *Strepo* prima ſyllaba eſt longior quàm illa quæ breuiſſima eſt. Simìliter longa eſt prima τῆ *Ora*, longior eſt *Os*, longior hac *dos*. porrò longiſſima *Glos*, quòd ſi dicas *Scrobs* omnes illas ſuperabit. Eiuſdem itaq; legis non eandem quantitatem ſyllaba retinet, ſed longior breuiorq; fit additione detractioneque conſonantis, quę vocalem præcedit. Nec immeritò Græci non à ſequente, in plerisque quantitatem, ſed à feriente vocalem litera metiuntur: conſiderantq; non quanta ſit vocalis, ſed quę maioris ponderis & ſoni. Inde A. Gellius minùs intellexit quid Grāmatici doctiſſimi de duobus hiſce verbis. *Dictito & Actito* pronunciarunt: quia non originis aut coniugationis proculdubiò rationem haberi voluerunt, ſed litterarū. Nam in *Actito* latioris litteræ hiatus, primam ſyllabā diutiùs retinet ac remoratur: in *Dictito* autem (quandoquidem linguæ plectrum eodem modo actum, eódem recutit, cumque eiuſdem litteræ ſono in eodem ſitu reperitur) ſine mora & celeri ſeu frequenti motu ſyllabā confecit. Quare longam dixerunt primam in *Actito*, breuem in *Dictito*: non quòd breuis hæc ſit, & vnius temporis ſyllaba, quæ poſitione producitur duarum conſonantium: ſed nō ita longa atq; alia eſt. Quare non tantùm literarum coitione augeſcunt ſyllabæ aut decreſcunt: ſed etiam ipſa vocalium naturâ, vti oſtendimus.

Pag. 56. ver. 17. ἐπὶ μὲν πρόσηνεμων.) Sic Virgil. extendit ſyllabas, frequenti O, rerum extenſionē

tenſionē imitatus. vt Aen lib. 4.

Et fœmineo vlulatu.

Et Aen. 3.

Clamorem immenſum tollit, quo Pontus & omnes Intremuere vndæ.

Et 5. Aen.

Victorem magna Præconis voce Cloantum. Iam verò illud in græco ἐρεθομένης vehementiam & impetum vndarum ſignificat: ρ enim celeritatē notat, Sic Virg.

Intremuere vndæ.

Et lib. 1. Aen.

Rapidus vorat æquore vortex.

Pag. ead. ver. 23. Ἐπὶ δὲ τοῦ τυφλωμένου) Doloris magnitudo & ponderis grauitas oſtenditur ab Homero dictione στεναχων. Nam ε gemitum ſignificat & dolorem. vt Aen. 2.

Eheu quæ me, inquit, tellus quæ me æquora poſſunt Accipere.

Grauitas ponderis exprimitur verbis illis χερσὶ ψηλαφόων. ρ enim & σ coire non poſſunt; vnde mora quædam in alleuando pondere. Sic Virg. Aen. 3. grauitatē percuſſionis expreſſit his verſibus.

Ter ſcopuli clamorem inter caua ſaxa dedere,
Ter ſpumam eliſam & rorantia vidimus aſtra.

Pverò ſignificat perſeuerantiam ſiue ſtudij, ſiue mandati; nā non violento motu fertur. vt Aen. 4. (*Imperio.*

--- *Ille patris magni parêre parabat*

Vbi verò ipſi σ admiſcetur, quædā aſſiduitatis compreſſio atque agitatio denotatur. Vt Æneid. 1.

Ipſius ante oculos, ingens à vertice pontus, In puppim ferit.

Pag. 57. verſu 1. οὐδ' εἴ κεν μάλα.) Celeritatē dactylis expreſſit Homerus. Virg. Æneid. 4. de eodem Apolline.

--- *Turbida tranat.*

Nubila iamq; volans, apicem & latera ardua cernit,
Atlantis duri.

Pag. ead. ver. 6. χρόνῳ μῆκος,) Temporis longitudo. vt Virg. Aen. 1.

Hic iam tercentum totos dominabitur annos. vocali O diduxit tēporis ſpatium. Et 3. Aen.

Interea magnum Sol circumuoluitur annum.

Pag. ead. ver. eod. σώματος μεγέθος) Corporis magnitudo. vt Virg. Aen. 7.

Ipse inter primos præstanti corpore Turnus. Nam ipso P quasi plausum quendam facit, & I eleuationem.

Pag. ead. v. 7. παθους ὑπερβολην) vt Aen. 9. *Excussi manibus radij reuolutaq; pensa.* Et gaudij magnitudo celeritate carminis lib. 9. Aen. exprimitur.

Hæc domus hæc patria est, genitor mihi talia namque.

Pag. ead. v. 15. ἄμβλυδην) Dolor per syllabam βλυ & vocales ο ο ω exprimitur. Sic Virg. 9. Aen. littera L. dolorem notat & gemitum per vocales e, o, u, vt. *Euolat infelix & fæmineo vlulatu Scissa comam.*

Pag. ead. ver. 17 ἡνίοχον ἢ) Exemplum de equis Achillis. Sic Virgil. Æeneid 12.

Aurigam Turni media inter lora Metiscum (relinquit.
Excutit, & longè lapsum temone

Pag. 58. ver. 4. ῥοχθεῖ γὰρ μέγα) Sic Virgil. fluctum fremẽtem exprimens, vtitur litera r.

Tres Notus abreptas in saxa latẽtia tortque.

Pag ead. ver. Αὐτοςδὲ) Similiter Virg. de colũba. Æn. 5.

Illa Notos atque atra volans in nubila fugit.

Pag. ead. ℣. 8. Αἰγιάλῳ) Sic Virg. libr. 1. tempestatem furenrem exprimit.

--- *His vnda dehiscens.*
Terram inter fluctus aperit, furit æstus arenis.

Pag. ead. ver. 10. Σκέπτετ') Virg lib. 5. *(gilantibus exit.*
Corpore tela modò, atque oculis vi-

Pag. ea. ver. 17. ὑφ' ὧν ἐδιδάχθημεν) Animalibus voces ita attributæ sunt, vt naturam eorum exprimere videantur. Vnde ceruorum est, *bardire & rugire.* Gloss. ἔλαφος κράζει, *bardit & rugit.* Varro aboriginibus. *Mugit bos: ouis, balat: equi, hinniunt: gallina, pipat: grunit sus, lepido lacte satur molâ mactatus porcus.* Ælius Spartianus in Getæ vita. *Familiare illi fuit has quæstiones Grammaticis proponere, vt dicerent singula animalia, quomodo vocem emitterent, velut: agni, ballant: porcelli, grunniunt: palumbes, minuriũt: vrsi, sæuiunt: leones, rugiunt: leopardi, rictant: elephanti, barriunt: ranæ, coaxant: equi, hinniunt: asini, rudũt: tauri, mugiunt.* Sic etiam dices, hirun-

hirundines *fritinnire*: coruos, *crocitare*: turtures, *gemere*: lupos *vlulare*: vt & caninum genus, cui etiam atribuitur *nictare*, *latrare*, *gannire*, *hirrire*, *ringere*. Asini, *rudunt*: hirci, *hirquitalliunt*: *ganniunt* vulpes: cigni, *drensant* anseres, *gingriunt*: camelli, *blaterant*: gallinæ, *glociunt & glociãt*: milui, *iugerunt*: grues, *gruunt*: minutæ aues, *minuriunt*: vt Festus docet.

Pag. 60. ver. 11. ἡ δ' ἴεν ἐπὶ θαλάμοιο) Sic Virgil 1. Æneid.

Regina ad tẽplum formâ pulcherrima Dido
Incessit, magna iuuenum stipante caterua.

Qualis in Eurota ripis, aut per iuga Cynthi
Exercet Diana choros.

Et Aneid. 10. (*ostro,*

Indum sanguineo veluti violauerit
Si quis ebur, vel mista rubent, vbi lilia multa (*colores.*
Alba rosâ: tales virgo dabat ore

Pag. 61. ver. 1. Σμερδαλέος δ') Sic Virg. Æneid. 12.

Sanguineus Mauors clypeo increpat, atque furentes
Bella mouens, immittit equos. Et
Iraq́ insidiaq́ Dei comitatus aguntur. Et 10.

Quem pius Æneas dictis affatur amaris. Et Æneid. 8.

Parte alia Marti currumq́ rotasq́ volucres.

Instabant: quibus ille viros, quibus excitat vrbes:
Ægidaq́ horrificã, turbatæ Palladis arma:
Certatim squãmis, serpentum auroq́ polibant:
Connexosq́ angues, ipsamq́ in pectore Diuæ
Gorgona: desecto vertentem lumina collo.

Pag. cad. vers. 13. ὡς δ' ὅτε χειμάῤῥοος) Virg. Æneid. 10.

-- Torrentis aquæ vel turbinis atri
More furens. Et Æneid. 2.
Non sic aggeribus ruptis, cùm spumeus amnis (*moles:*
Exijt, oppositasque euicit gurgite
Fertur in arua furẽs cumulo, camposq́ per omnes
Cum stabulis armenta trahit.

Pagin. cad. vers. 24. Δεινὸν δ' ἀμφ' Ἀχιλῆα) Sic Vir. Æne. 10. de naue Tarchontis.

Soluitur atque viros mediis exponit in vndis,
Fragmina remorum quos & fluuia transtra
Impediunt, retrahitq́ pedes simul vndare labens.

Pagin. 62. ver. 3. Σὺν δὲ δύω μάρψας) Virg. Æneid. 3.

Vidi egomet duo de numero, cùm corpora nostra

Prensa manu magna, medio resupinus in antro

Frangeret ad saxum, sanieq; aspersa natarent

Limina: vidi, atro cùm membra fluentia tabo

Manderet, & tepidi tremerent sub dentibus artus. Et Æneid. 1.

Ipsum expirantem transfixo pectore, flammas

Turbine corripuit, scopuloq; infixit acuto.

Pag. 63. ℣. 22. Βοιωτῶν μὲν Πηνέλεως) Sic Virg. Georg. 4.

-- *Eam circùm Milesia vellera Nymphæ.* (*lore.*

Carpebant hyali saturo fucata colore.

Drimoq;, Xanthoq;, Ligeaq; Phyllodoceq;

Cæsariem effusæ nitidam per candida colla

Nessæe, Spioq; Thaliaq; Cymodoceq;,

Cydippeq;, & flaua Lycorias: altera virgo,

Altera tùm primos Lucinæ experta labores.

Clioq; & Beroë soror Oceanitides ambæ,

Ambæ auro, pictis incinctæ pellibus ambæ

Atque Ephyre, atque Opis, atque Asia Dëiope,

Et tandem positis velox Arethusa sagittis. Et Æneid. 2.

Thyssandrus, Sthenelusq;, duces, & dirus Vlysses,

Demissum lapsi per funem: Athamasq;, Thoasq;,

Pellidesq; Neoptolemus, primusq; Machaon,

Et Menelaus, & ipse doli fabricator Epeus. Et lib. 7.

Vna ingens Amiterna cohors, priscique Quirites (*tuscæ,*

Ereti manus omnis, oliuiferæq; Mu-

Qui Nomentum vrbem: qui Roscea rura Velini,

Qui Tetricæ horrentes rupes, mõtémque Seuerum

Casperiámque colunt, Forulósque & flumen Hymellæ,

Qui Tyberim, Fabarimq; bibunt: quos frigida misit

Nursia, & Hortinæ classes populiq; Latini,

Quosq; secans infaustum interluit Allia nomen.

Pag. 65. ver. 13. λέγε δέσυ) Simile carmẽ ex pyrrhichys apud Marium Victorinũ lib. 3.

Id agite, peragite celeriter.

Pag. ea. ver. 20 Πόιων δὴθ' ὁρμάσω) Sic ille versus Ennij ex puris spondeis.

Olli respondit Rex longaï Albaï.

Et Lucretij libr. 6.

An cœlum nobis naturam intrò coruptam.

Pag. ead. ver. 30 ἐπεὶ σχολὴ) Horat. Epod. 2.

Beatus ille, qui procul negotijs.

Pag. 66. ver. 2. θῦμε θῦμε) Exemplum trocheorum erit in illo carmine Marij Victorini. lib. 1. *Roma Roma cerne, quanta sit Deûm benignitas.* Et lib. 2.

Phœbe, tu lyra sonante, flecte corda cum sorore canticisque.

Pag. ead. ver. 13. βρόμιε δορατόφορε) Apud eundẽ sunt tribraches seu proceleusmatici, in his.

Nemus aue reticuit, ager homine sonat. Item.

Perit, abit auipedis amimula leporis.

Pag. ea. ver. 23. ὦ Ζηνὸς) Molossi in hoc carmine apud eundem, eodem libro.

Ite ô Parcæ primores faustæ, nunc Parcas ducentes.

Pag. 67. ver. 3. Ἴακχε διθύραμβε) Sic illa apud Virgil. ex Amphibrachis constabunt.

Ab vrbe, domũ mea carmina ducite Daphnim.

Pag. ead. vers. 12. βαρύμοι) Cicero anapęstis vtitur.

Tibi caussam aliquam reditus darem.

Purum anapæsticum apud Marium Victorinum tale est.

Nitet aurea purpureæ Veneris coma roscida, lactea ceruix.

Pag. ead. ver. 22. Ἰλιόθεν με) Ex dactylis illud Virg. constat.

Ac tuba terribilem sonitum procul ære canoro. Et illud.

Sed fugit interea, fugit irreparabile tempus.

Pag. 68. ver. 15. Οἱ δ' ἐπείγοντο) Sic cretici apud Terentium in Andria: licet quarto in loco resoluatur.

Tum coacti, necessariò se aperiunt & timent.

Pag. ead. ver. 17. Εὰν δὲ τὴν ἀρχὺν) Rufin. de metris comicis. *Ful. Carisius de numeris Comicis sic dicit, Bacchium metrum tale est.*

Bacchare lætare præsente Frontone.

Porrò exemplum antibachy habes apud Marium Victorinum, lib. 2. in hoc carmine, sed tantùm in primis tribus pedib.

Ab Euro sonorum, quis Aetnæ per maria.

Pag. 70. ver. 19. Οἱ μὲν πόλ-

 λοι τῶν

καὶ τῶν ἐνθάδε) Apud Liuium primam periodum elegantissimam dicere possumus, propter pedes ex quibus conficitur elegantes. Nam etsi quidam, non ádmodum videantur exornare orationem: tamen adeò quorundam bonitate vincuntur, vt non appareant. Est igitur principium hystoriæ eius. *Facturáne operæpretium sum: si à primordio vrbis res Populi Rom. præscripserim, nec satis scio, nec si sciam dicere ausim. quippe qui cùm veterem tam vulgatã rem esse videam: dum noui semper scriptores, aut in rebus certis allaturos se, aut scribendi arte rudem vetustatem superaturos credunt.*

Periodus hæc elegantissimis pedibus constat. Primũ membrum duodecim pedes continet. Primus est spondeus grauis & honorandus: alter (non collisis vocalibus) dactylus pulcher & splendidus: tertius amphibrachis, qui mollis quidem sed à sequenti hypobachio, qui grauis & magnificus est excipitur, duobus spondeis consequentibus, cum hypobachio, deinde & spondeo: sequitur deinde anapęstus, quẽ venerandum & amplitudini aptissimũ dixit Dionysius: hunc duo spondei, cum vltimo cretico, quem generosum author docet, consequũtur. Alterum membrum. *Nec satis scio nec si sciam dicere ausim.* Hic quinque pedes contineri videas. Primus est creticus, alter hypobachius, tertius creticus, quartus dactylus, quintus spondeus. Ad finem periodi, vigintiquatuor pedes numerantur, omnes elegantes quatuordecimo excepto. Horum primus est creticus, alter dactylus: tum duo spondei: quintus bachius qui virilis censetur, sextus dactylus cum spondeo septimo, octauus hypobachius cũ quatuor sequentibus spondeis: tredecimus est bacchius: quatuordecimus tribrachis, sed à quinque spondeis sequentibus obscuratur: vigesimus & vigesimus primus sunt hypobachy, vigesimus secundus est dactylus, vigesimus tertius est molossus, summæ dignitatis & amplitudinis: vltimus spondeus.

Pag. 72. ver. 3. ἔργῳ μὲν ἡμῖν) Sallustius in bello Catilinario. *Omnes homines qui sese student præstare cæteris animalibus, summa ope niti debent ne vitam silentio transeat: veluti pecora, quæ natura prona, atq; vẽtri obediẽtia finxit.* Periodo hac viginti tres pedes cõtinentur. Primus spondeus, alter anapæstus, tertius spondeus, quartus creticus, quintus bacchius, sextus dactylus, septimus anapæstus, octauus hypobachius, nonus dactylus, decimus bachius: vndecimus cum duodecimo spondei, tredecimus amphibrachys: hunc sequitur spondeus, quem denuo duo amph brachy. Hic quoq; nullus pes est qui grauitatem orationis impediat. Rufinus lib. de metris comicis. *Sallustianæ periodi metros inspiciamus.* Res popu- *dactylus*, li Romani, Marco, *tres spondei*: Lepido, *anapæstus*: Quinto Catulo, *spondeus, & anapæstus*: Consulibus: *Pæan primus*, ac deinde *dichoreus siue ditrocheus*: militi- *dactylus*: æ domi, *creticus*: gestas, *spondeus*: composui, *choriambus ex longa & breui, & breui & longa.*

Pag. 73. ver. 7. ἢ παρέλασσεν) adhibet carmẽ Homeri ex Iliad. ψ Quod etiam Virg. 5. Aen expressit. *Transeat elapsus prior ambiguúmue relinquat.*

Pag. ead. ver. 19. ἑνὸς ἔτι παραθήσομαι Demostheni Ciceronem opponamus, qui orationem post reditum ad Senatũ à grauissimis pedibus inchoat. Eius itaque prima periodus est. *Si Patres conscripti pro vestris immortalibus in me fratremq; meum liberosq; nostros meritis parùm cumulatè gratias egero.* In hoc primo membro pedes præstantissimi quindecim sunt. Primi tres molossi, quartus spondeus, quintus dactylus, hunc sequitur spondeus cum bacchio, mox amphibrachy duo, quos excipit spondeus cum anapæsto: rursus amphibrachis cum hypobachio, ad extremum duo cretici. Alterum mẽbrum. *Quæso obtestorq; ne meæ naturæ potiùs, quàm magnitudini vestrorum beneficiorum id tribuendum putetis.* In hoc mẽbro sunt pedes tredecim. Primi duo spondei, tertius creticus, quartus hypobacchius, quintus bacchius, hũc sequitur hypobacchius, mox creticus cũ

hypo-

hypobacchio, hunc sequitur bacchius. decimus est tribrachis, sed bonitate aliorum pedum obscuratur: vndecimo loco ponitur creticus, duodecimo anapęstus. Hos claudit dichoreus familiaris Ciceroi. Sic in oratione pro Milone. *Etsi vereor Iudices, ne turpe sit, pro fortissimo viro dicere incipientem timere.* Primus pes spondeus est, secundus anapæstus, spondeo par inieruallo, nō syllabis: tertius amphimacrus, vtroq; grauior: quartus rursum spondeus: quintum locum tenet iambus, sexto loco spondeus, septimo iterū amphimacrus: octauo iambus secundus: nono, amphimacrus tertius: decimo, tertius anapæstus. omnes pedes nobiles & generosi.

Pag. 75. ver. 3. οἷς δὲ μὴ ἐγένετο) Quod Dionysius in Hegesia ostendit exemplum ineptæ collocationis, etiam in Latino hystorico Hegesippo ostendi potest, quanquam in alio affectu. Nam apud hunc equis distrahitur rex viuus: apud illum autem mater deplorat filium, quem putauit interfectum. Hunc ergo affectū ita describit lib. 5. de excidio vrbis Hierusalem Cap. 23. *Comperto mater filij sui vulnere, & insultantiū latronum consternata vocibus, mortis eius formidinem simul & fidem induit: miserabiliter quoque deplorare occæpit, ad hos fructus fœcūditatis se reseruatam, vt nec officio viuentis filij potiretur, nec sepeliret defunctum. Voti quidem sui fuisse, vt ipse potius matri sepulturam daret: inter eius manus supremum exhalaret spiritum. Ille frigidos artus deficientis foueret, ille vltimos ore anhelitus legeret, ille oculos morientis clauderet, ille spirantia adhuc ora componeret. Sed quia voto exciderat, solatium fuisse, si vel ipsa interesse potuisset filij morientis supremis. Miserabili quidem sorte, sed tolerabili tamen, vt quem superstitem optauerat, eius vel funus teneret. Verumtamen vel de muro, inquit, spectare mihi mea funera liceat: & si contingere non licet, vtinam quidem nemo arceret. Sed quem metuam tanto destituta filio? Quid pertimescam, cui beneficium est mori? vtinam in me tela sua omnes contorqueant, omnes gladij me transfigant, quod viuēs non potui, saltem filij mei corpus veste mea protegam. Abundat vnius vestimentum*

mentum ad sepulturam duorum : & fortasse quisquam hostium miserebitur, vt amictu filij matris oculos tegat, & oculos oculis, manus manibus, ori ora connectat. Proripiens itaq; se admuros, cælum ipsum miserabili questu replebat. Insultabant sui, flebant Romani: apud socios crudelitas, apud hostes misericordia. Figite (inquit) me, si qua est pietas, ego genui, quem persequendum putatis. Ego infelicia vbera dedi, me extinguite, si de illo vindictam quaritis. Eundē affectū Virgilius quanta suauitate protulerit lib. Aen. 9. legenti conspicuum erit.

Interea pauidam volitans pennata per vrbem
Nuncia fama ruit, matrisq; adlabitur aures
Euryali: ac subitus miseræ calor ossa reliquit.
Excussi manibus radij, reuolutáque pensa:
Euolat infelix, & fæmineo vlulatu,
Scissa comam, muros amens atque agmina cursu
Prima petit: non illa virûm, non illa periclî,
Telorúmque memor: cælum dehinc questibus implet.
Hunc ego te Euryale aspicio? túne ille senectæ.
Sera mea requies? potuisti linquere solam
Crudelis? nec te sub tanta pericula missum,
Affari extremùm, misera data copia matri?
Heu, terra ignota, canibus data præda Latinis:
Alitibúsque iaces, nec te tua funera mater
Produxi, pressíue oculos, aut vulnera laui,
Veste tegens: tibi quam noctes festina diésque
Vrgebam, & telâ curas solabar aniles.
Quò sequar? aut qua nunc artus, auulsáque membra,
Et funus lacerum tellus habet? hoc mihi de te
Nate refers? hoc sum terraq; marique secuta.
Figite me, si qua est pietas: in me omnia tela
Conijcite. ô Rutuli: me primam absumite ferro.
Aut tu magne pater diuûm miserere, tuóque
Inuisum hoc det rude caput sub tartara telo:
Quando aliter nequeo crudelem abrumpere vitam,
Hoc fletu concussi animi, mœstúsque per omnes,
It gemitus.

Pag. 78. ver. 13. Ἥρα καὶ Ἕκτορα) Eundem affectum Virg. expressit lib. 2. Æneid.

Tempus erat, quo prima quies mortalibus ægris (pit.
Incipit, & dono diuûm gratissima ser-
In somnis, ecce ante alios mœstissimus Hector
Visus adesse mihi, largósque effundere fletus, (ento
Raptatus bigis vt quõdã, atérque cru-
Puluere, perq; pedes traiectus lora tumentes.
Hei mihi, qualis erat, quantùm mutatus ab illo
Hectore, qui redit exuuias indutus Achillis,
Vel Danaûm Phrygios iaculatus puppibus ignes.
Squallentem barbã, & concretos sanguine crines,
Vulneráque illa gerens, quæ circùm plurima muros
Accepit patrios.

Pag. 82. ver. 6. ἡ δὲ πεζὴ λέξις) Numerum atque concentum ad amussim examinari, veteres in solo carmine & poëmate voluerunt, non item in sermone. Caussa fuit, quoniam in illis totum hoc quærebãt, quod Græci dicunt ἔμμελες & ἔῤῥυθμον. In oratione itaq; soluta, non cernitur hæc harmoniæ perfectio: sed tamen obscurè adhibetur. Hæc diligentia cùm commendetur à Dionysio in Græcis, in Cicerone etiam obseruari potest. Proponamus igitur loco exempli verba hæc, ex oratione pro Milone. *Est enim hæc, Iudices, non scripta sed nata lex, quam nõ didicimus, accepimus, legimus: verùm à natura ipsa arripuimus, hausimus, expressimus, ad quam non docti sed facti, non instituti sed imbuti sumus.* In hoc exemplo quatuor metaboles concinnitatis partes obseruare poteris, si paullùm ordinem mutaueris, erit enim strophe. *Hanc non didicimus, accepimus, legimus:* sequitur antistrophe principio similis. *Verùm à natura ipsa arripuimus, hausimus, expressimus.* postea sequitur extensio. *Ad quam non docti, sed facti: non instituti, sed imbuti sumus.* clauditur epiphonemate, tanquam epodo. *Hæc enim lex, Iudices, non scripta, sed nata est.* Huius ergo loci in hunc modum disposita concinnitas, quatuor metaboles partes habebit manifestas.

Pag. 84. ver. 13. Ὁμολογεμένως δὴ παρὰ) Decorum positū est, vel in sermone moribus, personæ idoneo, scilicet vt temerè loquatur puer, sollicitè mater, perturbatus exclāet: vt

Namq; vt conspectu medio turbatus inermis (na circumspexit.
Constitit, atque oculis Phrygia agmina Heu, quænūc tellus, inquit, quæ me æquora possunt
Accipere.

Vel in apta compositione verborum, quasi res ipsa ante oculos habeatur: non solùm enim personæ moribus, necesse est conuenire dictionem, sed etiam rebus.

Pag. 85. ver. 21. Ὃ ποιεῖν εἰωθεν ὁ δαιμονιώτατος) Hoc idem πρέπον in Virgilio videre possumus. Examinemus enim eadē formā aliquot exempla, & primò ex lib. 2. Æneid.

-- Scandit fatalis machina muros,
Fœta armis.

hîc quasi oculis tarditas illa primùm spondei, deinde molossi, & litterarū ἀνθυπωσία trahentium conatum, ipsiusque machinæ pondus & resistentiā ostendit. *Scandit fatalis* hîc videtur vix posse subduci: deinde quasi in decliue aliquod protracta paullulùm decurrit dactylo & spondeo, *Machina muros.* Rursum resistens, vt fieri solet, succumbentibus molli viribus hominum, subsistit etiam, *Fœta armis.* nec tantùm subsistit ratione pedum, sed etiam lassitudinem trahentium, & interceptionem spiritus collisione vocalium expressit. Item illud quod sequitur. (*bi.*

Illa subit mediæq; minās illabitur vr-

Hîc syllaba *Nans*, veluti pendētem, & tāquam suspensam anteriorem partem equi ostendit. Nam litteræ N natura sursum spiritum trahit, & linguā palato suspendit: tùm quies inter hanc & secundam dictionem, motum dirimit, vt paullulùm ex eo loco prospectasse vrbem totam vndique arbitreris. Iam post paruam quietem, statim illa machina prona ruit. *Illabitur vrbi,* Hîc ergo pedes exprimunt rei naturam. Quomodo verò litteræ exprimant naturas rerum, apud eundē mul-

tis locis notari poteſt. & primùm in illo.

Et iacit illa volans clypei trãſuerberat æra.

Nam tres ſunt in hoc verſu varietates à totidem rebus. Primò enim iactus eſt, qui per T repreſentatur, quia conatum oſtendit: deinde volatum exprimit, qui per L litteram ſæpius inculcatam notatur: poſtremò, eſt armorum tranſuerberatio, qui motus, quia eſt in re dura ferrea, idéo per litteram R exprimitur. Item lib. 2. Æneid. multam vocum aſperitatem, multumq; horrorẽ in ijs quæſiuit, quæ naturâ ſic erant.

In ſegetem veluti cùm flamma furentibus Auſtris
Incidit, aut rapidus montano flumine torrens.
Sternit agros, ſternit ſata læta: boumq; labores,
Præcipitesq; trahit ſyluas: ſtupet inſcius alto
Accipiens ſonitum, ſaxi de vertice paſtor.

Hîc plures ſunt renitentiæ aſperitates, quàm dictiones. *Flamma, furentibus Auſtris, Torrens rapidus*, omnia hæc aſpera ſunt & furorem imitantia: *Montano* vaſtum: in *Flumine* prima ſyllaba inſuauis eſt. *Sternit* aſperum eſt cùm naturâ caninę litteræ, tũ antitypia eiuſdem cum N. *Agros ſternit* aſperum. *Sternit ſata læta*, diſſyllabæ dictiones tres, duæ vaſtæ, vna aſpera. *Boumq;* mugitum refert & ſonitum, quem inter montes referunt cataclyſmi. *Præcipitesq;*. hîc eſt rictus caninæ litteræ, nulla verò conſonans ſuauis aut liquida mixta: quin etiam ipſæ vocales ſtridulæ minimumq; iucundæ ſũt. *Trahit ſyluas*. antitypia T & S, L & V. conſonantis, & pluſquam agreſtis expreſſa natura ſemiuocali S. quæ ſequuntur, non tam horrida videntur quàm affecta. *Stupet* enim breuitate ſyllabarum & tenuitate conſonantium, ac vocalium ingratitudine ſpiritum tanquam defeciſſe docet paſtoris illius, quẽ ſolitudo etiam deterrebat. *Inſcius alto*. ſuauius eſt & dignum miſericordiâ. Sic & mæſtum quod ſequitur ob vocalium triſtitiam. *Accipiens ſonitum ſaxi de verti-*

de vertice pastor. Aliud exemplũ ex eodem lib. 2. Aen.

Vix positum castris simulachrum arsere coruscæ.
Luminibus flammæ arrectis: salsusq; per artus
Sudor iit: terq; ipsa solo (mirabile dictu) (trementem.
Emicuit, parmamq; ferens hastamq;

Hæc non tam à Sinone dicta, quàm timore & horrore signata esse videntur. Sic Cicero in Miloniana exiguas voces accumulans, muliebrem certè moram expressit. *Paulisper dum se uxor, (vt fit) comparat, commoratus est.* Dionysij exemplum refert illud Virg. libr. 6. *Saxum ingens volunt alij.* Nam densitatem consonantium insuauium habet: canina siquidẽ littera in principio ponitur S, A verò amplitudinem habet, elisio verò hiatum & defatigationem designat: antitypiam verò S & V cõsonans.

Pag. 95. vers. 16. Ποιητῶν οὖν μὲν Πίνδαρος) Quæ in Pindari ode obseruauit Dionysius: eadem obseruari possunt in illa Horatij Ode 13. Carm. lib. 1.

Quem virum aut Heroa lyra vel acri
Tibia, sumis celebrare Clio?
Quem Deum? cuius recinat iocosa
Nomen imago.

Hîc sunt duo membra duobus verbis clausa. Primũ mẽbrũ habet nomina appellatiua quinq;, vnũ adiectiuum, præpositiones duas, infinitũ vnum. omnia appellatiua aspera. Nam *virum, Heroa, lyra acri,* propter frequens R, caninum quendam & asperum sonitum faciunt. *Tibia,* propter repetitum I, motum significat. Iam *sumis* ingratum propter sibilum, & V vocalem, & M quod os claudit. *Celebrare* verò, propter mutam & liquidam B R asperum. *Clio,* propter vocalium concursum ingens. Alterum membrũ duo nomina substantiua habet, vnum epitheton cum relatiuo, & vnum verbum: quæ etsi ita grandia non sunt, tamen ἀντιτυπίαν habent. Hæc de singulis verbis. Iam coniunctio verborum habet antitypiam. Nam *Quem virum,* propter M & V consonans, quæ in vnam syllabam coire non possunt, antity-

piam faciunt. Coniunctio *aut*, hiat propter elisionem : *Heroa* amplum propter vocalium διαίρεσιν & amplitudinem : *Lyra vel acri*, propter I & A repetitū, amplum est : & *sumis celebrare*, propter S & C, antitypiam habent, & silentium inferunt: *Clio* hiatum refert.

Quem Deum? cuius recinat iocosa
Nomen imago.

Habent ἀντιτυπίαν M D, deinde M & C, postea S R, pòst T & I consonans. *Nomen imago*, propter O repetitum & A penultimum, magnificam orationem habet.

Pag. 102. ver. 8. Θρασυβούλου δὲ λαμβανέσθω) Apud Sallustium, in principio belli Iugurthini, summum dicendi genus & collocatiōis neglectum obseruare licebit. Verba illius sūt. *Bellum scripturus sum, quod populus Romanus cum Iugurtha rege Numidarum gessit: primùm, quia magnum, & atrox variáq; victoria fuit: dein, quia tùm primùm superbiæ nobilitatis obuiatum est: quæ contentio diuina & humana cuncta permiscuit, eoq; vecordiæ processit, vt stu-*

dijs ciuilibus bellum atque vastitas Italiæ, finem facerent. In eo exemplo eadem, quæ in Thucydidis Dionysius annotauit, obseruari poterunt. Inprimis membrū hoc, *Bellum scripturus sum*, propter M S, manifestam διαζάσιν habet, & geminatum S sibilū facit. Alterum membrū, *Quod populus Romanus cum Iugurtha rege Numidarum gessit*, propter vocalium amplitudinem, & propter manifestam dictionum distantiam amplum est. Nam D & P coire in vnam syllabam nō possunt, & S cum R & cum C, & M cum I consonante pugnāt, asperumque sonitum faciunt, vt & M cum G ἀντιτυπίαν. prę terea R quater repetitum, mutę etiā P D C G orationis splēdorem obtundunt, & V vocalis, gratiam aufert. Tertium membrum. *Primùm, quia magnum & atrox, variáq; victoria fuit.* nullam gratiam habet. primò, quia ter repetit *ia*, nimis ingratè: deinde, quia ἀντιτυπίαν M & Q, X & V consonans habēt. Quartum membrum. *Dein, quia tùm primùm superbiæ nobilitatis ob-*

obuiatum est. Hæc oratio magnifica est ꝓpter res amplas: verba quoque *nobilitatis*, *obuiatum* magnifica, ἀντιτυπία autem litterarum N & Q, M & P, M & S. vltimum membrum. *Eoq́ vecordiæ processit, vt studijs ciuilibus bellũ, atq́ vastitas Italiæ, finẽ facerẽt.* verba habet satis ampla, & quę suis basibus innituntur, quanquam non adeò frequens ἀντιτυπία, nisi S & B, & M cum F, Iam membrorũ harmonia neglecta esse videtur: nam continuis spondęis primum membrum absoluit. Alterum membrum huic in quantitate minimè respondet: nam multis dictionibus protẽditur varios pedes habentibus, licet duobus spondęis claudatur. Tertiũ mẽbrum, quia dactylo clauditur, non studiosè effectum esse videtur. Quartum membrum dichoreo terminatum est, sed hiat propter elisionem. Quintũ membrum aliud quiddam & diuersum à tota periodo infert. Vnde in periodo hac nullus circulus, nulla certa basis, sed omnia diuisa, omnia dissipata.

Pag. 109. vers. 26. ἄρξομαι δ' ἀπὸ τῆς) Huic ode Sapphus etsi ex Horatio commodum exemplum comparari possit, tamẽ quoniam huius Póètriæ aliam oden Catullus vertit, eam ob rem illius exemplum examinabo. Incipit autem illius Ode.

Φαινέται μοὶ κεῖνος ἴσος θεοῖσιν.

Eam sic vertit Catullus.

Ille mi par esse Deo videtur,
Ille si fas est superare Diuos,
Qui sedens aduersùs identidem te
Spectat & audit
Dulce ridentem: misero quod omnes
Eripit sensus mihi: nam simul te
Lesbia aspexi, nihil est super mî
* * * *
Lingua sed torpet, tenuis sub artus
Flamma dimanat: sonitu suopte
Tintinant aures gemina teguntur
Lumina nocte.

In eo carmine, caussæ huius elegantiæ eædem annotari possent, quas in Poëtriæ suæ Dionysius obseruauit. Imprimis, dictiones ita secum coniungũtur, vt naturali complexione coniunctę esse videantur. Nam exceptis sex locis, in quibus diuersæ

nersæ dictiones ἀντιτυπίαν habent, alij omnes mollissimi & lenissimi sunt. Iam vocales frequentiùs subiunguntur mutis, consonantibus & semiuocalibus, quàm præponuntur. Pręterea semiuocales secum non pugnant: vocalium verò concursus & hiatus haut frequens est. Ad extremùm, membra mẽbris ita cohęrent, vt nullũ manifestum tempus inter ea appareat; sed vt verbum ex verbo, sic membrum ex membro fluere videtur. Quare, quod auctor ait, non vltra examinãda ode hæc, ne ταυτολογίας vitium incurramus. De natura enim vocalium & consonantium satis iam dixit. Porrò hanc oden Sapphus, ex Fuluij Vrsini correctione edidimus.

Pag.. 112. ver. 10. Ἑνὸς ἔτι παραθήσω) Apud Ciceronem verò, quem Isocrati opponimus, etsi studiosè omnia inflexa sũt: vir enim sũmus, ab humilitate vulgique sermone abhorruit: tamen, quoniam ipse orationem pro Cęcina in hoc genere esse scribit: idéo principium huius orationis, exemplo hoc Isocratis opponamus. Est autem hoc. *Si quantùm in agro, locisq́; desertis audacia potest: tantùm in foro, atque in iudicijs impudentia valeret: non minùs in caussa cederet A. Cæcina Sex. Æbutij impudentiæ, quàm tùm in vi facienda cessit audaciæ. Verùm & illud considerati hominis esse putauit, qua de re iure decertari oporteret, armis non contendere: & hoc constantis, quícum vi & armis certare noluisset, eum iure, iudicioq́; superare.* In hoc exemplo verba secum ita cohærent, vt ἀντιτυπία rara sit, membra autem ita exæquata & directa, vt quod in austero dicendi genere vitium esset, hîc cum summa elegantia & venustate positum sit. Quare & ea omnia, quę Dionysius inesse in exemplo Isocratis ostendit, hîc nullo negotio reperies.

Pag. 117. ver. 23. Φέρε δή τις οὐκ ἂν ὁμολογήσειε) Ab ista diligentia Cicero nunquam abhorruit, qui studiosè numeris orationem suam exornabat, & de numero multa conscripsit. Illius exempla aliquot adducenda sunt,

sunt, vt fidē oratio habeat. Ac primùm occurrit locus ex oratione pro Plancio, in qua cùm dixisset, *Victoriæ nostræ graues aduersarios paratos:* ad sensus perfectiōem subiunxit. *Interitus nullos vltores esse videbam.* Et in oratione post reditum ad Quiritēs ita habet. *Sed etiã rerum mearũ.* * *Auctores testes laudatoresq; fuere.* Præterea in principio Archianæ integro hexametro vtitur, cùm enim ait: *Aut si quæ exercitatio dicendi.* subiungit versum. *In qua me nō inficior mediocriter esse Versatum.* Et in reliquo Academicæ. *Quæ * Cùm sint dicta in conspectu, consedimus omnes.* Et Tuscul. 4. *Illud, inquit, animorũ corporumq; dissimile est, quòd animi valentes:* addit versum. *(sunt. Morbo tentari nō possunt corpora pos-* Et Tusculan. 5. vbi ita Cicero. *Hoc loco multa ab Epicureis disputãtur* * *Hæq; voluptates singillatim extenuantur.* Magis autem est artificiosum in orationibus versus admiscere, vbi ad impellēdos animos non parum iuuat numeri suauitas. vt Cicero in Orat. scribit: qui gloriatur sese orationem numerosam adhibuisse, in Accusationis secūdo; vbi de Siciliæ laude dixit, & in Senatu de Consulatu suo. Sic & in quarto Accusationis de Ennensi Cerere, de Segestana Dianna, de Syracusarum situ. Sed & in principio orationis pro Sex. Roscio Amerino, hoc obseruari potest: eius loca aliquot annotabo. Sunt verba Ciceronis. *Credo ego vos Iudices mirari, quid * Sit, quòd cũ tot summi Oratores hominesq;. Nobilissimi sedeãt.* En statim hexametrum integrum collocauit. Deinde prosequitur: *Ego potissimùm surrexerim, qui neque ætate, neque ingenio, neque auctoritate.* sequitur carmen hendecasyllabum, vna syllaba in medio abundante obscuratum. *Sum cum his qui sedeant, comparandus omnes. &c.* Paullò pòst: *Ac tantò officiosior quàm cæteri.* trimeter choreum habens in secundo pede, rursusque paullò pòst, duas trimetros ponit, nōnullis interiectis oratione soluta. *His de caussis ego huic caussæ patronus extiti.* Deinde interponit. *Non electus vnus, qui maximo ingenio, sed relictus.* Alter trimeter. *Ex omnibus qui minimo*

periculo. Possem dicere. &c. Multi etiam sunt dimetri: vt, *Tales viros impediat.* Sunt etiam alia carmina summo artificio occultata, quod facilè obseruari potest. In sexta etiã Verina multa carmina obseruari, possunt. Primùm quidem, primis remotis verbis incipit à dimetro hypercatalectico sic: *Venio nũc.* * *Adistius quemadmodum ipse, &c,* Deinde hemistichium hexametri proponit illis: *Nescio, rem vobis proponam, &c.* Tum Alcaicum dactylicum. cùm inquit. *Genus.* * *Ipsũ priùs cognoscite Iudices.* Sicut & illud Horatianum. *O matre pulchra, filia pulchrior.* Deinde senarium, & simul dimetrum hypercatalecticum. *Nego in Sicilia tota.* * *Tàm locuplete, tã vetere prouincia.* * *Tot oppidis, tot familijs.* Paullò pòst hendecasyllabum habet. Nam inquit: *Nego vllam picturã, neque in* * *Tabulis. neque textilem fuisse.* Paullò pòst sapphicũ, hypercatalecticum. *Non enim verbi neq; criminis caussa.* Pòst hexametrum integrũ, latentem tamen ob compositionem solam. Nam cũ dixisset. *Vnde igitur potiùs incipiam, quàm ab ea ciuitate, quæ tibi vna in amore atq. in* * *Delicijs fuit? aut ex quo potiùs numero, quàm ex Ipsis laudatoribus.* Iam verò in Milonianæ orationis peroratione similia obseruari possunt. Primum est hexametrum carmen integrum, cũ sic ait. *Esse hanc.* * *Vnam, quæ breuitatem vitæ posteritatis Memoriâ consolatur.* Et deinde subsequuntur versus hexametri spondaici, vt cùm dicit. *De me, inquit, semper populus Romanus semper, Omnes gentes loquentur.* Et pòst sic: *Quã.* * *Fines imperij populi Romani sunt, non Solùm famæ tam de illo, &c* Et paullò pòst. *Omnibus in terris. & iam versatur, & semper.* Sed in quinta vice dactyli creticum habet. Rursus hendecasyllabũ sequitur vno tantùm tempore longius. *Sed quò est illa magis diuina virtus.* Pòst paullò acephalum hexametrum. *Quodnam cõcepi tantũ scelus, aut quod In me tãtum facinus admisi.* Rursus duo fines hexametri: *Meósque redundant.* Et *Ex isto fonte dolores.* Nõ vitauit itaque Cicero carmina, imò studiosè accersiuit; vt ex multis alijs locis colligi posset.

Vt &

Vt & illud ad Varronem. *Latent ista omnia Varro. Magnis obscurata & circumfusa tenebris.* Et in Verrinis plenum versum vna syllaba inutilem fudit. *Cùm loquerer, tanti fletus gemitusq́; fiebant.* Nec finem vitauit elegi. *Oderat ille bonos.* Incurrit etiam in hendecasyllabum. *Successit tibi Lucius Metellus.* Et multis alijs locis probari posset Ciceronẽ versus nõ vitasse. Alij quoque authores Latini effugere non poterant. Sallustius ab hexametro incipit bellum Iugurthinum. *Bellum scripturus sum, quod populus Romanus.* Et Plinius Panægiricum incepit à fine hexametri, cui subiunxit integrũ hexametrum. *Benè ac sapienter, Patres Cõscripti, maiores instituerũt.* Et Liuius libr. 1. hexametrum habet. *Pugnatũ haud,* * *Porta Collina totius viribus vrbis.* Et ibid. *Ipse vbi illuxit, in radicibus montium extẽdere aciem cæpit.* * *Sedulò vt aduersùs montes consisteret hostis.* Sed de his satis est. Nam si quis vellet Hieronymi Peripatetici more (quod Cicero dicit) versus apud ipsum Ciceronem & alios scriptores obseruare fortasse nullum esset verbũ, quod non in aliqua metri lege collocatum esset. Illud verò multò artificiosius est, quod annotat Hermogen. de Formis Orat. lib. 2. cùm de Politica oratione agit, Homerum in suis carminibus omnia genera pòématum effinxisse. Cùm enim poësis omnium sit imitatio: optimus in omni genere Homerus est dicendus: viuam enim accõmodatamq́; subiectis personis imitationem, & in his quæ ad dictionem pertinent, & inductionem personarum & varias differentias metrorũ præstitit, ex quibus varia quoque carmina fieri contingit. Verba Hermogenis hæc sunt de Homero.

ἄριστος οὖν κατὰ πάντα λόγων εἴδει, καὶ ποιητῶν ἁπάντων, καὶ ῥητόρων καὶ λογογράφων Ὅμηρος. καὶ γὰρ μεγέθη, καὶ ἡδονὰς, καὶ ἐπιμέλειας καὶ δεινοτήτας, καὶ τὸ μέγιστον ποιήσεως μίμησιν ἐναργῆ, καὶ πρέπουσαν τοῖς ὑποκειμένοις, καὶ ἐν τοῖς κατὰ λέξιν, καὶ τοῖς εἰσαγωγαῖς τῶν προσώπων. καὶ μύθων ἀφηγήσεις, καὶ μερῶν διαφόρους τομὰς,

ἐξ ὧν καὶ διάφορά πως συμβαίνει γένεσθαι τὰ μέτρα καὶ ταῦτα ἐν δέοντι καὶ κατὰ λόγον μεταβαλλόμενα πρὸς τῷ, καὶ τὸ φύσει πάντων ἄριστον μέτρον προῃρῆσθαι, καὶ ὅλως τὸ ποικιλὸν, καὶ ἐξ ἁπάντων ἓν ὅτι κάλλιστον, ὁ μάλιστα ἐργασάμενος παρὰ πάντας ποιητὰς, οὗτος ἐστὶν. *Id est, Omnibus igitur dicendi figuris, præstantissimus omnium poëtarum & oratorum & scriptorum Homerus. Nã & orationis amplitudines, & suauitates, & scriptiones accuratas, & grauitates, & quod maximum est in poësi, apertam imitationem & conuenientem rebus personisq́; subiectis, tum verborum genere & ornamentis, tum personarum productione, descriptione, & fabularũ conformatione, tum versuum sectionibus varijs, quibus varia & differentia versuum genera fieri solent, & hæc ipsa conuenienter & ratione certa inter se variata, vt hoc illúdue, quod natura præstantissimum sit, carminis genus propositũ habeat: denique vt variũ & ex omnibus præstantissimum qui effecerit: præ cæteris Poëtis sit Homerus.*

Deinde multis interiectis ait. ἐξίσταται γὰρ καὶ τοῦ οἰκείου πολλάκις τὸ μέτρον ῥυθμοῦ κατὰ τὰς ποιὰς τῶν στίχων τομὰς, καὶ ἀναπαύσεις ἐννοιῶν κατὰ τὰ κῶλα. τὸ γοῦν, αὐτοὺς δ' ἐλώρια τεῦχε κύνεσσιν. ἀναπαίστικόν πως ἐστὶ, γενομένης ἀναπαύσεως ἐν τῷ, ἡρώων, *Id est, Sæpè enim versus declinat à suo numero propriè, & sectiones varias versuum habet: & clausulas sententiarum in ipsis membris. Nam illud* αὐτοὺς δ' ἐλώρια τεῦχε κύνεσσιν, *anapæsticus est numerus, cùm clausula facta fuerit in primo verbo* ἡρώων. Quod etiam nos in Larino Pòéta obseruare possumus. Is enim pro diuersitate materiarum diuersis carminibus vti videtur: ita, vt paucis mutatis, genus aliud carminis manifestum sit. Nam lyrica carmina inter hexametra inseruit, cùm lyricam materiam narrabat: similiter elegiaca, cùm elegi cantandi essent. Exemplis rem demonstrabo. lib. 5. Æneid. carmen sapphicum miro artificio in hexametrum immiscuit. Nam in his

Victorem magna præconis voce Cloantum
Declarat, viridíque aduelat tempora lauro.

Abijce vocem *Cloantum*, & in verbo *aduelat* propositionẽ omitte, erit sapphicum.

Voce

Voce declarat viridíque velat
Tempora lauro.

Ibidem est carmen.

Cuncti adsint, meritæq; expectent
præmia palmæ. Quod videtur sapphicũ præseferre, si pauca mutaueris. Sic in Ecloga. 6.

Nec tantùm Rhodope miratur & Ismarus Orphea. Fiet ex eo asclepiadeum.

Nec tantùm Rhodope & Ismarus Orphea. Tum illud.

Tum durare solum, & discludere Nerea Ponto
Cæperit. Refert asclepiadeum.

Tum durare solum, & cludere Nerea Ponto cæperit. Et Eclog. 9.

Nunc oblita mihi tot carmina, vox quoque Mœrin
Ipsa fugit. Fiet asclepiadeum.

Nũc oblita mihi carmina, vox quoque Mœrin ipsa fugit.

Et innumera eiusmodi alia quis inueniet apud Maronem, quæ non sine summa industria atque incredibili artificio elaborata sunt, Sed non licet præterire eclogam illam, quę Gallus inscribitur, quę quia lachrymabiles elegos continet, ipsa quoque carmina elegiaca esse videntur. En secundum carmẽ.

Pauca meo Gallo quæ legat ipsa
Lyco--ris Et
Naiades indigno cùm Gallus amore periret.

Abijce *cùm*, & vltimam syllabam, erit pentameter.

Naiades, indigno Gallus amore perit.

Hoc carmen si coniungeretur cum superiori hexametro, quã miram suauitatem faceret? sic & in illo versu.

Omnes, vnde amor iste, rogant, tibi venit Apollo.

Abijce primã litteram, & verba trãspone, erit pentameter.

Vnde amor iste, rogant, venit Apollo tibi. Sic ex eo versu.

Vestra meos olim si fistula dicat amores. Abijce *si*, & vltimã syllabam, erit pentameter.

Similiter ex eo.

Hîc gelidi fontes, hîc mollia prata Lycori.

Abijce *hîc* alterum, cum vltima syllaba, sensus quidem peruertitur, aut nullus erit: sed nos numerum nõ sensum quærimus, dum ex hexametro pẽtametrum elicere volumus.

Sunt ergo in hac vltima ecloga mul-

ga multa, quæ duobus dactylis cum cæsura finiũt, quæ potiùs imaginẽ retinent finis pentametri, quàm principium hexametri: vt

Me sine sola vides. Et
Omnia vincit amor.

Quapropter hæc mira dulcedine aures complent. Sed de his satis sit.

Pag. 121. ver. 6. αὐτίκα ὁ κατὰ Αριστοκράτους λόγος.) Exemplum Demosthenis examinat Dionysius: in quo obseruauit primum metrum esse anapęsticum, vno pede mutilum. Huic autem adhæret pentameter elegiacus exactissimus, si synalephen auferas: deinde paucis solutè interiectis, adest saphicum metrum epithalamium & aristophanium tetrametrum: posthæc duplex iambicum dimetrum: rursus anapęsticum pedum octo, ac demum iambicum. Quare verba Demosthenis ita digeri posunt.

Μηδεὶς ἡμῶν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι νομίσῃ με
Μητ' ἰδίας ἐχθρας μηδεμίας ἐνεχ'
Ἥκειν Αριστοκράτους κατηγορήσοντα τουτόνι
Μήτε μικρὸν ὁρῶντά τι καὶ φαυλον ἀ-
μάρτημα ἑτοίμως οὕτως ἐπὶ τούτῳ
προάγειν ἐμαυτὸν εἰς ἀπέχθειαν.
Αλλ' εἴπερ ἄρ' ὀρθῶς λογίζομαι.
καὶ σκοπῶ
Περὶ τοῦ τὴν χειρρόνησον ἔχειν ἀ-
σφαλως ἡμᾶς καὶ μὴ παρακρου-
σθέντας. ἀποσθερηθῆναι πάλιν αὐ-
τῆς.

Pag. 133. ver. 1. ὧν δὴ προὐθέμην.) Quæ præcepta exemplis Homeri, Euripidis, & Simonidis illustrat, nos eadem apud Virgilium, Terentium, & Horatium ostendemus. In Virgilio itaque, cùm omnia pænè scripta sic examinari possunt, tùm etiã locus ille in lib. Æn. 1. *Æneas scopulum interea conscendit.* vnum membrum. alterum, *Et omnem Prospectum latè pelago petit.* Id membrum lõgius est, & hemistichia duo amplectitur. iam verò quod sequitur lõgius est.

- - - *Antea si qua*
Iactatum vento, videat Phrygiásque biremes,

Aut

Aut Capyn: aut celsis in puppibus amra Cayci.

Hęc prima periodus tria membra inæqualia habet: nullum verò vno carmine absoluit. Alterius periodi primũ membrũ.

Nauim in conspectu nullam, tres littore cernos

Prospicit errantes. Alterum membrum minus priori.

Hos tota armenta sequuntur A tergo.

Tertium adhuc minus.

Et longum per valles pascitur agmen,

Tertiæ periodi primum membrum exiguum. *Constitit hîc.* Alterũ huic prorsus inæquale.

Arcumq; manu, celeresq; sagittas Corripuit. Tertium autem κατὰ παρένθεσιν proferri potest.

Fidus quæ tela gerebat Achates.

Deinde quartum maius.

Ductoresq; ipsos primùm capita alta ferentes.

Cornibus arboreis sternit.

hemistichio clausit membrũ: & sequẽs carmini integro additum membrum facit.

Tum vulgus & omnem

Miscet agens telis nemora inter frondea turbam,

Hîc periodus. Obseruabis hîc non tantùm compositionem solutæ orationi similem, sed & carmina ita secum cohærere, vt epitheta sequentia trahant vocabula: verba diuersa carmina coniungãt, eaq; prorsus omnia, quæ dissipatam & fluxam, sed sibi cohærentem orationem faciant.

Pag. 134. ver. 8. ἐκ δλέσης ποιήσεως.) Hoc idem in Phormione Terentij demonstrari potest, vbi Dauus loquitur.

Amicus summus meus & popularis Geta.

Heri ad me venit.

Membrum primũ ex integro carmine & hemistichio conflatum. Aliud membrum maius hoc priori.

--- Erat ei de ratiuncula

Iampridem apud me reliquum pauxillulum

Nummorum.

Reliquum membrum minus prioribus.

Id vt conficerem. Deinde duo verba seorsim suas sententias habentia. *Confeci, adfero.*

Alterius periodi primum mẽbrum.

Nam herilem filium eius duxisse audio Vxorem. Alte

Alterum membrum minus est. *Ei credo munus hoc conraditur.* Periodus altera. Tertia periodus membrum paruum habet, nec carmen implet. *Quàm iniquè comparatum est.* Alterum prolixius, quod hemistichio & carmine integro constat. vt.

-- Si qui minus habent,
Vt semper aliquid addat diuitioribus.

Pag. 135. ver. 1. ἐν δὲ τῆς μελικῆς.) Sic & illa apud Horat. 3. Carm. Ode. 27. legi possunt, vt pauca vestigia carminũ appareant. Etsi enim sunt strophe, tamen collocatione mẽbrorum ita dissident, vt non tam repetitum carmen, quàm continua oratio esse videatur. Est autem Europa errorem suum incusans. *Quæ simul centum tetigit potentem oppidis Creten: Pater, ô relictum filiæ nomen, pietásque dixit, victa furore. Vnde? quo veni? leuis vna mors est virginum culpæ, vigilánsne ploro turpe commissum! an vitijs carentem ludit imago vana? quæ porta fugiens eburna, somnium ducit: melúsne fluctus ire per longos fuit? an recentes carpere flores? Si quis infamem mihi nunc iuuencum dedat iratæ: lacerare ferro & frãgere enitar modò multùm amati cornua tauri. Impudens liqui patrios penates, impudẽs orcum moror. ô Deorum, si quis hæc audis, vtinam inter errem nuda leones: antequam turpis macies decentes occupet malas, teneræq; succus defluat prædæ, speciosa quæro pascere tigres.* Hæc & multa alia apud hunc Pòëtam videntur esse similia solutæ orationi, id autem maximè ob eas causas, quas auctor memorauit.

Errata quædam sic corrigito.

In præfatione Pagina 2. versu. hanc rem; pro obseruatur. lege obuersatur.
Pag. 15. ver. 13. Et cum eis figuras. leg. Et cum eis figuræ,
Pag. 23. ver. 13. Ab Amphipolo quidem. supl. aberrauit.
Pag. 70. ver. 7. habitari. leg. habituri.
Pag. 71. ver. 7. vnumque. leg. vnumquodque.
Ead.. ver. 27. quamobrem. leg. quam ob rem.
Pag. 110. ver. 21. diffullimis. leg. difficillimis.
Pag. 115 ver. 14. quadam. leg. quædam.
leg. 132. ver. 27. portus. leg. porticus.
Pag. 136. ver. 17. ipsa præcepta sint. leg. ipsa præcepta, vt sint.

Cætera, si qua sunt, Lectoris industria facilè corrigentur.

INDEX AVCTORVM,

QVORVM DIONYSIVS Halicarnasseus in Lib. de Collocatione mentionem facit.

Prior numerus paginam, posterior lineam significat.

Æschylus. pagina 94. linea 27.
Æschynes. 32, 2.
Alcæus. 81, 15. 116, 13.
Anacreon. 109, 15.
Antilogus. 18, 25.
Antimachus. 94, 24. (29.
Antiphon Rhamnusius. 34, 23. 94,
Aristophanes. 97, 23. 135, 4.
Aristoteles. 4, 25. 115, 17. 116, 17. 120, 20. 121, 1.
Aristoxenus Musicus. 46, 22.
Bacchylides. 125, 16.
Calantianus. 18, 23.
Chrysippus Stoicus. 19, 4. 20, 3.
Colophonius. 94, 24.
Cresius Cnidius. 34. 26.
Demetrius. 18, 24
Democritus. 116. 17.
Demosthenes. 19, 15. 30, 18. 31, 11. 33, 4. 45, 8. 73, 8. 73, 25. 83, 4. 116, 16. 116, 28. 117, 24. 120, 17. 125, 28. 127, 17.
Duris. 18, 22.
Empedocles Physicus. 94, 25.
Ephorus. 109, 19.
Epicurei. 117, 3.
Epicurus. 117, 7.
Euripides. 15, 19. 39, 22. 109, 16. 123, 24. 134, 10.
Gorgias Leontinus. 43, 27.
Hegesias, 17, 4. 18, 25. 75, 10. 79, 17.
Heraclides. 18, 25.
Herodotus. 8, 7. 10, 25. 16, 3. 36, 2. 45, 9. 83, 3. 116, 15.
Hesiodus. 109, 14.
Hieronymus. 18, 24.
Isocrates. 83, 12. & 13. 109, 20. & 23. 112, 11. 126, 28.
Homerus. 1, 3. 8, 6. & 9. 13, 21. 14, 15. 17, 20. 21, 12. 45, 6. 56, 16. 59, 29, 63, 8. 78, 6. 85, 22. 89, 30. 116, 4. & 10.
Magnes. 18, 26. vide Hegesias.
Magnesius Sophista, idem.
Phylarchus. 18, 22.
Philoxenus. 82, 2.
Pindarus. 51, 20. 81, 20. 94, 26. 95, 15. & 19. 102, 6.

Plato. 31, 20. 58, 30. 71, 25. 73, 1. 83, 3. 116, 17. 119, 5. 126, 28. 167, 4.
Polybius. 18, 23.
Saon. 18, 23.
Sappho. 81, 15. 109, 15. & 22.
Simonides. 109, 15. 135, 1.
Sophocles. 32, 22. 116, 14.
Stesichorus. 81, 20. 116, 12.
Stoici. 5, 1. 19, 24.
Thelestes. 82, 3.
Theodectes. 4, 25.
Theopompus. 109, 19.
Theophrastus. 62, 19.
Thucydides. 16, 21. 29, 3. 34, 22. 70, 18. 71, 18. 94, 27. 95, 17. 102, 8.
Timotheus. 82, 2.
Xenophon Socraticus. 34, 27.

INDEX RERVM ET VERBORVM,

Quæ in Dionysii Halicarnassei Libro de Collocatione reperiuntur.

A.

A vocalis optimè sonat. 48, 28.
Accidente prior est substantia. 21, 10.
Accurata meliora sunt extemporaneis. 75, 25.
Adiectiua interdum præponuntur substantiuis, interdum eadem sequuntur. 23, 28.
Adolescentes ad cognitionem rerum non idonei. 2, 13.
Adolescentes non temerè loquantur nec ex tempore. 3, 3.
Adolescentes exercitium in Collocationis doctrina subire debẽt 128, 3.
Adolescentibus Elocutionis studium proprium est. 2, 26.
Aduerbijs verba, & verbis aduerbia vicissim præponuntur. 22, 4.
Allusio ad petras & eiulatus quomodo ab Homero describitur. 61, 28.
Amphibrachys pes. 66, 23.
Anapæstus pes. 67, 5.
Ἀναπόδεικτα Indemonstrabilia. 7, 29. *quæ demonstrari nõ debent & manifesta Stoici vocabant.*
Antiqui Collocationis studiosi. 18, 9. 24, 24.
Appellatiua interdum præponuntur prono-

pronominibus. 23, 31.
Appellatiua, non semper post substãtiua ponuntur. 23, 30.
Aristote es, quid de numerosa oratione scripserit. 120, 18.
Ars est occultanda. 82, 24.
Articulos à coniunctionibus Stoici separauerunt. 5, 2.
Auditus Concentu, Numero, Mutationibus, & Decoro delectatur. 36, 14.
Auditus variè vocib. afficitur. 41. 21.
Austeræ harmoniæ, seu figuræ dicendi, qualis character. 92, 29.
in Austera dicendi figura, qualia sunt verba, membra, periodi. 92, 30.
Auctoritas alicuius fallere non debet. 24, 21.

B.

Bacchius pes. 68, 18.

C.

Cantus extra διαπέντε euagantur. 29, 12.
Casus recti obliquos præcedunt. 24, 1.
Circulus pes. 67, 25.
Ciuilis oratio, est quasi musica. 38, 11.
Collocatio verborum, ad orationes ciuiles vtilis. 1, 16.
Collocatio quid sit. 4, 21.
Collocatio verborum posterior est delectu in Elocutione. 5, 29.
Collocatio verborum, est delectu præstantior. 6, 3.
Collocatio, est caussa pulchritudinis rerum vilium. 10, 11.
Collocatio, est similis Minervæ Homericæ. 17. 20.
Collocatio orationem variam efficit. 18, 1.
Collocatio verborum naturalis, qualis sit. 21, 5.
Collocatio architecturæ similis. 23, 23.
Collocatio iucũda & pulchra, in quatuor rebus spectatur. 35, 5. 36, 9. 38, 19.
Collocatio iucunda, quibus rebus comparatur. 44, 5
Collocatio pulchra, in quibus cõsistit. 45, 16.
Collocatio varia in variis affectibus. 84, 23.
Collocatio res ipsas imitari debet. 85, 7.
Collocationis studium iunioribus necessarium. 1, 23.
Collocationis rationem, nullus veterũ rectè tradidit. 3, 18.
Collocationis triplex est officiũ. 5, 24.
Collocationis negligentes, qui fuerint ex Philosophis. 18, 22.
Collocationis præcepta, primus Dionysius tradidit. 25, 3.
Collocationis doctrina in tribus consistit. 25, 9.
Collocationis duæ generales differentiæ, Pulchrũ & Iucundũ. 34. 1. 91, 24.
Collocationis præcepta, Demosthenes studio digna esse censuit. 116, 25.
Collocationis præcepta mysteriis similia. 118, 16.

ad Collocationem, periodorum doctrina pertinet. 33, 23.
Collocationem negligebant multi philosophi, rhetores, & poetæ. 7, 7.
Collocatione scriptores à se differunt. 18, 5.
de Collocatione quid Stoici scripserint. 19, 24.
in Collocatione quæ spectanda. 26, 15.
in Collocatione audacter procedendum. 45, 4.
in Collocatione decorum obseruãdum est. 84, 13.
de Collocatione præcepta meditatione egent. 136, 13.
ex Collocatione quanta gloria sequatur. 116, 29.
Coniũctiones ab articulis Stoici separant. 5, 2.
Creticus pes 68, 13.
Corrigi nunquam, dementiæ est. 75 21.
Chrysippus Stoicus, neglexit Collocationem verborum. 19, 4.
Chrysippus quid de Collocatione scripserit. 20, 3.

D.

Dactylus pes. 67, 12.
Decorum in oratione adhibitum delectat, 37, 25.
Decorũ in oratione necessarium. 84.1.
Decorum quid sit. 84, 13.
Decorum in Collocatione obseruandum. 84, 13.
Delectus verborum, naturâ prior est Collocatione. 6, 1.
Delectu verborum Collocatio præstat. 6, 3.
de Delectu verborum multi Philosophi & rhetores scripserunt. 6, 9.
Demosthenes exemplar proponi debet, tam in delectu quàm in collocatione verborum. 73, 21.
Demosthenes Collocationis præcepta studio digna esse censuit. 116, 25.
Demosthenes numeri maximam curam habuit. 126, 12.
Demosthenes qualis fuerit in orationibus forensibus. 83 4.
Demosthenis oratio similis pòémati. 117, 23. 120, 17.
Dictio omnis non monosyllaba pedem aliquem refert. 64, 25.
Dithyrãbici tonos immutabãt. 81 25.
Dithyrambici poetæ liberrimi. 81, 31.

E.

Elemẽta orationis sunt litteræ. 46, 16.
Elementa orationis sunt verba. 4, 24.
Elocutionis suauitas in Collocatione non in pulchritudine verborum spectatur, 13, 9.
Eloquentiæ sacra. 118, 16.
Epicurei neglexerunt Collocationem verborum. 117, 3.
Exercitatio in conscribendis orationibus duplex est. 2. 4.
Exercitatio in Collocatione est adhibenda. 90, 13.
Extemporaneis meliora sunt accurata. 75, 25.

F.

Figuræ in ſummo genere dicendi quales. 94, 11.

Figuræ quales in humili dicendi genere. 108, 30.

Fluuiorũ concurſus, quomodo ab Homero exprimatur. 61, 17.

G.

Genus dicendi ſummum ſeu auſterũ. 92, 29.

Genus dicendi humile, politum, floridum. 107, 7.

Genus dicendi medium. 115. 4.

in Genere dicendi ſummo qui excelluerunt. 94, 20.

in Genere dicendi humili qui excelluerunt. 109, 10.

in Genere dicendi medio qui excelluerunt. 116. 12.

Genera dicendi omnia Homerus expreſſit. 116, 4.

Gloria quæ ſequatur rectè collocantes. 116, 29.

H.

Hegeſiaca figura Collocationis. 17, 4.

Hegeſiæ & Homeri cõparatio. 78, 5.

Herodotus res turpes elegãter profert. 11, 3. *Herodotus qualis fuerit in hiſtoriæ compoſitione.* 83, 4.

Heroicum carmen non licet immutare. 80, 18.

Homerus res oratione imitatus eſt. 85, 21.

I.

Iambus pes. 65. 21.

Ignaui laborioſis obtrectant. 125, 21.

Ignorãtes, ſerias res irrident. 118, 18.

Ignorantiæ eſt corrigi frequenter, dementiæ nunquam. 75, 20.

Imperatorum ars in inſtruendo exercitu. 44. 14.

Inde mõſtrabilia ἀναποδείκτα. 7, 29. *quæ probari non debent, Stoici vocabant.*

Inſcriptionibus librorum nullus decipi debet. 24, 19.

Iſocrates nullis μεταβόλαις vtitur. 83, 12.

Iſocrates in Genere dicẽdi polito excelluit. 112, 12.

Iſocratis ſectatores vituperãdi. 83, 13.

Iſocratis qualia ſcripta, 126, 28.

Ithiphalica carmina. 14. 9.

Iucunditas & pulchritudo, duo fines Collocationis 34, 5.

Iucunditas Collocationis à pulchritudine differt. 34, 13.

Iucunditas orationis in quo conſiſtat. 35, 11.

Iudicare de artificibus, eſt proprium naturalis affectus. 37, 13.

L.

Laborioſis ignaui obtrectant. 125, 21.

Libelli Chryſippi de Collocatione. 20, 3.

Ligata oratio ſimilis ſolutæ. 130, 3.

Litteræ quid ſint. 46, 11. *Vnde dicãtur.* 46, 14. *Cur elementa appellentur.* 46, 16. *Aliæ vocales, aliæ*

conſonan-

consonantes. 48. 19
Litterarum quis sit numerus. 47, 17.
Litterarum varia connexio, varios affectus exprimit. 56, 1,
ex Litterarũ compositione omnis elegantia orationis profluit. 59, 3.

M.

Mediocritas est virtus. 115, 12.
Meditatio assidua in qualibet re, quãtùm prosit. 128, 17.
Melopœi veteres quomodo strophas scripserint. 81, 24. 131, 4.
Melos sermonis intra diapente finitur. 38. 23.
Membra ex dictionibus constituuntur. 5, 16. Periodos efficiunt. 5, 21. Quomodo sint conformãda. 28, 17. Alia alijs elegantiora, 28, 26 Adiectionibus & diminutionibus variè conformata, nunc elegantiora, nũnc diteriora reddũntur. 30, 14.
Membra qualia adhibenda sunt in summo dicendi genere, 93 19. In humili. 180, 9, (82, 30.
Μεταβολὴ in oratione, iucundissima.
Miserabilis res quomodo ab Homero exprimitur. 60, 23.
Molossus pes. 96. 37.
Mutæ & Semiuocales quare dicantur. 46, 26. Mutæ cur sic appellentur. 47, 13.
Mutarum quæ sit potestas & natura. 52, 1. Mutatio est iucũda. 37, 25.
Mutatio ad delectãdum auditum, est necessaria. 42, 3.
Mutatio in oratione pulchra. 80, 1.

N.

Natura nos ad sui imitationem excitat. 58, 4.
Naturæ ductus in Collocatione verborum, est inutilis- 24, 4.
Naturã ducem sequi debemus. 20, 21.
Naturam rerum, verba exprimunt, 57, 25. 62, 15. Naturalis verborum Collocatio qualis sit. 21, 5.
Nomina aliquando præponũtur verbis. 21, 8. Aliquando postponuntur. 21, 18.
Numero auditus oblectatur. 36, 14.
Numerosa oratio est iucunda. 37, 16.
de Numerosa oratione, quid Aristoteles in rhetoricis scripserit. 120, 18.

O.

Obliqui casus postponũtur rectis. 24, 1.
Opportunitas vbiq; spectanda. 43, 12.
Opportunitatis præcepta tradi non possunt. 43, 21.
Oratio duplex est, ligata & soluta. 6, 31.
Oratio aliter atque aliter collocata, diuersa apparebit. 13, 13.
Oratio & soluta, & ligata, quóad Collocationẽ, idẽ patiuntur. 15, 25.
Oratio numerosa est iucunda. 37, 16.
Oratio canora esse debet, non cantus, numerosa, nõ numero vincta 41, 4,
Oratio soluta, dictionum tempora nõ violat. 40, 18.
Oratio generosa, pedibus generosis efficitur,

ficitur. 69, 20.
Oratio soluta, varijs μεταβόλαις vtitur. 82, 5.
Oratio variè immutata, est pulchra. 82, 9
Oratio soluta, quomodo sit similis carmini. 117, 17.
Oratio sine pedibus, non est similis carmini. 118, 23.
Orationis partes tres. 4, 28. quatuor. ibid. quas Stoici statuerint. 5, 1. quinque. 5, 4. sex. 5, 7.
de Orationis partibus varia sententia. 5, 9.
inter Orationem solutam, numerosam, & ligatam, quod sit discrimen. 119, 26.
Orator quónis artifice diligentior esse debet. 127, 21.

P.

Partes orationis. 4, 28.
Pedes bissyllabi qui sint. 65, 1. Pyrrhichius. 95, 9. Spõdeus 65, 14 Iambus. 65, 21. Trochæus 65, 24.
Pedes trissyllabi. 66, 7. Tribrachys. 66, 10. molossus. 66, 17. Amphibrachys 66, 23 Anapæstus. 67, 5. Dactylus. 67, 12. Irrationalis. 67, 21. Circulus. 67, 25. Creticus. 68, 13. Bacchius. 68, 18. Hypobacchius. 68, 24.
Pedes generosi, generosam orationem efficiunt. 69, 20.
Pedes in oratione adhibiti, quantam vim habeant. 79, 21.
Pedes quales adhibendi, in humili dicendi genere. 108, 22.
ex Pedibus duodecim primis, omnes alij pedes & rythmi componuntur. 69, 4.
Periodi ex membris constant, 5 21.
Periodi non semper in oratione adhibentur. 33, 22
Periodi quales in summo dicendi genere. 93, 29.
Periodi quales in humili dicendi genere. 108, 18.
Periodorum doctrina ad Collocationem pertinet. 33, 23.
Pes & rythmus idem sunt. 64, 29.
Plato in delectu verborũ errat. 73, 10.
Plato qualis fuit in dialogis concinnandis. 83, 4.
Plato quàm diligens & accuratus in scribendo. 127, 11. (4.
Platonis scripta numeris vincta. 119.
Platonis qualia scripta. 126: 28,
Posteriora tempore, interdum prioribus præponuntur. 23, 15.
Priora tempore, posterioribus anteponuntur. 21, 1.
Pronomina præponuntur appellatiuis. 23. 31.
Prosodica ex Heroicis. 14, 2,
Pulchra Collocatio in quibus consistit. 45. 16.
Pulchritudo & iucunditas, duo fines Collocationis. 34., 5,
Pulchritudo Collocationis, à iucunditate differt. 34, 13.

Pulchritudo orationis quid in se cōtineat. 35, 14.

R.

Recentiores Collocationem n eglexerunt. 18: 13.
Recti casus obliquos præcedūt. 24, 1.
Renitentia, quomodo ab Homero describatur. 61, 17.
Res bonas, mala Collocatio corrumpit. 7, 5.
Res viles ab Homero eleganter proferuntur. 8, 15.
Rythmus & pes idem sunt. 64, 29.

S.

Semiuocales vnde sunt dictæ. 47. 10.
Semiuocalium quæ sit potestas & natura. 49, 26.
Sententiæ varijs modis proferuntur. 30, 1.
Sermonis μέλος *finitur intra* Διαπέντε. 38, 23.
Sisyphi apud inferos labores, quomodo ab Homero exprimantur. 86, 1.
Soluta oratio, dictionum tempora non violat. 40, 18.
Soluta oratio, quomodo sit similis carmini.. 117, 17. 119. 12.
Sotadia carmina. 14, 27.
Spondeus pes 85, 14.
Stoici, quas partes orationis statuebant. 5, 1.
Stoici, de Collocatione verborum quid scripserint. 19, 24.
Strophe & antistrophe, vbi locum habeant. 80, 24.
in Studijs non desperandum. 128. 14.
Substantia prior est accidente. 21, 10.
Substantiua priùs locantur in oratione, quàm adiectiua. 23, 28.
Substantiua post appellatiua locanda sunt. 23, 30.
Syllabæ ex litteris fiunt. 53, 13.
Syllabæ aliæ sunt longæ, aliæ breues, aliæ communes. 53, 15.
Syllabarum potestas varia. 55, 19.
Syllabis longis longiores, & breuibus breuiores sunt. 53, 24.

T.

Tempore priora præponuntur, tempore posterioribus. 23, 1.
interdum contra. 23, 15.
Tetrametrū Ionicum carmen. 14, 19,
Theophrastus à Dionysio reprehenditur. 62, 29.
Thucydidis mens in scribēda historia. 103, 25
Tribrachys. pes. 66 10.
Trocheus pes. 65, 24.
Turpitudo in verbis fugienda. 44, 25.

V.

Varietas dulcis. 44, 20.
Varietas satietatem pellit. 82, 23.
Verba sunt elementa orationis. 4, 24.
Verba propria, ad expositionem rerū sunt adhibenda. 12, 32.
Verba aduerbijs, & aduerbia verbis, vicissim præponuntur. 22. 4.

Verba

Verba rei naturam exprimunt. 57, 25. 62, 15.
Verba qualia adhibenda sunt in austero dicendi genere. 92, 30.
qualia in polito & florido 107, 10.
Verborum delectus, nihil sine eorum Collocatione iuuat. 7, 7.
Verborum delectus & conformatio, in poëtica magis, quàm in soluta oratione locũ habet. 27, 16.
Verbis præponuntur nomina. 21, 8.
Venustas rei, quomodo ab Homero exprimitur. 60, 1.
Vocales vnde dictæ sint. 47, 7.
Vocales sunt numero septem. 48, 4. quæ longæ, quæ breues, quæ communes. Ibid. quomodo proferantur. 48, 9.
Vocalium quæ sint potestates. 48, 19.

FINIS.

NOMINA AVCTORVM, Ex quibus Latina exempla sunt sumpta.

Ælius Spartianus.
A. Gellius.
Auctor ad Herennium.
Q. Catullus.
M T. Cicero.
Ennius.
Glossarium vetus.
Hegesippus.
Hermogenes.
Horatius.
T. Liuius.
Lucretius.
Marius Victorinus.
Plinius.
Rufinus.
Sallustius.
Terentius.
Varro.
P. Virgilius.

BIBL. Z.N.I.M.
OSSOLINSKICH